

કારકિર્દી

ગુજરાત રોજગાર સમાચાર

માર્ગદર્શન

વિશેષાંક 2026

ગુજરાત પાસિક / ગુજરાત રોજગાર સમાચાર ONLINE પેમેન્ટ કેવી રીતે કરશો?

STEP - 1

<https://onlinesbi.sbi.bank.in/sbicollect/>

SBI Collect પોર્ટલ ખોલ્યા બાદમાં Type of Institutionમાં પસંદ કરો.

DIRECTOR OF INFORMATION

STEP - 2

ગુજરાત પાસિક / ગુજરાત રોજગાર સમાચાર

જે લવાજમ ભરવાનું છે તે સિલેક્ટ કરો.

STEP - 3

પેમેન્ટ વિગતો દાખલ કરો

Enter Payment Detailsમાં તમારું નામ, મોબાઈલ નંબર, સરનામું જેવી જરૂરી વિગતો દાખલ કરો અને દાખલ કરેલી તમામ માહિતી ધ્યાનથી ચકાસી લો
I have read and agreed to the Terms & Conditions
પર ટીક કરી Proceed પર ક્લિક કરો

STEP - 4

હવે, Complete Paymentમાંથી પસંદ કરો

- ➔ Net Banking
- ➔ Debit / Credit Card
- ➔ UPI
- ➔ NEFT / RTGS
- ➔ Branch Payment

STEP - 5

રસીદ ડાઉનલોડ કરો

🕒 પેમેન્ટ થયા બાદ
🖨️ Print Receipt / Reference Number મળશે
📁 તેને ડાઉનલોડ કરીને સાચવી રાખો.

મહત્વની સૂચના

OTP / PIN કોઈને ન આપશો - માત્ર ઓફિશિયલ વેબસાઈટનો જ ઉપયોગ કરવો

ગુજરાત રોજગાર સમાચાર

કારકિર્દી માર્ગદર્શન

વિશેષાંક-૨૦૨૬

- તંત્રી** : કે. એલ. બચાણી
- સહતંત્રી** : ડૉ. સંજય કચોટ
- કાર્યવાહક તંત્રી** : જયેશ દવે
- સંપાદક** : ઉર્વિ રાવલ, ભરતસિંહ રાઠોડ, શીરિન સૈયદ
- ઉપસંપાદક** : શ્રેયા સાહે, બેલા મહેતા
- ડિઝાઇન** : કવિતા ભાવસાર, અમદાવાદ.
- વિતરણ વ્યવસ્થા** : મિલન બેરા, દિવ્યરાજસિંહ ઝાલા
ગાંધીનગર તથા જિલ્લા કચેરીઓ
- પ્રકાશન** : માહિતી કમિશનરની કચેરી,
ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર.
- પ્રોસેસિંગ અને મુદ્રક** : સરકારી ફોટો લિથો પ્રેસ, અમદાવાદ.
- વેબસાઇટ** : www.gujaratinformation.gujarat.gov.in

કિંમત : ૨૦-૦૦

વિદ્યાર્થીઓને કારકિર્દી અંગેની જાણકારી અને માર્ગદર્શન મળી રહે એ આશયથી કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે. અનુભવી અને વ્યવસાયિક તજજ્ઞો દ્વારા સંપૂર્ણ ચોકસાઈ રાખીને વિગતો પ્રસ્તુત કરવામાં આવી છે. આમ છતાં વિદ્યાર્થી મિત્રો કે વાલી મિત્રોને તેમાં કોઈ હકીકત અંગે વધુ જાણકારી પ્રાપ્ત કરવી હોય તો સંબંધિત લેખક-સંસ્થાનો સંપર્ક સાધવા વિનંતી છે. આ વિશેષાંકમાં પ્રસિદ્ધ થયેલા લેખોનાં પુનઃમુદ્રણ માટે માહિતી કમિશનરશ્રીની પૂર્વ મંજૂરી મેળવવી આવશ્યક છે. લેખોમાં આપેલી વેબસાઇટ્સ અથવા ઈમેલ આઇડી સમયાંતરે બદલાતી હોય છે. જે તે સંસ્થાની માન્ય વેબસાઇટ ચકાસવી.

सत्यमेव जयते

સંદેશ

કારકિર્દીના નિર્માણની યાત્રામાં ધોરણ-૧૦ અને ૧૨ની પરીક્ષાઓ એક મહત્વપૂર્ણ વળાંક છે. આ પરીક્ષાઓ ગુણાંક મેળવવાની પ્રક્રિયાની સાથે વિદ્યાર્થીના ભવિષ્યના માર્ગને દિશા આપનાર નિર્ણાયક પડાવ છે. આ સમયગાળામાં વિદ્યાર્થી પોતાનાં સપનાઓ, ક્ષમતાઓ અને રુચિ વચ્ચે સંતુલન શોધવાનો પ્રયત્ન કરે છે, જ્યારે વાલીઓ માટે પણ સંતાનના ઉજ્જવળ ભવિષ્યની ચિંતા સ્વાભાવિક બની જાય છે.

માનનીય વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી વિદ્યાર્થીઓને જણાવે છે કે “જ્યારે કોઈ યુવાન પાસે શિક્ષણશક્તિની સાથે કૌશલ્યશક્તિ પણ હોય છે, ત્યારે તેનો આત્મવિશ્વાસ આપમેળે વધે છે.”

ધોરણ-૧૦ અને ૧૨ની સફળતા બાદ વિદ્યાર્થીઓ પોતાની રુચિ મુજબ અલગ-અલગ ક્ષેત્રમાં પ્રવેશ મેળવીને પોતાની કારકિર્દીને નવો આયામ આપતા હોય છે. વિદ્યાર્થીઓએ પોતાની રુચિ મુજબનું ક્ષેત્ર પસંદ કરીને કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરવું જોઈએ. ગુજરાત, ભારતનું “ગેટ વે ઓફ ફ્યુચર” પ્રસ્થાપિત થઈ વ્યાવસાયિકો અને યુવા પ્રતિભાઓ માટે નવી આશાઓનું કેન્દ્ર બન્યું છે. હાલમાં ગુજરાત સેમિકન્ડક્ટર, ગ્રીન એનર્જી અને એડવાન્સ મેન્યુફેક્ચરિંગ જેવાં ક્ષેત્રોમાં અભૂતપૂર્વ પ્રગતિ કરી રહ્યું છે, જેના કારણે લાખોની સંખ્યામાં કુશળ શ્રમયોગીઓની માંગ ઊભી થઈ રહી છે. ગુજરાત સરકાર દ્વારા શરૂ કરવામાં આવેલ ‘નમો ગુજરાત કૌશલ્ય અને રોજગાર મિશન’ હેઠળ યુવાનોને ઉદ્યોગોની જરૂરિયાત મુજબ તાલીમબદ્ધ કરવામાં આવી રહ્યા છે.

દર વર્ષની જેમ માહિતી કમિશનરશ્રીની કચેરી દ્વારા “ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૬” તૈયાર કરવામાં આવી રહ્યો છે, જે વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓને ઉપયોગી નીવડે તેવી અંતઃકરણપૂર્વકની શુભકામનાઓ.

આપનો,

(ભૂપેન્દ્ર પટેલ)

મુખ્યમંત્રી, ગુજરાત રાજ્ય

सत्यमेव जयते

સંદેશ

‘સકારાત્મક વિચાર એ સફળતાની યાવી છે’

આજના ડિજિટલ યુગમાં વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષણની સાથે સાથે કારકિર્દીલક્ષી યોગ્ય માર્ગદર્શન મેળવવું એ ખૂબ જરૂરી બન્યું છે. કારકિર્દી ઘડતર માટે વિદ્યાર્થીઓ પાસે ટેકનોલોજીના સમયમાં અનેક વિકલ્પો ઉપલબ્ધ છે. ગુણવત્તાસભર શિક્ષણ, જાગરૂકતા, તકનીકી અને વૈવિધ્યસભર ઉદ્યોગની આવશ્યકતાઓની ઉપલબ્ધતા સાથે વ્યક્તિ હવે તેનાં વ્યક્તિગત રસ અને રુચિના આધારે ચોક્કસ કારકિર્દી પસંદ કરી શકે છે.

વર્તમાન સમયમાં વિદ્યાર્થીઓ તેમની રુચિના આધારે કારકિર્દીનો માર્ગ નક્કી કરતા થયા છે. પોતાની ક્ષમતા અને કૌશલ્ય પર સંપૂર્ણ વિશ્વાસ મૂકી જીવનમાં આગળ વધી સફળતા મેળવતા થયા છે. વિદ્યાર્થીઓને યોગ્ય સમયે સાચી દિશા મળે તો જ નિશ્ચિત લક્ષ્ય સુધી પહોંચી શકાય છે. ધોરણ-૧૦ અને ૧૨ પછી કારકિર્દીની દિશા નક્કી કરવી અતિ આવશ્યક છે.

ધોરણ ૧૦-૧૨ અને સ્નાતક-અનુસ્નાતક બાદ કારકિર્દી ઘડતર માટે વિદ્યાર્થીઓને થતી મૂંઝવણ દૂર કરવા માટે માહિતી ખાતા દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવતો ‘ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક’ કારકિર્દી ઘડતર માટે રાહ ચીંધનારો અંક પૂરવાર થશે. વિદ્યાર્થીઓ માટે યોગ્ય સમયે કારકિર્દીની પસંદગી કરવા માટેની તક આ પુસ્તક પૂરી પાડે છે. આપણી ભાવિ પેઢીને દિશા આપનારા આ પુસ્તકની સફળતા માટે શુભેચ્છા પાઠવું છું.

(હર્ષ સંઘવી)

નાયબ મુખ્યમંત્રી

ગુજરાત રાજ્ય

सत्यमेव जयते

સંદેશ

ધોરણ-૧૦ અને ૧૨ પછી શું કરવું એ મૂંઝવણ તો વિદ્યાર્થીકાળમાં દરેક વિદ્યાર્થીએ અનુભવી હોય છે. આજે કારકિર્દીનાં અવનવાં ક્ષેત્રો ઉપલબ્ધ છે ત્યારે પરંપરાગત ક્ષેત્રોને બદલે યુવાનો હવે કારકિર્દીના નવા વિકલ્પોની પસંદગી પર પણ કળશ ઢોળી રહ્યા છે. કારકિર્દીની અનેક તકોમાંથી 'યોગ્ય ઉચ્ચ અભ્યાસની પસંદગી ઉજ્જવળ ભવિષ્યનાં દ્વાર ખોલી આપે છે. રોજગાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક વિદ્યાર્થીઓ અને વાલીઓને ઉપયોગી થાય એવી મહત્વપૂર્ણ માહિતી પૂરી પાડે છે.

વિદ્યાર્થી મિત્રો, બધી જ તક પાછળ ઉતાવળા થઈને દોડવાથી થાક લાગશે અને એકાગ્રતા ઘટશે. આપણી સ્થિતિ અને ક્ષમતા મુજબ એક લક્ષ્ય નક્કી કર્યા બાદ એની ટાઈમ-ફ્રેમ બનાવો અને જ્યાં સુધી એ લક્ષ્ય સિદ્ધ ન થાય ત્યાં સુધી મહેનતમાં કોઈ ક્યાશ રાખવી નહીં. અસંભવ ફક્ત એ જ છે હોઈ શકે જેની હજુ શરૂઆત જ નથી થઈ. તમને જે અભ્યાસમાં રસ-રુચિ છે તેમાં નવું શું શીખી શકાય તેની વડીલો - શિક્ષકો સાથે ચર્ચા કરો.

આ વિશેષાંકમાં અનુભવી અને તજજ્ઞ લેખકો દ્વારા તૈયાર કરાયેલ ઉપયોગી માહિતી અને લેખો કારકિર્દી પસંદ કરવામાં શિક્ષણજગત સાથે સંકળાયેલા લોકો માટે સહાયરૂપ બનશે તેવી મને પૂર્ણ શ્રદ્ધા છે. ઉજ્જવળ કારકિર્દી તરફના પ્રયાણના પ્રથમ પ્રવેશદ્વારે 'ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૬' વિદ્યાર્થીઓ માટે એક કેરિયર કાઉન્સેલરની ગરજ સારે છે. સૌને સ્વર્ણિમ ભાવિ માટે અંતઃકરણપૂર્વકની શુભેચ્છાઓ.

(ડૉ. પ્રદુમન વાજા)

મંત્રી, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા,
પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને પ્રૌઢ શિક્ષણ,
ઉચ્ચ અને તાંત્રિક શિક્ષણ.

सत्यमेव जयते

સંદેશ

‘ઉદાહરણ આપવું તો સહેલું છે, પરંતુ ઉદાહરણ બનવું મુશ્કેલ છે’

યુવાની એ જીવનકાળનો એક એવો સમય છે જેમાં ઊર્જાનો અખૂટ ભંડાર હોય છે. આ ઊર્જાને જો સકારાત્મક દિશાદર્શન આપનાર યોગ્ય માર્ગદર્શક મળી રહે તો અભૂતપૂર્વ પરિણામ થકી સમગ્ર સમાજ ઊર્ધ્વગામી પ્રયાણ કરતો હોય છે. પારંપરિક રીતે ડોક્ટર, શિક્ષક, એન્જિનિયર જેવી પાયાની સેવાઓ અને કારકિર્દીના વિકલ્પોની સાથે આ ટેકનોલોજીના યુગમાં પ્રતિવર્ષ કારકિર્દીનાં અવનવાં ક્ષેત્રો વિકસતાં જાય છે. સાથોસાથ સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણ પણ વધી રહ્યું છે.

કારકિર્દીની ભિન્ન ભિન્ન વિચારધારાઓથી અવગત થયા બાદ જે શ્રેષ્ઠ, આવકાર્ય અને અનુકરણીય જણાય તેને સ્વીકારી, પૂર્ણ શ્રદ્ધા સાથે નક્કી કરેલા ધ્યેયને મેળવવા ખંતપૂર્વક મહેનતમાં રચી પડવું એ જ વિદ્યાર્થી તરીકેનાં આદર્શ ધર્મ અને કર્મ ગણાય છે. AI ટેકનોલોજી, કમ્પ્યુટર સાયન્સ, ફોરેન્સિક સાયન્સ જેવાં વિવિધ ક્ષેત્રો વિશે રાજ્યના વિદ્યાર્થીઓ તેમજ ચિંતિત વાલીજનોને આ વિશેષાંક દીવાદાંડી સમાન દિશા દર્શાવનારો બની રહેશે તેવી મને શ્રદ્ધા છે.

માહિતી કમિશનરની કચેરી દ્વારા પ્રતિવર્ષની જેમ આ વર્ષે પણ પ્રકાશિત થનારા યુવાલક્ષી, વિદ્યાર્થીલક્ષી ‘ગુજરાત સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૬’ પુસ્તકના પ્રકાશનને આવકારું છું. સમયની સાથે તાલ મિલાવી દર વર્ષે ઉમેરાતાં નવાં ક્ષેત્રો અને વિગતોની અત્યંત મહત્વપૂર્ણ જાણકારી આપતું આ પુસ્તક પોતાના ઉમદા ઉદ્દેશને સાર્થક કરશે તેવો વિશ્વાસ ધરાવું છું.

(ત્રિકમભાઈ ઇંગા)

મંત્રી (રાજ્યકક્ષા)

ઉચ્ચ અને તાંત્રિક શિક્ષણ

સંદેશ

આપણામાં રહેલી શક્તિઓની ઓળખ થકી આપણા ભવિષ્યનું ઘડતર થાય છે

વિદ્યાર્થીકાળ શ્રેષ્ઠ કારકિર્દી ઘડતરની પૂર્વ તૈયારી માટેનો સુવર્ણ સમય ગણી શકાય. યોગ્ય સમયે યોગ્ય માર્ગદર્શન મળે તે આજના સ્પર્ધાત્મક સમયની જરૂરિયાત છે. આજે ટેકનોલોજી આધારિત અનેક ક્ષેત્રો યુવાનો માટે ઉપલબ્ધ થયા છે, જે કારકિર્દી માટેનાં અનેક દ્વાર ખોલવાની સાથે રોજગારી મેળવવા માટેની તકો પણ લાવ્યા છે.

અત્યારના આધુનિક યુગમાં પારંપરિક કૃષિ-પશુપાલન સહિતનાં અનેક ક્ષેત્રોમાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ જીવનને વધુ સુવિધાભર બનાવી રહ્યો છે. ટેકનિકલ અભ્યાસક્રમોની જરૂરિયાત પણ આવનારા સમયમાં વધશે. આ ઉપરાંત સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ વડે સરકાર સાથે જોડાઈ જનતાનાં સેવાકાર્યોમાં જોડાવાનો શ્રેયસ્કર માર્ગ ઉપલબ્ધ છે. ગુજરાત સરકાર તરફથી યુવાનોને આત્મનિર્ભર થવામાં માહિતીથી માર્ગદર્શન અને માર્ગદર્શનથી સ્વપ્નને સાકાર કરવા સુધી તમામ સ્તર પર વિવિધ સહાય અને માર્ગદર્શન પૂરાં પાડવામાં આવે છે.

માહિતી વિભાગના કર્મચોગીઓ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉજ્જવળ કારકિર્દીની અનેક દિશાઓ દર્શાવતો, પથદર્શક અને લોકપ્રિય ‘ગુજરાત રોજગાર સમાચાર કારકિર્દી માર્ગદર્શન વિશેષાંક-૨૦૨૬’ તૈયાર કરવામાં આવ્યો છે. વિશેષાંકના પ્રકાશનને સહર્ષ આવકાર સાથે વિદ્યાર્થીઓ, વાલીગણ, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ તમામને માટે આ પ્રકાશન સહાયરૂપ થશે તેવી શ્રદ્ધા ધરાવું છું.

કે. એલ. બચાણી આઈ.એ.એસ.
માહિતી કમિશનર

અનુક્રમણિકા

ઘોરણ-૧૦ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

ક્રમ	વિષય	લેખક	પા.નં.
૧.	ઘોરણ-૧૦ પછી કારકિર્દી માટેના વિકલ્પો	કુલસુમ ઘાંચી	૧
૨.	“જીવન આગળ ધપાવતા ITI ના રસપ્રદ અભ્યાસક્રમો”	એસ.આર. વિજયવર્ગીય	૧૧
૩.	“ભારત સરકારની સંસ્થા સી-ડેકના પેસ પ્રોગ્રામ અંતર્ગત અદ્યતન અભ્યાસક્રમો દ્વારા કારકિર્દી બનાવવાની ઉજ્જવળ તકો”	જગદીશ પટેલ	૨૩
૪.	બોર્ડના પરિણામો બાદ પ્રવેશ માટે મહત્વની વેબસાઈટ્સ		૨૫

ઘોરણ-૧૨ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

૧.	મેડિકલ / પેરામેડિકલ કોર્સિસમાં અભ્યાસ	ડૉ. જિજ્ઞેશ ચૌહાણ	૨૭
૨.	એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રે ૩૧ વિભિન્ન શાખાઓ	ધવલ પ્રકાશભાઈ ગોકાણી	૩૦
૩.	IISC - ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ	જયાબેન ડી. પટેલ	૬૯
૪.	હોમિયોપેથી : ટ્રેન્સથી ટ્રસ્ટ સુધી	ડૉ. સીમા ખિલવાણી	૭૨
૫.	સાયબર સિક્યોરિટીની શાનદાર કારકિર્દી	વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ	૭૪

૬.	પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગ એટલે શું? Aના યુગમાં નવી કારકિર્દીનો ઉદય	મેઘના ખારોડ	૮૧
૭.	વિદેશમાં શિક્ષણ અને કારકિર્દીની તકો	ડૉ. સતીષ જે. શાહ	૮૪
૮.	વરદીનું સપનું, વિજયનો વિશ્વાસ : SSB દ્વારા ભારતીય સેનામાં ગૌરવશાળી કારકિર્દી	લે. કર્નલ (ડૉ) કમલપ્રીત સાગી (નિવૃત્ત)	૮૯
૯.	ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ પછી AI ક્ષેત્રે શિક્ષણના વિકલ્પો	નિવિદ દેસાઈ	૯૭
૧૦.	ગેઇમ ડિઝાઇનિંગ અને ડેવલપમેન્ટમાં કારકિર્દી બનાવો	કિશન જોષી	૯૯
૧૧.	“CA, CS અને CMA દેશ અને ગુજરાતમાં લોકપ્રિય કારકિર્દીનું ક્ષેત્ર”	સારંગ એમ. દવે	૧૦૨
૧૨.	૨૦૨૬માં શીખવા માટે બેસ્ટ પાંચ પ્રોગ્રામિંગ લેંગ્વેજિસ	કિશન જોષી	૧૦૯
૧૩.	“હોટેલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ ક્ષેત્રે કારકિર્દી”	રંજના વિજયવર્ગીય	૧૧૧
૧૪.	કોમર્શિયલ પાઇલટ બનવા માટેની ઉડાન : ઇન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડાન અકાદમી (IGRUA)	પ્રશાંત ત્રિવેદી	૧૧૫
૧૫.	ગતિશક્તિ વિશ્વવિદ્યાલય : કારકિર્દી ઘડતરનો ઉમદા વિકલ્પ	શ્રેયા સાહે	૧૧૯
૧૬.	કૌશલ્ય ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી	ગુર્જર ધર્મિષ્ઠા એમ.	૧૨૪
૧૭.	ગઈકાલે નહોતા, આજે છે : નવા યુગના વ્યવસાયો	આશિષ ખારોડ	૧૨૭
૧૮.	ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના વિવિધ અભ્યાસક્રમો	ગુર્જર ધર્મિષ્ઠા એમ.	૧૨૯
૧૯.	“ત્રિભુવન” સહકારી યુનિવર્સિટી : ભવિષ્યનો માર્ગ મોકળો કરે છે	સુશિલ કિશ્ચિયન	૧૩૪
૨૦.	સૌરાષ્ટ્રની આગવી ઓળખ ધરાવતી સ્થાપત્ય અને ઇન્દિરિયર ડિઝાઇન શિક્ષણ સંસ્થાઓ	રિદ્ધિ શાહ	૧૩૮
૨૧.	શિક્ષક તરીકે કારકિર્દી ઘડતર	એસ. આર. વિજયવર્ગીય	૧૪૦
૨૨.	ચિત્રકલા : સંવેદનાથી વ્યવસાય સુધી	મનહર કાપડિયા	૧૪૩
૨૩.	નૃત્ય, સંગીત અને અભિનય : તમારી કારકિર્દીનો મંચ	ડૉ. રાજનકુમાર ચૌહાણ	૧૫૧
૨૪.	અભિનય ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી ઘડતરની તકો	મૌલિન પરમાર	૧૫૫
૨૫.	સરકારી નોકરી એટલે જનસેવાની ઉત્તમ તક	જીલય સતીષભાઈ શાહ	૧૫૮
૨૬.	ફેશન ડિઝાઇન : સર્જનાત્મકતા અને ટેકનોલોજીનો અનોખો સંગમ	ડૉ. લોઈસ કિશ્ચિયન	૧૬૧
૨૭.	યુવાનો માટે ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રે નવીન તકો	પ્રો. ડૉ. અર્જુનસિંહ રાણા	૧૬૪
૨૮.	કેરી અને ફૂડ ઇન્ડસ્ટ્રીઝમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દી	ડૉ. ગૌરાંગ દવે	૧૭૧
૨૯.	અગત્યની વેબસાઈટ્સ		૧૭૪

ધોરણ-૧૦ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

ધોરણ-૧૦ પછી કારકિર્દી માટેના વિકલ્પો

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ/કોર્સ	સમયગાળો
૧	વિજ્ઞાન પ્રવાહ (સાયન્સ ધોરણ: ૧૧-૧૨)	૨ વર્ષ
૨	વાણિજ્ય પ્રવાહ (કોમર્સ ધોરણ: ૧૧-૧૨)	૨ વર્ષ
૩	વિનયન પ્રવાહ (આર્ટ્સ ધોરણ : ૧૧-૧૨)	૨ વર્ષ
૪	ડિપ્લોમા એન્જિનિયરિંગ અને અન્ય ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો	૩ વર્ષ
૫	આઈ.ટી.આઈ.ના અભ્યાસક્રમો	૧-૨-૩ વર્ષ
૬	ઈન્ડો-જર્મન ટૂલરૂમના જોબ ઓરિએન્ટેડ કોર્સિસ,	૩ માસથી ૪ વર્ષ
૭	પ્રોફેશનલ કોર્સિસ, વોકેશનલ કોર્સિસ,	૧૮ માસ
૮	કૃષિ યુનિવર્સિટીમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમો	૨ માસથી ૩ વર્ષ
૯	અન્ય પ્રમાણપત્ર અભ્યાસક્રમો. ગૃહ વિજ્ઞાન તાલીમ બેકિંગ ટેકનોલોજી, બાગાયત ડિપ્લોમા વગેરે	૨ માસથી ૨ વર્ષ
૧૦	ફાઈન આર્ટ્સ ડિપ્લોમા-મલ્ટિમીડિયાના અભ્યાસક્રમો	૨ વર્ષ
૧૧	ફાયર ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમો	૧-૩ વર્ષ
૧૨	દિવ્યાંગ ઉમેદવારો માટે વિશિષ્ટ કોર્સિસ	૬ માસથી ૧ વર્ષ
૧૩	ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી (BAOU) અને ઈન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી (IGNOU)ના અભ્યાસક્રમો	ડિપ્લોમા, ડિગ્રી, પીએચ. ડી. વગેરે
૧૪	ગુજરાત સ્ટેટ ઓપન સ્કૂલ (GSOS), નેશનલ ઓપન સ્કૂલ (NIOS)	
૧૫	ધોરણ-૧૦ પછીની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ	

૧. વિજ્ઞાન પ્રવાહ (સાયન્સ ધોરણ : ૧૧-૧૨)

જે વિદ્યાર્થીઓનું સ્વપ્ન ડૉક્ટર, એન્જિનિયર, વૈજ્ઞાનિક, ભૂસ્તરશાસ્ત્રી, ફાર્માસિસ્ટ, આર્કિટેક્ટ, ફિઝિયોથેરાપિસ્ટ, હોર્ટિકલ્ચરિસ્ટ, વેટરિનરી ડૉક્ટર વગેરે બનવાનું હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓએ ધોરણ-૧૧ સાયન્સ પ્રવાહમાં પ્રવેશ લેવો જોઈએ. વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં ત્રણ વિકલ્પો છે.

ગ્રૂપ-A : ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર, ગણિત (PCM)

ગ્રૂપ-B : ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર, જીવવિજ્ઞાન,

(PCB)

ગ્રૂપ-A-B : ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર, ગણિત, જીવવિજ્ઞાન (PCMB)

ગ્રૂપ-A : એન્જિનિયરિંગ, IIT વિદ્યાશાખામાં જ જવાનો આગ્રહ રાખતા હોય તેઓ આ ગ્રૂપ પસંદ કરી શકે છે. ડૉક્ટર અથવા મેડિકલની અન્ય શાખાઓમાં જવા ઈચ્છતા ગ્રૂપ-બી પસંદ કરે છે.

ધો.૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પાસ કર્યા બાદ NEET-UG, GUJ-CET, JEE MAIN, JEE ADVANCED જેવી પ્રવેશ પરીક્ષામાં ઉચ્ચ સ્કોર

પ્રાપ્ત કરી મેડિકલ, ઈજનેરી, ફાર્મસી તેમજ બી.એસસી. વગેરે જેવા ઘણા અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે. ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ પછીની પ્રવેશ પરીક્ષા NTA (નેશનલ ટેસ્ટિંગ એજન્સી) દ્વારા લેવામાં આવે છે. વધુ માહિતી માટે www.nic.in પર સર્ચ કરવું.

૨. વાણિજ્ય પ્રવાહ (કોમર્સ ધોરણ : ૧૧-૧૨) :

કોમર્સના વિષયો સાથે ધોરણ-૧૨ પાસ કર્યા પછી આગળ અભ્યાસ માટે બી. કોમ, બી.બી.એ, બી.સી.એ, બી.એસસી. આઈ.ટી, સળંગ પાંચ વર્ષના ઈન્ટિગ્રેટેડ એમ.બી.એ., એમ.એસ.સી. આઈ.ટી., એમ.કોમ. એલએલ.બી., CAI, CS વગેરે જેવા ઘણા અભ્યાસક્રમો ગુજરાતમાં ઉપલબ્ધ છે.

૩. વિનયન પ્રવાહ (આર્ટ્સ ધોરણ : ૧૧-૧૨) :

વિનયન પ્રવાહ (આર્ટ્સ)ના વિષયો સાથે ધોરણ-૧૨ પાસ કરનારા માટે ઉજ્જવળ ભવિષ્ય ધરાવતા અનેક અભ્યાસક્રમો છે. જેવા કે ગુજરાતી, હિન્દી, સંસ્કૃત, અંગ્રેજી, અર્થશાસ્ત્ર, મનોવિજ્ઞાન, સમાજશાસ્ત્ર,

ધોરણ-૧૦ ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો

આર્ટ્સ (કલા) ૧-૩ વર્ષ	એન્જિનિયરિંગ (૩-વર્ષ)	કોમન કેરિયર	પેરામેડિકલ કોર્સ (૨-૩ વર્ષ)
પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ		સામાન્ય કારકિર્દી	<ul style="list-style-type: none"> મેડિકલ લેબ ટેકનોલોજી
<ul style="list-style-type: none"> ડાન્સ ડ્રામા એક્ટિંગ વોકલ મ્યુઝિક પ્લેરાઈટિંગ એપરલ ડિઝાઈન અને ફેબ્રિક ટેકનોલોજી એપ્લાઈડ એન્ડ ફાઈન આર્ટ્સ સિનેમેટોગ્રાફી કોસ્થ્યુમ ડિઝાઈન એન્ડ ડ્રેસ મેકિંગ ડાઈરેક્શન સ્કીન-પ્લે રાઈટિંગ એન્ડ ટી.વી. 	<ul style="list-style-type: none"> મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગ કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરિંગ પેટ્રોકેમિકલ ટેકનોલોજી સિવિલ એન્જિનિયરિંગ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ કમ્યુનિકેશન એન્જિનિયરિંગ ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયરિંગ ટેક્સટાઈલ એન્જિનિયરિંગ એગ્રિકલ્ચર એન્જિ. (કૃષિ વિજ્ઞાનના અભ્યાસક્રમો) આર્કિટેક્ચર આર્ટિકલશિપ ઓટોમોબાઈલ એન્જિ. બાયોટેકનોલોજી બાયો-મેડિકલ એન્જિ. સિરામિક એન્જિ. 	<ul style="list-style-type: none"> હોટલ મેનેજમેન્ટ ઈન્ડસ્ટ્રિયલ રિલેશન્સ એન્ડ પર્સનલ મેનેજમેન્ટ ટ્રાવેલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ ઓફિસ મેનેજમેન્ટ કમ્પ્યુટર એપ્લિકેશન બી.પી.ઓ/ કોલ સેન્ટર મેસર (માલિશ) 	<ul style="list-style-type: none"> મેડિકલ એક્સ-રે ટેકનોલોજી મેડિકલ રેકોર્ડ ટેકનોલોજી ઓપરેશન થિયેટર ટેકનોલોજી (શસ્ત્રક્રિયા) ઓપ્થેલ્મિક ટેકનોલોજી (નેત્રરોગ પ્રક્રિયા) હેલ્થ/સેનિટરી ઈન્સ્પેક્ટર ઓગ્ગિલિઅરી નર્સ/ મિડવાઈફરી ડાયાલિસીસ ટેકનોલોજી બ્લડ બેંક ટેકનોલોજી ઈ.સી.જી. ટેકનોલોજી

ઈતિહાસ, ભૂગોળ જેવા કોઈ પણ વિષય સાથે બી.એ.ના અભ્યાસ કરી શકાય છે. આ ઉપરાંત સળંગ અભ્યાસક્રમ ઈન્ટિગ્રેટેડ જેવા કે B.A. B.Ed. B.A. LL.B. જેવા અભ્યાસક્રમો કરી શકાય છે.

ધોરણ-૧૨ પાસ કર્યા બાદ સ્નાતક થઈને GPSC UPSC તથા અન્ય સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓ આપી શકાય છે.

૪. ડિપ્લોમા એન્જિનિયરિંગ અને અન્ય ડિપ્લોમા અભ્યાસક્રમો :

ડિપ્લોમા એન્જિનિયરિંગ ગુજરાતમાં ધોરણ ૧૦ પછીના પૂર્ણ સમયના અને અપ્રત્યક્ષ અધ્યયન પદ્ધતિ હેઠળના ઈજનેરી અને અન્ય ડિપ્લોમા અભ્યાસમાં પ્રવેશ કેન્દ્રીય ડિપ્લોમા પ્રવેશ સમિતિ Admission Committee for Professional Diploma Courses(ACPDC) અને ગુજરાત ટેકનોલોજી યુનિવર્સિટી દ્વારા આપવામાં આવે છે.

<ul style="list-style-type: none"> • પ્રોડક્શન • ફેશન ડિઝાઇન • ફિલ્મ એન્ડ વીડિયો એડિટિંગ • ફાઇન આર્ટ્સ • ફર્નિચર ટેકનોલોજી એન્ડ ઇન્ટિરિયર ડેકોરેશન • હેન્ડલૂમ ટેકનોલોજી • ઇન્ટિરિયર ડેકોરેશન • જ્વેલરી ડિઝાઇન એન્ડ મેન્યુફેક્ચરિંગ • લાઇબ્રેરી એન્ડ ઇન્ફર્મેશન સાયન્સ • ફોટોગ્રાફી • લેધર ગુડ્સ એન્ડ ફૂટવેર મેન્યુફેક્ચરિંગ • કોમર્શિયલ આર્ટ 	<ul style="list-style-type: none"> • કેમિકલ એન્જિ. • પ્લાસ્ટિક એન્જિ. • કમ્પ્યુટર નેટવર્કિંગ • ઇન્ડસ્ટ્રિયલ (પ્રોડક્શન એન્જિ) • મેન્યુફેક્ચરિંગ એન્જિ. • મરિન એન્જિ. • મેકાટ્રોનિક્સ એન્જિ. • ટેક્સટાઇલ કેમિસ્ટ્રી • મેટલર્જી • પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ • એન્વાયરમેન્ટલ એન્જિ. • ટેક્સટાઇલ ટેકનોલોજી • પ્રિન્ટિંગ ટેકનોલોજી • માઇનિંગ ટેકનોલોજી ટ્રાન્સપોર્ટેશન એન્જિ. • ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન એન્ડ કંટ્રોલ • રોબોટિક્સ એન્જિનિયરિંગ • મશીન લર્નિંગ • આર્ટિકિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ 		
--	---	--	--

ગુજરાત એડમિશન કમિટી ફોર ડિપ્લોમા સરકારી ટેકનિકલ કેમ્પસ, પાંજરાપોળ સામે આંબાવાડી, અમદાવાદ ૩૮૦ ૦૧૫ વેબસાઇટ-www.gujdiploma.nic.in, www.acpdc.in

પ. આઇ.ટી.આઇ.ના અભ્યાસક્રમો :

ધો.૧૦ પછી ટેકનિકલ ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા ઇચ્છે છે તેમને માટે ITI- Industrial Training Instituteના કેટલાક અત્યંત ઉપયોગી કોર્સ છે. ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ઔદ્યોગિક વિકાસ માટે આવશ્યક એવા કુશળ માનવ સંસાધનનું નિર્માણ કરે છે. રાજ્ય સરકારના શ્રમ, કૌશલ્ય વિકાસ અને રોજગાર વિભાગના નેજા હેઠળ રોજગાર અને તાલીમ ખાતાના નિયંત્રણ હેઠળ રાજ્યના તમામ તાલુકાઓમાં / અંતરિયાળ વિસ્તારો સુધી કાર્યરત સરકારી/ ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ/ સ્વ-નિર્ભર ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ITIs માં વ્યવસાયલક્ષી તાલીમ મેળવવા માટે વિસ્તૃત અને વ્યાપક તાલીમ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ છે આગળ વધુ અભ્યાસ તકો એપ્રેન્ટિસશિપ તાલીમ યોજના લઈ શકે છે. વેબસાઇટ : www.ITIgujarat.gov.in

www.ITIadmission.guj.nic.in www.talimrojgar.org

આ ઉપરાંત દૈનિક પ્રસિદ્ધ સમાચાર પેપરમાં આ અંગેની જાહેરાત આવે છે.

નોંધ : (૧) રાષ્ટ્રીય કક્ષાના NCVT પેટર્નના વ્યવસાયો માટે ન્યૂનતમ પ્રવેશ લાયકાત, વ્યવસાયનો પ્રકાર તથા વ્યવસાયની મુદત ભારત સરકારના ડાઈરેક્ટર જનરલ ઓફ ટ્રેનિંગ, નવી દિલ્હીની વેબસાઇટ: <http://www.dget.nic.in> માં દર્શાવ્યા મુજબ રહેશે. જે સમયાંતરે ફેરફારને આધીન રહેશે.

(૨) રાજ્યકક્ષાના GCVT પેટર્નના વ્યવસાયો માટે ન્યૂનતમ પ્રવેશ લાયકાત, વ્યવસાયનો પ્રકાર તથા વ્યવસાયની મુદત ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ, ગાંધીનગરની વેબસાઇટ: <https://www.gcvt.gujarat.gov.in> માં દર્શાવ્યા મુજબ રહેશે. જે સમયાંતરે ફેરફારને આધીન રહેશે.

૬. ઇન્ડો-જર્મન ટૂલરૂમના જોબ ઓરિએન્ટેડ કોર્સિસ :

ઇન્ડો-જર્મન ટૂલરૂમ નામની સંસ્થા અમદાવાદમાં

વટવા જી. આઈ.ડી.સી. ખાતે આવેલ છે. ભારત સરકારની (A Govt. of India Society under the Ministry of MSME) An ISO ૯૦૦૧ : ૨૦૧૫ Tool Room & Training સેન્ટર છે. આ સંસ્થાના પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમોની Industryમાં ડિમાન્ડ સારી છે.

BRANCH	COURSES
Mechanical/Automobile/Production/ Plastic Engi. Or Equivalent	AUTOCAD/MECHANICAL SOLID WORK/NXCAD ANSYS
CIVIL ENG. Or Equivalent	AUTO CAD CIVIL/REVIT ARCHITECTURE ૩DS MAX
Electrical/Electronics/IC/EC Engg. Or Equivalent	ELECTRICAL CAD PLC PROGRAMMING
Computer	JAVA

સંપર્ક: ઈન્ડો જર્મન ટૂલ રૂમ, જી.આઈ.ડી.સી. મહેમદાબાદ રોડ, વટવા, અમદાવાદ

વેબસાઈટ : www.igtrahd.com

૭. પ્રોફેશનલ કોર્સિસ, વોકેશનલ કોર્સિસ :

સેન્ટેરી ઈન્સ્પેક્ટર : ઓલ ઈન્ડિયા ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સેલ્ફ ગવર્નમેન્ટ રાજકોટ, સુરત, વડોદરા, અમદાવાદ ખાતે સેન્ટેરી ઈન્સ્પેક્ટરનો કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. વેબસાઈટ : www.aiilsg.org

ફીમેલ હેલ્થ વર્કર : આ અભ્યાસક્રમ વિવિધ જિલ્લાઓમાં આવેલી જિલ્લાપંચાયત હેઠળની સરકારી હોસ્પિટલોમાં ફીમેલ હેલ્થવર્કરનો અભ્યાસક્રમ ઉપલબ્ધ હોય છે.

સંપર્ક : આ માટે જિલ્લાના મુખ્ય આરોગ્ય અધિકારી જિલ્લાપંચાયતનો સંપર્ક કરવો અથવા રાજ્ય આરોગ્ય સંસ્થાન, સિવિલ હોસ્પિટલ, સેક્ટર-૧૨ ગાંધીનગરનો સંપર્ક કરી શકાય.

આરોગ્ય સુપરવાઈઝર : તાલુકાપંચાયતો, નગરપાલિકાઓ અને મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશનમાં આરોગ્ય સુપરવાઈઝર તરીકે જોબ મળે છે.

લાયકાત : ધો-૧૦ અંગ્રેજી સાથે પાસ કરેલ હોય

Vocational Courses

DVOC in Event Management
DVOC in Travel & Tourism
DVOC in Photography
DVOC in Jewellery Design
DVOC in Interior Design

DVOC in ૩D Animation

DVOC in Textile & Leather Designing
ઉપરોક્ત કોર્સિસ વિવિધ આઈ.ટી.આઈ.

ડિપ્લોમા કોલેજ તેમજ અન્ય સંસ્થાઓમાં ઉપલબ્ધ છે.

૮. કૃષિ યુનિવર્સિટીમાં ઉપલબ્ધ અભ્યાસક્રમો :

ખેતીવાડી, પશુપાલન મત્સ્યોદ્યોગ વગેરે ક્ષેત્રે જુદા-જુદા પ્રકારના ડિપ્લોમા, સ્નાતક, અનુસ્નાતક તથા પીએચ.ડી સુધીના અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ છે. સંપર્ક - સરદાર પટેલ કૃષિ યુનિવર્સિટી, દાંતીવાડા, આણંદ કૃષિ યુનિવર્સિટી, નવસારી કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, કામધેનુ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર લાઈવસ્ટોક ઈન્સ્પેક્ટર (પશુધન નિરીક્ષક) :

એસ.એસ.સી (ધોરણ-૧૦) અંગ્રેજી વિષય સાથે

પશુધન નિરીક્ષક સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન : કૃત્રિમ બીજદાન (પશુપાલન), ઘાસચારા ગુણવત્તા, સીડ પ્રોડક્શન, સેન્ટ્રિય ખેતી વગેરે. એસ.એસ.સી (ધોરણ-૧૦) અંગ્રેજી વિષય સાથે,

પશુધન નિરીક્ષક તાલીમ કેન્દ્ર : સરદાર કૃષિ નગર, દાંતીવાડા, જૂનાગઢ અને નવસારી

નોંધ:-વધુ વિગતો માટે જે તે કૃષિ યુનિવર્સિટીનો સંપર્ક કરવો.

૯. અન્ય પ્રમાણપત્ર અભ્યાસક્રમો :

ગૃહ વિજ્ઞાન તાલીમ, બેકિંગ ટેકનોલોજી, બાગાયત ડિપ્લોમા વગેરે

• ગૃહ વિજ્ઞાન તાલીમ (ડિપ્લોમા)

- બેકરી તાલીમ
- બેકિંગ ટેકનોલોજી
- ગ્રામ્ય કારીગર તાલીમ
- માળી તાલીમ
- બાગાયત ડિપ્લોમા

૧૦. ફાઇન આર્ટ્સ ડિપ્લોમા-મલ્ટિમીડિયાના અભ્યાસક્રમો :

વેબ ડિઝાઇનિંગ, ગ્રાફિક ડિઝાઇનિંગ, ડિજિટલ એડવર્ટાઇઝમેન્ટ, એનિમેશન, વિઝ્યુલાઇઝર, ક્રિએટિવ આર્ટિસ્ટ, ગ્રાફિક આર્ટિસ્ટ, વેબ પ્રોગ્રામર વગેરે ક્ષેત્રો ઝડપથી આગળ આવી રહ્યાં છે.

- (૧) ડિઝાઇનનું ફિલ્ડ (૨) જાહેરાતની દુનિયા
- (૩) ફાઇન આર્ટ ડિપ્લોમા (૪) ચિત્રકલાના અભ્યાસક્રમ

Additional :- Animational, Visual Effects, Digital Advertisement, Digital Marketing, Multi Media, Broadcast.

નોંધ : Diploma in Multi Media & Animationના અભ્યાસક્રમ BAOUમાં ઉપલબ્ધ છે.

૧૧. ફાયર ટેકનોલોજી અભ્યાસક્રમો :

ધોરણ - ૧૦ પાસ કર્યા બાદ વિદ્યાર્થી આઈ.ટી. આઈ. (I.T.I.) પ્રવેશ મેળવી NCVT અને GCVT પેટર્નના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

NCVT NSQF ALIGN વ્યવસાયો (NSQF - National Skill Qualification Framework)

વ્યવસાય ક્રમ	ટ્રેડ કોડ	વ્યવસાયનું નામ	પ્રકાર અને મુદત	ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત
૪૨	૩૧૧૭	ફાયર ટેકનોલોજી એન્ડ ઈન્ડસ્ટ્રિયલ સેફ્ટી મેનેજમેન્ટ NSQF લેવલ-૦૪	નોન - એન્જિનિયરિંગ મુદત - ૦૧ વર્ષ	ધોરણ - ૧૦ પાસ, ઊંચાઈ-૧૬૫ સે.મી., વજન-૫૨ કિ.ગ્રા. છાતી-૮૧ સે.મી.-૮૫ સે.મી. (ફુલાવીને) MBBS (મેડિકલ સર્ટિફિકેટ)
૬૬	૩૧૧૮	ફાયરમેન NSQF લેવલ-૦૩	નોન - એન્જિનિયરિંગ મુદત-૬ માસ	ધોરણ : ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ : ૧૦ પાસ

GCVT પેટર્નના વ્યવસાયો

વ્યવસાય ક્રમ	ટ્રેડ કોડ	વ્યવસાયનું નામ	પ્રકાર અને મુદત	ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત
૧૦૯	૩૧૭૦	ફાયરમેન	એન્જિનિયરિંગ-૦૧ વર્ષ	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ(ગણિત/વિજ્ઞાન સાથે)
૧૨૮	૩૧૭૧	સબ ફાયરમેન ઓફિસર	એન્જિનિયરિંગ-૦૬ માસ	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ

૧૨. દિવ્યાંગ ઉમેદવારો માટે વિશિષ્ટ કોર્સિસ :

દિવ્યાંગ ઉમેદવારો માટે વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમો					
વ્યવસાયનો ક્રમ નં.	ટ્રેડ કોડ	વ્યવસાયનું નામ	ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત	વ્યવસાયનો પ્રકાર	અભ્યાસક્રમની મુદત
૩૦૧	૩૧૮૭	કમ્પ્યુટર ઓપરેટર	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ

૩૦૨	૩૧૮૬	સ્ટેનોગ્રાફી (અંગ્રેજી)	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં	નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૦૩	૩૧૮૦	ટેલિફોન ઓપરેટર કમ રિસેપ્શનિસ્ટ	ધોરણ ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)	નોન-એન્જિ.	૬ માસ
૩૦૪	૩૧૮૮	કટિંગ એન્ડ ટેલરિંગ	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૦૫	૩૨૦૪	ડેસ્કટોપ પબ્લિશિંગ ઓપરેટર(ડીટીપી)		નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૦૬	૩૧૬૧	એમ્પ્રોઇડરી એન્ડ નીડલ વર્ક્સ		નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૦૭	૩૨૦૩	હેર એન્ડ સ્કીન કેર		નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૦૮	૩૧૫૯	પ્લમ્બિંગ આસિસ્ટન્ટ		એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૦૯	૩૧૮૪	ઓફસેટ પ્રિન્ટર		ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	નોન-એન્જિ.
૩૧૦	૩૧૭૫	ટુ વ્હીલર ઓટો રિપેરર	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૧૧	૩૧૬૮	પેપર બેગ મેકિંગ	Disability Certificate From Competent Authority	નોન-એન્જિ.	૬ માસ
૩૧૨	૩૧૬૧	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન આર્ટ એન્ડ ક્રાફ્ટ	ધોરણ:૫ પાસ	નોન-એન્જિ.	૬ માસ
૩૧૩	૩૦૦૬	કટિંગ એન્ડ સુઈંગ	ધોરણ:૮ પાસ	નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૧૪	૩૦૯૫	કમ્પ્યુટર ઓપરેટર એન્ડ પ્રોગ્રામિંગ આસિસ્ટન્ટ	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૧૫	૩૧૦૭	ડેસ્કટોપ પબ્લિશિંગ ઓપરેટર	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૧૬	૩૦૨૧	હેર એન્ડ સ્કીન કેર	ધોરણ:૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	નોન-એન્જિ.	૧ વર્ષ
૩૧૭	૩૨૦૭	એન્વેલોપ મેકિંગ (VI & OD)	Disability Certificate From Competent Authority	નોન-એન્જિ.	૬ માસ

૧૩. ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી (BAOU) અને ઇન્દિરા ગાંધી નેશનલ ઓપન યુનિવર્સિટી (IGNOU)ના અભ્યાસક્રમો :

ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી, એસ.જી.હાઈવે, સોલા, ગાંધીનગર હાઈવે ઇરોડી, અમદાવાદમાં આવેલી છે.

ધોરણ-૧૦ કે ૧૨ પાસ ન કરેલ હોય તેમજ ગુજરાતી લખતાં-વાંચતાં આવડતું હોય એ ઉમેદવારો માટે ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટીમાં ઉચ્ચ અભ્યાસની ઉજ્જવળ તકો રહેલી છે.

બીપીપી પછી બી.એ. કે બી.કોમ. - શરૂઆત બીપીપીથી : બેચલર ઓફ આર્ટ્સ અથવા બેચલર ઓફ કોમર્સનો અભ્યાસ કરવો હોય તો ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટીમાં શરૂઆત બીપીપી (BPP) નામના કોર્સથી કરવાની બીપીપી એટલે બેચલર ડિગ્રી માટે પ્રારંભિક અભ્યાસક્રમ બીપીપીનો કોર્સ છે મહિનાનો છે એમાં એડમિશન લીધા પછી ૬ મહિના બાદ પરીક્ષા લેવામાં આવે છે. એ પરીક્ષા પાસ કરો એટલે તમે બી.એ અથવા બી.કોમ.ના પહેલાં વર્ષમાં એડમિશન મેળવી શકો.

ઇન્દિરા ગાંધી ઓપન યુનિવર્સિટી (IGNOU) આ યુનિવર્સિટીમાં હિન્દી/અંગ્રેજી માધ્યમમાં અભ્યાસ થાય છે. તેની વિગતો માટે પ્રાદેશિક કેન્દ્રોનો સંપર્ક કરી શકાય. દૈનિક

વર્તમાનપત્રોમાં જાહેરાત આવે છે.

૧. IGNOU પ્રાદેશિક કેન્દ્ર, SG હાઈવે, ઇરોડી પાસે, નિરમા યુનિવર્સિટી સામે, અમદાવાદ.

૨. IGNOU પ્રાદેશિક કેન્દ્ર, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી કેમ્પસ, રાજકોટ વેબસાઈટ : www.ignou.ac.in.

૧૪. ગુજરાત સ્ટેટ ઓપન સ્કૂલ (GSOS),નેશનલ ઓપન સ્કૂલ (NIOS)

ગુજરાત સ્ટેટ ઓપન સ્કૂલ (GSOS) જે ઉમેદવાર કોઈ નોંધાયેલી માધ્યમિક શાળામાં હાજરી આપતા ન હોય છતાં માધ્યમિક શાળાંત પ્રમાણપત્ર પરીક્ષા આપવી હોય તેવો ઉમેદવારની ગુજરાત સ્ટેટ ઓપન સ્કૂલ અભ્યાસ કેન્દ્ર ઉપરથી નોંધણી કરવામાં આવે છે.

પત્ર વ્યવહારનું સરનામું ગુજરાત સ્ટેટ ઓપન સ્કૂલ, ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડ, જૂના સચિવાલય પાસે, સેક્ટર-૧૦ બી,ગાંધીનગર.

Website : www.gseb.org.in

નેશનલ ઓપન સ્કૂલ NATIONAL OPEN SCHOOL રાષ્ટ્રીય માન્ય સંસ્થા દ્વારા ધોરણ-૧૦/૧૨ના ઓપન સ્કૂલ અભ્યાસક્રમો મળે છે. તે ઉપયોગી છે.

સંપર્ક NIOS રિજનલ સેન્ટર, ૭ ડી બહુમાળી મકાન, પથિકાશ્રમ પાસે, સેક્ટર-૧૧ ગાંધીનગર વેબસાઈટ : www.nios.nic.in

૧૫. Competitive Examination After 10th Standard

RBI Office Attendant Examination	
Organization	Reserve Bank of India
Name of the post	Office Attendant
Eligibility	10 th class pass, 18 to 25 years of age
Selection Process	Online Test & Language Proficiency
Category	Bank Jobs
Official Website	www.rbi.org.in

SSC MTS (Staff Selection Commission-Multi Tasking) Non-Technical Staff Examination

Conducting Body	Staff Selection Commission (SSC)
Exam Level	National Level

Exam Frequency	Once a year
Eligibility	10 th class pass, 18 to 27 years of age
Exam Mode	Paper-I: Online Paper-II: Offline
SSC MTS Exam Duration	Paper -I: 60 minutes Paper-II: 30 minutes
Official Website	www.ssc.nic.in

RRB Group D Recruitment Examination (RRC Level 1)

Organization	Railway Recruitment Board (RRB)
Exam Name	RRB Group D Exam
Exam Level	National Level
Eligibility	10 th class pass/ITI, 18 to 33 years of age
Mode of exam	Computer-based test (Online)
Selection stages	<ul style="list-style-type: none"> • Computer Based Test • Physical Efficiency Test (PET) • Document Verification (DV) • Medical Test
Job Location	Across India
Official Website	www.indianrailways.gov.in

Indian Coast Guard Recruitment Examination

Organisation	Indian Coast Guard (ICG)
Posts	Navik (Domestic Branch) and Yantrik
Job Category	Defence jobs
Application Mode	Online
Eligibility	Male Indian CITIzen, Age - 18 - 22 years, 10 th class pass
Selection Process	<ul style="list-style-type: none"> • Written Examination • Physical Fitness Test • Document Verification • Medical Test
Official Website	www.joinindiancoastguard.cdac.in

Ministry of Defence Recruitment Examination

Organization	Ministry of Defence
Posts	Messenger, Safaiwala, Supervisor, Overseer
Application Mode	Offline Postal Application
Eligibility	10 th class pass, 18 to 25 years of age, 27 years for Supervisor & Overseer
Category	Defence Jobs

Selection Process	Written test, skill & Physical Test
Official Website	www.indianarmy.nic.in

RBI Security Guard Recruitment	
Conducting Body	Reserve Bank of India
Post	Security Guard
Category	<u>Govt Jobs</u>
Eligibility	10 th class pass, 25 - 45 years of age
Job Location	Across India
Selection Process	Online Test - Physical Test
Official Site	www.rbi.org.in

Indian Navy Sailor MR Recruitment Examination	
Organization Name	Indian Navy
Post	Sailors for Matric Recruit
Mode Of Application	Online
Category	<u>Defence Jobs</u>
Eligibility	Unmarried Males, 10 th class pass, 17 - 25 years of age
Selection Process	Written Test - Physical Fitness Test - Medical Examination
Official Website	www.joinindiannavy.gov.in

Indian Army Soldier (General Duty) Recruitment Examination	
Organization Name	Indian Army
Post	Soldier (General Duty)
Mode Of Application	Online
Category	Defence Jobs
Eligibility	Unmarried Males / Females, 10 th class pass, 17 ^{1/2} -21 years
Selection Process	<ul style="list-style-type: none"> • Registration at Recruitment Rally • Document Verification • Physical Fitness Test • Medical Test • Common Entrance Exam (CEE)
Official Website	www.joinindianarmy.gov.in

BSF Constable Recruitment Examination	
Organization	Border Security Force
Post	Constable (General Duty)
Mode of Application	Online
Eligibility	Unmarried Males/Females, 10 th class pass, 18-23 years

Selection process	<ul style="list-style-type: none"> • Document Verification • Physical Fitness Test • Medical Test • Written Examination
Website	www.rectt.bsf.gov.in

ITBP Constable Recruitment Examination	
Organization	Indo Tibetan Border Police Force
Post	Constable (General Duty)
Mode of Application	Online
Eligibility	Unmarried Males/Females, 10 th class pass, 18-23 years
Selection process	<ul style="list-style-type: none"> • Document Verification • Physical Fitness Test • Medical Test • Written Examination
Website	www.rectt.bsf.gov.in

નોંધ : પ્રસ્તુત લેખમાં આપેલ વિગતો જાણકારી અને દિશાસૂચન માટે છે. તેને આખરી ન ગણતાં ચોક્કસ અને આખરી માહિતી માટે જે તે સંસ્થાનો સંપર્ક કરવો તેમજ પ્રવેશ ફોર્મ સાથે અપાતી માહિતી પુસ્તિકા તથા ફોર્મ સાથેની સૂચનાનો અભ્યાસ કરવો જરૂરી છે.

વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા
રાયખડ - અમદાવાદ
ફોન નંબર ૦૭૯-૨૫૩૮૪૯૩૯

“જીવન આગળ ઘપાવતા ITI ના રસપ્રદ અભ્યાસક્રમો”

એસ.આર. વિજયવર્ગીય

સરકારી ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેનિંગ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ રોજગાર આપવા માટેની સ્કેલ આપે છે. જે આજના ઉચ્ચ શિક્ષણના યુગમાં ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી જેને ટૂંકમાં આઈ.આઈ.ટી. (IIT) કહેવામાં આવે છે તેના બદલે આઈ.ટી.આઈ.. (ITI) ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેનિંગ ઇન્સ્ટિટ્યૂટની જરૂરિયાત મધ્યમવર્ગના પરિવારો તેમજ રોજગારની તલાશમાં ઝડપથી રોજગારી મેળવવા માટે યુવાનોને આકર્ષી રહી છે, જે સમયની સાથે જ્યાં ઝડપથી સર્ટિફિકેટ કોર્સ રોજગાર અને સ્વ-રોજગાર પ્રાપ્ત કરવાના સંબંધ સાથે ઝડપથી આગળ વધી રહ્યાં છે તેવા ઓટોમેશન, રોબોટિક્સ અને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સના ટ્રેન્ડ (પ્રવાહ)ને જોતાં એવું લાગે છે કે વિશ્વકક્ષાએ આપણે આપણી જોબને સુરક્ષિત કરવા અથવા કોઈક ખાસ વિષયના ક્ષેત્રનો અભ્યાસ કરવા માટે વોકેશનલ કોર્સિસ અથવા આઈ.ટી.આઈ.ના કોર્સિસ કેરિયરની યોગ્ય દિશા નક્કી કરવા મહત્વના છે.

વર્તમાન સમયમાં ગુજરાત રાજ્યમાં આઈ.ટી. આઈ.ની લાયકાત ધરાવતા યુવાનોને ડિગ્રી કે ડિપ્લોમાની શૈક્ષણિક લાયકાતની સરખામણીએ રોજગારનો અવસર ખૂબ જ ઝડપથી પ્રાપ્ત થાય છે. આઈ.ટી.આઈ. એટલે ઇન્ડસ્ટ્રિયલ ટ્રેનિંગ ઇન્સ્ટિટ્યૂટનાં નામથી ઓળખાતી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાના નેજા હેઠળ ધો. ૧૦ અથવા ધો. ૧૨ અથવા અમુક કોર્સિસ એવા છે કે જેમાં ધો. ૧૦થી ઓછું ભણેલા પણ કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરી આઈ.ટી.આઈ.નું પ્રમાણપત્ર જે-તે ટ્રેડના કોર્સની મુદત પ્રમાણે એક વર્ષ, બે વર્ષની યોગ્યતા પ્રાપ્ત કરી કૌશલમ્ બલમૂના સિદ્ધાંતને ચરિતાર્થ કરવામાં સફળ નીવડ્યા છે. આઈ.ટી.આઈ.માં એન.સી.વી.ટી અને જી.સી.વી.ટી એમ બે પ્રકારના તાલીમ તાલીમ સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. એન.સી.વી.ટી એટલે નેશનલ કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ

ટ્રેનિંગ જે ભારત સરકાર દ્વારા ઓલ ઇન્ડિયા લેવલે માન્યતા પ્રાપ્ત હોય છે. જી.સી.વી.ટી એટલે ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ જે ગુજરાત સરકાર દ્વારા પ્રમાણિત કરવામાં આવે છે. બન્ને પ્રકારના સર્ટિફિકેટ કોર્સમાં તફાવત એ છે કે એન.સી.વી.ટી કોર્સ ભારત સરકાર દ્વારા ઓલ ઇન્ડિયા લેવલનો કોર્સ હોઈ અંગ્રેજીમાં પ્રશ્નપત્ર આપવામાં આવે છે અને માન્યતા ભારતની તમામ સંસ્થાઓ જ્યાં રોજગાર ઉપલબ્ધ છે ત્યાં પ્રાથમિકતા અપાય છે. જી.સી.વી.ટી પેટર્નના કોર્સિસ પણ એટલી જ યોગ્યતા ધરાવે છે પરંતુ ગુજરાત રાજ્યમાં આવા કોર્સિસના માધ્યમથી રોજગાર/સ્વરોજગાર પ્રાપ્ત કરવામાં સરળતા રહે છે. ગુજરાતમાં આઈ.ટી.આઈ. એ રોજગાર મેળવવા માટે સૌથી લોકપ્રિય સર્ટિફિકેટ કોર્સ બનવા પામ્યું છે. ગુજરાત રાજ્ય ઔદ્યોગિક ક્ષેત્રે હરણફાળ ભરી રહ્યાં છે તેને ધ્યાનમાં લેતા આઈ.ટી.આઈ.ના ટ્રેડ જેવા કે ફિટર, ટર્નર, વેલ્ડર, મશિનીસ્ટ, ડીઝલ મિકેનિક, કોપા, ઇલેક્ટ્રિશિયન, વાયરમેન, આર.એફ.એમ તેમજ અન્ય કેટલાંક ટ્રેડ જેવા કે ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક, કમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામિંગ, સ્ટેનોગ્રાફીની લાયકાતવાળા અસંખ્ય કોર્સિસ ખૂબ જ લોકપ્રિય બન્યા છે.

ગુજરાત રાજ્યમાં દરેક તાલુકામાં સરકારી આઈ.ટી. આઈ. ઉપલબ્ધ છે. આઈ.ટી.આઈ.માં મેરિટના ધોરણે પ્રવેશ અપાય છે. મધ્યમ વર્ગના તેમજ અભ્યાસ સાથે રોજગાર મેળવવા માંગતા યુવાનો માટે આઈ.ટી.આઈ. આશીર્વાદરૂપ છે. પ્લામ્બિંગ, કારપેન્ટ્રી, બ્લેકસ્મિથ તેમજ કમ્પ્યુટરનું કૌશલ્ય ધરાવતા યુવાનો ડિજિટલ ઇન્ડિયા, સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ડિયા તેમજ મેક ઇન ઇન્ડિયામાં મહત્વનો ભાગ ભજવી રહ્યા છે. આવો આઈ.ટી.આઈ.માં ચાલતા વિવિધ પ્રકારના તાલીમ કૌશલ્ય વિશે માહિતી મેળવીએ.

એન.સી.વી.ટી. પેટર્નના અભ્યાસક્રમો			
વ્યવસાયનો ક્રમ નં	વ્યવસાયનું નામ	ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત	અભ્યાસક્રમની મુદત અને પ્રકાર
ધોરણ : ૧૦ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્રમો			
૦૧	મશીનિસ્ટ ગ્રાઈન્ડર	વ્યવસાય ક્રમ નં. ૦૧ થી ૨૪ માટે ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૨	મિકેનિક (રેફ્રિજરેશન એન્ડ એરકન્ડિશનર)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૩	ડ્રાફ્ટસમેન મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૪	ડ્રાફ્ટસમેન સિવિલ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૫	ઇલેક્ટ્રોનિક્સ મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૬	સર્વેયર		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૭	મરીન ફિટર		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૮	ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૦૯	એન્ટેન્ડેન્ટ ઓપરેટર (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦	લેબોરેટરી આસિસ્ટન્ટ (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧	મેન્ટેનન્સ મિકેનિક (કેમિકલ પ્લાન્ટ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૨	ઇલેક્ટ્રિશિયન		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૩	ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૪	ટૂલ એન્ડ ડાઈ મેકર (પ્રેસ ટૂલ્સ, જીગ્સ એન્ડ ફિક્ચર્સ)		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૫	ઇન્ફોર્મેશન કોમ્યુનિકેશન ટેકનોલોજી સિસ્ટમ મેન્ટેનન્સ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૬	મિકેનિક મોટર વિહિકલ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૭	પ્લાસ્ટિક પ્રોસેસિંગ ઓપરેટર		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૮	મિકેનિક ડીઝલ એન્જિન		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૯	ફિટર		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૦	ટર્નર		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૧	મશીનિસ્ટ		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૨	લિફ્ટ એન્ડ એસ્કલેટર મિકેનિક		૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૩	ઇન્ટિરિયર ડેકોરેશન એન્ડ ડિઝાઇન		૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૪	મિકેનિક ઓટો ઇલેક્ટ્રિકલ એન્ડ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ		૧ વર્ષ (એન્જિ.)

૨૫	ફિઝિયોથેરાપી ટેકનિશિયન	વ્યવસાય ક્રમ નં. ૨૫ થી	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૨૬	ફાઇનાન્સ એક્ઝિક્યુટિવ	૪૪ માટે ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૨૭	મલ્ટિમીડીયા એનિમેશન એન્ડ સ્પેશિયલ ઇફેક્ટ	લાયકાત	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૨૮	સ્ટેનોગ્રાફર સેક્રેટરિયલ આસિસ્ટન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૨૯	ડેસ્ક ટોપ પબ્લિશિંગ ઓપરેટર	ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૦	હોર્ટિકલ્ચર		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૧	હોસ્પિટલ હાઉસ કિપિંગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૨	હેલ્થ સેન્ટરી ઇન્સ્પેક્ટર		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૩	આસિસ્ટન્ટ ટ્રુસ્ટ ગાઈડ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૪	કમ્પ્યુટર ઓપરેટર કમ પ્રોગ્રામિંગ આસિસ્ટન્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૫	ડ્રેસ મેકિંગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૬	બેઝિક કોસ્મોટોલોજી		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૭	ફ્રન્ટ ઓફિસ આસિસ્ટન્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૮	પ્રિ-પ્રિપેટરી સ્કૂલ મેનેજમેન્ટ આસિસ્ટન્ટ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૩૯	ડોરિંગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૦	ફેશન ડિઝાઇન ટેકનોલોજી		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૧	ડેન્ટલ લેબોરેટરી ટેકનિશિયન		૨ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૨	ફૂટ એન્ડ વેજિટેબલ પ્રોસેસિંગ		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૩	હેલ્થ સેફ્ટી એન્ડ એન્વાયર્મેન્ટ	ઊંચાઈ-૧૬૫ સેમી, છાતી-૮૧ સે.મી, કુલાવીને-૮૫ સે.મી., વજન-૫૨ કિ.ગ્રા, MBBS ડો.નું મેડિકલ ફિટનેસ સર્ટિફિકેટ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૪	હોસ્પિટાલિટી મેનેજમેન્ટ બેઝિક ટ્રેનિંગ (HMBT) (હોટલ મેનેજમેન્ટ કોર્સિસ)		૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૪૫	ફાયર ટેકનોલોજી એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રિયલ સેફ્ટી મેનેજમેન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૨ પાસ ઊંચાઈ-૧૬૫ સેમી, છાતી-૮૧ સે.મી, કુલાવીને-૮૫ સે.મી., વજન-૫૨ કિ.ગ્રા, MBBS ડો.નું મેડિકલ ફિટનેસ સર્ટિફિકેટ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)

૪૬	પ્લમ્બર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૪૭	સ્યુઈંગ ટેકનોલોજી	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
ધોરણ: ૮ ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્રમો			
૪૮	ફાઉન્ડ્રીમેન ટેકનિશિયન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૪૯	વાયરમેન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૦	મિકેનિક ટ્રેક્ટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૧	સરફેસ ઓનાર્મિન્ટેશન ટેકનિ. (એમ્પ્રોઇડરી)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૫૨	પેન્ટર જનરલ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૩	ઓલ્ડ એઈજ કેર આસિસ્ટન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૫૪	શીટ મેટલ વર્કર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૫	જનરલ કારપેન્ટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૬	વેલ્ડર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૫૭	મેશન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)

જી.સી.વી.ટી. પેટર્નના (રાજ્ય કક્ષા) અભ્યાસક્રમો

ધોરણ: ૧૦ ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્રમો

ક્રમ	વ્યવસાયનું નામ	ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત	અભ્યાસક્રમની મુદત અને પ્રકાર
૫૮	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન લેબોરેટરી આસિસ્ટન્ટ (પેથોલોજી)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (સાયન્સ અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૬ માસ (નોન એન્જિ.)
૫૯	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઈન મેડિકલ લેબોરેટરી ટેકનોલોજી(પેથોલોજી)	B.sc. (Chemistry/Micro Biology/Bio chemistry/zoology/Botony)	૧ વર્ષ

૬૦	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન બિલ્ડિંગ એન્ડ આર્કિટેક્ચર ડિઝાઇન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૧ વર્ષ
૬૧	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન સિવિલ પ્લાનિંગ એન્ડ ડ્રાફ્ટિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૨ વર્ષ
૬૨	મિકેનિક રેડિયો એન્ડ ટી.વી.	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૬૩	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન કમ્પ્યુટર ટિયર્સ ટ્રેનિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૬ માસ (નોન એન્જિ.)
૬૪	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન ઇ-કોમર્સ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૬૫	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન વેબ ડિઝાઇન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૬૬	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન મલ્ટિમીડીયા ટેકનોલોજી એન્ડ ડી.ટી.પી	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ અથવા ધો. ૧૦ પછીનો AICTE માન્ય ઇજનેરી ડિપ્લોમા અથવા ડિપ્લોમા ઇન ફાઇન આર્ટસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૬૭	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન હાર્ડવેર ટેકનો. નેટવર્ક એન્ડ એડ્મિનિસ્ટ્રેશન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૬૮	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન કમ્પ્યુ. એડ્ડ ડિઝાઇન એન્ડ ઓટો કેડ-૨૦૦૦	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (સાયન્સ) અથવા I.T.I /D.C/D.M. ટ્રેડ અથવા AICTE માન્ય ઇજનેરી ડિપ્લોમા	૬ માસ
૬૯	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન સોફ્ટવેર પ્રોગ્રામિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૦	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન ફાઇનાન્સિયલ એડવાઇઝિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ અથવા પોલિટેકનિક ડિપ્લોમા પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૧	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન ટૂલ ટેકનોલોજી	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૭૨	ટેલિફોન મોબાઇલ ફોન રિપેરિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૬ માસ(એન્જિ.)
૭૩	ઓફસેટ પ્રિન્ટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)

૭૪	સ્ટેનો કમ કમ્પ્યુ. ઓપરેટર (અંગ્રેજી)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૫	પ્લેટ મેકર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગણિત અને વિજ્ઞાન વિષય સાથે)	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૬	સ્ટેનો કમ કમ્પ્યુ. ઓપરેટર (ગુજરાતી)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગુજરાતી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૭	કમ્પ્યુ. એડેડ ક્વાર્ટર્સ વોચ કમ મોબાઇલ ફોન મિકે.	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૮	કમ્પ્યુ. એડેડ ડ્રેસ મેકિંગ એન્ડ ડ્રેસ ડિઝાઇન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૭૯	મેડિકલ ઇલેક્ટ્રીસિયન મિકેનિક	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ તથા N.C.V.T. પેટર્નના R.M.T.V/ELECTRO.MECH./ ELECTRICIAN ટ્રેડ પૈકી કોઈ પણ એક ટ્રેડ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૮૦	સ્ટેનોગ્રાફી ગુજરાતી	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગુજરાતી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ
૮૧	ફૂડ એન્ડ બેવેરેજિસ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે) અથવા તેની સમકક્ષ	૯ માસ
૮૨	ફૂડ પ્રોડક્શન(કોન્ટિનેન્ટલ/ઇન્ડિયન/ પંજાબી/ચાઇનીઝ)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)અથવા તેની સમકક્ષ	૯ માસ
૮૩	હાઉસ કિપિંગ એન્ડ બેકરી	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)અથવા તેની સમકક્ષ	૯ માસ
૮૪	સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઇન મશીન ટૂલ્સ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ (ગણિત, વિજ્ઞાન, અંગ્રેજી વિષય સાથે)(૫૦ ટકા ગુણ આવશ્યક અને અનામત કેટેગરી માટે ૪૦ ટકા ગુણ)	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૮૫	ફાયરમેન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૮૬	સેફ્ટી એન્ડ સિક્યોરિટી મેન.	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)

૮૭	લિફ્ટ મેન્ટેનન્સ મિકેનિક	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ(વિજ્ઞાન પ્રવાહ અથવા I.T.I ઇલેક્ટ્રિશિયન પાસ)	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૮૮	ઑફસેટ પ્રિન્ટર એન્ડ પેકેજર્સ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૮૯	ઇલેક્ટ્રિકલ એપ્લાયન્સિસ રિપેરર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૯૦	કોમ્યુનિકેશન એન્ડ સ્પોકન ઈંગ્લિશ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૩ માસ
૯૧	ઓટોમોબાઇલ બોડી રિપેરર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૯૨	ઓટોમોબાઇલ પેઇન્ટ રિપેરર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૯૩	સેલ્સ આસિસ્ટન્ટ(રિટેઇલ)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)
૯૪	શિપ બિલ્ડિંગ ટેકનિશિયન	ધો. ૧૦ પાસ+ITI વેલ્ડર, ફિટર પાસ	૯ માસ
૯૫	મરીન ઇલેક્ટ્રિશિયન એડવાન્સ	ધો. ૧૦ પાસ+ITI ઇલેક્ટ્રિશિયન, વાયરમેન પાસ	૯ માસ
૯૬	પાઇપ ફિટર મરીન	ધો. ૧૦ પાસ+ITI ફિટર, પ્લમ્બર પાસ	૯ માસ
૯૭	સ્પેશિયલ પરપઝ વિલ્ડિકલ એન્ડ કેઇન ઓપરેટર	ધો. ૧૦ પાસ+ITI મોટર મિકે., મિકે. ડીઝલ પાસ	૯ માસ
૯૮	શીટ મેટલ ટેકનિશિયન	ધો. ૧૦ પાસ+ITI શીટ મેટલ પાસ	૯ માસ
૯૯	કારપેન્ટર એન્ડ જોઇનર	ધો. ૧૦ પાસ+ITI કારપેન્ટર પાસ	૯ માસ
૧૦૦	શિપ બિલ્ડિંગ ટેકનિશિયન એડવાન્સ	ધો. ૧૦ પાસ+ITI વેલ્ડર, ફિટર પાસ	૯ માસ
૧૦૧	ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ મિકેનિક પાવર પ્લાન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૨	ઇલેક્ટ્રિશિયન પાવર પ્લાન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ: ૧૦ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૩	ફાર્માસ્યુટિકલ મશિનરી મિકેનિક	ધોરણ: ૧૦ પાસ+ITI FT/ET/ RFM/IM પાસ	૯ માસ (એન્જિ.)
૧૦૪	ડોમેસ્ટિક હોમ એપ્લાયન્સ રિપેરિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	૧ વર્ષ(નોન એન્જિ.)

ધોરણ : ૭ તથા ૮ ની લાયકાતવાળા અભ્યાસક્રમો

૧૦૫	પ્લમ્બિંગ આસિસ્ટન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૬	મરીન એન્જિનિયરિંગ ટેકનિશિયન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૭	ટુ વ્હીલર ઓટો રિપેરર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૦૮	સ્યુઈંગ મશીન ઓપરેટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૩ માસ
૧૦૯	આર્મેચર મોટર રિવાઈન્ડિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૭ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧૦	મેન્સ એન્ડ વુમન ગારમેન્ટ મેકિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૭ પાસ	૧ વર્ષ(નોન એન્જિ.)
૧૧૧	જનરલ મિકેનિક	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૭ પાસ	૨ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧૨	વેલ્ડર કમ ફેબ્રિકેટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૭ પાસ	૧ વર્ષ (એન્જિ.)
૧૧૩	સર્ટિ કોર્સ ઈન ડાયમન્ડ ગ્રેડિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૭ પાસ	૩ માસ
૧૧૩-એ	કન્સ્ટ્રક્શન ટેકનિશિયન	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ (નોન એન્જિ.)

અંધ અપંગ ઉમેદવારો માટે વિશિષ્ટ અભ્યાસક્રમો

૧૧૪	કમ્પ્યુટર ઓપરેટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	૧ વર્ષ
૧૧૫	સ્ટેનોગ્રાફી અંગ્રેજી	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૧ વર્ષ
૧૧૬	ઓફસેટ પ્રિન્ટર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૧૦ પાસ	૧ વર્ષ
૧૧૭	એમ્બ્રોઇડરી એન્ડ નીડલ વર્ક	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૧૮	કટિંગ એન્ડ ટેલરિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ

૧૧૯	ઑફસેટ પ્રિન્ટિંગ એન્ડ બુક બાઈન્ડિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૦	આર્મેચર મોટર રિવાઈન્ડિંગ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૭ પાસ (સૂચિત)	૧ વર્ષ
૧૨૧	ડેસ્ક ટોપ પબ્લિશિંગ ઓપરેટર(ડીટીપી)	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૨	પ્લમ્બિંગ આસિસ્ટન્ટ	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૩	ટુ વ્હીલર ઓટો રિપેરર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૪	હેર એન્ડ સ્કિનકેર	ધોરણ: ૧૦+૨ની પદ્ધતિમાં ધોરણ:૮ પાસ	૧ વર્ષ
૧૨૫	ટેલિફોન ઓપરેટર કમ રિસેપ્શનિસ્ટ	ધોરણ: ૧૦ (અંગ્રેજી વિષય સાથે)	૬ માસ

કૌશલ્ય તાલીમને મુખ્ય શિક્ષણ ધારા સાથે જોડાણ અંગેની નીતિ :

જે વિદ્યાર્થીઓએ ધોરણ-૮ પછી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા (ITI)નો બે વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળાનો માન્યતા પ્રાપ્ત કોર્સ કર્યો હોય અને તે માટેની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન.સી.વી.ટી) અથવા ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી)ની પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય અને જો તેઓ પોતાની પસંદગી અનુસાર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૦ની અથવા ગુજરાત ઓપન સ્કૂલ એક્ઝામિનેશનની ગુજરાતી તેમજ અંગ્રેજી વિષયની પરીક્ષા પાસ કરે તો તે વિદ્યાર્થીઓને માધ્યમિક શિક્ષણ પછીના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશના હેતુસર ધોરણ:૧૦ ની સમકક્ષ ગણવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે.

જે વિદ્યાર્થીઓ ધોરણ-૧૦ પાસ કર્યા પછી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા (I.T.I)નો બે વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળાનો માન્યતા પ્રાપ્ત કોર્સ કર્યો હોય અને તે માટેની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન.સી.વી.ટી) અથવા ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી)ની પરીક્ષા પાસ કરી હોય અને

જો તેઓ પોતાની પસંદગી અનુસાર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૨ની અથવા ગુજરાત ઓપન સ્કૂલ એક્ઝામિનેશનની અંગ્રેજી વિષયની પરીક્ષા પાસ કરે તો તે વિદ્યાર્થીઓને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ પછીના અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશના હેતુસર ધોરણ-૧૨ની સમકક્ષ ગણવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે.

ધોરણ-૧૦ પછીના આઈ.ટી.આઈ.. પેટર્નના અભ્યાસક્રમો પાસ કરેલ તાલીમાર્થીઓને ડિપ્લોમા એન્જિનિયરિંગના અભ્યાસક્રમોમાં ત્રીજા સેમેસ્ટરમાં પ્રવેશ આપવા ઠરાવ કરવામાં આવેલ છે. પ્રવેશ અંગેનો કાર્યક્રમ તથા પ્રવેશ અંગેની માહિતી www.acpdc.in પરથી મળી શકશે.

જે વિદ્યાર્થીઓએ ધોરણ:૮ પછી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા (I.T.I)નો બે વર્ષ કે તેથી વધુ સમયગાળાનો માન્યતા પ્રાપ્ત કોર્સ કર્યો હોય અને તે એન.સી.વી.ટી. અથવા જી.સી.વી.ટી.ની પરીક્ષા પાસ કરેલી હોય અને જો તેઓએ પોતાની પસંદગી અનુસાર ગુજરાત માધ્યમિક અને ઉચ્ચતર માધ્યમિક શિક્ષણ બોર્ડની ધોરણ-૧૦ની અથવા ગુજરાત ઓપન સ્કૂલ એકઝામિનેશનની ગુજરાતી તેમજ અંગ્રેજી વિષયની પરીક્ષા પાસ કરેલી હોય તો તેવા ઉમેદવારોને સરકારી નોકરીના હેતુસર ધોરણ:૧૦ની શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા હોવાનું ગણવા ઠરાવ કરવામાં આવ્યો છે.

(૧) કારીગર તાલીમ યોજના (સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થા) :

આ યોજનાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ વિવિધ ઉદ્યોગો અને સેવાક્ષેત્રને કુશળ માનવબળ ઉપલબ્ધ કરાવવાનો તેમજ જુદા જુદા ક્ષેત્રે વિકસતી જતી ટેકનોલોજી અંગે ઉમેદવારોને તાલીમ આપી, રોજગારી/ સ્વરોજગારી મેળવવામાં સહાયભૂત થવાનો છે. આ યોજનાના નિયમન માટે રાષ્ટ્રીય કક્ષાએ ભારત સરકારની નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (એન.સી.વી.ટી) કાર્યરત છે.

રાજ્યમાં વ્યાવસાયિક તાલીમ માટે વ્યાપક સુવિધાનું

નિર્માણ કરાયું છે. જેના ભાગ રૂપે હાલમાં, ૨૮૨ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (૧૩૦૭૭૨ બેઠકો), ૧૧૩ ગ્રાન્ટ ઇન એઈડ ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો (૧૩૮૪૪ બેઠકો) તથા ૩૮૪ સ્વનિર્ભર ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો (૨૬૭૧૫ બેઠકો) મળી કુલ ૭૭૮ સંસ્થાઓમાં કુલ ૧,૭૧,૩૩૧ બેઠકો પ્રાપ્ય છે.

આ યોજના હેઠળ ૧૧૧ એન.સી.વી.ટી. પેટર્નના વ્યવસાયોની તેમજ રાજ્ય કક્ષાની ગુજરાત કાઉન્સિલ ઓફ વોકેશનલ ટ્રેનિંગ (જી.સી.વી.ટી) પેટર્ન હેઠળના ૬૫ વ્યવસાયોની તાલીમ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ (આઈ.ટી.આઈ.), ગ્રાન્ટ ઇન એઈડ/ સ્વનિર્ભર ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ, સરકારી ટેકનિકલ હાઈસ્કૂલો વગેરે સંસ્થાઓ ખાતે આપવામાં આવે છે.

આ યોજના અન્વયે એન.સી.વી.ટી. પેટર્નના તેમજ જી.સી.વી.ટી. પેટર્નના ઉપલબ્ધ વ્યવસાયો અને તેના ટ્રેડ કોડ તથા જરૂરી ન્યૂનતમ શૈક્ષણિક લાયકાત, તાલીમનો સમયગાળો વગેરેની વિગતો વેબસાઈટ ઉપર દર્શાવેલ છે. તદ્દનુસાર, ઓછામાં ઓછી ૧૪ વર્ષની વય ધરાવતો કોઈ પણ ઉમેદવાર કે જે ધો. ૭થી ૧૨ સુધીની લાયકાત ધરાવતી હોય તે લાયકાત અનુસારના વ્યવસાયમાં મેરિટના આધારે પ્રવેશ મેળવી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓમાં વ્યાવસાયિક તાલીમ પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

સામાન્ય રીતે ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓનું પ્રવેશ સત્ર ઓગસ્ટ માસથી શરૂ થતું હોય છે. જે અંતર્ગત, રોજગાર અને તાલીમ ખાતા દ્વારા દર વર્ષના મે-જૂન માસમાં એસ.એસ.સી.ના પરિણામના એકાદ સપ્તાહમાં વર્તમાનપત્રોમાં પ્રવેશ અંગેની જાહેરાત પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. સંબંધિત પ્રવેશ સત્રમાં વિવિધ વ્યવસાયમાં ભરવાપાત્ર બેઠકો, સંસ્થાઓ તેમજ વ્યવસાયોની યાદી, પ્રવેશ લાયકાત તેમજ વ્યાવસાયિક તાલીમ સંબંધિત અન્ય બાબતોની વિગતવાર માહિતી સંબંધિત માહિતી પુસ્તિકા રોજગાર અને તાલીમ ખાતા દ્વારા પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવે છે. રોજગાર અને તાલીમ ખાતાની વેબસાઈટ (૧) <http://www.talimrojgar.org> (૨) <http://ITIadmission.guj.nic.in> (૩) <http://ITIadmission1.guj.nic.in> ઉપર ઓનલાઈન એપ્લિકેશન મંગાવવામાં આવે છે, આવેલ એપ્લિકેશન પૃથક્કરણ

કરી મેરિટ તૈયાર કરવામાં આવે છે. મેરિટના આધારે પ્રવેશ મેળવવાપાત્ર ઉમેદવારોને રૂબરૂ મુલાકાત માટે બોલાવવામાં આવે છે અને મેરિટના આધારે મળવાપાત્ર વ્યવસાયની ઉપલબ્ધ ખાલી બેઠક ઉપર પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

અપંગ ઉમેદવારો, મહિલાઓ, અનુસૂચિત જાતિ, અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવારોને ટ્યૂશન ફી ભરવામાં મુક્તિ આપવામાં આવે છે. તદુપરાંત આવક મર્યાદાને ધ્યાને લઈને સંસ્થા ખાતે મંજૂર બેઠકોના ૩૩.૦૩ ટકા તાલીમાર્થીઓ પ્રવર્તમાન નિયમોનુસાર વૃત્તિકા (સ્ટાઈપેન્ડ) પણ આપવામાં આવે છે. તેમજ અ.જ.જા/અ. જા/સા.શૈ.પ. વગેરે કેટેગરીના તાલીમાર્થીઓને રાજ્ય સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ/ આદિજાતિ વિકાસ વિભાગ હેઠળ કાર્યરત અનુક્રમે અનુસૂચિત જાતિ કલ્યાણ/વિ.જા. કલ્યાણ/અનુ.જનજાતિ કલ્યાણ ખાતાઓ દ્વારા પણ નિયત દરે શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવે છે.

છાત્રાલયની સુવિધાઓ: રાજ્યની ૪૮ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ખાતે છાત્રાલયની સગવડ છે. જેમાં રૂ. ૨૫૦/- અનામત રકમ તથા રૂ. ૫૦/- છ માસિક સર્વિસ ચાર્જ સાથે તાલીમાર્થીને પ્રવેશ આપવામાં આવે છે. અનામતની રકમ તાલીમાર્થીઓ હોસ્ટેલ છોડી જાય ત્યારે પરત કરવામાં આવે છે.

તાલીમ અને સલામતી :

ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ખાતે મુખ્યત્વે, એન.સી.વી.ટી/ જી.સી.વી.ટી માન્ય અભ્યાસક્રમોમાં નિયત કર્યા અનુસાર સૈદ્ધાંતિક અને પ્રાયોગિક તાલીમ આપવામાં આવે છે. જે પૈકી વિવિધ વ્યવસાયોની પ્રાયોગિક તાલીમ દરમ્યાન તાલીમાર્થીઓને વિવિધ યંત્રો તથા ઉપકરણો સાથે કામ કરવું પડે છે. જે દરમ્યાન અકસ્માતની સંભાવના વધી જતી હોય છે. જેના કારણે તાલીમાર્થીને જીવ ગુમાવવો પડે અથવા તો સમગ્ર જીવન અપંગ/અશક્ત તરીકે વિતાવવું પડે. આવા સંજોગોમાં ઉપરોક્ત જોખમ સામે રક્ષણ આપવા અને યોગ્ય વીમા કવચ પૂરું પાડવા માટે ગુજરાત સામૂહિક જૂથ (જનતા) અકસ્માત વીમા યોજના રૂપિયા એક લાખની મર્યાદામાં ૧લી એપ્રિલ, ૨૦૦૮થી સરકારશ્રી દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલ છે. સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓ ખાતે

આપવામાં આવતી વિવિધ વ્યવસાયોની પ્રાયોગિક તાલીમ દરમ્યાન તાલીમાર્થીઓને કાચો માલ-સામાન પૂરો પાડવામાં આવે છે. તાલીમ દરમ્યાન જરૂરી સાધનો તાલીમાર્થીઓને આપવામાં આવે છે. જે તાલીમ પૂર્ણ થયે સંસ્થામાં પરત જમા કરાવવાનાં રહે છે.

(૨) ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો (ગ્રાન્ટ ઇન એઇડ) સંસ્થાઓ :

રાજ્ય સરકાર હસ્તકની ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓમાં ચાલતા વ્યવસાયોમાં પ્રવેશ મેળવવા માંગતા ઉમેદવારોના ધસારાને ધ્યાનમાં લઈ તથા સરકારી સંસ્થાઓમાંની હાલની મર્યાદિત પ્રવેશ ક્ષમતાને ધ્યાનમાં લઈ રાજ્ય સરકારે સહાયક અનુદાનના ધોરણે ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો ચલાવવાની યોજના અમલમાં મૂકી છે. તે અન્વયે જે ખાનગી સંસ્થા, ટ્રસ્ટ વગેરેને આ કારીગર તાલીમ યોજના હેઠળના અભ્યાસક્રમો ચલાવવાની મંજૂરી આપવામાં આવે છે અને આવી સંસ્થાઓને આવર્તક ખર્ચના ૧૦૦ ટકા પ્રમાણે ગ્રાન્ટ આપવામાં આવે છે. હાલ, રાજ્યમાં ૧૧૩ ગ્રાન્ટ ઇન એઇડ ઔદ્યોગિક તાલીમ કેન્દ્રો કાર્યરત છે. જેમાં ૧૩૮૪૪ બેઠકો ઉપર તાલીમ સુવિધાઓ ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલ છે.

(૩) બાંધકામ ક્ષેત્રની તાલીમ :

બાંધકામ વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા અસંગઠિત ક્ષેત્રના કામદારોને તાલીમ માટે કુલ ૨૫ સંસ્થાઓમાં કન્સ્ટ્રક્શન સ્કિલ તાલીમ કેન્દ્રો સ્થાપવામાં આવેલા છે. જેમાં આ પ્રકારના ટૂંકાગાળાના વ્યવસાયોમાં તાલીમ આપવામાં આવે છે. જે (૧) બાર બેન્ડિંગ (૨) સ્કે ફોલ્ડિંગ (૩) પ્લમ્બિંગ અને સેનિટેશન (૪) ફોર્મ વર્ક કારપેન્ટરી (૫) કન્સ્ટ્રક્શન ઇલેક્ટ્રિશિયન અને વાયરમેનના વ્યવસાયોમાં અસંગઠિત ક્ષેત્રના કામદારોને અદ્યતન તાલીમ આપવા માટેની સુવિધા ઉપલબ્ધ કરવામાં આવેલ છે.

(૪) સુપિરિયર ટેકનોલોજીના અભ્યાસક્રમો બાબત :

રાજ્યના નવયુવાનોને અદ્યતન ટેકનોલોજીથી તાલીમબદ્ધ કરવા માટે અને ઉદ્યોગ ગૃહોની માંગ અનુસાર આધુનિક ટેકનોલોજીના સુપિરિયર ટેકનોલોજીના નવા અભ્યાસક્રમો નિરંતર બદલાતી ટેકનોલોજીને ધ્યાને લઈ નવીન ટેકનોલોજીને અનુરૂપ માનવબળની

જરૂરિયાત ઉપસ્થિત થયેલ છે જે માટે આ ખાતા દ્વારા ઓટોમોબાઈલ ક્ષેત્રે, સી.એન.સી. ટેકનોલોજી, સોલાર ટેકનોલોજી, કેમિકલ, એન્વાયરમેન્ટ વગેરે સેક્ટરોમાં કુલ ૨૯ સંસ્થાઓ ખાતે નવીન સુપિરિયર ટેકનોલોજીના વિવિધ સેક્ટરોમાં કુલ ૯૮૪૦ ઉમેદવારોને તાલીમ આપવામાં આવી છે.

(૫) વ્યવસાયલક્ષી શિક્ષણ અને તાલીમનું મહત્વ :

ઓછી લાયકાત ધરાવતા, અર્ધશિક્ષિત, સ્કૂલગ્રુપ આઉટ, સામાન્ય શિક્ષણમાં સરેરાશ દેખાવ કરનારા, ટેકનિકલ જ્ઞાનમાં રુચિ ધરાવતા તેમજ વ્યાવસાયિક કૌશલ્ય પ્રાપ્ત કરી ઉદ્યોગ જગતમાં, જીવન જરૂરી વ્યવસાયોમાં, કૌશલ્ય દ્વારા રોજગારી/સ્વરોજગારી મેળવવાની અપેક્ષા સેવતો વર્ગ પણ છે અને જે ગતિએ વિશ્વમાં ઔદ્યોગિકીકરણનો વ્યાપ વધી રહેલ છે, ટેકનોલોજીમાં પરિવર્તન આવી રહેલ છે તે જોતાં આવા કૌશલ્યબદ્ધ વર્ગની/ કુશળ માનવબળની રાજ્ય, રાષ્ટ્રીય તેમજ વૈશ્વિક સ્તરે પણ વિપુલ પ્રમાણમાં માંગ/ જરૂરિયાત ઉપસ્થિત થાય છે. આ તમામ બાબતોની સમતુલા અને સમન્વય રૂપે કૌશલ્ય તાલીમનું અનોખું મહત્વ છે.

(૬) મોડ્યુલ એમ્પ્લોયેબલ સ્કિલ MES :

ભારત સરકારના શ્રમ અને રોજગાર મંત્રાલય (DGET), નવી દિલ્હી દ્વારા કૌશલ્ય વિકાસ પહેલ શક્તિ યોજના (SDIS) આધારિત મોડ્યુલર એમ્પ્લોયેબલ સ્કિલ (MES) યોજના વર્ષ ૨૦૦૭-૦૮થી શરૂ કરવામાં આવી છે. રાજ્યમાં અસંગઠિત ક્ષેત્રમાં રોકાયેલ કામદારો, શાળાકીય શિક્ષણ અધવચ્ચે છોડી જનાર કારખાનામાં

કામ કરતા કામદારો કે જેઓ તે પૂરતું કૌશલ્ય ધરાવતા નથી તેવા ઉમેદવારો આ યોજના હેઠળ તાલીમ મેળવી એન.સી.વી.ટી. પ્રમાણપત્ર મેળવી શકે. આ માટે ગુજરાતમાં હાલમાં ૭૬૮ વૉકેશનલ ટ્રેનિંગ પ્રોવાઈડર (VTP)ને માન્યતા આપવામાં આવેલ છે. હાલમાં આ યોજના માટે ગુજરાત ખાતે ડીજીઈટી, નવી દિલ્હી દ્વારા પ્રમાણિત કરેલ ૬૧ સેક્ટર અને ૫૭૮ વ્યવસાયોમાં તાલીમ આપવામાં આવી છે.

(૭) સ્વનિર્ભર તાલીમ સંસ્થાઓ માટેની યોજના :

રાજ્યમાં વ્યાવસાયિક તાલીમની સુવિધાઓનું વિસ્તૃતીકરણ કરવા સારુ સ્વરોકાણથી એન.સી.વી.ટી./ જી.સી.વી.ટી. અભ્યાસક્રમો સ્વનિર્ભર ધોરણે ચલાવવા જાહેર ટ્રસ્ટો/પબ્લિક લિ. કંપનીઓને વર્ષ ૧૯૯૯-૨૦૦૦ના વર્ષથી માન્યતા આપવાનું શરૂ કરેલ છે. હાલમાં ૩૮૪ સંસ્થાઓમાં સ્વનિર્ભર ધોરણે ૨૬૭૧૫ બેઠકો ઉપર તાલીમ સુવિધા મંજૂર થયેલી છે.

(૮) મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલ :

રાજ્યની ૪૪ સરકારી ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાઓમાં સરકારી મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલની સ્થાપના કરવામાં આવેલી છે. તદ્દુપરાંત ૪૫ કૌશલ્યવર્ધન તાલીમ કેન્દ્રોમાં પણ મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલ શરૂ કરવામાં આવેલ છે. આમ કુલ ૮૯ મોટર ડ્રાઈવિંગ સ્કૂલોમાં યોગ્ય, સલામત અને પદ્ધતિસરનું મોટર ડ્રાઈવિંગ શીખવવામાં આવે છે.

સફળતાને સેલિબ્રેટ કરવા માટે આઈ.ટી.આઈ. (ITI)ના હુન્નર આપતા ઉપરોક્ત કોર્સિસને એમ્પ્લોયર્સ અને કેરિયર એડવાઈઝર્સ પણ મહત્વ આપે છે, આપ જાણો છો કે કોઈ જોબ રોલ માટે એપ્લાય કરનારા ઉમેદવાર પાસે એક સરખી લાયકાત હોય, પરંતુ તેમની પ્રેક્ટિકલ તાલીમ તેઓને પરસ્પર અલગ બનાવે છે કેમકે અભ્યાસ દરમ્યાન ઔદ્યોગિક તાલીમ સાથે સમયસૂચકતા, ગુણવત્તા અને ઝડપી ઉત્પાદન પ્રક્રિયા કે કામગીરી કરવામાં રુચિ/ રસ અને વિવિધતા ઔદ્યોગિક તાલીમ સંસ્થાનો દ્વારા અપાતાં તાલીમ પ્રમાણપત્ર/ કૌશલ્ય આજીવિકા માટે ઘણાં ઉપયોગી છે.

રોજગાર અધિકારી (નિવૃત્ત) તથા એડવોકેટ (ગુજરાત હાઈકોર્ટ), અમદાવાદ.

“ભારત સરકારની સંસ્થા સી-ડેકના પેસ પ્રોગ્રામ અંતર્ગત અદ્યતન અભ્યાસક્રમો દ્વારા કારકિર્દી બનાવવાની ઉજ્જવળ તકો”

સી-ડેકની સ્થાપના ૧૯૮૮માં સુપર કમ્પ્યુટર બનાવવા માટે કરવામાં આવી હતી. સી-ડેકના વૈજ્ઞાનિકો એન્જિનિયરોએ પરમ સુપર કમ્પ્યુટરની સિરીઝ બનાવી દેશનું નામ દુનિયામાં રોશન કર્યું છે. સી-ડેકક્વાન્ટમ ક્ષેત્રમાં અગ્રણી ભૂમિકા ભજવી રહ્યાં છે. તે ક્વાન્ટમ કમ્પ્યુટિંગ ક્ષમતાઓના વિકાસ, ક્વિન્ટોગ્રાફિક સોલ્યુશન્સ અને સુરક્ષિત ક્વાન્ટમ કી ડિસ્ટ્રિબ્યુશન (QKD) સંબંધી સંશોધનને પ્રોત્સાહન આપવા પર ખાસ ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. C-DACનો ઉદ્દેશ પ્રતિભા વિકસાવીને અને શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સાથે સહકાર કરીને આ અદ્યતન ક્ષેત્રમાં નવીનતા આગળ ધપાવવી અને ભારતને ક્વાન્ટમ ટેકનોલોજીમાં અગ્રણી દેશ તરીકે સ્થાપિત કરવો છે.

સી-ડેકના પેસ પ્રોગ્રામ અંતર્ગત સમગ્ર ભારતમાં કમ્પ્યુટરના કારકિર્દીલક્ષી વિવિધ કોર્સ ચલાવવામાં આવે છે. સમગ્ર ગુજરાતમાં ૬૦થી વધારે કેન્દ્રો ઉપર કમ્પ્યુટરનું પ્રશિક્ષણ આપવામાં આવે છે. સી-ડેક દ્વારા સર્ટિફિકેટ, ડિપ્લોમા અને એડવાન્સ ડિપ્લોમા લેવલના અલગ અલગ કોર્સની તાલીમ આપવામાં આવે છે.

C-DAC ખાતે ડેટા સાયન્સ અને એનાલિટિક્સ અને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ અને મશીન લર્નિંગ બંને અભ્યાસક્રમો ઓફર કરવામાં આવે છે.

ડેટા સાયન્સ અને એનાલિટિક્સના કોર્સના લાભો :

૧. સમગ્ર ઉદ્યોગોમાં ઉચ્ચ માંગવાળી નોકરીની તકો બનાવે છે
૨. મજબૂત કારકિર્દી વૃદ્ધિ અને નોકરીની સુરક્ષા પ્રદાન કરે છે
૩. વ્યાવસાયિકોને પ્રભાવશાળી વ્યાવસાયિક નિર્ણયો લેવામાં મદદ કરે છે
૪. ડેટા હેન્ડલિંગ, સમસ્યાનું નિરાકરણ અને LOGICAL કુશળતા વિકસાવે છે
૫. ડેટાનો ઉપયોગ કરીને વાસ્તવિક દુનિયાની

સમસ્યાઓ પર કાર્ય સક્ષમ બનાવે છે

૬. મેનેજમેન્ટ, માર્કેટિંગ, ફાઇનાન્સ અને ટેકમાં નિર્ણય લેવાની ભૂમિકાઓમાં સુધારો કરે છે

AIML એટલે કે ARTIFICIAL ઇન્ટેલિજન્સ અને મશીન લર્નિંગના કોર્સ ના લાભો:

૧. ભવિષ્યલક્ષી, ઉચ્ચ-વેતનવાળી ભૂમિકાઓની એક્સેસ પ્રદાન કરે છે
૨. અત્યાધુનિક તકનીકો અને નવીનતા પર કાર્યને પ્રોત્સાહન આપે છે
૩. નિયમિત કાર્યને સ્વચાલિત કરે છે, સર્જનાત્મક અને વ્યૂહાત્મક કાર્યો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે
૪. પ્રોગ્રામિંગ, અલ્ગોરિથમ્સ અને સિસ્ટિમ ડિઝાઇનમાં મજબૂત કુશળતા બનાવે છે
૫. સંશોધન (R & D), ઉત્પાદન વિકાસ અને અદ્યતન એન્જિનિયરિંગમાં તકો ખોલે છે
૬. આરોગ્યસંભાળ (હેલ્થ સેક્ટર), ઓટોમોટિવ, ફિન્ટેક અને રોબોટિક્સ જેવાં ક્ષેત્રોમાં માંગમાં વધારો કરે છે
૭. AI અપનાવવાથી વિકાસ સાથે લાંબા ગાળાની કારકિર્દીની સુસંગતતા પ્રદાન કરે છે.

આ કોર્સ વ્યવહારુ, ઉદ્યોગ-સંબંધિત કુશળતા સાથે મજબૂત સૈદ્ધાંતિક જ્ઞાન પ્રદાન કરવા માટે રચાયેલ છે.

તેઓ આધુનિક ડેટા-આધારિત અને બુદ્ધિશાળી તકનીકોનો ઉપયોગ કરીને વાસ્તવિક દુનિયાની સમસ્યાઓ ઉકેલવા માટે જરૂરી કુશળતાથી શીખનારાઓને સજ્જ કરે છે.

ડિજિટલ માર્કેટિંગ કોર્સ :

ડિજિટલ માર્કેટિંગ એ કોઈ પણ પ્રોડક્ટ અથવા સર્વિસીસના માર્કેટિંગ માટે મહત્વનો સ્ત્રોત છે, જેમાં ડિજિટલ ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ થાય છે અને ઇન્ટરનેટ તેમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે, પરંતુ સાથે સાથે મોબાઇલ

ફોન, રિસ્પેલ જાહેરાતો, અને અન્ય ડિજિટલ માધ્યમોનું પણ એટલું જ યોગદાન છે. ૧૯૯૦ અને ૨૦૦૦ના દાયકાથી જેમ જેમ ડિજિટલ માર્કેટિંગનો વિકાસ થયો છે તેમ તેમ બ્રાન્ડ અને વ્યવસાયોએ પણ તેમના માર્કેટિંગ માટે ડિજિટલ માર્કેટિંગની વિશિષ્ટ ટેકનિકનો ઉપયોગ અમલમાં મૂક્યો છે. દિવસે ને દિવસે ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ્સનો ઉપયોગ વધવાને કારણે લોકો દ્વારા ડિજિટલ ઉપકરણોનો ઉપયોગ પણ વધ્યો છે અને લોકો ખરીદી માટે પણ માર્કેટમાં ફરવાની જગ્યાએ આવા ઉપકરણોનો ઉપયોગ કરતા થયા છે તેથી ડિજિટલ માર્કેટિંગ પણ વધારે પ્રચલિત થતું ગયું છે.

સી-ડેક દ્વારા ડિજિટલ માર્કેટિંગનો ડિપ્લોમા લેવલનો કોર્સ શરૂ કરાયો છે. જેમાં ૬ માસ સુધી થિયરી અને પ્રેક્ટિકલની ટ્રેનિંગ આપવામાં આવે છે. આ કોર્સ ડિજિટલ માર્કેટિંગના ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે ખૂબ જ ઉપયોગી થશે.

CCC કોર્સ :

સી-ડેક દ્વારા “CCC”ના કોર્સની તાલીમ આપવામાં આવે છે. ગુજરાત સરકારની ભરતી સમયે સી-ડેકનું “CCC”નું પ્રમાણપત્ર માન્ય રાખવામાં આવે છે, જેમાં ૨ માસ સુધી થિયરી અને પ્રેક્ટિકલની ટ્રેનિંગ આપવામાં આવે છે. તાલીમ પૂર્ણ થયા બાદ સી-ડેક દ્વારા ONLINE પરીક્ષા લેવામાં આવે છે અને પાસ થયેલ વિદ્યાર્થીને સર્ટિફિકેટ એનાયત કરવામાં આવે છે. સી-ડેકના સર્ટિફિકેટની ઈન્ટરનેશનલ વેલ્યૂ ઘણી સારી છે, તેમજ સી-ડેકના ઓથોરાઇઝ ટ્રેનિંગ સેન્ટર દ્વારા પણ ઘણી વખત પ્લેસમેન્ટ આપવામાં આવતું હોય છે.

Tally Prime (With ADVANCE GST) કોર્સ :

જે લોકો એકાઉન્ટ ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા માંગે છે તેમના માટે Tally Primeનો કોર્સ ખૂબ જ ઉપયોગી છે, સી-ડેક દ્વારા આ કોર્સ બે માસના ટૂંકા ગાળામાં નજીવી ફીમાં કરાવવામાં આવે છે જે વિદ્યાર્થીઓ પાસે સમયની અનુકૂળતા હોય તેમના માટે ડિપ્લોમા અને એડવાન્સ ડિપ્લોમા કોર્સ પણ ઉપલબ્ધ છે. આ કોર્સમાં પુસ્તકો સી-ડેક દ્વારા નિ:શુલ્ક આપવામાં આવે છે. આ કોર્સ કર્યા બાદ એકાઉન્ટ ક્ષેત્રે દેશ અને વિદેશમાં નોકરીની ખૂબ જ ઉજ્જવળ તકો પ્રાપ્ત છે.

ગ્રાફિક્સ અને એનિમેશન :

મિત્રો જે વિદ્યાર્થીઓ ગ્રાફિક્સ અને એનિમેશન

ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા માંગે છે તેમના માટે સી-ડેકના સર્ટિફિકેટ, ડિપ્લોમા અને એડવાન્સ ડિપ્લોમા ઘણા બધા કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. આ બધા કોર્સમાં Corel Draw, Photoshop, Flash, Illustrator, Adobe Premier, Indesign, Image EdITing, ૩D Animation, જેવાં સોફ્ટવેરની તાલીમ આપવામાં આવે છે જેના દ્વારા ડેટા એન્ટ્રી વર્ક તેમજ Animation ક્ષેત્રે જ કારકિર્દી બનાવવાની તકો ઉપલબ્ધ થાય છે.

Programmingના કોર્સ :

તદુપરાંત વેકેશનનો સદુપયોગ કરી એન્જિનિયરિંગમાં એડમિશન લેવું હોય અને આ ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે C, C++, Java, Python, Oracle, ASP.Net, PHP જેવા ટૂંકા ગાળાના કોર્સ પણ ઉપલબ્ધ છે તેમાં પણ live project પર શિખવાડવામાં આવે છે.

સી-ડેક PACE પ્રોગ્રામ અંતર્ગત ચાલતાં માન્યતા પ્રાપ્ત સેન્ટરો ગુજરાતના ઘણા બધા જિલ્લા અને તાલુકામાં ચાલે છે જેની માહિતી www.cdacgujarat.com પરથી મળી જશે. વધુ માહિતી મેળવવા માટે નીચે જણાવેલ સરનામે સંપર્ક કરવો.

સી-ડેક, ઓથોરાઇઝડ રિજનલ કો-ઓર્ડિનેટર,
૪૦૨, સમાન કોમ્પ્લેક્સ, સત્યમ્ મોલની સામે,
કામેશ્વર સ્કૂલ નજીક, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૧૫
ફોન - ૦૭૯ ૪૮૦૦૬૦૯૦

www.cdacgujarat.com, www.cdac.in, Email : jr_patel@hotmail.com

૪૦૨, સમાન કોમ્પ્લેક્સ, સત્યમ્ મોલની સામે,
કામેશ્વર સ્કૂલ નજીક, સેટેલાઈટ, અમદાવાદ-૧૫
ફોન - ૦૭૯ ૪૮૦૦૬૦૯૦

બોર્ડના પરિણામો બાદ પ્રવેશ માટે મહત્વની વેબસાઈટ્સ

- (1) <https://acpc.gujarat.gov.in/>
- (2) <https://www.ugc.gov.in/>
- (3) <https://www.aicte.gov.in/>
- (4) <https://www.coa.gov.in/>
- (5) <https://frctech.gujarat.gov.in/>
- (6) <https://education.gujarat.gov.in/>
- (7) <https://www.gtu.ac.in/>
- (8) <https://www.medadmgujarat.org/>
- (9) <https://cept.ac.in/>
- (10) <https://acpdc.gujarat.gov.in/>
- (11) <https://ldce.ac.in/>
- (12) <https://www.gseb.org/>
- (13) <https://www.cbse.gov.in/>

ધોરણ-૧૨ પછી કારકિર્દીના વિકલ્પો

મેડિકલ / પેરામેડિકલ કોર્સિસમાં અભ્યાસ

ધોરણ ૧૨નું પરિણામ આવ્યા પછી મેડિકલ / પેરામેડિકલ કોર્સિસમાં અભ્યાસ કરવા માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા નીચે મુજબની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે:

૧. મેડિકલ કોર્સિસ:

એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ અંડર-ગ્રેજ્યુએટ મેડિકલ એજ્યુકેશનલ કોર્સિસ (ACPUGMEC) ગુજરાત, ગાંધીનગર દ્વારા 12th (સાયન્સ) પછી અને NEET (નેશનલ એલિજિબિલિટી કમ એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ) પરીક્ષાના પરિણામ પછી મેડિકલના તમામ કોર્સિસ માટે ઓનલાઇન પ્રવેશ પ્રક્રિયા વેબસાઇટ <https://www.medadmgujarat.org> પરથી કરવામાં આવશે:

૧. (અ) MBBS / BDS કોર્સિસમાં પ્રવેશ માટે અને

(બ) BAMS / BHMS (આયુષ) કોર્સિસમાં પ્રવેશ માટે

વિદ્યાર્થીએ વેબસાઇટ <https://www.medadmgujarat.org> દ્વારા અલગ-અલગ ઓનલાઇન રજિસ્ટ્રેશન અને ડોક્યુમેન્ટ્સ અપલોડ કરવાના રહેશે.

૨. ત્યારબાદ એડમિશન કમિટી દ્વારા માન્ય કરેલા ૨૯ હેલ્પસેન્ટરમાંથી કોઈ પણ એક હેલ્પસેન્ટર પર રજિસ્ટ્રેશન કન્ફર્મ માટે પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી કરાવવાની રહેશે.
૩. ત્યારબાદ પ્રવેશ સમિતિની વેબસાઇટ ઉપર મેરિટ લિસ્ટની જાહેરાત થશે.
૪. ત્યારબાદ ઓનલાઇન ચોઈસ ફિલિંગ અને એડમિશન ફાળવણી કરવામાં આવશે.
૫. પ્રવેશ ફાળવેલ વિદ્યાર્થી જો પ્રવેશ કન્ફર્મ કરવા માગતો હોય તો તેમણે ઓનલાઇન/ પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા માન્ય કરેલી બેંકની બ્રાન્ચમાં ટ્યૂશન ફી જમા કરાવ્યા બાદ હેલ્પસેન્ટર પર અસલ પ્રમાણપત્રો

જમા કરાવવાનાં રહેશે.

૬. વિદ્યાર્થીઓ કોઈ પ્રશ્નો અને મૂંઝવણ માટે પ્રવેશ સમિતિના ઇમેલ medadmgujarat2018@gmail.com તથા મોબાઇલ નં- 9099074536, 9099058953 પર સંપર્ક કરી શકે છે.

MBBS (બેચલર ઓફ મેડિસિન એન્ડ બેચલર ઓફ સર્જરી) ઉપલબ્ધ કોલેજ અને બેઠકો:

કોલેજ	કોલેજની સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૭	૧૪૫૦
GMERS	૧૩	૨૧૦૦
સેલ્ફ - ફાઇનાન્સ	૨૧	૩૬૫૦
કુલ	૪૧	૭૨૦૦

રીમાર્ક્સ -

(૧) સરકારી મેડિકલ કોલેજો અને નીચેની પાંચ GMERS કોલેજ

1. GMERS Medical College Porbandar,
2. GMERS Medical College Godhra,
3. GMERS Medical College Rajpipla,
4. GMERS Medical College Morbi,
5. GMERS Medical College Navsariની ૧૫% બેઠકો MCC, નવી દિલ્હી, ભારત સરકાર દ્વારા ભરવામાં આવે છે.

- (2) સ્વનિર્ભર મેડિકલ કોલેજોમાં ૨૫% મેનેજમેન્ટ ક્વોટા (૧૫% એન.આર.આઈ.ક્વોટા સહિત) રાખવામાં આવે છે

BDS (બેચલર ઓફ ડેન્ટલ સર્જરી) ઉપલબ્ધ કોલેજ અને બેઠકો:

કોલેજ	કોલેજની સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૨	૨૫૦
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૧૧	૧૦૦૫
કુલ	૧૩	૧૨૫૫

રિમાર્ક્સ :

- (1) સરકારી ડેન્ટલ કોલેજોની ૧૫% બેઠકો MCC, નવી દિલ્હી, ભારત સરકાર દ્વારા ભરવામાં આવે છે.
- (2) સ્વનિર્ભર ડેન્ટલ કોલેજોમાં ૨૫% મેનેજમેન્ટ ક્વોટા (૧૫% NRI ક્વોટા સહિત) રાખવામાં આવે છે.

BAMS (બેચલર ઓફ આયુર્વેદિક મેડિસિન એન્ડ સર્જરી) ઉપલબ્ધ કોલેજ અને બેઠકો:

કોલેજ	કોલેજની સંખ્યા	કુલ બેઠકો
સરકારી	૫	૪૨૦
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૩૯	૩૦૫૩
કુલ	૪૪	૩૪૭૩

રિમાર્ક્સ :

(૧) સરકારી આયુર્વેદ કોલેજોની ૧૫% બેઠકો AACCC, નવી દિલ્હી, ભારત સરકાર દ્વારા ભરવામાં આવે છે.

(૨) સ્વનિર્ભર આયુર્વેદ કોલેજોમાં ૨૫% મેનેજમેન્ટ ક્વોટા (૧૫% NRI ક્વોટા સહિત) રાખવામાં આવે છે

BHMS (બેચલર ઓફ હોમિયોપેથીક મેડિસિન એન્ડ સર્જરી) ઉપલબ્ધ કોલેજ અને બેઠકો:

કોલેજ	કોલેજની સંખ્યા	કુલ બેઠકો
સરકારી	૧	૧૨૫
ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ	૩	૩૭૫
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૪૧	૩૮૬૦
કુલ	૪૫	૪૩૬૦

રિમાર્ક્સ :

(1) સરકારી અને ગ્રાન્ટ-ઇન-એઇડ હોમિયોપેથી કોલેજોની ૧૫% બેઠકો AACCC, નવી દિલ્હી, ભારત સરકાર દ્વારા ભરવામાં આવે છે.

(2) સ્વનિર્ભર હોમિયોપેથી કોલેજોમાં ૨૫% મેનેજમેન્ટ ક્વોટા (૧૫% એન.આર.આઈ. ક્વોટા સહિત) રાખવામાં આવે છે

નોટ: આ સાથે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫નો Institute wise Last Rank સામેલ છે.

૨. પેરામેડિકલ કોર્સિસ :

૧. એડમિશન કમિટી ફોર ફિઝિયોથેરાપી, B.Sc. નર્સિંગ, પ્રોસ્થેટિક્સ એન્ડ ઓર્થોટિક્સ, ઓક્યુપેશનલ થેરાપી, ઓપ્ટોમેટ્રી, નેયરોપથી, ઓડિયોલોજી અને સ્પીચ થેરાપી, જી.એન.એમ. એન્ડ એ.એન.એમ. એડમિશન ગુજરાત સરકાર, ગાંધીનગર દ્વારા 12th (સાયન્સ/સામાન્ય) પરીક્ષાના પરિણામ પછી થાય છે. પેરામેડિકલ કોર્સિસમાં પ્રવેશ માટે વિદ્યાર્થીએ વેબસાઇટ <https://www.medadmgujarat.org> પર ઓનલાઇન રજિસ્ટ્રેશન અને ડોક્યુમેન્ટ્સ અપલોડ કરવાના રહેશે.
૨. ત્યારબાદ એડમિશન કમિટી દ્વારા માન્ય કરેલાં ૪૯ હેલ્પસેન્ટરમાંથી કોઈ પણ એક હેલ્પસેન્ટર પર રજિસ્ટ્રેશન કન્ફર્મ માટે પ્રમાણપત્રોની ચકાસણી કરાવવાની રહેશે.
૩. ત્યારબાદ પ્રવેશ સમિતિની વેબસાઇટ ઉપર મેરિટ લિસ્ટની જાહેરાત થશે.
૪. ત્યારબાદ ઓનલાઇન ચોઇસ ફિલિંગ અને એડમિશન ફાળવણી કરવામાં આવશે.
૫. પ્રવેશ ફાળવેલ વિદ્યાર્થી જો પ્રવેશ કન્ફર્મ કરવા માગતો હોય તો તેમણે ઓનલાઇન/ પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા માન્ય કરેલી બેંક બ્રાન્ચમાં ટ્યૂશન ફીની રકમ જમા કર્યા બાદ હેલ્પસેન્ટર પર અસલ પ્રમાણપત્રો જમા કરાવવાના રહેશે.
૬. વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા કોઈ પ્રશ્નો અને મૂંઝવણ માટે પ્રવેશ સમિતિના ઈમેલ pnamec.admcommittee1@gmail.com તથા મોબાઇલ નં. 9099058952, 9979710460 પર સંપર્ક કરી શકે છે.

નીચે મુજબના પેરામેડિકલ કોર્સિસ માટે ઓનલાઇન પ્રવેશ પ્રક્રિયા કરવામાં આવશે:

1. ફિઝિયોથેરાપી (BPT) - 12th (સાયન્સ)
2. નર્સિંગ (B.Sc. Nursing) - 12th (સાયન્સ)
3. પ્રોસ્થેટિક્સ એન્ડ ઓર્થોટિક્સ (BOP) - 12th (સાયન્સ)
4. ઓક્યુપેશનલ થેરાપી (BOT) - 12th (સાયન્સ)
5. ઓપ્ટોમેટ્રી (BO) - 12th (સાયન્સ)
6. નેયરોપથી (BNYS) - 12th (સાયન્સ)
7. ઓડિયોલોજી અને સ્પીચ થેરાપી (BASLP) - 12th (સાયન્સ)
8. જી.એન.એમ. (GNM- General Nursing and Midwifery) - 12th (સાયન્સ/સામાન્ય)
9. એ.એન.એમ. (ANM-Auxiliary Nurse Midwifery) - 12th (સાયન્સ/સામાન્ય)

ઉપલબ્ધ કોલેજ અને બેઠકો :

કોર્સ: ફિઝિયોથેરાપી (BPT - બેચલર ઓફ ફિઝિયોથેરાપી)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૦૫	૪૭૧
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૬૬	૪૪૫૭
કુલ	૭૧	૪૯૨૮

કોર્સ: બી.એસ.સી. (B.Sc. નર્સિંગ)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૦૮	૪૦૦
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૨૩૭	૧૧૮૪૧
કુલ	૨૪૫	૧૨૩૪૧

કોર્સ: પ્રોસ્થેટિક્સ એન્ડ ઓર્થોટિક્સ (BOP)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૦૧	૧૨
કુલ	૦૧	૧૨

કોર્સ: ઓક્યુપેશનલ થેરાપી (BOT)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૦૧	૧૨
કુલ	૦૧	૧૨

કોર્સ: ઓપ્ટોમેટ્રી (BO)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૦૮	૩૪૮
કુલ	૦૮	૩૪૮

કોર્સ: નેયરોપથી (BNYS)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સેલ્ફ - ફાઇનાન્સ	૦૧	૩૦
કુલ	૦૧	૩૦

કોર્સ: ઓડિયોલોજી અને સ્પીચ થેરાપી (BASLP)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૦૧	૧૦
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૦૨	૪૦
કુલ	૦૩	૫૦

કોર્સ: જી.એન.એમ (GNM- General Nursing and Midwifery)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૨૪	૮૧૫
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૩૦૮	૧૫૪૨૧
કુલ	૩૩૩	૧૬૩૩૬

કોર્સ: એ.એન.એમ (ANM-Auxiliary Nurse Midwifery)

કોલેજ	સંખ્યા	બેઠકો
સરકારી	૩૦	૬૫૦
સેલ્ફ-ફાઇનાન્સ	૨૦૩	૭૮૪૨
કુલ	૨૩૩	૮૪૯૨

રીમાર્ક્સ :

(1) ઉપરોક્ત પેરામેડિકલ કોર્સિસમાં સ્વનિર્ભર કોલેજોમાં ૨૫% મેનેજમેન્ટ ક્વોટા (૧૫% એન.આર. આઈ. ક્વોટા સહિત) રાખવામાં આવે છે.

પ્રોફેસર એન્ડ હેડ PSM ડિપાર્ટમેન્ટ,
GMERS મેડિકલ કોલેજ, સિવિલ હોસ્પિટલ કેમ્પસ,
પથિકાશ્રમ પાસે, સેક્ટર- 12, ગાંધીનગર
મો. 8238036140

એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રે ૩૧ વિભિન્ન શાખાઓ

એન્જિનિયરિંગ માટેની અગત્યની વેબસાઇટ

1. gujacpc.admissions.nic.in - સમગ્ર ગુજરાતની એન્જિનિયરિંગ કૉલેજમાં એડમિશન મેળવવા માટેની વેબસાઇટ

2. acpc.gujarat.gov.in - ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને કૉલેજમાં પ્રવેશને લગતી અગત્યની માહિતી

3. mysy.gujarat.gov.in એન્જિનિયરિંગની પ્રાઇવેટ કૉલેજમાં એડમિશન લીધા પછી ૪ વર્ષ સુધી દર વર્ષે રૂ. ૫૦,૦૦૦ અથવા તેનાથી પણ વધુ રકમની સ્કૉલરશિપ મેળવવા માટેની વેબસાઇટ (ધો. ૧૨ સાયન્સમાં ૮૦ PR - પર્સેન્ટાઇલથી વધુ હોય અને બીજી પણ શરતો લાગુ પડે છે, વધુ માહિતી માટે વેબસાઇટ જુઓ)

નોંધ: આ માહિતી તમારા સુધી પહોંચી છે તો ફક્ત બે ચાર કોર્સ જોઈને છોડી ન દઈ, બધા જ કોર્સનો સંપૂર્ણપણે અભ્યાસ કરો. જો કોઈ કોર્સ તમને નવો અથવા કંઈક અલગ લાગે તો પણ એક વાર જે-તે કોર્સ વિશેની માહિતી જરૂર વાંચી લેવી.

વિવિધ કોર્સ અને કૉલેજની માહિતી

1. FOOD PROCESSING TECHNOLOGY (B.E. / B.Tech.)

ફૂડ એન્જિનિયરો નવી ટેકનોલોજી અને પ્રક્રિયાઓનો

ઉપયોગ ખોરાક ઉત્પાદનને સાચવવા, પેકેજિંગ કરવા અને ગુણવત્તા વધારવા માટે કરે છે. ફૂડ ટેકનોલોજીમાં પદ્ધતિઓ અને ટેકનિક્સનો એક સેટ તૈયાર કરવામાં આવે છે જ્યાં પદ્ધતિસર કાચા ખોરાકને સારા ખોરાકમાં બદલવામાં આવે છે જેથી કરીને માણસો અથવા પશુઓ દ્વારા સુરક્ષિત વપરાશ માટે લઈ શકાય. તેઓ દ્વારા ઉચ્ચ પોષણ અને નીચી કિંમતો, એ બંને ધ્યાનમાં રાખીને ખાદ્ય ઉત્પાદન, પ્રોસેસિંગ અને પેકેજિંગ કરવામાં આવે છે. કાર્યક્ષમ ઉત્પાદન પ્રક્રિયા, પેકેજિંગ અને ઊંચી ગુણવત્તાવાળા ખોરાકના ઉત્પાદનનો અભ્યાસ વિદ્યાર્થીઓને શીખવવામાં આવે છે. આ પ્રકારના એન્જિનિયર ખોરાક સલામતી, સપ્લાય, પોષણ અને કિંમતની ખાતરી કરવા માટે કૃષિ અને ફૂડ પ્રોસેસિંગ ઉદ્યોગ સાથે કામ કરે છે. સંશોધન વૈજ્ઞાનિકો પેકેજડ ખોરાકની ઊપજ, સ્વાદ, પોષણની મૂલ્ય વગેરે વધારવા તરફ કામ કરે જેથી કરીને ગ્રાહકો વચ્ચે વધારે સ્વીકારવામાં આવે. Amul, ITC Limited, Agro Tech Foods, Dabur India Ltd, MTR Foods limited, Nestle India Pvt Ltd, Britannia Industries Ltd, Parle Products Pvt Ltd, PepsiCo India Holdings, Gits Food Products Pvt Ltd, Cadbury India Ltd, Hindustan Unilever Limited જેવી બીજી પણ બહુ બધી ખોરાક અને પીવાલાયક વસ્તુઓ બનાવતી કંપનીમાં આ ક્ષેત્રના લોકોની માંગ છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	A. D. Patel Institute Of Tech., Karamsad (The Charutar Vidyamandal (CVM) University) New Vallabh Vidhyanagar, Vitthal Udyognagar, Anand No: 02692-233680 Website : www.adit.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,22,000

2	U. V. Patel College of Engineering, Kherva, Mehsana (Ganpat University) No:02762 226001 Website : https://uvpce.guni.ac.in/	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000*
3	Gyanmanjari Institute of Technology (Gyanmanjari Innovative University) Bhavnagar Near Iscon Eleven, Sidsar Road, Bhavnagar No:02782567811 Website : www.gmiu.edu.in	Bhavnagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
4	Parul Institute of Technology (Parul University), Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website : www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,550*
5	Shree Parekh Engineering College Muninagar, Mahuva New Building, Gayatri Nagar Road, Mahuva No: 9265601706 Website: www.specmahuva.in	Bhavnagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: No Transportation: No	57,750
DAIRY TECHNOLOGY COLLEGE				
1	A. D. Patel Institute Of Tech., Karamsad (The Charutar Vidyamandal (CVM) University) New Vallabh Vidhyanagar, Vitthal Udyognagar, Anand No: 02692-233680 Website : www.adit.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,22,000
AGRICULTURAL TECHNOLOGY COLLEGE				
1	Chhotubhai Gopalbhai Patel Institute Of Tech., Tarsadi, Bardoli (Uka Tarsadia University) Bardoli - Mahuva Road. Tarsadi Website: https://cgpit-bardoli.edu.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	87,000
AGRICULTURAL ENGINEERING COLLEGE				
1	U. V. Patel College of Engineering, Mehsana (Ganpat University) Ganpat Vidyanagar, Mehsana-Gandhinagar Highway, Kherva, Mehsana No: 02762 226001 Website: uvpce.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000*
2	Parul Institute of Technology, Parul University, Vadodara Waghodia No: 9099040571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,550

આ ક્ષેત્રને લગતા અન્ય કોર્સ

- B.E. / B.Tech. Agricultural Engineering

- B.E. / B.Tech. Dairy Technology

આ બંને અને આ પ્રકારના બીજા ઘણા કોર્સ સરકારી કૃષિ યુનિવર્સિટીમાં ભણાવવામાં આવે છે જેની વધુ માહિતી માટે તમે www.gsauca.in વેબસાઈટ જોઈ શકો છો અને તેમાં એડમિશન મેળવી શકો છો.

2. TEXTILE PROCESSING (B. E. / B. Tech.)

ટેક્સટાઈલ પ્રોસેસિંગ એ એન્જિનિયરિંગ સિદ્ધાંતોને કાપડને લગતાં સાધનો અને પ્રક્રિયાઓના ચોક્કસ જ્ઞાન સાથે જોડે છે. આ જ્ઞાન પછી કાપડના રેસા અને ફેબ્રિક તેમજ યાર્ન અને બીજી તમામ પ્રકારની પ્રક્રિયા અને તેનું ઉત્પાદન કરવામાં વપરાય છે. ટેક્સટાઈલ પ્રોસેસિંગ એ કાપડની રચનામાં સામેલ પોલીમરની વર્તણૂકનું વિશ્લેષણ અને તેના ઉપયોગ સાથે વ્યવહાર રાખે છે, જેમાં રાસાયણિક અને ભૌતિક સિદ્ધાંતોના અભ્યાસોનો

સમાવેશ થાય છે. વિશાળ રેન્જના ઉત્પાદનોની ફિનિશિંગ અને રંગની બહુ બધી જટિલ પ્રક્રિયાઓ છે જેમાં સ્પિનિંગ અને ફેબ્રિક જેવા વિવિધ તબક્કાઓનો સમાવેશ થાય છે. આજે કાપડ ઉદ્યોગમાં જરૂરી કુશળતા સાથે સુયોજિત એવા વ્યાવસાયિકની ઘણી માંગ છે.

કામના પ્રકાર

- સાધનોની ડિઝાઇન, પ્રક્રિયાની ડિઝાઇન અને સંશોધન કાર્યક્રમો હાથ ધરવા.

- કાપડની મિલમાં સક્ષમ ભૌતિક/ગાણિતિક મોડેલ્સ પર કામ કરવું જેથી તેની પ્રોડક્શન લાઈન પર ઓછો સમય અને ઓછી જગ્યા વાપરીને વધારે કામ લઈ શકાય અને તેના માટે યોગ્ય ઉપકરણ (યંત્ર)ની ડિઝાઇન કરવી, સુવિધાઓની વિશ્લેષણ પ્રક્રિયાઓ પર પણ કામ કરવાનું હોય છે.

- પ્રક્રિયા નિયમન અને નિયંત્રણ માટે અદ્યતન પદ્ધતિઓનો અભ્યાસ અને અમલ.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Faculty of Technology & Engineering, MSU (The Maharaja Sayajirao University of Baroda), Vadodara No: 0265 2434898 Website: www.msubaroda.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500 for Boys Free for Girls

3. TEXTILE ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

ટેક્સટાઈલ એન્જિનિયર એ ફાઈબર, કાપડ અને બીજાં તમામ તૈયાર વસ્ત્રોની પ્રક્રિયાઓ, ઉત્પાદનો અને મશીનરીના તમામ પાસાઓનું ડિઝાઇન અને નિયંત્રણ કરવા માટે વૈજ્ઞાનિક અને એન્જિનિયરિંગ સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ કરી કામ કરવાનું હોય છે. ટેક્સટાઈલ ટેકનોલોજી એ આધુનિક કાપડ ટેકનોલોજીની ઊંડી સમજ પૂરી પાડે છે. આ અભ્યાસક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓને કાપડના મટિરિયલનું મૂળભૂત જ્ઞાન, પ્રોડક્ટ ડિઝાઇન અને તેના

વિકાસની પ્રક્રિયાઓ સાથેની સંબંધિત તકનીકો, મટિરિયલ પસંદગીના મહત્વની સમજણ અને યોગ્ય ટેકનોલોજીનો ઉપયોગની સમજ અપાય છે.

ટેક્સટાઈલ ટેકનોલોજીએ વ્યાપક શૈક્ષણિક કાર્યક્રમ છે કે જેમાં વિદ્યાર્થીઓને નવા વૈશ્વિક વ્યાપારમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે તૈયાર કરાય છે, જેવાં વિવિધ ક્ષેત્રો જેમકે એરોસ્પેસ, દવા, સ્થાપત્ય, ઓટોમોટિવ, તૈયાર વસ્ત્રો, રમતગમત અને અન્ય ઘણાં બધાં ક્ષેત્રોની વસ્તુઓની ડિઝાઇન, ઉત્પાદન અને વિકાસનું કામ કરવાનું હોય છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Faculty of Technology & Engineering, MSU (The Maharaja Sayajirao University of Baroda), Vadodara No: 0265 2434898 Website: www.msubaroda.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500 for Boys Free for Girls

TEXTILE TECHNOLOGY COLLEGE				
1	Faculty of Technology & Engineering, MSU (The Maharaja Sayajirao University of Baroda), Vadodara No: 0265 2434898 Website: www.msubaroda.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500 for Boys Free for Girls
2	L.D.College Of Engineering, Navrangpura, Ahmedabad No:079-26302887 Website : www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500 for Boys Free for Girls

આ ક્ષેત્રને લગતા બીજા કોર્સ

1. B. Des. Textile Design
2. B. Des. Fashion Design

4. BIO-MEDICAL ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

બાયો-મેડિકલ ક્ષેત્ર એન્જિનિયરિંગ અને તબીબી ક્ષેત્રનું મિશ્રણ છે

બાયો-મેડિકલ એન્જિનિયરો નિદાન અને સારવાર માટેનાં ઉત્પાદનો અને ઉપકરણો વિકસાવવા બાયોલોજી, ભૌતિકશાસ્ત્ર તેમજ રસાયણશાસ્ત્રના સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ કરે છે. તબીબી હેતુ માટે ઉપયોગી એવાં ઉત્પાદનો અથવા યુક્તિઓ (ટેકનિક) ઉત્પન્ન કરવા માટે બાયો-મેડિકલ એન્જિનિયરિંગમાં તબીબી વિજ્ઞાનને અને એન્જિનિયરિંગ તકનીકો જોડી તેના પર અભ્યાસ કરાવવામાં આવે છે.

ઘણા એન્જિનિયરો રસાયણશાસ્ત્રીઓ, જીવ વૈજ્ઞાનિકો અને તબીબી વૈજ્ઞાનિકો સાથે સંશોધન કરી જીવવિજ્ઞાન અને આરોગ્ય ક્ષેત્રમાં વિવિધ તબીબી પ્રક્રિયા જેવી કે રક્તના સૂક્ષ્મ પરીક્ષણ કે આંખની લેસર સર્જરી દરમિયાન ઉપયોગમાં લેવાતા કમ્પ્યુટર સિસ્ટિમો અને ઉપકરણો બનાવે છે. તેઓ કૃત્રિમ અવયવો, કૃત્રિમ અંગ (શરીરના ક્ષીણ થયેલાં કૃત્રિમ ઉપકરણો બદલવા), ઇમેજિંગ સિસ્ટિમો જેવાં કે ચુંબકીય પ્રતિધ્વનિ, અલ્ટ્રાસાઉન્ડ, એક્સ રે, ઓટોમેટિક ઇન્સ્યુલિનના ઇન્જેક્શન અને શરીર નિયંત્રિત ઉપકરણો અને સિસ્ટિમોનો વિકાસ, મૂલ્યાંકન, સંચાલન અને જાળવણી કરે છે. વિવિધ તબીબી પ્રક્રિયાઓ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતા ઇમેજિંગ સિસ્ટિમો જેવા કે મેગનેટિક રેઝોનન્સ ઇમેજિંગ (MRI) ની ડિઝાઇન અને બનાવટ પણ કરે છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Government Engineering College Sector-28, Gandhinagar No: 079 - 23215167 Website : www.gecg28.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: No Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
2	L. D. College of Engineering, Navarangpura, Ahmedabad No:079 - 26302887 Website : www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
3	U. V. Patel College of Engineering, Kherva, Mehsana (Ganpat University) No: 02762 226001 Website : https://uvpce.guni.ac.in/	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000*
4	Parul Institute of Technology (Parul University), Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website : www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,550*

5. BIO-TECHNOLOGY ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

બાયોટેકનોલોજી ફિઝિક્સ, બાયોકેમિસ્ટ્રી, જિનેટિક્સ, માઈક્રોબાયોલોજી, ગણિત તેમજ એન્જિનિયરિંગ ટેકનોલોજી જેવા મૂળભૂત વિજ્ઞાનના વિષયોના સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ કરે છે. બાયોટેકનોલોજી માઈક્રો-ઓર્ગેનિઝમ જેમકે બેક્ટેરિયા અથવા યીસ્ટ, જીવ-વૈજ્ઞાનિક પદાર્થો જેવા કે એન્ઝાઇમને ઔદ્યોગિક રીતે ઉત્પાદન પ્રક્રિયામાં વાપરવામાં આવે છે. આશુ અને આનુવંશિક સ્તર પર સજીવોના આરોગ્ય, સુરક્ષા, પોષણ અને પર્યાવરણને સુધારવા માટે પણ છે.

- ❖ બાયોટેકનોલોજી ફાર્માસ્યુટિકલના સંશોધનથી નવી રસીઓ અને તપાસ કાર્યવાહીમાં ખૂબ વિકાસ થયો છે.
- ❖ પર્યાવરણીય બાયોટેકનોલોજી ઘણા બિનજરૂરી ઔદ્યોગિક પદાર્થો પર વિશ્લેષણાત્મક અને નિદાન ટેકનિકની મદદથી તેનું રિસાઈક્લિંગ કરી અથવા માઈક્રોબાયલ પ્રક્રિયાઓ લગાવી તેના નિકાલ માટે બહુ ઉપયોગી નીવડે છે.
- ❖ આનુવંશિક સુધારણા કૃષિ, પશુ અને માનવના જિનેટિક્સ પર કાર્યો સમાવતો વ્યાપક વિસ્તાર છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	V.V.P. Engineering College, Kalawad Road, Rajkot No:9428200514 Website: vvpedulink.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	1,02,532*
2	Aditya Silver Oak Institute of Technology, Ahmedabad 352/353, Silver Oak University, 370/371, Near Bhavik Publication, Gota Gam, Gota, Ahmedabad No: 079 6604 6300 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	63,000*
3	U. V. Patel College of Engineering, Kherva, Mehsana (Ganpat University) No:02762226001 Website: https://uvpce.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000*
4	Gyanmanjari Institute of Technology (Gyanmanjari Innovative University) Bhavnagar Near Iscon Eleven, Sidsar Road, Bhavnagar No: 0278 2567811 Website: www.gmiu.edu.in	Bhavnagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
5	Institute of Advanced Research (Institute of Advanced Research) Gandhinagar No:079 61804300 Website: www.iar.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	89,000
6	Parul Institute of Technology (Parul University), Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,550*
7	Silver Oak College Of Engg., & Tech. (Silver Oak University Gota, Ahmedabad No:079 66046304 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	78,000*

8	Pandit Deendayal Energy University (Pandit Deendayal Energy University) Raisan, Gandhinagar No:079 23275090 Website: www.pdpu.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	2,49,000
9	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
BIOINFORMATICS				
1.	Marwadi Education Foundations Group of Institutions - Faculty of Engineering & Technology, Rajkot Rajkot Morbi Highway, At-Po- Gauridad, Rajkot No: 0281-7123456 Website: www.marwadiuniversity.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	
CHEMICAL & BIOCHEMICAL ENGINEERING				
1.	School of Engineering - Indrashil University, Rajpur, Kadi Contact No: 079 4904 9900 Website: www.indrashiluniversity.edu.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,08,045

6. PRODUCTION ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

પ્રોડક્શન એન્જિનિયરિંગ મેનેજમેન્ટ એ વિજ્ઞાન સાથે પ્રોડક્શન ટેકનોલોજીનું મિશ્રણ છે. જેઓને સામાન્ય રીતે એન્જિનિયરિંગ વ્યવહારનું વિશાળ જ્ઞાનની સાથે ઉત્પાદનને સંબંધિત મેનેજમેન્ટથી પણ વાકેફ હોય છે.

પ્રોડક્શન એન્જિનિયરિંગમાં કાસ્ટિંગ, મશિનિંગ પ્રક્રિયા, મેટલ કટિંગ, સાધન ડિઝાઇન, મેટ્રોલોજી, મશીન ટૂલ્સ, મશિનીંગ સિસ્ટિમો, ઓટોમેશન, જીસ અને ફિક્સચર્સ, ડાઇસ અને મોલ્ડ ડિઝાઇન, ઓટોમોબાઇલના ભાગો અને મશીન મટીરિયલ્સ વિજ્ઞાન, મશીન

ડિઝાઇનિંગ અને પ્રોડક્શન જેવાં કાર્યો થાય છે.

ઉદ્યોગમાં એક વાર ડિઝાઇનની અનુભૂતિ થયા પછી તેનો કાર્ય અભ્યાસ, ઓપરેશન રિસર્ચ, મટીરિયલ મેનેજમેન્ટ, પ્રોડક્શન આયોજન વગેરે સંબંધિત પ્રોડક્શન એન્જિનિયરિંગ વિભાગોમાં કાર્યક્ષમ પ્રોડક્શન પ્રક્રિયા એક મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. આજકાલ આધુનિક પ્રોડક્શન પદ્ધતિઓ અને નિયંત્રણ સિસ્ટિમોના ઉદ્ભવની સાથે વધુ ને વધુ જટિલ બની રહ્યું છે તેથી સમગ્ર પ્રોડક્શન સિસ્ટિમ એ કોમ્પ્લેક્સ રચના અને કાર્યક્ષમતાના આયોજન સાથે સંબંધ રાખે છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	Birla Vishvakarma Maha Vidhyalaya (Gia) V.V.Nagar Vallabh Vidyanagar, District: Anand No: 02692 230 104 Website: www.bvmengineering.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1500/- for Boys Free for Girls

7. RUBBER TECHNOLOGY (B. E. / B. Tech.)

રબર ટેકનોલોજી એક એન્જિનિયરિંગ શાખા છે જેમાં લેટેક્સ અને કુદરતી કાપડ અથવા કૃત્રિમ રબરનો ઉપયોગ વિવિધ ઉપયોગી ઉદ્પાદનો કરવામાં થાય છે. આ વિષય વિવિધ પ્રકારના રબર, તેમજ તેમના ગુણધર્મો અને રબર સંયોજના સૂત્રની સાથે વહેવાર રાખે છે. વલ્કેનાઈઝેશન, મલ્ટિકેશન અને કેલેન્ડરિંગ જેવી વિવિધ પદ્ધતિઓ અને પ્રક્રિયાઓથી રબર બનાવામાં આવે છે. રબર પર પ્રક્રિયા કરીને તેને જરૂરીયાત પ્રમાણેના આકારમાં રૂપાંતરિત કરવામાં આવે છે. રબરનું પરીક્ષણ કરવાની ક્ષમતા અને તેના માટેની જરૂરી સામગ્રીની

પસંદગી કરવી અને આખા પ્રોજેક્ટનું નિરીક્ષણ કરવું, રબરના ઉદ્પાદનની ઊંડાણપૂર્વક જાણકારી અને જરૂરી તકનીકી જાણકારી જેથી રબરની ગુણવત્તાનો ખ્યાલ રહે, જેથી ઉત્પાદનમાં પણ નોંધપાત્ર વધારો થાય.

ઉપયોગો - ફૂટવેર, કેબલ્સ, ગ્રાહક ઉત્પાદનો, તબીબી સાધનો, નળી (પાઈપ), રમકડાં, સ્ટેશનરી અને એક્સેસરીઝ જેમકે બેન્ડ, બેલ્ટ, ઓટોમોબાઈલના ભાગો જે સરળતાથી સંકોચાય, અને અન્ય બહુ બધી બીજી વસ્તુઓમાં ઉપયોગ થાય છે. સૌથી વધુ વ્યાપક રીતે રબરનો ઉપયોગ બધા જ પ્રકારનાં વાહનોના ટાયર અને ટ્યૂબના ઉત્પાદનમાં થાય છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	L.D. College of Engineering, Navarangpura, Ahmedabad No: 079-26302887 Website: www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls

8. MINING ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

માઈનિંગ એન્જિનિયરિંગ એવી શાખા છે કે જેમાં વાતાવરણમાં મળતાં કુદરતી ખનીજનો અભ્યાસ કરી અને વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીનો વિવિધ પ્રક્રિયામાં ઉપયોગ કરી ખનીજની ઉપયોગિતા વધારી તેનો વ્યવસાય વધારવામાં આવે છે.

માઈનિંગ (ખાણકામ) ઇજનેરો નિમ્નલિખિત પેટા ક્ષેત્રોમાં રોકાયેલા છે

૧. ખનિજ શોધવું અને બહાર કાઢવું : તેઓ ખનીજો શોધવાની પ્રક્રિયા, પ્લાન્ટ સાઈટ્સ પર ખનિજોના પરિવહન માટેની યુક્તિઓ, ખાણ શાફ્ટ માટેની ભૂગર્ભ પ્રક્રિયાઓ, ટનલનું બાંધકામ, ઓપન ભૂગર્ભ ખાણોની ડિઝાઈન જેવાં વિવિધ કામ કરતાં હોય છે.

૨. ખનિજ પ્રોસેસિંગ : કેટલાક તો ખાણકામ મશિનરી વિકસાવવામાં અને ખનીજ મિશ્રણ કરવાની પ્રક્રિયામાં પણ કામ કરે છે ને અમુક ગંદકી, પથ્થરો અને અન્ય સામગ્રી અલગ કરવામાં સામેલ હોય છે. આ એન્જિનિયરો સામાન્ય રીતે કોલસો અથવા ગોલ્ડ જેવી

ચોક્કસ ખનિજ અથવા મેટલના ખાણકામમાં નિષ્ણાત હોય છે.

૩. ખનિજ મૂલ્યાંકન : કેટલાક ખાણકામ એન્જિનિયરો નવી અચસ્ક સ્થિત અને મૂલ્યાંકન શોધવા માટે ભૂસ્તર શાસ્ત્રીઓ અને ધાતુ એન્જિનિયરો સાથે મળીને કામ કરે છે.

૪. ખાણ સલામતી : ખાણ ડિઝાઈન અને વ્યવહારનું જ્ઞાન, ખાણ કામદારોની સલામતી ખાતરી કરવા માટે અને રાજ્ય અને ફેડરલના સુરક્ષા કાયદાઓની જાળવણી કરવા માટે ઉપયોગ થાય છે. હવાના નમૂનાઓ અને ખાણકામ સાધનોનું પરીક્ષણ, દીવાલો અને છત સપાટી નિરીક્ષણ જેવાં કામ એન્જિનિયરો દ્વારા હાથ ધરવામાં આવે છે કે જેથી સુરક્ષાના નિયમોનું હમણાં પાલન થાય અને કોઈ પણ જાતની જાનહાનિ કે દુર્ઘટના ન થાય.

૫. પર્યાવરણ સુરક્ષા : ખાણકામ પ્રવૃત્તિઓને લીધે આસપાસની પર્યાવરણ સ્થિતમાં પણ ખલેલ પહોંચે છે, એટલા માટે ખાણકામ એન્જિનિયરોએ પ્રોડક્શનની પ્રક્રિયા એ રીતે સંભાળવી જોઈએ જેથી કરીને પર્યાવરણને બને એટલું ઓછું નુકસાન પહોંચે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Government Engineering College, Near Uma Nagar, New Raval Vadi Relocation Site, Mirzapar Road, Bhuj-Kutch No: 028322 31164 Website: www.gecbhuj.ac.in	Kutch	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: No Transportation: Yes	1500/- for Boys Free for Girls

9. METALLURGY / METALLURGICAL & MATERIALS ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

મેટલર્જી મેટલ સંબંધિત વિસ્તાર છે જેમાં ધાતુઓ અને ગુણધર્મનો અભ્યાસ કરી, તેના પાછળનું વિજ્ઞાન સમજી વિવિધ પ્રયોગો કરવામાં આવે છે જેમકે, અશુદ્ધ ધાતુનું શુદ્ધીકરણ કરવું, સાયન્સ અને ટેકનોલોજીનું વિવિધ રીતે ઉપયોગ કરી મિશ્રધાતુ (એલોય) બનાવું અને ધાતુને ગરમ કરી તેના ભૌતિક લક્ષણો બદલીને તેનો અલગ પ્રકાર બનાવવામાં આવે છે.

આ ૩ મુખ્ય શાખાઓમાં વિભાજિત થયેલું છે

૧. મિનરલ પ્રોસેસિંગ : પૃથ્વીના ખડકના સ્તરમાંથી

ખનિજ તત્વોનું ઉત્પાદન કરી ટેકનોલોજી દ્વારા ખનીજ વસ્તુને પ્રોસેસ કરે છે.

૨. એક્સટ્રેક્ટિવ ધાતુવિજ્ઞાન : કાચી ધાતુમાંથી મેટલ બહાર કાઢે છે.

૩. ભૌતિક ધાતુશાસ્ત્ર : તે પ્રોડક્શન અને બાંધકામ માટે વિવિધ પ્રકારના જરૂરી ધાતુ એલોયનો વિકાસ કરે છે.

તમે એન્જિનિયરિંગના બેઝિક્સથી તેમજ ત્રણ ક્ષેત્રોના ફંડામેન્ટલ્સથી વાકેફ થશો. આપણે ધાતુનો ઉપયોગ કારના અગત્યના ભાગો બનાવવામાં, બાઈક, વિમાનો, ઈમારતો, વગેરેમાં કરીએ છીએ. આ મેટલ્સ અને ખનિજ સંબંધિત વસ્તુઓનું નિર્માણ, ડિઝાઈન અને પ્રોડક્શનનું જ્ઞાન તમારા માટે લાભદાયી હોય શકે છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Government Engineering College Sector-28, Gandhinagar No: (079) 2321 5167 Website: www.gecg28.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: No Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
METALLURGICAL AND MATERIALS ENGINEERING				
2	Faculty of Technology & Engineering, MSU (The Maharaja Sayajirao University of Baroda), Vadodara No: 0265 2434898 Website: www.msubaroda.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Ye Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
METALLURGICAL ENGINEERING				
3	Indus Institute Of Tech. & Engg. (Indus University) Village: Rancharda Kalol Gandhinagar, Contact No:02764-350999 Website: www.indusuni.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,00,800

10. MANUFACTURING ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

ઉત્પાદન એન્જિનિયરિંગ વિવિધ પ્રોડક્શન પદ્ધતિઓ અને સિસ્ટિમોના સંશોધન અને વિકાસ, પ્રક્રિયાઓ, મશીનો અને સાધનો સાથે વ્યવહાર રાખતી

એન્જિનિયરિંગની એક મહત્વપૂર્ણ શાખા છે. તેઓ કાચા માલમાંથી નવી વસ્તુ બનાવતાં મશીન સાથે સંબંધિત છે. ઉત્પાદન એન્જિનિયરો ભૌતિક વસ્તુઓની ઉત્પાદન પ્રક્રિયા અને ટેકનોલોજીના વિકાસ માટે કામ કરે છે. તેમાં ઉત્પાદનોની ડિઝાઈન અને વિકાસનો સમાવેશ થાય છે,

જે ખૂબ જ વ્યાપક વિસ્તારમાં છે.

ઉત્પાદન એન્જિનિયરો પ્રોડક્શન પ્રક્રિયાના આયોજનથી પેકેજિંગ સુધી બધાં કાર્યોમાં સંકળાયેલ હોય છે. તેઓ પ્રોડક્શનના પ્રવાહ અને તેની પ્રક્રિયા, સ્ટ્રીમલાઇન ઉત્પાદન, ટર્નરાઉન્ડ સુધારવા અને ખર્ચ ઘટાડવા માટેની રીતો પર સંશોધન કરે છે. ઉત્પાદન એન્જિનિયર પ્રોટોટાઇપ સાથે કામ કરે છે જે સામાન્ય રીતે કમ્પ્યુટર સાથે ઇલેક્ટ્રોનિકલી બનાવામાં આવેલું છે, જેનાથી અંતિમ ઉત્પાદન પ્રક્રિયા પ્લાન કરી શકાય છે. તેઓનું યાંત્રિક એન્જિનિયરિંગ, ઔદ્યોગિક એન્જિનિયરિંગ, ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયરિંગ, ઇલેક્ટ્રોનિક

એન્જિનિયરિંગ, કમ્પ્યુટર સાયન્સ, સામગ્રી વ્યવસ્થાપન અને ઓપરેશન્સ મેનેજમેન્ટ સાથે ખૂબ મજબૂત મિશ્રણ હોય છે. તેઓ રોબોટ્સ, પ્રોગ્રામેબલ અને સંખ્યાત્મક નિયંત્રકો અને વિઝન સિસ્ટિમ સાથે કામ કરી યંત્રના ભાગોનું જોડાણ, પેકેજિંગ અને શિપિંગ સુવિધાઓમાં સુધારો લાવે છે. તેમની સફળતા કે નિષ્ફળતા સીધા ટેકનોલોજી અને ઇનોવેશનની ઉન્નતિ પર અસર કરે છે. વિશ્વવ્યાપી સ્પર્ધાત્મક માર્કેટમાં ઉત્પાદન એન્જિનિયરનું એક નિશ્ચિત કામ હોય છે જેમાં એન્જિનિયર એક નવી રીત શોધે છે, જેમાં છેવટે માલ કાર્યક્ષમ અને સસ્તો હોય.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Central Institute of Petrochemicals Engineering & Technology Vatva Gidc Ahmedabad No: 079 401 03902 Website: www.cipet.gov.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	65000

11. CIVIL ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

સિવિલ એન્જિનિયરિંગમાં વિવિધ કાર્યો જેમકે ડિઝાઇન અને આયોજન, બાંધકામ, દેખરેખ, ભૌતિક માળખાની ગુણવત્તાનું નિયંત્રણ અને બંધારણ જાળવણી જેમકે પાણીકામ, ગટરો, ડેમ(બંધો), પાવર પ્લાન્ટ્સ, ટ્રાન્સમિશન ટાવર્સ/લાઇન્સ, રેલમાર્ગ, હાઇવે, પુલો, ટનલ, સિંચાઈ નહેરો, નદીની દિશા બદલવી, શિપિંગ કેનાલ, ટ્રાફિક કન્ટ્રોલ, સામૂહિક પરિવહન, એરપોર્ટ રનવે, ટર્મિનલ્સ, ઔદ્યોગિક પ્લાન્ટ અને ઇમારતો, સ્કાય સ્ક્રેપર્સ, દરિયાઈ બંદરો, વગેરે પર કામ કરે છે.

- તેઓને ડિઝાઇન પ્રક્રિયા દરમિયાન બાંધકામ ખર્ચ, પ્રોજેક્ટનો અપેક્ષિત જીવનકાળ, સરકારી નિયમનો અને સંભવિત પર્યાવરણીય જોખમો જેમકે ભૂકંપ અને વાવાઝોડા જેવાં વિવિધ પરિબળોને ધ્યાનમાં રાખીને કામ કરવાનું હોય છે.
- વિશેષતાઓ જેમકે પર્યાવરણીય એન્જિનિયરિંગ, જીઓ-ટેકનિકલ એન્જિનિયરિંગ, સ્ટ્રક્ચરલ એન્જિનિયરિંગ, પરિવહન એન્જિનિયરિંગ, મ્યુનિસિપલ કે શહેરી એન્જિનિયરિંગ, જળસંપત્તિ એન્જિનિયરિંગ, (Material) મટીરિયલ એન્જિનિયરિંગ, દરિયાઈ એન્જિનિયરિંગ, સર્વેક્ષણો

(Surveying) અને બાંધકામ એન્જિનિયરિંગનો સમાવેશ થાય છે.

- વસ્તી વૃદ્ધિના કારણે તેમજ વધુ ટકાઉ અને સુરક્ષિત સેવાઓની જરૂરિયાત વધવાના કારણે સિવિલ એન્જિનિયરોએ ડિઝાઇન તેમજ બાંધકામમાં મોટી અને સુરક્ષિત ઇમારતો અને કોમ્પ્લેક્સ, પાણી પુરવઠો, ગટર અને પ્રદૂષણ નિયંત્રણ પદ્ધતિઓ પર પણ પૂરતું ધ્યાન આપવાનું હોય છે.
- હાલના રસ્તાઓ, બંધો અને અન્ય જાહેર સગવડની મરમતનું પણ એક મુખ્ય કામ તેમને ફાળવવામાં આવે છે.
- હાઇવે એન્જિનિયરો રોડ નેટવર્કના પુનઃનિર્માણનું આયોજન, વન-વે સિસ્ટિમ્સ, ટ્રાફિક મેનેજમેન્ટ, પાર્કિંગ લેનની જગ્યાઓ વગેરે હાઇ-વે સંબંધિત કામ સાથે સંકળાયેલા હોય છે.
- સિવિલ એન્જિનિયરોનું કામ પુલો અને નાળાં, તેમજ હાઇવે, એરફિલ્ડ, બંદરો, પાણી અને ગટર સિસ્ટિમો અને ઇમારતોની ડિઝાઇન કરવાનું હોય છે અને તેઓ પ્રોજેક્ટના બાંધકામની દેખરેખ પણ કરે છે જેથી તેને યોજના મુજબ બાંધવાનું કામ પણ કાળજીપૂર્વક થાય. આમ તેઓ આ વિષયોમાં

ખાસિયત ધરાવતી કંપનીઓમાં નોકરી મેળવવાની આશા રાખી શકે છે.

- ઘણા સિવિલ એન્જિનિયર્સ સુપરવાઈઝર અથવા વહીવટી હોદ્દા સંભાળે છે કે જેમાં બાંધકામ સાઈટના નિરીક્ષકનું કામ કરતાં હોય છે.
- તેઓ સંશોધન તથા શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં જઈ શકે છે અથવા તેઓ પોતાની રીતે સ્વતંત્ર કન્સલ્ટન્ટ્સી

સેવાઓ પણ શરૂ કરી શકે છે.

આ કોર્સની ઘણી કૉલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કૉલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઈટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	Faculty of Engineering & Technology, Sigma University, Ajwa - Nimeta Road, Bakrol, Vadodara No: 99043 42934 Website: www.sigma.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	73,500
CIVIL ENGINEERING (CONSTRUCTION TECHNOLOGY)				
1	Faculty of Engineering & Technology, Sigma University, Ajwa - Nimeta Road, Bakrol, Vadodara No: 99043 42934 Website: www.sigma.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	73,500
CIVIL ENGINEERING (SUSTAINABLE ENERGY ENGINEERING)				
1	P.P. Savani School of Engineering, P.P. Savani University NH 48, GETCO, Near Biltech Company, Village - Dhamdod, Kosamba, Taluko - Mangrol, District - Surat, 394125 No: 90990 63010 Website: www.ppsu.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	97,650

12. CIVIL IRRIGATION WATER MANAGEMENT (B. E. / B. Tech.)

સિંચાઈ અને જળ વ્યવસ્થાપન

સિંચાઈ : એ જમીન અથવા માટીમાં પાણીના કૃત્રિમ ઉપયોગના વિજ્ઞાન તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરી શકાય છે. તે કૃષિ પાકો, લેન્ડસ્કેપ્સ જાળવણી, અને શુષ્ક વિસ્તારોની જમીનમાં વનસ્પતિના પુનઃવિકાસ અને અપૂરતા વરસાદ કાળ દરમિયાન મદદ કરવા માટે ઉપયોગી થાય છે. વધુમાં, પાકના ઉત્પાદનમાં સિંચાઈ, હિમ સામે છોડ

રક્ષણ, અનાજ ક્ષેત્રોમાં વધતી ઘાસનું દમન અને માટી એકીકરણ અટકાવવામાં મદદરૂપ થાય છે, આ સિવાય થોડા અન્ય ઉપયોગો પણ છે.

જળ વ્યવસ્થાપન : આયોજન, વિકાસ, વિતરણ અને જળ સંસાધનોનો શ્રેષ્ઠ ઉપયોગ તેમની મુખ્ય પ્રવૃત્તિઓ છે. જળ વ્યવસ્થાપન આયોજન પાણીની બધી જરૂરિયાતોને પૂર્ણ કરવાનું હોય છે અને બધા ઉપયોગો અને માંગણીઓને પૂર્ણ કરવા માટે સમાન ધોરણે પાણી ફાળવવામાં ઉપયોગી થવાનું હોય છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	Faculty of Technology & Engineering, MSU (The Maharaja Sayajirao University of Baroda), Vadodara No: 0265 2434898 Website: www.msubaroda.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls

13. ENVIRONMENTAL ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

પર્યાવરણીય એન્જિનિયરિંગ એ વિજ્ઞાન અને એન્જિનિયરિંગના સિદ્ધાંતોનો એકીકરણ છે જેથી કરીને કુદરતી પર્યાવરણ (હવા, પાણી અને જમીન સંસાધનો) માનવ વસવાટ અને અન્ય સજીવ માટે સ્વચ્છ પાણી, હવા અને જમીન (ઘર) મળી રહે.

એક પર્યાવરણીય એન્જિનિયર સામાન્ય રીતે પર્યાવરણ સંબંધિત પ્રક્રિયાઓ, સાધનો અને અન્ય પર્યાવરણીય મેનેજમેન્ટ પ્રોટોકોલની ડિઝાઇન, બાંધકામ, સ્થાપના, અમલીકરણ અને કામગીરીમાં હોય છે.

- તેઓ પાણી અને હવા પ્રદૂષણ નિયંત્રણ, રિસાઇક્લિંગ, કચરો નિકાલ અને જાહેર આરોગ્ય મુદ્દાઓમાં પણ સામેલ હોય છે.
- તેઓ જોખમી કચરાના વ્યવસ્થાપનનો અભ્યાસ પણ હાથ ધરે છે જેમાં જોખમની હદ તપાસવી, તેની સારવાર અને તેને રોકવા માટે સલાહ આપવી અને તેને સંભવિત દુર્ઘટના અટકાવવા નિયમો વિકસાવવા.
- તેઓ મ્યુનિસિપલ જળ પુરવઠો અને ઔદ્યોગિક ગંદા પાણીના શુદ્ધીકરણ માટેની વ્યવસ્થા ઘડે, સૂચિત બાંધકામ પ્રોજેક્ટ્સની પર્યાવરણીય

અસર પર સંશોધન હાથ ધરે, વૈજ્ઞાનિક માહિતી વિશ્લેષણ અને ગુણવત્તા નિયંત્રણ ચકાસણી કરે છે. પર્યાવરણીય એન્જિનિયરો સ્થાનિક અને વિશ્વવ્યાપી પર્યાવરણીય મુદ્દાઓ સાથે સંબંધિત છે.

- કેટલાંક એસિડ વરસાદ, ગ્લોબલ વોર્મિંગ, ઓટોમોબાઇલ એમીશન અને ઓઝોન અવક્ષયની (depletion) અસરોનો અભ્યાસ કરી તેની અસર ઘટાડવા માટે પ્રયત્ન કરે છે. તેઓ વન્યજીવનના રક્ષણમાં પણ સામેલ હોઈ શકે છે.
- ઘણા પર્યાવરણીય એન્જિનિયરો કન્સલ્ટન્ટ તરીકે કામ કરી તેમના ગ્રાહકોને નિયમોનું પાલન કરવામાં, પર્યાવરણીય નુકસાન અટકાવવા અને જોખમી સાઈટ્સ સાફ કરવામાં મદદ કરે છે.
- વધુમાં, એન્જિનિયરો સામાન્ય રીતે કાયદામાં વિશિષ્ટ તાલીમો મેળવ્યા કરે છે જેથી તેઓ પર્યાવરણીય કાનૂનના અમલમાં તેમની તકનીકીનો નિપુણતાપૂર્વક ઉપયોગ કરી શકે છે. પર્યાવરણીય એન્જિનિયરોમાંથી થોડાં લોકો પર્યાવરણીય એન્જિનિયરિંગના વિસ્તારોમાં વિશેષતા મેળવી બોર્ડ પ્રમાણપત્ર (બોર્ડ સર્ટિફાઇડ પર્યાવરણીય ઈજનેર અથવા BCEE) મેળવે છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	DR. S & S.S. Gandhi Government Engineering College Surat No:02612653139 Website: http://www.gecsu.cteguj.in/	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
2	L. D. College of Engineering, Navarangpura, Ahmedabad No:079-26302887 Website: www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
3	Bhagwan Arihant Institute of Tech. (Bhagwan Mahavir University) 149, Vip Road, Near E-Space, Bharthana - Vesu, Surat. No: (0261) 677 0104 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	70,350
4	Swarnim Institute of Technology (Swarnim Startup and Innovation University), At Post Bhoyan Rathod, Near ONGS WSS, Opp. Ifcco, Adalaj Kalol Highway, Gandhinagar No: 95123 43333 Website: www.swarnim.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	74,550

CLIMATE CHANGE				
	Anant School for Climate Action (Anant National University) Sanskardham Campus, Bopal-Ghuma-Sanand Road, Ahmedabad Website: anu.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	2,55,000
CHEMICAL & ENVIRONMENTAL ENGINEERING				
1	Ahmedabad University Navrangpura, Ahmedabad No:079-61911111/112 Website: www.ahduni.edu.in/seas	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	3,75,000
ENVIRONMENTAL SCIENCE & TECHNOLOGY				
1	Shroff S.R. Rotary Inst. Of Chemical Technology Valia, Bharuch No: 9727745875 Website: www.upluniversity.ac.in	Bharuch	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,08,000
FIRE AND ENVIRONMENT, HEALTH SAFETY ENGINEERING				
1	School of Technology, GSFC University, Vadodara. GSFC University, Anviksha, P. O. Fertilizernagar. No: 0265 309 3740 Website: www.gsfcuniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,15,000

14. CHEMICAL ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

રાસાયણિક એન્જિનિયરો રાસાયણિક ઉદ્યોગો માટે રસાયણશાસ્ત્ર અને એન્જિનિયરિંગના સિદ્ધાંતો એમ બંનેનું જ્ઞાન લગાવી વિજ્ઞાન અને ઉત્પાદન વચ્ચે કડી સ્વરૂપે જોડાય છે. કેમિકલ એન્જિનિયરિંગમાં રાસાયણિક પ્લાન્ટ્સની ડિઝાઇન, વિકાસ અને તેની જાળવણીનો અભ્યાસ વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.

તેઓ વધુ સારી રીતે પ્લાસ્ટિક, પેઇન્ટ, ઈંધણ, કાગળ, ફાઇબર, દવાઓ, ખાતરો, સાબુ, શેમ્પૂ, ફિનાઇલ, અને વિવિધ રસાયણો શોધવા અને ઉત્પાદન કરવામાં માહેર હોય છે. આ ક્ષેત્રમાં ઘન, પ્રવાહી અથવા વાયુઓની રચના, ગુણધર્મો, ભૌતિક અને રાસાયણિક ફેરફારો જાણવા તેમનાં પર Chemical analysis (વિશ્લેષણ), Synthesis (સંશ્લેષણ), સંશોધન અને નમૂનાની તપાસણી વગેરે કરવામાં આવે છે. તેઓ મોટા પાયે ચાલતાં રાસાયણિક ઉત્પાદનના સાધનો

અને પ્રક્રિયોઓની ડિઝાઇન, ઉત્પાદિત થતી પ્રોડક્ટની યોજના અને પરીક્ષણ, આડપેદાશોની સારવાર કરવી અને ઉત્પાદન પર દેખરેખ રાખે છે.

તેઓ પર્યાવરણ માટે વધુ કાર્યક્ષમ અને ઓછા નુકસાનકારક હોય તથા નવા અને સુધારેલા રાસાયણિક ઉત્પાદન પ્રક્રિયાનો વિકાસ થાય એવા સંશોધન હાથ ધરે છે. પ્રદૂષણ અને ઊર્જા માગણીઓ જેવી સમસ્યાઓના ઉકેલો શોધે છે, આમ તેઓ પર્યાવરણમાં રસાયણોનો ભાવિ અભ્યાસ, પર્યાવરણીય અસરોની ગણતરી અને ક્લીનર ટેકનોલોજીની શોધ; તેમ એક પર્યાવરણ સંરક્ષણ તરીકેની મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે.

આ કોર્સની ઘણી કૉલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કૉલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઇટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

OTHER COURSES RELATED TO CHEMICAL ENGINEERING

CHEMICAL ENGINEERING (GREEN TECHNOLOGY AND SUSTAINABILITY ENGINEERING)				
1	Shree Dhanvantary College of Engineering & Technology, Kim Dhanvantary Campus, Near Kim Railway Station, Kim Khurshad Road, Kim, Surat No: 99242 04829 Website: www.sdctet.org.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	79,380

PHARMACEUTICAL ENGINEERING

1	Bhagwan Arihant Institute of Tech. (Bhagwan Mahavir University) 149, Vip Road, Near E-Space, Bharthana - Vesu, Surat No: (0261) 677 0104 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	70,350
---	---	-------	---	--------

15. NANO TECHNOLOGY (B. E. / B. Tech.)

નેનો ટેકનોલોજી અણુ અને પરમાણુ સ્કેલ પરની બાબતોનો અભ્યાસ છે. નેનો ટેકનોલોજી અત્યંત વૈવિધ્યપૂર્ણ છે, પરંપરાગત ઉપકરણ ભૌતિકશાસ્ત્રના વિસ્તરણથી લઈને પરમાણુ સેલ્સ એસેમ્બલી પર આધારિત સંપૂર્ણપણે નવા અભિગમો સુધી, આપણે સીધું જ અણુ સ્કેલ પરની બાબતોનું નિયંત્રિત કરી શકીએ છીએ કે

કેમ? તેની તપાસ માટે નેનો સ્કેલ પરિમાણો સાથે નવી વસ્તુઓનો વિકાસ કરાય છે. નેનો ટેકનોલોજી સરફેસ સાયન્સ કાર્બનિક રસાયણશાસ્ત્ર, મોલેક્યુલર બાયોલોજી, સેમિકન્ડક્ટર ફિઝિક્સ, સૂક્ષ્મ ફેબ્રિકેશન, વગેરે વિવિધ વિજ્ઞાનક્ષેત્રોમાં આ ઉપયોગમાં આવે છે. દરેક ટેકનોલોજી નેનો કદમાં રૂપાંતરિત થઈ રહી હોવાથી વધુ મહત્ત્વ મેળવી રહી છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	Bhagwan Arihant Institute of Tech. (Bhagwan Mahavir University) 149, Vip Road, Near E-Space, Bharthana - Vesu, Surat. No: (0261) 677 0104 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	70,350

16. PLASTIC TECHNOLOGY (B. E. / B. Tech.)

પ્લાસ્ટિક આજે આપણા વિશ્વમાં એક મોટી ભૂમિકા ભજવે છે, આપણે દરરોજ પ્લાસ્ટિકનો ઉપયોગ કરી રહ્યા છે, જેમકે ખોરાક જેવા જરૂરી વસ્તુઓના પેકિંગમાં, ઘર વપરાશની વસ્તુઓમાં, પ્રોડક્શન પ્રક્રિયામાં એમ બધી જ જગ્યાએ પ્લાસ્ટિકનો ઉપયોગ થાય છે. તેથી તેના કારણે પ્લાસ્ટિક ઉદ્યોગમાં મોટી માંગ છે. પ્લાસ્ટિક વસ્તુઓની ડિઝાઇન અને પ્રોડક્શન પ્રક્રિયા સંભાળવી એ પ્લાસ્ટિક એન્જિનિયરનું કામ છે. પ્લાસ્ટિકનો પ્રકાર, તેના ગુણધર્મો અને તેના અન્ય યાંત્રિક ગુણધર્મો પર વિશ્લેષણ કરવામાં આવે છે. મિકેનિકલ, ઇલેક્ટ્રિકલ, અવરોધ અને થર્મલ

ગુણધર્મો અનુસાર સામગ્રીનાં ડિઝાઇન અને પ્રોડક્શન કરવામાં આવે છે; તદ્દુપરાંત તેમનાં ઉત્પાદનોનું પર્યાવરણલક્ષી ફૂટ પ્રિન્ટ ઘટાડવા વિવિધ રીતો પણ શીખવામાં આવે છે. હળવું વજન, સડા વગરનું, કાટ પ્રતિરોધક અને વિદ્યુતરોધન ગુણધર્મ જેવા વિવિધ ગુણોના કારણે પ્લાસ્ટિક લોકોમાં વ્યાપક રીતે સ્વીકારવામાં આવે છે. પરંતુ, હાલના યુગમાં જીવવૈજ્ઞાનિક ખલેલ અને વિવિધ પર્યાવરણ સંબંધિત મુદ્દાઓના લીધે, હવે કુશળ કારીગરોની જરૂર છે કે જે ઉત્પાદન અને વેચાણ એ બંને પ્રક્રિયામાં સુધારા લાવી શકે.

ઉત્પાદનો ઇકોલોજિકલ (જીવવૈજ્ઞાનિક) ફૂટ પ્રિન્ટ ઘટાડવા એ એક પ્લાસ્ટિક એન્જિનિયર માટે મોટો પડકાર છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
	L.D. College of Engineering, Navarangpura, Ahmedabad No:079-26302887 Website: www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls

	Central Institute of Petrochemicals Engineering & Technology Ahmedabad No:07940103902 Website: www.cipet.gov.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	65,000
PLASTIC & POLYMER ENGINEERING				
1.	School of Engineering, Plastindia International University Vapi, Valsad No: 90167 60979 Website: www.plastindia.edu.in	Valsad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	75,000

17. PETROLEUM TECHNOLOGY (B. E. / B. Tech.)

પેટ્રોલિયમ એન્જિનિયરો પૃથ્વી નીચેની થાપણોમાંથી તેલ અને ગેસ બહાર કાઢવાની પદ્ધતિઓની ડિઝાઇન તૈયાર કરે છે.

તેલસંગ્રહની શોધ થયા પછી, પેટ્રોલિયમ એન્જિનિયરો ભૂસ્તરશાસ્ત્રી અને બીજા નિષ્ણાતો સાથે કામ કરી ભૌગોલિક રચના સમજી, ખાણના ખડકોના ગુણધર્મો સમજી શારકામ પદ્ધતિઓ નક્કી કરે છે અને પછી ડ્રિલિંગ અને ઉત્પાદન પ્રક્રિયા પર નજર રાખે છે. તેઓ ઓઇલ અને ગેસની મહત્તમ નફાકારક રિકવરી મેળવવા વિવિધ સાધનો અને પ્રક્રિયાઓ ડિઝાઇન કરે છે કારણ કે કુદરતી બળથી બહુ ઓછા પ્રમાણમાં તેલ અને ગેસ સંગ્રાહકમાંથી બહાર વહે છે, એટલાં માટે પેટ્રોલિયમ એન્જિનિયરો વધુ ઉચ્ચત પુનઃપ્રાપ્તિ પદ્ધતિઓનો

વિકાસ અને ઉપયોગ કરે છે જેમકે દબાણથી ઓઇલ સંગ્રહસ્થાનમાં અંદર પાણી, રસાયણો, વાયુઓ, કે વરાળ નાખવી અથવા કમ્પ્યુટર સંચાલિત શારકામ કરે અથવા સંગ્રાહકના એક વિશાળ વિસ્તારને એક નાના કૂવા સાથે જોડી દે. આજકાલ ઉપયોગ થતી શ્રેષ્ઠ ટેકનિક્સ પણ સંગ્રાહકમાંથી બહુ ઓછા પ્રમાણમાં ઓઇલ અને ગેસ બહાર કાઢે છે એટલા માટે પેટ્રોલિયમ એન્જિનિયરો આજે સંશોધન કરી એવી ટેકનોલોજી અને પદ્ધતિઓ શોધે છે જેથી કરીને વધુ માત્રામાં વસૂલાત થાય અને સાથે સાથે ડ્રિલિંગ અને ઉત્પાદન પ્રક્રિયાનો ખર્ચ પણ ઓછો થાય. આમ પેટ્રોલિયમ એન્જિનિયરોનો એક મહત્વનો હેતુ ઓછા ખર્ચે મહત્તમ માત્રામાં ઈંધણ કાઢવાનું હોય છે અને સાથે સાથે તે પ્રક્રિયા કોઈ ગંભીર પર્યાવરણીય મુદ્દો ન ઊભો કરે તેનું પણ ધ્યાન રાખવાનું હોય છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	Pandit Deendayal Energy University (Pandit Deendayal Energy University) Raisan, Gandhinagar No:079 232 75090 Website: https://www.pdpu.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	2,49,000
2	Parul Institute of Technology (Parul University), Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,550*
PETROCHEMICAL ENGINEERING				
1	U. V. Patel College of Engineering, Kherva, Mehsana (Ganpat University) No: 02762 226 001 Website: https://uvpce.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000

18. AERONAUTICAL ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

એરોનોટિકલ એન્જિનિયરિંગ અવકાશ સંશોધન, ઉડ્ડયન અને સંરક્ષણ સિસ્ટિમ્સના વિસ્તારમાં નવી ટેકનોલોજીનો

એક અભ્યાસ છે. તેઓ વ્યાપારી અને લશ્કરી વિમાન, અવકાશયાન અને તેમના ઘટકો બંને; તેમજ ઉપગ્રહો અને મિસાઈલોની રચના, બાંધકામ, વિકાસ, ચકાસણી, ઓપરેશન અને જાળવણીના નિષ્ણાત બની શકે છે. તે બે મુખ્ય પણ એક સમાન એવી શાખાઓમાં વિભાજિત થઈ ગયેલ છે.

Aeronautical engineering : તે પૃથ્વીના વાતાવરણમાં (અંદર) રહેતા ઉડ્ડયન સાથે સંબંધિત છે.

Astronautical Engineering : તે પૃથ્વીના વાતાવરણની બહાર ચલાવાતા ઉડ્ડયન સાથે વ્યવહાર રાખે છે. જેમકે તેની ડિઝાઈન, તેનો વિકાસ અને જાળવણી, તેમજ સંસ્થાઓમાં મેનેજમેન્ટ અને શિક્ષણ ક્ષેત્રમાં કામ લાગે છે. ઉડ્ડયન ઉદ્યોગના ઍરલાઈન્સ, ઍરક્રાફ્ટ પ્રોડક્શન એકમો, વાયુ ટર્બાઈન પ્રોડક્શન અથવા ડિઝાઈન વિકાસ કાર્યક્રમોમાં તેઓની ખૂબ માંગ છે.

SIMNA પ્રકાર

- પ્રોજેક્ટની દરખાસ્ત અને એન્જિનિયરિંગ માહિતીનું વિશ્લેષણ તથા ઍરોસ્પેસ અથવા ઍરોનોટિકલ ઉત્પાદનોની શક્યતા, અનુમાન, ખર્ચ અને પ્રોડક્શનનો સમય નક્કી કરવો.
- ઍરોસ્પેસ ઉત્પાદનોની પ્રક્રિયા દરમિયાન તેની ડિઝાઈન, રચના અને પરીક્ષણની દેખરેખ.
- ફ્લાઈટ પૂર્વ તપાસ અને ફ્લાઈટ દરમિયાન વિમાન કાર્યક્ષમતા કામગીરી.
- વિમાનમાં સુધારાઓ, મરમત અને નિર્માણ, ફ્લાઈટ્સ દરમિયાન મુશ્કેલીઓ તથા ઍર કૂના અહેવાલોનો જવાબ આપવો.
- સિસ્ટિમોનું વ્યવસ્થાપન, નિષ્ફળ સિસ્ટિમોનું નિદાન અથવા સમારકામ અને જાળવણી.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Sardar Vallabhbhai Patel Institute of Tech., Vasad At & Po. Rajupura No: 95107 82981 Website: www.svitvasad.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
2	Bhagwan Arihant Institute of Tech. (Bhagwan Mahavir University) Bharthana - Vesu, Surat No: (0261) 677 0104, 677 0105 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	70,350
3	Gyanmanjari Institute of Technology (Gyanmanjari Innovative University) Bhavnagar Near Iscon Eleven, Sidsar Road, Bhavnagar No:0278 2567811 Website: www.gmiu.edu.in	Bhavnagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
4	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University), Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
5	Silver Oak College Of Engg., & Tech. (Silver Oak University) Gota, Ahmedabad No:079-66046304 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	78,000*
AERO SPACE ENGINEERING				
1	Faculty of Technology & Engineering (MSU) (SFI), Kalabhavan, Dandia Bazar, Vadodara No: 0265 2423898 Website: www.msubaroda.ac.in	Vadodara		1,05,000

2	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University), Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
3	Silver Oak College Of Engg., & Tech. (Silver Oak University) Gota, Ahmedabad No:079 66046304 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	78,000*

TOP COLLEGES OUTSIDE GUJARAT

IIST - Indian Institute of Space Science and Technology

<p>Courses @ IIST</p> <ul style="list-style-type: none"> 4-Year B.Tech. (Aerospace Engineering) 4-Year B.Tech. Electronics and Communication Engineering (Avionics) 5-Year Dual Degree (B.Tech. + M.Sc./M.Tech.) 	<p>For Admission Enquiries - Dean (Academics) Valiamala, Thiruvananthapuram - Kerala Phone: 0471 2568477 / 478 Email: ugadmission[at]iist.ac.in Website: www.iist.ac.in</p>
---	--

19. MARINE ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

મરીન એન્જિનિયરિંગ બોટ, જહાજોની યાંત્રિક સિસ્ટિમોની ડિઝાઇન, સંચાલન, જાળવણી અને મરમ્મતનું કામ કરે છે. તેઓ પ્રોપલ્સનની ડિઝાઇન, ઉપકારક પાવર મશીનરી અને વહાણ ચલાવવા માટે જરૂરી અન્ય સાધનો ઉપર કામ કરે છે. તેઓને જહાજની રચના કરતાં આર્કિટેક્ટ સાથે મળીને કામ કરવાનું હોય છે. જ્યારે તેઓ જહાજની અંદરની સિસ્ટિમ ડિઝાઇન કરે છે, ત્યારે તેમણે ખાતરી કરવાની હોય છે કે દરિયાઈ સફર દરમિયાન આ સિસ્ટિમોને નુકસાન ન થાય.

મરીન એન્જિનિયરિંગ પંપ, એન્જિન, ગિઅર, હીટર અથવા ડેક મશીનરી જેવા અમુક પ્રકારનાં સાધનો પર વિશિષ્ટતા મેળવી શકે છે. અમુક લોકો શિપબિલ્ડિંગનાં ચોક્કસ પગલાં પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે જેમકે જરૂરી સાધનોની અંદાજિત કિંમત નક્કી કરવી, કોઈ લુબ્રિકેશન જેવા શીપના એક ભાગને પણ પસંદ કરે છે.

મરીન એન્જિનિયરિંગ ઈન્સ્પેક્ટર પણ હોઈ શકે છે. નિરીક્ષકો વહાણ શરૂ થાય તે પહેલાં યોગ્ય રીતે કામ કરે છે તેની ખાતરી કરે છે. કેટલાક એન્જિનિયરો વહાણના રિપેર અને જાળવણીમાં ખાસિયત મેળવે છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
	U. V. Patel College of Engineering, Kherva, Mehsana (Ganpat University) No:02762226001 Website: https://uvpce.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000

20. AUTOMOBILE ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

ઓટોમોબાઇલ એન્જિનિયરિંગમાં ઓટોમોબાઇલ્સની ડિઝાઇન, વિકાસ, બનાવટ અને મરમ્મતના અભ્યાસનો સમાવેશ થાય

છે. વાહનો અને ઘટકોની કલ્પના સ્ટેજ પરથી પ્રોડક્શન તબક્કા સુધી ડિઝાઇન, પરીક્ષણ, વિકાસ દરમિયાન સંભાળ રાખવી અને પછી ગ્રાહકોના પ્રતિસાદ પર આધારિત વાહનમાં સુધારા કરવા.

પેટા વિભાગો

- ડિઝાઇન એન્જિનિયરના કામમાં મોટર સિસ્ટિમોની ડિઝાઇન અને તેની ટેકનોલોજીનો સમાવેશ થાય છે.
- પ્રોડક્શન ઈજનેર - ઉત્પાદનોનું લેઆઉટ અને તેની સલામતી ઉપર કામ કરે છે.
- પ્રોડક્શન ડિઝાઇનર - ઓટોમોબાઇલની સિસ્ટિમોની ડિઝાઇન અને પરીક્ષણ કરે છે.
- વિકાસ એન્જિનિયર - ગ્રાહકોની જરૂરિયાત મુજબ વાહન સુધારવા અને ગ્રાહક સંતોષની કાળજી રાખવાનું કામ કરે છે.

ઓટોમોબાઇલ એન્જિનિયરો એરોડાયનેમિક્સ, ઈંધણ, ચેસિસ, ઇલેક્ટ્રોનિક્સ, ઉત્સર્જન, એર્ગોનોમિક્સ, ઉત્પાદન સામગ્રી, ઝડપી પ્રોટોટાઇપિંગ, સલામતી, સિસ્ટિમ્સ વગેરે જેવાં વૈકલ્પિક ક્ષેત્રોમાં અભ્યાસ કરી શકે છે.

આ કોર્સની ઘણી કૉલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કૉલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઇટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

નોંધ: વિદ્યાર્થીઓએ Electrical અને Electronics વચ્ચેના તફાવતોને ખાસ ધ્યાનમાં લેવા. બંનેને સરખા સમજવાની ભૂલ ન કરવી. બંને કોર્સની વિગતો ધ્યાનથી વાંચો અને તમારી પસંદગીનું ક્ષેત્ર પસંદ કરો.

21. ELECTRICAL ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયર્સ વીજ દ્વારા ઉપયોગમાં લેવાતાં વિવિધ વીજ ઉપકરણો જેમકે ઇલેક્ટ્રિક મોટર્સ, નિયંત્રણ મશીનરી, રડાર અને નેવિગેશન સિસ્ટિમ, સંચાર સિસ્ટિમો અને વીજ ઉત્પાદન, નિયંત્રણ, ટ્રાન્સમિશન ઉપકરણો અને સાધનોના ઉચ્ચ સ્પષ્ટીકરણ + સલામતી + વિશ્વસનીયતા અને તેનો બનાવટ ખર્ચ સંભાળવા માટે તેની ડિઝાઇન, વિકાસ, પરીક્ષણ અને તેની ઉત્પાદન પ્રક્રિયા ઉપર દેખરેખ રાખે છે. તદ્દુપરાંત, મકાન અને વિવિધ જાતની ઈમારતોમાં વીજળી પ્રવાહ માટે વાયરિંગના માર્ગો તથા તેના લાઇટિંગની ડિઝાઇન

તેયાર કરે. ઓટોમોબાઇલ્સ તથા વિમાનની ઇલેક્ટ્રિકલ સિસ્ટિમો તેયાર કરે છે.

જો વિશ્વભરમાં પાવર સપ્લાય 24x7 છે તો એનો શ્રેય ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયર્સને જાય છે. વિદ્યુતચુંબકીયની વિવિધ લાક્ષણિકતાઓ સમજવા માટે આ શાખામાં વિદ્યુત, ચુંબકીય ક્ષેત્ર અને સિલિકોન આધારિત ડિજિટલ ઇલેક્ટ્રોનિક્સનો અભ્યાસ હોય છે. ડિજિટલ કમ્પ્યૂટર્સ ઉત્પાદન ઉપરાંત અહીં બીજા ઘણા મુખ્ય વિષયો છે જેમકે પાવર એન્જિનિયરિંગ, નિયંત્રણ સિસ્ટિમો, સિગ્નલ પ્રોસેસિંગ, RF એન્જિનિયરિંગ, ટેલિકોમ્યુનિકેશન, રોબોટિક્સ, સૂક્ષ્મ આર્કિટેક્ચર (VLSI ડિઝાઇન), વાયરલેસ સંચાર એન્ટેના અને તેની ડિઝાઇન વગેરે.

ઇલેક્ટ્રિકલ અને ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયરિંગ વચ્ચે તફાવત

ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયર્સ : તેઓ વિદ્યુત પ્રવાહના ઉત્પાદન અને સપ્લાય પર કામ કરે છે તેથી તેઓ પાવર સિસ્ટિમ એન્જિનિયરિંગ અથવા ઇલેક્ટ્રીકલ ઉત્પાદનો બનાવવામાં ખાસીયત મેળવે છે. તેઓ ઇલેક્ટ્રિક પાવર ટ્રાન્સમિશન અને ઇલેક્ટ્રીક મશીનો/ સિસ્ટિમો સાથે સંકળાયેલી સમસ્યાઓ પર કામ કરે છે.

ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયર્સ : વિદ્યુતનો ઉપયોગ કરતાં નિયંત્રણ સિસ્ટિમો અથવા સિગ્નલ પ્રોસેસિંગ કરતા ઉપકરણો ઉપર કામ કરે એટલે કે ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણોની ડિઝાઇન, ઉત્પાદન અને સાચવણી. તેઓ કમ્પ્યૂટર્સ, સંચાર સિસ્ટિમો, ઇન્ટિગ્રેટેડ સર્કિટ અને રડાર સહિત ઇલેક્ટ્રોનિક સિસ્ટિમનો પણ અભ્યાસ કરે છે.

ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયર્સ સામાન્ય રીતે ઊર્જા / વીજળીના ઉત્પાદન, સાચવણી અને વહન કરવા માટે જવાબદાર હોય છે. જ્યારે ઇલેક્ટ્રોનિક એન્જિનિયરો માહિતી પહોંચાડવા માટે વીજળીનો ઉપયોગ કરે છે અથવા વિવિધ પ્રકારના ઉપકરણો ચલાવવા માટે વીજળીનો ઉપયોગ કરે છે.

આ કોર્સની ઘણી કૉલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કૉલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઇટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

ELECTRICAL ENGINEERING (SUSTAINABLE ENERGY ENGINEERING)

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	P.P. Savani School of Engineering, P.P. Savani University NH 48, GETCO, Near Biltech Company, Village - Dhamdod, Kosamba, Taluko - Mangrol, District - Surat, 394125 No: 90990 63010 Website: www.ppsu.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	97,650
ENERGY ENGINEERING				
1	Gandhinagar Institute of Technology, Kalol, Gandhinagar Khatraj - Kalol Road, Moti Bhojan, Ta. Kalol No: 98245 04770 Website: www.gandhinagaruni.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	68,250

22. ELECTRONICS ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયરિંગ પ્રસારણ અને સંચારસિસ્ટિમમાં ચોક્કસ કાર્યક્ષમતા હાંસલ કરવા માટે રેજિસ્ટર, કેપેસિટર્સ, ઇન્ડક્ટર, ડાયોડ અને ટ્રાન્ઝિસ્ટર જેવા વિવિધ ઘટકોના ગુણધર્મોનો ઉપયોગ કરી ઇલેક્ટ્રોનિક આઈટમની ડિઝાઇન, વિકાસ, ઉત્પાદન પર દેખરેખ રાખી અને પરીક્ષણ કરવાનું કાર્ય કરે છે.

એક ઇન્ટિગ્રેટેડ સર્કિટ બનાવવા માટે ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયરિંગ સૌપ્રથમ સર્કિટની સ્કીમેટિક્સ ડિઝાઇન તૈયાર કરે કે જેમાં ઉપયોગ થતાં વીજ ઘટકો વિષે અને તેમના ઇન્ટરકનેક્શનનું સ્પષ્ટ વર્ણન કરેલું હોય. પૂર્ણ થાય ત્યારે VLSI એન્જિનિયરો સ્કીમેટિક્સ ડિઝાઇનને લેઆઉટમાં કન્વર્ટ (રૂપાંતર) કરવા માટે વિવિધ સ્ટરોનો મેપ બનાવે કે જેમાં સર્કિટ બનાવવા માટે જરૂરી વિવિધ વાહક અને સેમિકન્ડક્ટર સામગ્રીની માહિતી આપેલી હોય. મોટાભાગે સ્કીમેટિક્સમાંથી લેઆઉટનું રૂપાંતર સોફ્ટવેર દ્વારા કરવામાં આવે છે પણ ઘણી વાર જગ્યા અને પાવર વપરાશ ઘટાડવા માટે અતિ ગુણવત્તાવાળું

માનવીય ટ્યૂનિંગ જરૂરી છે. લેઆઉટ સંપૂર્ણ થયા બાદ તેને ઉત્પાદન માટે એક ફેબ્રિકેશન પ્લાન્ટ પર મોકલી શકાય છે. ઇન્ટિગ્રેટેડ સર્કિટ અને અન્ય વીજ ઘટકો પછી વધુ જટિલ સર્કિટ રચવા માટે પ્રિન્ટેડ સર્કિટ બોર્ડ પર એસેમ્બલ કરી શકાય છે. આજે પ્રિન્ટેડ સર્કિટ બોર્ડ ટેલિવિઝન, કમ્પ્યુટર અને મોટા ભાગના ઇલેક્ટ્રોનિક ઉપકરણોમાં જોવા મળે છે.

તમને માઈક્રોપ્રોસેસર, માઈક્રોકન્ટ્રોલની સર્કિટો અને તેનાં કાર્યો પર તથા બેઝિક લેવલ કમ્પ્યુટરની અંદર ચાલતી પ્રક્રિયા વિશે અને રોબોટિક્સનું મૂળભૂત જ્ઞાન પણ આપવામાં આવશે. એક ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયર તરીકે તમને ચિપ્સ, ઇન્ટિગ્રેટેડ સર્કિટ, એનાલોગ અને ડિજિટલ માહિતી વ્યવહારો અને અન્ય વસ્તુઓ શિખવાડવામાં આવશે. તમે સિગ્નલ પ્રોસેસિંગ, સિસ્ટિમો નિયંત્રણ અને સંચારમાં વિશેષ જ્ઞાન મેળવી આગળ વધી શકો છો. આ ક્ષેત્ર રોબોટિક્સ, દૃશ્ય અને શ્રાવ્ય સાધનો (ટેલિવિઝન અને રેડિયો), દૂરસંચાર અને ઔદ્યોગિક નિયંત્રણ સિસ્ટિમો જેવી શાખાઓમાં વિભાજિત છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	Birla Vishvakarma Maha Vidhyalaya(Gia), V.V.Nagar Vallabh Vidyanagar, Anand No: 98984 86941 Website: https://www.bvmengineering.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1500/- for Boys Free for Girls

2	Faculty of Technology & Engineering (MSU), The Maharaja Sayajirao University of Baroda, Vadodara No:02652434898 Website: www.msubaroda.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
3	Bhagwan Mahavir College Of Engg. And Tech. (Bhagwan Mahavir University) Bharthana - Vesu, Surat No: (0261) -6770142 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	79,000
ELECTRONICS ENGINEERING (VLSI DESIGN AND TECHNOLOGY)				
1	Dhirubhai Ambani Institute of Info. & Comm. Tech (DA-IICT University) Gandhinagar No:079682 61700 Website: www.daiict.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	
2	School of Engineering - Indrashil University, Kadi, Mehsana No: 079 4904 9900 Website: www.indrashiluniversity.edu.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,08,045
ELECTRONICS & COMMUNICATION ENGINEERING (VLSI DESIGN AND TECHNOLOGY)				
1.	ITM (SLS) Baroda University (Formerly Known as ITM Universe), Village Paldi, Near Jarod, Vadodara Halol Highway, Tal: Waghodia, Vadodara No: 97237 08751 Website: www.itmbu.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	88,000
2	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800

23. ELECTRICAL & ELECTRONICS ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

ઇલેક્ટ્રિકલ અને ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયરિંગમાં ઇલેક્ટ્રિકલ નેટવર્ક્સ અને ઇલેક્ટ્રોમેગ્નેટિક ક્ષેત્રના સિદ્ધાંતો અને તેનાં ઉપકરણો, વિદ્યુત ઊર્જા રૂપાંતર, વીજ ઊર્જા વિતરણ સિસ્ટિમો વગેરેનું ઊંડાઈપૂર્વક જ્ઞાન એકત્રિત કરવા પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવે છે.

ઇલેક્ટ્રિકલ અને ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયરિંગ વચ્ચે તફાવત

- ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયરિંગ ઇલેક્ટ્રિક પાવર ટ્રાન્સમિશન સિસ્ટિમો અને વિદ્યુત મશીનો સાથે સંકળાયેલી સમસ્યાઓ સાથે સંબંધિત છે.
- ઇલેક્ટ્રોનિક એન્જિનિયરિંગમાં કમ્પ્યૂટર્સ, સંચાર

સિસ્ટિમો, ઇન્ટિગ્રેટેડ સર્કિટ અને રડાર જેવી ઇલેક્ટ્રોનિક સિસ્ટિમનો અભ્યાસ હોય છે.

વિષયો: નેટવર્ક સિદ્ધાંત, નિયંત્રણ સિસ્ટિમો, રક્ષણ અને પાવર સિસ્ટિમો જેવા વિષયોથી વીજના સિદ્ધાંતોનો પરિચય થશે. એનાલોગ અને ડિજિટલ સર્કિટ, માઈક્રોપ્રોસેસર, ડિજિટલ સિગ્નલ પ્રોસેસિંગ, અદ્યતન પ્રોગ્રામિંગ ભાષાઓ જેવાં ઘણાં ક્ષેત્રોના વિષય ઇલેક્ટ્રિકલ અને ઇલેક્ટ્રોનિક્સમાં આવે છે.

આ એન્જિનિયરિંગનું કામ નવા પ્રોડક્ટની ડિઝાઇન, તેમની કામગીરીનું વર્ણન તેમજ તેની જાળવણી માટે સમયપત્રકના ચાર્ટની ડિઝાઇન તૈયાર કરવી. પરીક્ષણનાં સાધનો અને મશીનરી, નિરાકરણ કિયાની સમસ્યાઓ, વીજ અને ઇલેક્ટ્રોનિક ઉત્પાદનોનો સમય અને ખર્ચનો

અંદાજ કરવો. તેઓ ગ્લોબલ પોઝિશનિંગ સિસ્ટિમો કે જે ચાલતા વાહનોની સ્થિતિ બતાવી શકે જેવી ટેકનોલોજીથી લઈને વિશાળ વીજ જનરેટર, પ્રસારણ અને દૂરસંચાર સિસ્ટિમો, ઇલેક્ટ્રિક મોટર્સ, મશીનરી નિયંત્રણો, બિલ્ડિંગ

કોમ્પ્લેક્સમાં લાઈટ અને વાયરિંગ, વિમાન, રડાર અને નેવિગેશન સિસ્ટિમ, પાવર જનરેશન, નિયંત્રણ અને ટ્રાન્સમિશન ઉપકરણો જેવી વિવિધતા સાથે સંકળાયેલા હોય છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	School of Engineering and Technology (Navrachana University) Vasna-Bhayli Road, Vadodara No:02652617100/109 Website: www.nuv.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1,16,000
2	Ahmedabad University (AU), Navrangpura, Ahmedabad No:079-61911111 Website: www.ahduni.edu.in/seas	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	3,75,000*

24. ELECTRONICS & COMMUNICATION ENGINEERING – EC (B. E. / B. Tech.)

ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ કમ્યુનિકેશન્સ (EC) એન્જિનિયરો સંચાર સિસ્ટિમો અને ઉત્પાદનો જેમકે પ્રસારણ સાધનો, ઉપગ્રહ સંચાર પ્રણાલી અને વાયરલેસ ઉપકરણોના સંશોધન અને વિકાસનું કામ કરે છે. ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્જિનિયર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ સાધનો અથવા ઘટકોના ઉચ્ચ સ્પષ્ટીકરણ + સલામતી + વિશ્વસનીયતા અને તેનો બનાવટ ખર્ચ સંભાળવા માટે તેના સંશોધન, તેની ડિઝાઇન, વિકાસ, પરીક્ષણ અને તેની ઉત્પાદનની દેખરેખ રાખે છે. કોમ્યુનિકેશન એન્જિનિયર્સ માહિતી પ્રસારણ માટે વિવિધ માધ્યમ જેમકે કો-એક્સિઅલ કેબલ, ઓપ્ટિકલ ફાઇબર અથવા વેક્યૂમનો ઉપયોગ કરે છે.

ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ કોમ્યુનિકેશન એન્જિનિયરિંગ

કોર્સમાં ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ઉપકરણો, ઇલેક્ટ્રોમેગ્નેટિક ક્ષેત્રના સિદ્ધાંતો, ડિજિટલ સિસ્ટિમો, ડિજિટલ સિગ્નલ પ્રોસેસિંગ, અસ્પષ્ટ તર્ક (Fuzzy Logic) અને ન્યુરલ નેટવર્ક્સ, VHDL અને VLSI, ડિજિટલ સંચાર, એમ્બેડેડ સિસ્ટિમ, માઈક્રો-પ્રોસેસર્સ, માઈક્રો-નિયંત્રકો, માઈક્રો-વેવ અને કમ્પ્યુટર ઇંડામેન્ટલ્સનો વિગતવાર અભ્યાસ થાય છે. તદુપરાંત આ ક્ષેત્રમાં ટેલિકોમ્યુનિકેશન ઉદ્યોગ કે જેમાં સેલફોન્સ, ઇન્ટરનેટ અને મિલિટરી માટે વિકાસશીલ સંચાર નેટવર્કનો પણ સમાવેશ થાય છે.

આ કોર્સની ઘણી કૉલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કૉલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઈટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

ELECTRONICS AND COMMUNICATION ENGINEERING (ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND MACHINE LEARNING)

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Marwadi Education Foundations Group of Institutions - Faculty of Engineering & Technology, Rajkot Rajkot Morbi Highway, At-Po- Gauridad, Rajkot No: 0281-7123456 Website: www.marwadiuniversity.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	

25. POWER ELECTRONICS (B. E. / B. Tech.)

પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ઇલેક્ટ્રોનિક્સનું એક ક્ષેત્ર છે કે જે ઇલેક્ટ્રિક પાવરના નિયંત્રણ અને રૂપાંતર માટે ઉપયોગી છે.

તેઓ ઇલેક્ટ્રોનિક અને ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયરિંગ ક્ષેત્રમાં સંશોધનનું કામ કરે છે જેમાં ઝડપી ગતિશીલતા સાથે વિવિધ ઇલેક્ટ્રોનિક સિસ્ટમ ડિઝાઇન, નિયંત્રણ, ગાણિતિક અને અરૈષિક એકીકરણ, સમય અનુસાર ચાલતી ઊર્જા પ્રક્રિયા સાથે વહેવાર રાખવામાં આવે છે. જ્યાં વિદ્યુતઊર્જાના પ્રકાર પરિવર્તનની જરૂર હોય છે ત્યાં તે પ્રકારના પરિવર્તક (કન્વર્ટર) પણ મળી રહે છે. તદુપરાંત શીખવવામાં આવે છે કે કેવી રીતે આધુનિક સિસ્ટમોમાં સેમિકન્ડક્ટર સ્વિચિંગ ઉપકરણો જેમકે ડાયોડ, થાયરીસ્ટર અને ટ્રાન્ઝિસ્ટરના ઉપયોગથી રૂપાંતર કરવામાં આવે છે.

પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ વાયરલેસ સંચાર ઉપકરણો, પોર્ટેબલ અને ડેસ્કટોપ કમ્પ્યૂટર્સ, દૂરસંચાર, ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર

સિસ્ટમો, ઔદ્યોગિક સિસ્ટમો એમ બધી પ્રકારની ઇલેક્ટ્રોનિક્સ સિસ્ટમ માટે સક્ષમ ટેકનોલોજી છે. પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ (Renewable) નવીનીકરણીય ઊર્જા સ્ત્રોત અને કાર્યક્ષમ ઇલેક્ટ્રિકલ લોડની ગ્રીડ ક્રિયા-પ્રતિક્રિયા માટે પણ બહુ ઉપયોગી છે.

ઇલેક્ટ્રોનિક્સ અને પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ વચ્ચેનો તફાવત

● ઇલેક્ટ્રોનિક સિસ્ટમ સંકેતો (સિગ્નલ્સ) અને ડેટાના ટ્રાન્સમિશન અને પ્રોસેસિંગ સાથે વ્યવહાર રાખે છે.

● પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સમાં વિવિધ સ્વરૂપો વચ્ચે વિદ્યુત ઊર્જાને રૂપાંતરિત અને નિયમન કરે છે

કેટલાક પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક્સ ઉપકરણોની યાદી: પાવર ઇલેક્ટ્રોનિક સર્કિટ જેમકે સ્વિચિંગ પાવર સપ્લાય સર્કિટ, AC-DC કન્વર્ટર, ઇન્વર્ટર, પાવર ફેક્ટર કરેક્શન કન્વર્ટર અને ઇલેક્ટ્રોનિક બેલાસ્ટ ઉપર જરૂરી પ્રક્રિયા કરે છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Vishwakarma Government Engineering College, Chandkheda, Ahmedabad No: 079 23293866 Website: www.vgecg.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls

26. INSTRUMENTATION & CONTROL ENGINEERING - IC (B. E. / B. Tech.)

ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન અને કંટ્રોલ (IC)માં ઇલેક્ટ્રિકલ, ન્યૂમેટિક સ્ફીયર (હવાથી કામ કરતાં) ક્ષેત્રોની ઓટોમેટિક સિસ્ટમોની ડિઝાઇન અને ગોઠવણીને લગતાં સાધનોના સિદ્ધાંત અને કામગીરી સંબંધિત શિક્ષણ આપવામાં આવે છે. IC એન્જિનિયરો સિસ્ટમો અને પ્રક્રિયાઓ અસરકારક, કાર્યક્ષમ અને સુરક્ષિત રીતે કામ કરે છે તેની ખાતરી કરે છે. મોટાભાગે તેઓ પ્રોડક્ટનું ઉત્પાદન અથવા સપ્લાય કરતી કંપનીમાં કામ કરે છે અથવા બનાવેલા પ્રોડક્ટ ઉપયોગ કરતી કંપની જેમકે અણુ અને નવીનીકરણીય (Renewable) ઊર્જા કંપનીઓ

અને પર્યાવરણીય એજન્સીઓ માટે કામ કરે છે. IC એન્જિનિયરને સંસ્થાની ઓપરેશનલ પ્રક્રિયાઓની સંપૂર્ણ સમજ જરૂરી છે. તેઓની મલ્ટિ-ડિસિપ્લિનરી ભૂમિકા હોય છે જેમકે ડિઝાઇન, ખરીદી, ઉત્પાદન, વગેરે જે કાર્યો તેઓ સાથીદારો સાથે મળીને કરે છે. IC એન્જિનિયર માટે ઇલેક્ટ્રોનિક્સ, પ્રવાહી ગતિશાસ્ત્ર (ફ્લુઇડ મિકેનિક્સ), મટીરિયલ પસંદગી, નિયંત્રણ એન્જિનિયરિંગ અને આજના વ્યાવસાયિક એન્જિનિયરીંગનું વિશેષ જ્ઞાન જરૂરી છે. તેઓ દ્વારા વિવિધ ઔદ્યોગિક સાધનો અને સમગ્ર ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન સિસ્ટમોની રચના, બાંધકામ અને જાળવણી કરવામાં આવે છે.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
	Government Engineering College, Rajkot No: 94097 55268 Website: www.gecrajkot.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: No Mess: No Transportation: Yes	1500/- for Boys Free for Girls
	Government Engineering College, Sector-28, Gandhinagar No: 079 23215167 Website: www.gecg28.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: No Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
	L.D. College of Engineering, Navarangpura, Ahmedabad No:079 26302887 Website: www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
	Vishwakarma Government Engineering College, Chandkheda, Ahmedabad No: 079 23293866 Website: www.vgecg.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
	Faculty of Technology and Engineering (GIA), Dharmsinh Desai University, (DDU), Nadiad, Kheda No: 0268 2520502 Website: www.ddu.ac.in	Kheda	Boys Hostel: No Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1500/- for Boys Free for Girls
	Faculty Of Technology (SFI), Dharmsinh Desai University, (Dharmsinh Desai University), Nadiad, Kheda No: 0268 2520502 Website: www.ddu.ac.in	Kheda	Boys Hostel: No Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,66,950*
	Sarvajanik College Of Engg. & Tech. (Sarvajanik University), Surat Opp. Mission Hospital, Dr. R.K. Desai Marg, Athwalines, Surat No: 0261 2240146, 2240147 Website: www.scet.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1,29,000
ELECTRONICS & INSTRUMENTATION ENGINEERING				
1	Institute Of Technology, Nirma University of Science & Technology (Nirma University) Gota, Ahmedabad No: 079 71652503 Website: https://technology.nirmauni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	
2	Vishwakarma Government Engineering College, Chandkheda, Ahmedabad No: 079 2329 3866 Website: www.vgecg.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls

27. MECHATRONICS ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

Mechatronics Engineering = Mechanical + Electronics Engineering

મેકાટ્રોનિક્સ એન્જિનિયરો યાંત્રીકરણ, ઓટોમેશન અને કમ્પ્યુટર પ્રોગ્રામિંગના તકનીકી જ્ઞાનના ઉપયોગ દ્વારા હાર્ડટેક એન્જિનિયરિંગ સિસ્ટિમોની ડિઝાઇન અને ઉત્પાદન કરે છે, જેથી ઔદ્યોગિક કામમાં ઓટોમેશનથી સરળતા પ્રાપ્ત થઈ શકે. એક મેકાટ્રોનિક્સ એન્જિનિયર સામગ્રી અને સામાનની હેરફેર (ટ્રાન્સફર) અને ઉત્પાદન પ્રક્રિયા આપોઆપ (ઓટોમેટિક) કરવા માટે કામ કરે છે.

તેમનું મૂળ કામ ઓટોમેટિક કામ કરાવાના વિસ્તારો શોધવાનું હોય છે, પછી તેને સંબંધિત મેકાટ્રોનિક્સ ઉપકરણોની ડિઝાઇન, વિકાસ, ઉપકરણો ઓળખી તેનું

પરીક્ષણ કરવું અને સમસ્યાઓના ઉકેલો લાવી તેનું અમલીકરણ કરવું. તેઓના કામમાં ઈન્ટેલિજેન્ટ સિસ્ટિમો, ઔદ્યોગિક સિસ્ટિમો, નિયંત્રણ પદ્ધતિઓ, સ્માર્ટ ઉપકરણો બનાવવા તેમજ ઓટોમેશન લાવવાનો સમાવેશ થાય છે. ઉત્પાદનના આયોજનમાં અટકાયતો ઘટાડવા માટે પ્રાથમિકતાઓની યોજના ઘડી, ઉત્પાદનની સમયરેખા જાળવવી અને વ્યવસ્થા કરવી જરૂરી છે. સમયસર કાર્યો માલ મળી રહે તેની ખાતરી અને તેમના પ્લાન્ટને વ્યવસ્થિત રીતે જાળવી રાખવા માટે વ્યાપારી વિભાગ સાથે નજીકથી કામ કરવું તથા ઉત્પાદન પ્રવૃત્તિઓ જેમકે એસેમ્બલી, મશીન કામગીરી, પ્રોસેસિંગ, સારવાર જેવી વિવિધ પ્રક્રિયાઓનો તૈયાર કરી, મૂલ્યાંકન અને તેને વિકસાવી શકે તેવી સુપરવાઈઝરની ટીમ તૈયાર કરવી અને તેની આગેવાની કરવી અને તેમને સંભાળવાનું.

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
	Sal College Of Engineering Ahmedabad No:079 67129000 Website: www.sl.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: Yes	74,000
	Shri Satsangi Saketdham `Ram Ashram` Group of Institutions, At And Post Vadasma Ta And Dist. Mehsana No:90990 63321 Website: https://www.sricampus.com/	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	70,550
	Chhotubhai Gopalbhai Patel Institute Of Tech., Tarsadi, Bardoli (Uka Tarsadia University) Maliba Campus, Bardoli-Mahuva Road Contact No: 9925992363 Website: https://cgpit-bardoli.edu.in/	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	87,000
	G.H. Patel College Of Engg. & Tech (Charutar Vidyamandal (CVM) University) Vallabh Vidyanagar No:02692 231651 Website: www.gcet.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,39,000
	U.V. Patel College of Engineering, (Ganpat University) Ganpat Vidyanagar, Mehsana No:02762 226001 Website: https://uvpce.guni.ac.in/	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000
	ITM Vocational University (ITM Vocational University), Vadodara Plot 6512, Ajwa Nimeta Road, Ravaal, Taluka - Waghodia No: 02668 354010 Website: www.itm.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: No Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	63,000

Parul Institute of Technology (Parul University), Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,550
---	----------	---	--------

OTHER COURSES SIMILAR TO MECHATRONICS

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
Robotics & Automation				
	Government Engineering College, Rajkot Mavdi - Kankot Rd, Near Hanuman Mandir, Kankot Village No: 94097 55268 Website: www.gecrajkot.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: No Mess: No Transportation: Yes	1500/- for Boys Free for Girls
	Government Engineering College Sector-28, Gandhinagar Nr-Animal Vaccine Institute, Sector-28 No: (079) 23215167 Website: www.gecg28.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: No Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
	L.D. College of Engineering, Navrangpura, Ahmedabad No: 079 2630 6752 Website: www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1500 for Boys Free for Girls
	Bhagwan Arihant Institute of Tech. (Bhagwan Mahavir University) 149, Vip Road, Near E-Space, Bharthana, Vesu, Surat No: (0261) 677 0104 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	70,350
	Gandhinagar Institute of Technology (Gandhinagar University) Khatraj - Kalol Road, Moti Bhojan, Ta. Kalol, Dist. Gandhinagar No: 98245 04770 Website: www.gandhinagaruni.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	68,250
	ITM (SLS) Baroda University (Formerly Known as ITM Universe), Village Paldi, Near Jarod, Vadodara Halol Highway, Vadodara No: 97237 08751 Website: www.itmbu.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	88,000
	Marwadi Education Foundations Group of Institutions – Faculty of Engineering & Technology, Rajkot Rajkot Morbi Highway, At Po Gauridad, Rajkot No: 0281 7123456 Website: http://marwadiuniversity.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	
	Parul Institute of Technology, Parul University P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,500

Robotics & Artificial Intelligence				
1	L. J. Institute of Engineering and Technology, L J University L J Campus, Near Nagdev Kalyan Mandir Sarkhej - Sanand Circle, SG Highway Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljku.edu.in/	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
2	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,500
3	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, Surat, Vidhyadeep University Anita, Kim, Highway, Olpad, Surat No: 90990 63457 Website: https://vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600

28. MECHANICAL ENGINEERING (B. E./B. Tech.)

મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગમાં મિકેનિકલ સિસ્ટિમોના વિશ્લેષણ, ડિઝાઇન, ઉત્પાદન, પરીક્ષણ અને જાળવણી માટે ફિઝિક્સ અને મટીરિયલ સાયન્સ (પદાર્થ વિજ્ઞાન) ના સિદ્ધાંતો લાગુ પાડવામાં આવે છે. તેઓ મિકેનિક્સ, ગતિવિજ્ઞાન, થર્મો-ડાયનામિક્સ, ભૌતિક વિજ્ઞાન, માળખાકીય વિશ્લેષણ અને વીજળીના સિદ્ધાંતોને કમ્પ્યુટર સહાયિત એન્જિનિયરિંગ અને ઉત્પાદન લાઇફ-સાઇકલ મેનેજમેન્ટ સાથે જોડી ઉત્પાદન પ્લાન્ટ, ઔદ્યોગિક સાધનો અને મશીનરી, હિટિંગ અને કુલીંગ સિસ્ટિમો, પરિવહન સિસ્ટિમો, વિમાન, વોટર ક્રાફ્ટ, રોબોટિક્સ, તબીબી ઉપકરણો અને વગેરેની ડિઝાઇન અને વિશ્લેષણ કરે છે. આ મશીનો અને સાધનોનાં ડિઝાઇન, ઉત્પાદન અને પ્રક્રિયા માટે ઉષ્મા (ગરમી) અને મિકેનિકલ ઊર્જાનું ઉત્પાદન અને વપરાશ કરતી એન્જિનિયરિંગ શાખા છે.

તેઓ દ્વારા કમ્પ્યુટર્સનો સચોટ અને અસરકારક

ઉપયોગ કરી નવી ડિઝાઇનનું મોડેલિંગ અને સિમ્યુલેશન તૈયાર કરવામાં આવે છે અથવા હાલની ડિઝાઇનમાં ફેરફારો કરવામાં આવે છે. કમ્પ્યુટર આધારિત ડિઝાઇન (CAD) અને કમ્પ્યુટર આધારિત ઉત્પાદન (CAM) સોફ્ટવેર ઉપયોગ કરી ડિઝાઇન ડેટા પ્રોસેસિંગ અને ડિઝાઇનને પ્રોડક્ટમાં રૂપાંતર કરવામાં આવે છે.

આ એન્જિનિયરો ઊર્જા સિસ્ટિમો, એપ્લાઇડ મિકેનિક્સ, ઓટોમોટિવ ડિઝાઇન, ઉત્પાદન મટીરીયલ, પ્લાન્ટ એન્જિનિયરિંગ અને જાળવણી, વેસ્સલ પ્રેશર અને પાઇપ, રેફ્રિજરેશન, હિટિંગ અને એરકન્ડિશન જેવા ઉદ્યોગોમાં નિષ્ણાત બની કાર્યરત રહે છે.

આ કોર્સની ઘણી કોલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કોલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કોલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઇટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

MECHANICAL ENGINEERING (ELECTRIC VEHICLE)

Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/ Year
1	Bhagwan Mahavir College of Engineering and Technology, 149, Vip Road, Near E-Space, Bharthana, Vesu, Surat No: 0261-6770142 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	79,000

MECHANICAL ENGINEERING (SUSTAINABLE ENERGY ENGINEERING)				
1	P.P. Savani School of Engineering, P.P. Savani University NH 48, GETCO, Near Biltech Company, Village - Dhamdod, Kosamba, Taluko - Mangrol, District - Surat, 394125 No: 90990 63010 Website: www.ppsu.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	97,650

29. COMPUTER ENGINEERING (B. E. / B. Tech.)

નોંધ : વર્તમાન સમયમાં એવું જોવામાં આવી રહ્યું છે, કે ૧૨ સાયન્સ ગ્રૂપ 'એ' ના મોટાભાગના વિદ્યાર્થીઓ કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરીંગમાં એડમિશન મેળવવા માંગતા હોય છે, પરંતુ હકીકત એ છે કે તેઓ કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરિંગથી બિલકુલ અજાણ હોય છે, અને બીજાના અનુકરણથી પ્રેરાઈને નિર્ણયો લેતા હોય છે.

તમને કમ્પ્યુટર આવડતું હોય અને તેમાં ગેઈમ રમવાની કે કામ કરવાની મજા આવતી હોય એનો મતલબ એ નથી કે તમારે B.E. / B.Tech. (Computer or IT or ICT) / BCA / B.Sc. IT પસંદ કરવું કારણ કે તમારે ભવિષ્યમાં તેનો ફક્ત ઉપયોગ નહીં કરવાનો પણ એ બનાવવાનું રહેશે એટલે જો તમને લાગતું હોય કે તમે કમ્પ્યુટર બનાવવામાં અથવા તેમાં રહેલા પ્રોગ્રામ કે વેબસાઈટ બનાવી કે મોબાઈલ ઉપયોગી સોફ્ટવેર અથવા એપ્લિકેશન બનાવવામાં રસ ધરાવો છો તો જ તમારે આ પ્રકારના કોર્સ પસંદ કરવા જોઈએ.

વિદ્યાર્થીઓએ અને સાથે-સાથે તેમના વાલીઓએ પણ આ બાબતે જાગૃત થવાની જરૂર છે, તમારા ભવિષ્યનો નિર્ણય કોઈના આંધળા અનુકરણથી ન કરો. જો તમને ખરેખર જ આ ક્ષેત્રમાં રસ હોય તો જ તેમાં એડમિશન લો. તમારા કોઈ મિત્ર, સિનિયર કે સગા-સંબંધીની વાતોથી પ્રભાવિત ન થાઓ અને જાતે નિર્ણય લો. સૌ પહેલા કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરિંગને સમજો અને તમને એવું લાગે કે બીજાં ક્ષેત્રો કરતાં આ ક્ષેત્રમાં તમે સારું પ્રદર્શન કરી શકશો તો જ તેમાં એડમિશન લો.

ઉપર જણાવેલ સૂચનાથી કમ્પ્યુટર ક્ષેત્રમાં રસ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓએ નિરાશ કે હતોત્સાહિત થવાની જરૂર નથી, પણ, આ ક્ષેત્ર પસંદ કરતાં પહેલાં સંબંધિત વિસ્તૃત જાણકારી મેળવો અને પછી જ આગળ વધો. વિવિધ પ્રોગ્રામિંગ ભાષાઓ શીખો અને 2 થી 3 મહિના

માટે કોડિંગનો અભ્યાસ કરો, જો તમને ખરેખર કોડિંગ અથવા આ કોર્સના અન્ય વિષયો ગમે છે તો આ કોર્સ સાથે આગળ વધો. ગાડરિયા પ્રવાહનો ભાગ ન બનો અને તમારી પોતાની ઈચ્છાઓ અને આવડતોને મહત્વ આપો.

આપણે ઈન્ફોર્મેશન, કમ્પ્યુટર્સ અને તેના એપ્લિકેશન યુગમાં જીવીએ છે, ટેકનોલોજીસ જેમકે વર્લ્ડ વાઈડ વેબ, મોબાઈલ કોમ્યુનિકેશન, નેટવર્કિંગ, માહિતી પ્રક્રિયા અને આધુનિક બેન્કિંગ બધા કમ્પ્યુટર્સ પર આધાર રાખે છે જેથી આપણું જીવન, કામ અને વેપાર આ બધું જ કમ્પ્યુટરના લીધે જ સરળ બન્યું છે. આ ટેકનોલોજીને વિકસાવવા માટે કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરિંગ જવાબદાર છે.

કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરિંગ એ કમ્પ્યુટર સિસ્ટિમોની ડિઝાઈન અને ઉપયોગો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. તે કમ્પ્યુટર સાયન્સ અને ઇલેક્ટ્રોનિક એન્જિનિયરિંગને જોડે છે અને સોફ્ટવેર અને હાર્ડવેર વચ્ચે કડી છે.

કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાન અથવા કમ્પ્યુટિંગ વિજ્ઞાન (ક્યારેક સંક્ષિપ્ત CS) એ માહિતી, ગણતરી, કમ્પ્યુટર સિસ્ટિમોના ઉપયોગો અને તેમના અમલીકરણ માટે કમ્પ્યુટર વિજ્ઞાનના પ્રાયોગિક તકનીક અને સિદ્ધાંતોનો પાયાગત અભ્યાસ છે. આ ક્ષેત્ર અલ્ગોરિધમ અને પ્રોગ્રામિંગ ભાષાઓ જોડે સંબંધ રાખે છે એટલાં માટે આ ક્ષેત્રમાં લોજિકલ વિચારસરણીની કુશળતા જરૂરી છે.

આ શાખા મૂળભૂત રીતે બે ભાગમાં વહેંચાયેલ છે : હાર્ડવેર અને સોફ્ટવેર

હાર્ડવેર ડેવલપર્સ કમ્પ્યુટર હાર્ડવેરના સંશોધન, ડિઝાઈન, વિકાસ અને સ્થાપન પરીક્ષણ પર કાર્ય કરે છે. તેઓ ડેસ્કટોપ, લેપટોપ, કમ્પ્યુટર ચીપ, સર્કિટ બોર્ડ, કીબોર્ડ, મોડેમ અને પ્રિન્ટરોના પરીક્ષણ અને વિકાસ માટે જવાબદાર છે. તેમનું થોડું કામ ઇલેક્ટ્રોનિક એન્જિનિયર્સના કામ સાથે સંબંધિત છે, તફાવત એટલો જ કે, તેઓ માત્ર કમ્પ્યુટર સંબંધિત સાધનો સાથે વ્યવહાર

કરે છે. ઔદ્યોગિક ઉપયોગમાં સુપરકમ્પ્યુટર, મોટા સર્વર રૂમ, ઉપગ્રહના કમ્પ્યૂટર્સ વગેરેમાં પણ તેમનો સમાવેશ થાય છે.

સોફ્ટવેર ડેવલપર્સ વેબસાઈટ, સોફ્ટવેર, મોબાઈલ એપ્લિકેશન્સ અને ખાસ ઉપયોગી પ્રોગ્રામ્સનું ડિઝાઈનિંગ, વિકસાવવા (બનાવવા) અને જાળવવાનું કામ કરે છે. આ ઈજનેરો દ્વારા સોફ્ટવેર અથવા વેબસાઈટ્સ વિકસાવવા માટે C, C ++, ASP.NET, PHP, JAVA, Python, Node JS, Angular JS અને બીજી વિવિધ પ્રોગ્રામિંગ ભાષાઓનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે.

આ કોર્સની ઘણી કૉલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કૉલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઈટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

30. INFORMATION TECHNOLOGY – IT (B. E. / B. Tech.)

ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી (IT) સામાન્યતઃ વેપાર અથવા અન્ય એન્ટરપ્રાઇઝ સંદર્ભમાં, માહિતીના સંગ્રહ, આવક, વહન અને હેરફેર માટે કમ્પ્યૂટર્સ અને દૂરસંચારનાં સાધનોનો ઉપયોગ છે. બિઝનેસ સંદર્ભમાં, ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી એસોસિયેશન ઓફ અમેરિકા ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજીને “કમ્પ્યૂટર-આધારિત માહિતી સિસ્ટિમોના અભ્યાસ, ડિઝાઈન, વિકાસ, એપ્લિકેશન, અમલીકરણ, સપોર્ટ અથવા વ્યવસ્થાપન” તરીકે વ્યાખ્યાયિત કરે છે.

- ડેટા માઈનિંગ, ડેટા એનાલિસિસ, ક્લાઉડ કમ્પ્યૂટિંગ, ડેટાબેસ મેનેજમેન્ટ, મશીન લર્નિંગ જેવી વિવિધ

ટેકનોલોજી અથવા કાર્યો સાથે તેઓ કામ કરતાં હોય છે.

- કેટલાક ઉદ્યોગો જેમકે કમ્પ્યુટર હાર્ડવેર, સોફ્ટવેર, ઈલેક્ટ્રોનિક્સ, સેમિકન્ડક્ટર, ઈન્ટરનેટ, ટેલિકોમ ઈક્વિપમેન્ટ, ઈ-કોમર્સ અને કમ્પ્યુટર સેવા વગેરે માહિતી ટેકનોલોજી સાથે સંકળાયેલા છે.
- જો તમે કમ્પ્યુટર અથવા ITમાંથી એક પસંદ કરવામાં મૂંઝવણ ન અનુભવતા કેમ કે બંને પ્રવાહ અમુક હદે સમાન છે; બંને પ્રવાહોમાં ચાર વર્ષ દરમિયાન ફક્ત ૮ થી ૧૦ વિષયોનો તફાવત હોય છે. જો તમને કમ્પ્યુટર હાર્ડવેર પ્રત્યે વધારે રસ ન હોય તો IT લઈ શકો છો, જેમાં હાર્ડવેર સંબંધિત વિષયો બહુ ઓછા આવે છે.
  - Computer Science & Engineering
  - Computer Science & Information Technology
  - Computer Science & Technology
  - Computer Engineering (Software Engineering)

આ કોર્સની ઘણી કૉલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કૉલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કૉલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઈટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

31. INFORMATION & COMMUNICATION TECHNOLOGY (B. E. / B. Tech.)

ICT or ઈન્ફો-કોમ્યુનિકેશન એ દૂરસંચારનું વિસ્તૃત ક્ષેત્ર છે જેમાં ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ માહિતી પ્રક્રિયા અને તેને સંભાળવા માટે કરવામાં આવે છે. ICT ઘણીવાર ઈન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી (IT) ના સમાનાર્થી તરીકે પણ વપરાય છે, પરંતુ હકીકતમાં ICT એક વિસ્તૃત ક્ષેત્ર છે જેમાં યુનિફાઈડ કોમ્યુનિકેશન અને સંદેશાવ્યવહારનું સંકલન (ટેલિફોન લાઈન અને વાયરલેસ સિગ્નલો) કમ્પ્યુટરો તેમજ જરૂરી એન્ટરપ્રાઇઝ સોફ્ટવેર, મિડલવેર, સંગ્રહ, ઓડિયો વિઝ્યુઅલ સિસ્ટિમો જોડે કરવામાં આવે છે જેથી કરીને વપરાશકર્તાઓ માહિતીને એક્સેસ (Access), સંગ્રહ, પરિવહન અને વિવિધ પ્રક્રિયા કરવા પર ભાર મૂકી શકે. ICTનો ઉપયોગ હવે ઓડિયો વિઝ્યુઅલ અને ટેલિફોન નેટવર્ક્સને સિંગલ કેબલ અથવા લિંક

સિસ્ટિમ દ્વારા કમ્પ્યુટર સિસ્ટિમ સાથે જોડવા માટે પણ થાય છે. ઓડિયો વિઝ્યુઅલ, બિલ્ડિંગ મેનેજમેન્ટ અને ટેલિફોન નેટવર્કને કેબલ સંગ્રહિત, સિગ્નલ વિતરણ અને મેનેજમેન્ટના એકીકૃત સિસ્ટિમ દ્વારા કમ્પ્યુટર નેટવર્ક સિસ્ટિમ સાથે જોડવાથી મોટો આર્થિક લાભ (ટેલિફોન નેટવર્ક નાબૂદીને કારણે વિશાળ ખર્ચ બચત) પણ થાય છે. કંપનીઓ માહિતી આપ-લે કરવાની વિવિધ તર્ક શોધે

છે અને અલગ અલગ પ્રકારની સેવાઓ આપી બજારમાં વેપાર કરે છે.

આ કોર્સની ઘણી કોલેજો છે, તમે ગુજરાતભરની કોલેજોની યાદી, કટઓફ અને એન્જિનિયરિંગ કોલેજોમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે આ બે વેબસાઇટ gujacpc.admissions.nic.in અને acpc.gujarat.gov.in પરથી માહિતી મેળવી શકો છો.

Computer Science & Engineering (Artificial Intelligence)				
Sr. No.	College Details	District	Facilities	Tuition Fee/Year
1	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
2	Marwadi Education Foundations Group of Institutions Faculty of Engineering & Technology, Rajkot Rajkot Morbi Highway, At-Po- Gauridad, Rajkot No: 0281-7123456 Website: www.marwadiuniversity.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	
3	Gandhinagar Institute of Technology, Kalol, Gandhinagar Khatraj - Kalol Road, Moti Bhojan, Ta. Kalol No: 98245 04770 Website: www.gandhinagaruni.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	68,250
4	Hansaba College Of Engineering and Technology (Gokul Global University) Siddhpur, No: 90990 54841 Website: www.gokuluniversity.ac.in	Patan	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	77,700
5	ITM (SLS) Baroda University (Formerly Known as ITM Universe), Village Paldi, Near Jarod, Vadodara Halol Highway, Tal: Waghodia, Vadodara No: 97237 08751 Website: www.itmbu.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	88,000
6	Parul Institute of Engineering & Technology, Parul University P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
7	Parul Institute of Technology, Parul University P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	81,550
8	J G University - School of Engineering, (JG University) Asia Campus, Drive in Rd, Sunrise Park, Thaltej, Ahmedabad No: 75677 56758 Website: www.jguni.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	75,000

Computer Engineering (Artificial Intelligence)				
1	U. V. Patel College of Engineering, Mehsana (Ganpat University) Ganpat Vidyanagar, Mehsana-Gandhinagar Highway, Kherva, Mehsana No: 02762 226001 Website: uvpce.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000*
Computer Engineering (Artificial Intelligence and Machine Learning)				
1	Unitedworld Institute of Technology (Karnavati University) Uvarsad-Adalaj Road At. & Po.: Uvarsad, Gandhinagar Contact No: 96670 48555 Website: www.karnavatiuniversity.edu.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,24,000
2	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat, No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600
3	Gyanmanjari Institute of Technology (Gyanmanjari Innovative University) Bhavnagar Near Iscon Eleven, Sidsar Road, Bhavnagar No:02782567811 Website : www.gmiu.edu.in	Bhavnagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
Computer Science & Engineering (Artificial Intelligence and Machine Learning)				
1	New L. J. Institute of Engg & Tech., L J University, Ahmedabad Sindhu Bhavan Road, Behind Rajpath Club, Pakwan Char Rasta, S G Highway, Bodakdev, Ahmedabad No: 90546 11227 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	1,03,000
2	P.P. Savani School of Engineering, P.P. Savani University NH 48, GETCO, Near Biltech Company, Village - Dhamdod, Kosamba, Taluko - Mangrol, District - Surat, 394125 No: 90990 63010 Website: www.ppsu.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	97,650
3	Sal Institute of Technology & Engineering Research, Opp. Science City, Sola Road, Ahmedabad No: 079067 129000 Website: www.sal.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	61,700
4	Shree Dhanvantary College of Engineering & Technology, Kim Dhanvantary Campus, Near Kim Railway Station, Kim Khurshad Road, Kim, Surat No : 99242 04829 Website: www.sdctet.org.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	79,380
5	Adani University - Faculty of Engineering Sciences & Technology (AU-FEST) (Adani University) Ahmedabad. No : 079 2555 6855 Website: https://www.adaniuni.ac.in/	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,81,900

6	Marwadi Education Foundations Group of Institutions - Faculty of Engineering & Technology, Rajkot Rajkot Morbi Highway, At-Po- Gauridad, Rajkot No: 0281-7123456 Website: www.marwadiuniversity.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	
7	Atmiya University, Faculty of Engineering and Technology, Kalawad Road, Rajkot No: 02812563445 Website: https://atmiyauni.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	85,050
8	Gyanmanjari Institute of Technology (Gyanmanjari Innovative University) Bhavnagar Near Iscon Eleven, Sidsar Road, Bhavnagar No:0278 2567811 Website: www.gmiu.edu.in	Bhavnagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
9	Bhagwan Mahavir College of Engineering and Technology, 149, Vip Road, Near E-Space, Bharthana, Vesu, Surat No: 0261-6770142 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	79,000
10	Asha M. Tarsadia Institute of Computer Science & Tech. Bardoli (Uka Tarsadia University) Bardoli-Mahuva Road, Tarsadi, Bardoli Website: www.utu.ac.in/AMTICS	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	77,500
11	Institute of Computer Tech., Ganpat University Ganpat Vidyanagar Mehsana-Gozaria, Highway, Kherva, Mehsana No: 02762-226016 Website: www.ict.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,27,800
12	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
13	ITM Vocational University (ITM Vocational University), Vadodara Plot 6512, Ajwa Nimeta Road, Ravaal, Taluka - Waghodia No: 02668 354010 Website: www.itm.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: No Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	63,000
14	Silver Oak College Of Engg. And Technology, Silver Oak University, Ahmedabad Near Bhavik Publication, Gota Gam, Gota, Ahmedabad No: 079 6604 6300 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	63,000*
15	Dr. Subhash University, School of Engineering & Technology, Dr. Subhash Road, Junagadh No: 0285 2610055 Website: www.dsuni.ac.in	Junagadh	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	77,175
16	Hasmukh Goswami College of Engineering, Vahelal At & Post Vahelal, Ta. Dascroi, Dist. Ahmedabad No: 02718247215 Website: www.monarkuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: Yes	64,000
17	J G University - School of Engineering, (JG University) Asia Campus, Drive In Rd, Sunrise Park, Thaltej, Ahmedabad No: 75677 56758 Website: www.jguni.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	75,000

18	R.K. University - School of Engineering, Rajkot Rajkot Bhavnagar Highway, Kasturbadham, Rajkot No: 99099 52030 Website: www.rku.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	71,662
19	Sardar Vallabhbhai Global University – UCP Institute of Technology, Ahmedabad Chimanbhai Patel Institute Campus, Sarkhej - Gandhinagar Highway, Near Prahlad Nagar, Ahmedabad No: 079 26926568 Website: www.svgu.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	92,400

Artificial Intelligence and Data Science

1	Government Engineering College, Rajkot No: 94097 55268 Website: www.gecrajkot.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: No Mess: No Transportation: Yes	1500/- for Boys Free for Girls
2	Apollo Institute of Engineering & Technology, Ahmedabad SNME Campus, At Anasan, Near S. P. Ring Road Circle, Naroda - Dehgam Road, Ahmedabad-382330 No: 96872 55050 Website: www.aiet.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	61,000*
3	A. D. Patel Institute Of Tech., Karamsad (The Charutar Vidyamandal (CVM) University) New Vallabh Vidhyanagar, Vitthal Udyognagar, Anand No: 02692-233680 Website : www.adit.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,22,000
4	J G University - School of Engineering, (JG University) Asia Campus, Drive In Rd, Sunrise Park, Thaltej, Ahmedabad No: 75677 56758 Website: www.jguni.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	75,000
5	Chhotubhai Gopalbhai Patel Institute Of Tech., Tarsadi, Bardoli (Uka Tarsadia University) Bardoli - Mahuva Road. Tarsadi. Website: https://cgpit-bardoli.edu.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	87,000
6	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
7	Sarvajanik College Of Engg. & Tech. (Sarvajanik University), Surat Opp. Mission Hospital, Dr. R.K. Desai Marg, Athwalines, Surat. No: 0261 2240146, 2240147 Website: www.scet.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1,29,000
8	Marwadi Education Foundations Group of Institutions – Faculty of Engineering & Technology, Rajkot, Rajkot Morbi Highway, At-Po- Gauridad, Rajkot No: 0281-7123456 Website: www.marwadiuniversity.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	
9	Faculty of Engineering & Technology, Sigma University, Ajwa - Nimeta Road, Bakrol, Vadodara No: 99043 42934 Website: www.sigma.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	73,500

10	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
11	Sankalchand Patel College of Engg., Sankalchand Patel University, Visnagar, Mehsana Gandhinagar - Ambaji State Highway, Kamana Char Rasta, Visnagar No: 97272 32008 Website: www.spcevng.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	85,000
12	Gyanmanjari Institute of Technology (Gyanmanjari Innovative University) Bhavnagar Near Iscon Eleven, Sidsar Road, Bhavnagar No:0278 2567811 Website: www.gmiu.edu.in	Bhavnagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
13	R.K. University - School of Engineering, Rajkot Rajkot Bhavnagar Highway, Kasturbadham, Rajkot No: 99099 52030 Website: www.rku.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	71,662
14	Swarnim Institute of Technology (Swarnim Startup and Innovation University), At Post Bhoyan Rathod, Near ONGS WSS, Opp. Ifcco, Adalaj Kalol Highway, Gandhinagar No: 95123 43333 Website: www.swarnim.edu.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	74,550
15	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600

Artificial Intelligence (AI) And Machine Learning

1	L.D. College of Engineering, Navrangpura, Ahmedabad No:079-26302887 Website: www.ldce.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500 for Boys Free for Girls
2	Institute of Technology, Nirma University of Science & Technology, Ahmedabad S. G. Highway, Near Chharodi, Post-Chandlodiya, Via-Gota. No: 079 71652503 Website: https://technology.nirmauni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	
3	Chandubhai S Patel Institute Of Technology (CSPIT), Changa (Charotar University of Science & Technology) Off. Nadiad-Petlad Highway, Changa No: 02697 265011 Website: www.charusat.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	
4	Ahmedabad Institute of Tech, Ahmedabad Beside Vasantnagar Township, Gota Ognaj Road, Ahmedabad No: 02717 241132 Website: www.aITIndia.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	74,500
5	J G University - School of Engineering, (JG University) Asia Campus, Drive In Rd, Sunrise Park, Thaltej, Ahmedabad No: 75677 56758 Website: www.jguni.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	75,000

6	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
7	Faculty of Engineering & Technology, Sigma University, Ajwa - Nimeta Road, Bakrol, Vadodara No: 99043 42934 Website: www.sigma.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	73,500

Robotics & Artificial Intelligence

1	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
2	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
3	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600

Computer Science & Engineering (Big Data Analytics)

1	Institute of Computer Tech., Ganpat University Ganpat Vidyanagar Mehsana-Gozaria, Highway, Kherva, Mehsana No: 02762-226016 Website: www.ict.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,27,800
2	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600
3	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara. No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
4	J G University - School of Engineering, (JG University) Asia Campus, Drive In Rd, Sunrise Park, Thaltej, Ahmedabad No: 75677 56758 Website: www.jguni.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	75,000

Computer Engineering (Data Science)

1	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600
---	--	-------	---	--------

Computer Science & Engineering (Data Science)				
1	Vishwakarma Government Engineering College, Chandkheda, Ahmedabad No: 079 23293866 Website: www.vgecg.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	1500/- for Boys Free for Girls
2	New L. J. Institute of Engg & Tech., L J University, Ahmedabad Sindhu Bhavan Road, Behind Rajpath Club, Pakwan Char Rasta, S G Highway, Bodakdev, Ahmedabad No: 90546 11227 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	1,03,000
3	Unitedworld Institute of Technology (Karnavati University) Uvarsad-Adalaj Road At. & Po.: Uvarsad, Gandhinagar. Contact No: 96670 48555 Website: www.karnavatiuniversity.edu.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,24,000
4	Sal College Of Engineering, Ahmedabad Opp. Science City, Sola Road, Ahmedabad No: 079 67129000 Website: www.sal.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: No Transportation: No	74,000
5	Shri Labhubhai Trivedi Institute of Engineering and Technology, Kankot, Nr. Govt. Engg. College, Kalavad Road, Rajkot No: 0281-2974015 Website: www.sltiet.edu.in	Rajkot	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	61,000
6	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
7	P.P. Savani School of Engineering, P.P. Savani University NH 48, GETCO, Near Biltech Company, Village - Dhamdod, Kosamba, Taluko - Mangrol, District - Surat, 394125 No: 90990 63010 Website: www.ppsu.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	97,650
8	Ahmedabad Institute of Tech, Ahmedabad Beside Vasantnagar Township, Gota Ognaj Road, Ahmedabad No: 02717 241132 Website: www.aITIndia.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	74,500
9	Bhagwan Mahavir College of Engineering and Technology, 149, Vip Road, Near E-Space, Bharthana, Vesu, Surat No: 0261-6770142 Website: www.bmusurat.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	79,000
Computer Engineering (Cloud Technology & Information Security)				
1	Swarnim Institute of Technology (Swarnim Startup and Innovation University), At Post Bhoyan Rathod, Near ONGS WSS, Opp. Ifcco, Adalaj Kalol Highway, Gandhinagar No: 95123 43333 Website: www.swarnim.edu.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	74,550

2	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600
---	--	-------	---	--------

Computer Science & Engineering (Cloud Computing)

1	Asha M. Tarsadia Institute of Computer Science & Tech. Bardoli (Uka Tarsadia University) Bardoli-Mahuva Road, Tarsadi, Bardoli Website: www.utu.ac.in/AMTICS	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	77,500
2	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
3	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600

Mathematics and Computing

1	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
2	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara. No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
3	Dhirubhai Ambani University, Gandhinagar DA-IICT Road, Gandhinagar No: 07968261700 Website: www.daiict.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	

Computer Science & Engineering (Cyber Security)

1	Unitedworld Institute of Technology (Karnavati University) Uvarsad-Adalaj Road At. & Po.: Uvarsad, Gandhinagar. Contact No: 96670 48555 Website: www.karnavatiuniversity.edu.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,24,000
2	Marwadi Education Foundations Group of Institutions - Faculty of Engineering & Technology, Rajkot Rajkot Morbi Highway, At-Po- Gauridad, Rajkot No: 0281-7123456 Website: www.marwadiuniversity.ac.in	Rajkot	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	
3	Asha M. Tarsadia Institute of Computer Science & Tech. Bardoli (Uka Tarsadia University) Bardoli-Mahuva Road, Tarsadi, Bardoli Website: www.utu.ac.in/AMTICS	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	77,500

4	Gandhinagar Institute of Technology, Kalol, Gandhinagar. Khatraj - Kalol Road, Moti Bhojan, Ta. Kalol No: 98245 04770 Website: www.gandhinagaruni.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	68,250
5	Institute of Computer Tech., Ganpat University, Mehsana Ganpat Vidyanagar Mehsana-Gozaria, Highway, Kherva. No: 02762-226016 Website: www.ict.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,27,800
6	ITM (SLS) Baroda University (Formerly Known as ITM Universe), Village Paldi, Near Jarod, Vadodara Halol Highway, Tal: Waghodia, Vadodara No: 97237 08751 Website: www.itmbu.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	88,000
7	ITM Vocational University, Vadodara Plot 6512, Ajwa Nimeta Road, Ravaal, Taluka - Waghodia No: 02668 354010 Website: www.itm.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: No Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	63,000
8	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljk.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
9	P.P. Savani School of Engineering, P.P. Savani University NH 48, GETCO, Near Biltech Company, Village - Dhamdod, Kosamba, Taluko - Mangrol, District - Surat, 394125 No: 90990 63010 Website: www.ppsu.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	97,650
10	Hansaba College Of Engineering and Technology (Gokul Global University) Siddhpur, No: 90990 54841 Website: www.gokuluniversity.ac.in	Patan	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	77,700
11	Parul Institute of Engineering & Technology (Parul University) P.O. Limda, Waghodia, Vadodara. No: 90990 40571 Website: www.paruluniversity.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,800
12	Silver Oak College Of Engg. And Technology, Silver Oak University, Ahmedabad Near Bhavik Publication, Gota Gam, Gota, Ahmedabad. No: 079 6604 6300 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	63,000*
13	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600
14	Ahmedabad Institute of Tech, Ahmedabad Beside Vasantnagar Township, Gota Ognaj Road, Ahmedabad No: 02717 241132 Website: www.aitindia.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	74,500

Cyber Security				
1	Chhotubhai Gopalbhai Patel Institute Of Tech., Tarsadi, Bardoli (Uka Tarsadia University) Bardoli - Mahuva Road. Tarsadi. Website: https://cgpit-bardoli.edu.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	87,000
2	Indus Institute Of Tech. & Engg. (Indus University) Village: Rancharda, Ahmedabad Contact No: 02764-350999 Website: www.indusuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,00,800
3	Swarnim Institute of Technology (Swarnim Startup and Innovation University), At Post Bhoyan Rathod, Near ONGS WSS, Opp. Ifcco, Adalaj Kalol Highway, Gandhinagar No: 95123 43333 Website: www.swarnim.edu.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	74,550
4	Faculty of Engineering & Technology, Sigma University, Ajwa - Nimeta Road, Bakrol, Vadodara No: 99043 42934 Website: www.sigma.ac.in	Vadodara	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	73,500
5	Madhuben & Bhanubhai Patel Institute of Technology, Charutar Vidhya Mandal (CVM) University Gidc Phase Iv, New Vallabh Vidya Nagar, Anand No: 02692-230823 Website: www.mbit.edu.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
Computer Science & Engineering (IOT - Internet of Things & Cyber Security Including Block Chain Technology)				
1	Shree Dhanvantary College of Engineering & Technology, Kim Dhanvantary Campus, Near Kim Railway Station, Kim, Khurshad Road, Kim, Surat No: 99242 04829 Website: www.sdcet.org.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	79,380
2	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600
Computer Science & Engineering (Internet of Things)				
1	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600
Computer Science & Engineering (Block Chain Technology)				
1	Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, (Vidhyadeep University) At & po - Anita, Kim-Olpad Highway, District - Surat. No: 90990 63457 Website: www.vidhyadeepuni.ac.in	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	75,600

Computer Science & Biosciences				
1	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljku.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
2	Aditya Silver Oak College of Engg. And Technology, Silver Oak University, Ahmedabad Near Bhavik Publication, Gota Gam, Gota, Ahmedabad. No: 079 6604 6300 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	63,000*
3	Silver Oak College Of Engg. And Technology, Silver Oak University, Ahmedabad Near Bhavik Publication, Gota Gam, Gota, Ahmedabad. No: 079 6604 6300 Website: www.silveroakuni.ac.in	Ahmedabad	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: No	63,000*
4	Asha M. Tarsadia Institute of Computer Science & Tech. Bardoli (Uka Tarsadia University) Bardoli- Mahuva Road, Tarsadi, Bardoli Website: www.utu.ac.in/AMTICS	Surat	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	77,500

Computer Science & Business Systems				
1	U. V. Patel College of Engineering, Mehsana (Ganpat University) Ganpat Vidyanagar, Mehsana-Gandhinagar Highway, Kherva, Mehsana No: 02762 226001 Website: uvpce.guni.ac.in	Mehsana	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,19,000*
2	Pandit Deendayal Energy University (Pandit Deendayal Energy University) Raisan, Gandhinagar No:079 23275090 Website: www.pdpu.ac.in	Gandhinagar	Boys Hostel:Yes Girls Hostel:Yes Mess:Yes Transportation:Yes	2,49,000

Computer Science & Design				
1	Sardar Vallabhnbhai Patel Institute of Tech., Vasad B/H S T Depot., At & Po. Rajupura, Vasad No: 95107 82981 Website: www.svitvasad.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	91,000
2	A. D. Patel Institute Of Tech., Karamsad (The Charutar Vidyamandal (CVM) University) New Vallabh Vidhyanagar, Vitthal Udyognagar, Anand No: 02692-233680 Website : www.adit.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,22,000
3	G.H. Patel College of Engg. & Tech (Charutar Vidyamandal (CVM) University) Vallabh Vidyanagar No: 02692 231651 Website: www.gcet.ac.in	Anand	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	1,27,500*
4	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljku.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000

Computer Engineering & Application				
1	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljku.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
Computer Science & Information Technology				
1	L. J. Institute of Engg & Tech., L J University Near Nagdev Kalyan Mandir, Sarkhej-Sanand Circle, S G Highway, Ahmedabad No: 72270 40326 Website: https://ljku.edu.in	Ahmedabad	Boys Hostel: No Girls Hostel: No Mess: Yes Transportation: Yes	94,000
Mobile Application & Cloud Technology				
1	Swarnim Institute of Technology (Swarnim Startup and Innovation Univertsity), At Post Bhojan Rathod, Near ONGS WSS, Opp. Ifcco, Adalaj Kalol Highway, Gandhinagar No: 95123 43333 Website: www.swarnim.edu.in	Gandhinagar	Boys Hostel: Yes Girls Hostel: Yes Mess: Yes Transportation: Yes	74,550

OTHER COURSES RELATED TO COMPUTER – IT – GRAPHIC DESIGN – ANIMATION

Bachelor of Engineering / Technology (B.E. / B. Tech.)

1. B. Tech. Agriculture Information Technology - www.gsauca.in પરથી વધુ માહિતી મેળવી શકો છો.

Bachelor of Design (B. Des.)

1. B. Des. Product Design
2. B. Des. Graphic Design
3. B. Des. Moving Images [Film, Video & Animation]
4. B. Des. Animation and Film Design
5. B. Des. Film and Video Communication Bachelor of Science (B.Sc.)
  1. B. Sc. Computer Science
  2. B. Sc. Information Technology (IT)

સી-૧૦૭, સી.પી.નગર વિભાગ ૨,
અર્જુન ટાવરની બાજુમાં, ભુયંગદેવ ચાર રસ્તા,
ઘાટલોડિયા, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૬૧ મો.: ૭૭૭ ૯૦૫ ૭૫૪૧

IISC - ઈન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ

૧૯૦૮માં સ્થાપિત ઈન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ એ વિજ્ઞાન, એન્જિનિયરિંગ, ડિઝાઇન અને મેનેજમેન્ટ માટેની સંશોધન યુનિવર્સિટી છે. ઉચ્ચ શિક્ષણ, વૈજ્ઞાનિક સંશોધન અને રાષ્ટ્રનો વિકાસ આ ત્રણેયનો સમન્વય એટલે ભારતીય વિજ્ઞાન સંસ્થાન (IISC) કર્ણાટક રાજ્યના બેંગલુરુ સ્થિત IISC ભારતની

એકમાત્ર સંસ્થા છે. ખૂબ જ સુંદર હરિયાળા વાતાવરણ અને માળખાકીય સુવિધાઓથી સજ્જ સંસ્થાનું કેમ્પસ છે. શ્રેષ્ઠતા અને નવીનતાને પ્રોત્સાહન આપી વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજીમાં વિદ્યાર્થીઓ પોતાનું ઉજ્જવળ ભાવી તો ઘડશે જ અને વિશ્વકક્ષાનું શિક્ષણ પણ મેળવશે.

રિસર્ચ પ્રોગ્રામ્સ - Ph.D. / M.Tech.

ક્રમ	ડિગ્રી	મોડ ઓફ એન્ટ્રી
૧	એન્જિનિયરિંગ / ટેકનોલોજી / ૨ વર્ષની ડિગ્રી	GATE સ્કોર /NET TRF
૨	સાયન્સ, અર્થશાસ્ત્ર, ભૂગોળ, મનોવિજ્ઞાન, મેનેજમેન્ટ, કોમર્સ, ઓપરેશન્સ - રિસર્ચ, કમ્પ્યુટર સાયન્સ / એપ્લિકેશનમાં અનુસ્નાતક Wડિગ્રી	GATE સ્કોર /NET TRF
૩	એન્જિનિયરિંગ / ટેકનોલોજી / આર્કિટેકચર / એગ્રિકલ્ચર / ફાર્મસી / વેટરિનરી સાયન્સ	GATE સ્કોર /NET TRF
૪	MS / MBA - મેનેજમેન્ટ સ્ટડીઝ / ઇકોલોજિકલ સાયન્સ	GATE સ્કોર /NET TRF
૫	CFTI - સેન્ટ્રલી ફન્ડેડ ટેકનિકલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટમાંથી ૪ વર્ષનો કોઈ પણ સ્નાતક કોર્સ	GATE સ્કોર /NET TRF
૬	MBBS / MD / MDS / Pharm D	GATE સ્કોર /NET TRF
૭	B. Pharm	GATE સ્કોર /NET TRF
૮	BDS	NET TRF
૯	BE / B. Tech.	Jee Main/Adr
૧૦	લાઈફ સાયન્સ / કેમિકલ સાયન્સમાં અનુસ્નાતક ડિગ્રી IISC માંથી પાસ કરેલ	GATE સ્કોર /NET TRF
૧૧	IISC માંથી ૧ વર્ષનો M.Engg.	GATE ના આધારે M.Engg. માં પ્રવેશ લીધેલ હોવો જરૂરી

● એક્સ્ટર્નલ રજિસ્ટ્રેશન પ્રોગ્રામ : (Ph.D / M. Tech. રિસર્ચ)

નેશનલ એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ (SIR - UGC, NET IRF, UGC - NET - TRF, DBT IRF, ICMR IRF, GATE, NBHM તથા ૨ વર્ષ ફુલ ટાઈમ એમ્પ્લોયમેન્ટ ઇન્ટરવ્યૂ પર્ફોર્મન્સના આધારે પસંદગી.

કોર્સ પોગ્રામ :	M. Tech / M. Des. / 1 વર્ષ M. Mgt. / M. Engg. Joint M. Tech.
એરોસ્પેસ એન્જિનિયરિંગ, કમ્પ્યુટર સાયન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ, સિવિલ એન્જિનિયરિંગ, મટીરિયલ્સ એન્જિનિયરિંગ, સ્ટેનેબલ ટેકનોલોજી સેમિકન્ડક્ટર ટેકનોલોજી, અર્થ એન્ડ ક્લાઇમેન્ટ સાયન્સ, સિગ્નલ પ્રોસેસિંગ	Gate સ્કોરના આધારે પસંદગી પ્રક્રિયા
બાયોએન્જિનિયરિંગ, ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિ., ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ કમ્યુનિકેશન એન્જિનિયરિંગ, ઇલેક્ટ્રોનિક પ્રોડક્ટ ડિઝાઇન, ઇલેક્ટ્રોનિક સિસ્ટિમ્સ - એન્જિનિયરિંગ, ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન સિસ્ટિમ મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગ, માઇક્રો ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ VLSI ડિઝાઇન મોબિલિટી એન્જિનિયરિંગ ક્વોન્ટમ ટેકનોલોજી, રોબોટિક્સ એન્ડ ઓટોનોમસ સિસ્ટિમ્સ, સ્માર્ટ મેન્યુફેક્ચરિંગ, સ્માર્ટ મોબિલિટી એન્ડ લોજિસ્ટિક્સ સિસ્ટિમ્સ.	૭૦% Gate સ્કોર અને ૩૦% ઇન્ટરવ્યૂ પર્ફોર્મન્સ
આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ, કેમિકલ એન્જિનિયરિંગ	૭૦% Gate સ્કોર અને ૩૦% રિટર્ન ટેસ્ટ પર્ફોર્મન્સ
કમ્પ્યુટેશનલ એન્ડ ડેટા સાયન્સિસ	૭૦% Gate સ્કોર અને ૩૦% રિટર્ન ટેસ્ટ અને ઇન્ટરવ્યૂ
CFTI મોડ એન્ટ્રી M. Tech. ડિગ્રી	
ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ કમ્યુનિકેશન એન્જિનિયરિંગ, ઇલેક્ટ્રોનિક પ્રોડક્ટ-ડિઝાઇન ઇલેક્ટ્રોનિક સિસ્ટિમ્સ એન્જિનિયરિંગ, ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટેશન સિસ્ટિમ, ક્વોન્ટમ ટેકનોલોજી, મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગ, રોબોટિક્સ એન્ડ ઓટોનોમસ સિસ્ટિમ્સ	મોડ ઓફ એન્ટ્રી ૭૦% CAM (Career Analysis Marks) ૩૦% ઇન્ટરવ્યૂના આધારે પસંદગી
આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ	૭૦% CAM + ૩૦% રિટર્ન ટેસ્ટના આધારે પસંદગી
સેમિકન્ડક્ટર ટેકનોલોજી	૭૦% CAM ના આધારે પસંદગી
કમ્પ્યુટેશનલ એન્ડ ડેટા સાયન્સિસ	૭૦% CAM + ૩૦% રિટર્ન ટેસ્ટ અને ઇન્ટરવ્યૂના આધારે પસંદગી
કેમિકલ સાયન્સ	JAM કેમિસ્ટ્રી
કોર્સ પ્રોગ્રામ્સ - M.Sc. લાઇફ સાયન્સ	JAM બાયોટેકનોલોજી કેમિસ્ટ્રી, મેથ્સ, ફિઝિક્સ OR GATE બાયોટેકનોલોજી બાયોમેડિકલ એન્જિ. ઇકોલોજી, મેથ્સ, ફિઝિક્સ, લાઇફ સાયન્સ

ઓનલાઇન એડમિશન અરજી સમયે ભરવાની ફી :

UG પ્રોગ્રામ	PG/Ph.D. પ્રોગ્રામ
જનરલ, ઓબીસી, ઇડબલ્યુએસ - રૂ. ૫૦૦ SC / ST રૂ. ૨૫૦	જનરલ, ઓબીસી, EWS - રૂ. ૮૦૦ SC / ST / PWD રૂ. ૪૦૦ ERP કેન્ડિડેટ રૂ. ૨૦૦૦ M. Tech (ઓનલાઇન) રૂ. ૨૦૦૦

● ઇન્ટિગ્રેટેડ Ph. D. પ્રોગ્રામ્સ :

બાયોલોજિકલ સાયન્સિસ, કેમિકલ સાયન્સિસ, મેથેમેટિકલ સાયન્સિસ, ફિઝિકલ સાયન્સિસ
- પસંદગી - TAM પરીક્ષા Test

● B. Tech. પ્રોગ્રામ્સ

મેથેમેટિક્સ એન્ડ કોમ્પ્યૂટિંગ. : ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં ફિઝિક્સ, કેમિસ્ટ્રી તથા મેથ્સ વિષયો ફરજિયાત વિષયો તરીકે પ્રથમ પ્રયત્ને ૭૫% સાથે ઉત્તીર્ણ તથા JEE એડવાન્સ રેન્કના આધારે પ્રવેશ

૪ વર્ષના બેચલર ઓફ સાયન્સ (રિસર્ચ) પ્રોગ્રામ્સ ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાન પ્રવાહ ફિઝિક્સ કેમિસ્ટ્રી તથા મેથ્સ ફરજિયાત વિષયો સાથે 60% અથવા સમકક્ષ ગ્રેડ તથા JEE - એડવાન્સ અથવા IISER એપ્ટિટ્યૂડ ટેસ્ટ IATના આધારે પ્રવેશ.

Key Postgraduate Courses & Details

- **M.Tech (Research) & Ph.D. :** Available in areas like Astronomy and Astrophysics, Materials Engineering, Mechanical Engineering, Nanoscience, and Instrumentation.
- **M.Tech (Course Work) :** Focuses on technical disciplines over two years.
- **M.Des :** A two-year Master of Design programme.
- **M.Mgt :** A Master of Management programme for professionals, usually requiring valid GATE/CAT/GMAT scores.
- **M.Sc in Life Sciences :** A two-year specialized programme.

Admission Requirements

- **Qualification :** First-class or equivalent bachelor's degree in science or engineering.
- **Entrance Exams :** Valid scores in GATE (for M.Tech), or GATE/CAT/GMAT (for M.Mgt) are required.
- **Process :** Applicants must register and apply on the official વેબસાઇટ : www.iisc.ac.in, <https://iisc.ac.in/admissions/>
સરનામું : ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સાયન્સ, બેંગલુરુ-૫૬૦ ૦૧૨, કર્ણાટક.

મદદનીશ
વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા, અમદાવાદ.
ફોન : ૦૭૯-૨૫૩૮૪૯૩૯

હોમિયોપેથી : ટ્રેન્ડથી ટ્રસ્ટ સુધી

ડૉ. સીમા ખિલવાણી

હોમિયોપેથી શા માટે ?

આજના સમયના તીવ્ર જીવનચક્રમાં અનેક લોકો પરંપરાગત ઔષધની સાઈડ-ઈફેક્ટથી ડરે છે અને પ્રાકૃતિક, ન્યાય સંગત ઉપચારની તરફ વળે છે. આવી પરિસ્થિતિમાં હોમિયોપેથી એક લોકપ્રિય વિકલ્પ તરીકે ઊભરી છે. હોમિયોપેથી સરળ, સૌમ્ય અને શરીરની પોતાની સ્વસ્થ કરવાની શક્તિનો ઉપયોગ કરે છે. ઘણા લોકો તેનું holistic (પૂરું શરીર અને મનને ધ્યાનમાં લેવાનું) ચિકિત્સા પ્રણાલી તરીકે પસંદ કરે છે અને તેને chronic (દીર્ઘકાલીન) રોગોમાં અથવા જીવનશૈલી સંબંધિત સમસ્યાઓમાં લાભદાયક માનતા હોય છે.

હોમિયોપેથી વિશે જાણીએ :

હોમિયોપેથી એ એક પ્રાકૃતિક અને વૈકલ્પિક ચિકિત્સા પદ્ધતિ છે, જેનું સ્થાપન ૧૭૮૬માં જર્મન ડૉક્ટર સેમ્યુઅલ હાનેમાને કર્યું હતું. આ પદ્ધતિના મૂળભૂત સિદ્ધાંત છે “સિમિલિયા સિમિલિબસ ક્યુરેન્ટુર,” એટલે કે “સમાન વસ્તુ સમાનની સારવાર કરે છે.” તેનો અર્થ એ કે જે લક્ષણ દર્દીને થાય છે, તે જ વસ્તુની અત્યંત ઓછી માત્રા તેને ઉકેલવા માટે આપવામાં આવે છે. એ ઔષધિઓ ખૂબ જ ઝડપથી શરીરમાં શોષાય તેવી બનાવવામાં આવે છે જેથી શરીરના સ્વાભાવિક સ્વસ્થીકરણ મિકેનિઝમને પ્રોત્સાહન મળે છે. ભારતમાં સરકારી કાનૂની માન્યતા ધરાવે છે.

હોમિયોપેથી પ્રવેશ કેવી રીતે?

ભારતમાં હોમિયોપેથીની બેચિક ડિગ્રી BHMS (Bachelor of Homeopathic Medicine and Surgery) છે. ગુજરાતમાં આ પ્રવેશ NEET UG (નિકટની NEET પરીક્ષા)ના સ્કોરના આધારે ACPUGMEC દ્વારા merit (મેરિટ) આધારિત ઓનલાઈન કાઉન્સેલિંગ દ્વારા થાય છે. છેલ્લી કટ-ઓફ રેન્ક કોલેજ અને વર્ષ મુજબ બદલાઈ શકે છે. વર્ષ

૨૦૨૫-૨૬ સત્રમાં ગુજરાતમાં થતી મેરિટ-આધારિત કુલ હોમિયોપેથી બેઠકો માટે અલગ-અલગ જાતિ/લાયકાત પ્રમાણે કટ-ઓફ અને રેન્ક જોવા મળે છે, અને કેટલાક સ્તર પર આગળના રાઉન્ડમાં પણ ખાલી બેઠકો માટે તક મળી રહે છે.

હોમિયોપેથી પછી શું વિકલ્પો?

BHMS પછીની કારકિર્દી માટેના વિકલ્પો નીચે મુજબ છે:

૧. ક્લિનિકલ પ્રેક્ટિસ

- પોતાનું હોમિયોપેથી ક્લિનિક શરૂ કરવું
- મલ્ટિસ્પેશિયાલિટી હોસ્પિટલમાં પ્રેક્ટિસ

૨. હોસ્પિટલ મેનેજમેન્ટ

- હોસ્પિટલ મેનેજમેન્ટમાં ડિપ્લોમા/માસ્ટર ડિગ્રી
- મેડિકલ એડમિનિસ્ટ્રેશન

૩. આગળના અભ્યાસ માટે પસંદગીઓ

- MD (Homeopathy)
- MSc (Psychology, Nutrition)
- MPH (Master of Public Health)
- MBA (Hospital Management/Health-care Management)

૪. શિક્ષણ ક્ષેત્ર

- હોમિયોપેથી કોલેજમાં પ્રોફેસર અથવા લેકચરર
- મેડિકલ તાલીમ કેન્દ્રમાં ટ્રેનર

૫. સરકારી નોકરીઓ

- સેન્ટ્રલ અથવા સ્ટેટ ગવર્નમેન્ટમાં હોમિયોપેથી ડૉક્ટર
- આરોગ્ય વિભાગમાં નોકરીઓ

૬. ફાર્માસ્યુટિકલ ઉદ્યોગ

- હોમિયોપેથી દવાઓના રિસર્ચ અને ડેવલપમેન્ટ
- મેડિકલ રિપ્રેઝેન્ટેટિવ

૭. વૈકલ્પિક સારવાર પ્રથાઓ

- યોગા અને નેચરોપેથીમાં ટ્રેનિંગ લઈને પ્રેક્ટિસ

- ફિટનેસ અને વેલનેસ કન્સલ્ટન્ટ

૮. ફીલાન્સિંગ અને લેખન

- મેડિકલ લેખક

- આરોગ્યને લગતી બ્લોગિંગ અથવા યૂટ્યૂબ ચેનલ શરૂ કરવી

૯. રિસર્ચ અને વિકાસ

- હોમિયોપેથીના નવા ઉપચાર અને દવાઓ માટે રિસર્ચ

૧૦. વિદેશમાં કારકિર્દી

- વિદેશી દેશોમાં હોમિયોપેથી પ્રેક્ટિસ માટે લાઇસન્સ મેળવવું

તમારા રસ અને કુશળતા અનુસાર શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ પસંદ કરી શકો છો

MD (હોમિયોપેથી)ના વિષયો / સ્પેશ્યલાઇઝેશન
MD (Organon of Medicine & Philosophy)

❖ હોમિયોપેથીના મૂળ સિદ્ધાંતો, હાનેમેનિયન ફિલોસોફી, કેસ-ટેકિંગ અને ઉપચારની ઊંડાણપૂર્વક સમજ.

MD (Homoeopathic Materia Medica)

❖ હોમિયોપેથી દવાઓનો વિગતવાર અભ્યાસ, દવાનાં લક્ષણો, ઉપયોગ અને તુલનાત્મક મટીરિયા મેડિકા.
MD (Repertory)

❖ રેપર્ટરીનો વૈજ્ઞાનિક ઉપયોગ, કેસ એનાલિસિસ, સોફ્ટવેર આધારિત રેપર્ટરાઇઝેશન.
MD (Practice of Medicine)

❖ આધુનિક મેડિસિન સાથે સંકલન, ડાયગ્નોસિસ, પેથોલોજી અને કોનિક રોગોનું મેનેજમેન્ટ.

MD (Paediatrics - Homoeopathy)

❖ બાળકોના રોગો, વૃદ્ધિ-વિકાસ, બાળ માનસિકતા અને પીડિયાટ્રિક કેસ મેનેજમેન્ટ.

MD (Psychiatry - Homoeopathy)

❖ માનસિક રોગો, ભાવનાત્મક અસંતુલન, સ્ટ્રેસ, ડિપ્રેશન વગેરેનો હોમિયોપેથીક અભિગમ.

MD (Pharmacy - Homoeopathy)

❖ હોમિયોપેથી દવાઓની તૈયારી, સ્ટાન્ડર્ડાઇઝેશન, ક્વોલિટી કંટ્રોલ અને ફાર્માસ્યુટિકલ વિજ્ઞાન.

MD (Case Taking & Repertorisation)

(કટલીક યુનિવર્સિટીમાં અલગ વિષય તરીકે)

❖ દર્દીના સંપૂર્ણ મૂલ્યાંકન અને ચોક્કસ દવા પસંદગી પર વિશેષ ધ્યાન.

(નોંધ: તમામ MD (Homoeopathy) કોર્સનો સમયગાળો સામાન્ય રીતે ૩ વર્ષનો હોય છે. પ્રવેશ માટે AIAPGET પરીક્ષા ફરજિયાત હોય છે. વિષયોની ઉપલબ્ધતા યુનિવર્સિટી/રાજ્ય મુજબ બદલાઈ શકે છે.)

હોમિયોપેથીમાં નવી પ્રગતિઓ

હોમિયોપેથી ક્ષેત્રે સંશોધન અને પ્રગતિ થઈ રહ્યાં છે. નેશનલ કમિશન ફોર હોમિયોપેથી જેવી સંસ્થાઓ નવી કોલેજો, ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમો અને વધુ intake capacity માટે જાહેર કરે છે, આથી વિદ્યાર્થીઓ માટે વધુ તક મળે છે. વૈશ્વિક સ્તર પર અને ભારતીય સંદર્ભમાં ક્લિનિકલ રિસર્ચ, કોમ્પ્લેમેન્ટરી મેડિસિન તરીકે સંકલન અને ડિજિટલ હેલ્થ સોલ્યુશન્સ જેવી બાબતો પર ધ્યાન વધારે રહ્યું છે, જે જૂની પ્રથાઓને આધુનિક જરૂરિયાતો સાથે જોડે છે.

હોમિયોપેથી એક નવો ટ્રેન્ડ

આજના સમયમાં હોમિયોપેથી ધીમે ધીમે પરંતુ મજબૂત રીતે એક ટ્રેન્ડ બની રહી છે. ઓછી સાઈડ ઈફેક્ટ્સ, કુદરતી ઉપચાર અને વ્યક્તિગત લક્ષણોને આધારે સારવાર કરવાની તેની પદ્ધતિ ખાસ કરીને યુવાનો અને પરિવારજનને વધુ આકર્ષે છે. લાઈફસ્ટાઈલ ડિસઓર્ડર, એલર્જી, સ્કિન પ્રોબ્લેમ્સ અને લાંબા સમયથી ચાલતા રોગોમાં હોમિયોપેથીથી મળતાં સારાં પરિણામોને કારણે લોકોનો વિશ્વાસ વધી રહ્યો છે. સોશિયલ મીડિયા, યૂટ્યૂબ અને ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ પર હોમિયોપેથી અંગે વધતી માહિતી અને સફળ કેસ સ્ટોરીઝને કારણે પણ તેની લોકપ્રિયતા સતત વધી રહી છે, અને તેથી જ આજે હોમિયોપેથી માત્ર વિકલ્પ નથી રહી, પરંતુ ઘણા લોકો માટે પ્રથમ પસંદગી બની રહી છે.

વિવિધ સંસ્થાઓમાં બેઠકોની સંખ્યા, કટ ઓફ માર્ક્સ તેમજ ફી અંગેની માહિતી જાણી લઈએ. વધુ માહિતી માટે : <https://www.medadmgujarat.org>

હોમિયોપેથીક ફિઝિશિયન,
ડૉ. સીમા હોમિયોકેર ક્લિનિક, શોપ નં ૨૮,
સત્યમેવ રોયલ, સરગાસણ, ગાંધીનગર.
મો. : ૯૬૮૭૬૩૮૩૧૪

સાયબર સિક્યોરિટીની શાનદાર કારકિર્દી

સાયબર સિક્યોરિટી મુખ્યત્વે તમારી સિસ્ટિમને ઈન્ટરનેટ પર થતી ચોરી અને અન્ય ગેરરીતિઓથી સુરક્ષિત કરે છે. તેની જરૂરિયાત સરકારી અને ખાનગી તમામ પ્રકારની સંસ્થાઓને હોય છે, જેથી ડેટા ચોરી ન થાય કે તેનો દુરુપયોગ ન થાય. પરિણામે સાયબર પ્રોફેશનલની તાતી જરૂરિયાતો ઊભી થવા પામી છે. કારણ કે સાયબર સિક્યોરિટી પ્રોફેશનલનું મુખ્ય કાર્ય જ કોઈ પણ નેટવર્કમાં રહેલી ખામીને શોધી કાઢીને સુરક્ષા પૂરી પાડવાનું છે.

કઈ રીતે કરી શકો છો શરૂઆત ?

આ ક્ષેત્રમાં પ્રવેશવા માટે નીચેની કુશળતા અને લાયકાતોની જરૂર છે.

- જો તમારી પાસે કમ્પ્યુટર સાયન્સ અથવા સંબંધિત ક્ષેત્રમાં સ્નાતકની ડિગ્રી હોય તો તમે આ ફિલ્ડમાં કરિયર બનાવી શકો છો.

- ફાયરવોલ્સ અને એન્ડપોઈન્ટ સિક્યોરિટી વિશે માહિતી રાખવી જરૂરી છે.

- કમ્પ્યુટર લેંગ્વેજ અને ટૂલ્સ જેવા કે C++, જાવા, નોડ, પાયથન, રૂબી, ગો, પાવર શેલ વગેરેનું જ્ઞાન હોવું આવશ્યક છે.

- હેક્સની પદ્ધતિઓની સાથે સાથે સાયબર સિક્યોરિટી ટ્રેન્ડને પણ જાણવો જરૂરી છે.

- પ્રોબ્લેમ સોલ્વિંગ એટિટ્યૂડ હોવો જોઈએ અને કોઈ પણ નાની બાબત છૂટી ન જવી જોઈએ, એટલે કે દરેક ડિટેઈલ પર નજર રાખવાનો અભિગમ હોવો જોઈએ.

આ અભ્યાસક્રમો તમામ પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ માટે વૈકલ્પિક અથવા વૈકલ્પિક શ્રેણી હેઠળ યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજોમાં શરૂ કરવામાં આવશે. યુજીસીના જણાવ્યાનુસાર

આ અભ્યાસક્રમનો ઉદ્દેશ વધુ જાગૃત, પ્રતિભાશીલ અને જવાબદાર ડિજિટલ નાગરિકો બનાવવાનો છે, જેથી એકંદરે સ્વસ્થ સાયબર સુરક્ષા મુદ્દા અને ઈકોસિસ્ટિમમાં અસરકારક રીતે યોગદાન આપી શકાય.

UG અને PG સ્તરે આ અભ્યાસક્રમોના વર્ગો માટે, ઉચ્ચ શિક્ષણ સંસ્થાઓ સાયબર સિક્યોરિટી/ કમ્પ્યુટર/ IT લાયકાત ધરાવતા ફેકલ્ટી અથવા ઉદ્યોગ/ વિષય નિષ્ણાતોને વ્યાખ્યાન, પ્રેક્ટિકલ અથવા ટ્યૂટોરિયલ્સ કરવા માટે બોલાવવામાં આવી શકે છે.

વિદ્યાર્થીઓ યુજીમાં શું અભ્યાસ કરશે ?

યુજીસી દ્વારા બહાર પાડવામાં આવેલા અભ્યાસક્રમ મુજબ, અંડરગ્રેજ્યુએટ વિદ્યાર્થીઓ મૂળભૂત અને મધ્ય-સ્તરના વિષયનો અભ્યાસ કરશે. તે જ સમયે, અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ મધ્ય અને અદ્યતન સ્તરના વિષયોને આવરી લેશે. અંડરગ્રેજ્યુએટ્સ અભ્યાસક્રમમાં અન્ય બાબતોની સાથે સાયબર સિક્યોરિટી, સાયબર ક્રાઈમ અને કાયદો, સોશિયલ મીડિયા ઓવરવ્યૂ, ઈ-કોમર્સ, ડિજિટલ પેમેન્ટ્સ અને ડિજિટલ ડિવાઈસ સિક્યોરિટીનો અભ્યાસ કરશે.

આ મોડ્યુલ પૂર્ણ થયા બાદ વિદ્યાર્થીઓ કમ્પ્યુટર અને મોબાઈલ સાથે સંબંધિત મૂળભૂત સુરક્ષા પાસાઓને સમજી શકશે. તેઓ તેમના ઉપકરણને સુરક્ષિત રાખવા માટે મૂળભૂત સાધનો અને ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરી શકશે.

વિદ્યાર્થીઓ પીજીમાં શું ભણશે ?

અનુસ્નાતક સ્તરે આવરી લેવામાં આવશે તેવા વિષયોમાં સાયબર સુરક્ષા, સાયબર કાયદો, ડેટા ગોપનીયતા અને સુરક્ષા, સાયબર સુરક્ષા વ્યવસ્થાપન અને અનુપાલન અને શાસનનો સમાવેશ થાય છે. આ

મોડ્યુલ પૂર્ણ કર્યા પછી, વિદ્યાર્થીઓને વ્યક્તિગત ડેટા ગોપનીયતા અને સુરક્ષા સાથે સંબંધિત પાસાંઓ સહિત સાયબર કાર્મ માટે ભારતમાં કાયદાકીય માળખાની સમજ હશે. તેઓ ડેટા પ્રોટેક્શન બિલ, ૨૦૧૯ અને સોશિયલ મીડિયા પ્લેટફોર્મ્સ સંબંધિત ડેટા ગોપનીયતા અને સુરક્ષા મુદ્દાઓ વિશે પણ માહિતી મેળવશે.

ક્યાં ભણાશે ?

ગુજરાતમાં સાયબર સિક્યોરિટી વિષયક અભ્યાસક્રમ નીચેની સંસ્થાઓમાં ભણી શકાય છે.

નેશનલ ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર.
વેબસાઇટ : www.nfsu.ac.in

(૧) એમ.એસસી (સાયબર સિક્યોરિટી)

(૨) એમ.એસસી (ડિજિટલ ફોરેન્સિક્સ એન્ડ ઇન્ફર્મેશન સિક્યોરિટી)

(૩) એમ.ટેક ઇન આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ એન્ડ ડેટા સાયન્સ (સ્પેશલાઇઝેશન ઇન સાયબર સિક્યોરિટી)

(૪) બી.ટેક-એમ.ટેક ઇન કમ્પ્યુટર સાયન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ (સાયબર સિક્યોરિટી)

(૫) પીજી ડિપ્લોમા ઇન સાયબર સિક્યોરિટી,

● ગુજરાત યુનિવર્સિટી, અમદાવાદ. વેબસાઇટ :

www.gujaratuniversity.ac.in

(૧) એમ.એસસી ઇન્ટિગ્રેટેડ ઇન સાયબર સિક્યોરિટી એન્ડ ફોરેન્સિક્સ (ધો.૧૨ કોમર્સ/ સાયન્સ માટે

● રાષ્ટ્રીય રક્ષા યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર. વેબસાઇટ : [https://rru.ac.in/](http://rru.ac.in/)

(૧) બી.ટેક ઇન કમ્પ્યુટર સાયન્સ એન્ડ એન્જિનિયરિંગ (સાયબર સિક્યોરિટી)

(૨) એમ.ટેક ઇન સાયબર સિક્યુરીટી

(૩) એમ.એસસી ઇન સાયબર સિક્યોરિટી એન્ડ ડિજિટલ ફોરેન્સિક્સ

(૪) પીજી ડિપ્લોમા ઇન સાયબર સિક્યોરિટી એન્ડ ડિજિટલ ફોરેન્સિક્સ

● પંડિત દીનદયાળ એનર્જી યુનિવર્સિટી, ગાંધીનગર.
વેબસાઇટ : [https://pdeu.ac.in/](http://pdeu.ac.in/)

(૧) એમ.ટેક ઇન સાયબર સિક્યોરિટી

● ડૉ.બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટી.

વેબસાઇટ : [https://baou.edu.in/](http://baou.edu.in/)

(૧) એમ.એસસી ઇન સાયબર સિક્યોરિટી

● ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી. વેબસાઇટ

: [https://www.gtu.ac.in//](http://www.gtu.ac.in/)

(૧) એમઈ ઇન કમ્પ્યુટર એન્જિનિયરિંગ (સાયબર સિક્યોરિટી)

આ ઉપરાંત ગુજરાતમાં જ ઘણી બધી ખાનગી સંસ્થાઓમાં તથા ગુજરાત બહાર નીચેની સંસ્થાઓમાં સાયબર સિક્યોરિટી અંગેના કોર્સ કરી શકાય છે.

- એનઆઈઈએલઆઈટી, દિલ્હી

- એચઆઈટીએસ, ચેન્નાઈ

- બ્રેઈનવેર યુનિવર્સિટી, એનએસએચએમ નોલેજ કેમ્પસ, કોલકાતા

- એમિટી યુનિવર્સિટી, જયપુર

- હૈદરાબાદ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેકનોલોજી એન્ડ મેનેજમેન્ટ, હૈદરાબાદ.

આ સંસ્થાઓમાં પીજી ડિપ્લોમાથી લઈને પીજી ડિગ્રી કોર્સ કરી શકો છો. પીજી ડિગ્રી કોર્સમાં તેને સ્પેશલાઇઝેશન તરીકે પસંદ કરી શકાય છે. જોકે, કેટલાંક સ્થળોએ પીજી પ્રોગ્રામ્સ ફક્ત ખાસ સાયબર સિક્યોરિટી પર જ ચલાવવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત ડિપ્લોમા કોર્સ પણ કરી શકાશે.

લાયકાત

જે ઉમેદવારોએ માન્યતા પ્રાપ્ત બોર્ડમાંથી સાયન્સ સાથે ધો.૧૨ પાસ કરેલ છે તેમણે રાષ્ટ્રીય પરિક્ષાઓ જેવી કે JEE, GATE, RCET, Gujcet જેવી પરીક્ષામાં ઉત્તીર્ણ થવાનું હોય છે. તેના આધારે યુનિવર્સિટીમાં કટઓફ નક્કી થાય છે. ત્યારબાદ તેઓ બેચલર્સ કે માસ્ટર્સ કોર્સ માટે અરજી કરી શકે છે. માસ્ટર્સ કોર્સ માટે સાયબર સિક્યોરિટી બેચલર્સમાં ઓછામાં ઓછા ૫૦ ટકા ગુણ હોય તો અરજી કરી શકાય છે. દરેક સંસ્થાના નિયમો અલગ અલગ છે, જે અંગેની વિગતો તેમની સત્તાવાર વેબસાઇટ પર જઈને ચકાસી શકો છો.

આ ક્ષેત્રના એક્સપર્ટનાં કાર્યો અને પગાર

કોર્સ પૂર્ણ થયા બાદ સાયબર સિક્યોરિટી જર્નાલિસ્ટ, નેટવર્ક સિક્યોરિટી એન્જિનિયર, ક્લાઉડ સિક્યોરિટી એન્જિનિયર, સિક્યોરિટી આર્કિટેક્ટ જેવાં વિવિધ પદો પર કામ કરી શકો છો. બેંકિંગથી લઈને યુટિલિટીઝ સુધીનાં ઘણાં ક્ષેત્રોમાં નોકરીઓ સરળતાથી ઉપલબ્ધ છે. જો તમને નોકરી મળે છે, તો તમે વર્ષના પાંચથી છ લાખની કમાણી કરી શકો છો.

(૧) નેટવર્ક સુરક્ષા એન્જિનિયર : માલવેર દૂષિત બગ્સ અને હેકિંગના પ્રયાસોને ઓળખે છે, સાથે જ નેટવર્ક સિક્યોરિટી એન્જિનિયરે શંકાસ્પદ પ્રકારની પ્રવૃત્તિઓ પર નજર રાખીને અને ભવિષ્યનાં આઈ.ટી. જોખમોને ટાળવા માટેની અને નેટવર્ક સિસ્ટિમની મજબૂત ગોઠવણીઓ બનાવીને સંસ્થાની આંતરિક અને બાહ્ય નેટવર્ક સુરક્ષાને સુનિશ્ચિત કરવાની જવાબદારી નિભાવવાની છે.

નેટવર્ક સુરક્ષા એન્જિનિયરની ભૂમિકાઓ અને જવાબદારીઓ -

(૧) સુરક્ષા અને ડેટા ગોપનીયતાને સુનિશ્ચિત કરવા માટે ફાયરવોલ અને ઈન્ટ્રુઝન ડિટેક્શન સિસ્ટિમ બનાવવાની અને તેની ગોઠવણી કરવાની.

(૨) સુરક્ષા સંબંધિત હાર્ડવેર અને સોફ્ટવેરની જાળવણી કરવાની.

(૩) સમગ્ર નેટવર્ક સિસ્ટિમની યોજના અને કાર્યરીતિની દેખરેખ રાખવાની.

(૪) વેબપ્રોટોકોલ અને ઈમેલ સુરક્ષા જાળવવા માટે સુરક્ષા ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ઉપકરણોને ઈન્સ્ટોલ કરવાની.

દૂષિત ઘટનાઓ શોધવા માટે નેટવર્કની સુરક્ષાનું ફોરેન્સિક વિશ્લેષણ કરવાનું, નેટવર્ક સુરક્ષા એન્જિનિયરને વાર્ષિક ૫ થી ૬ લાખનું પેકેજ પ્રાપ્ત થાય છે.

(૨) સાયબર સિક્યોરિટી એનાલિસ્ટ : સાયબર સિક્યોરિટી એનાલિસ્ટ કોઈ પણ પ્રકારની નેટવર્ક ખામીને ઓળખીને દૂર કરી શકે છે, સાથે જ તેઓ સંસ્થાકીય નેટવર્કમાં રહેલા લૂપહોલ્સને શોધવા માટે પેનિટ્રેશન ટેસ્ટિંગ પણ કરે છે.

સાયબર સિક્યોરિટી એનાલિસ્ટની ભૂમિકાઓ અને જવાબદારીઓ -

(૧) ડેટા બ્રીચનું પરીક્ષણ, મૂલ્યાંકન તેમજ સ્થાપિત ફાયરવોલ અને એન્ક્રિપ્શન લેવલમાં રહેલી ખામીને શોધે છે.

(૨) નવા પ્રકારની સાયબર સુરક્ષા ધમકીઓને ઓળખીને હાલના નેટવર્કને સલામત કરે છે.

(૩) તમામ અસામાન્ય અનધિકૃત અને ગેરકાયદેસર પ્રવૃત્તિઓ પર સતત નજર રાખે છે.

(૪) સાયબર સલામતી માટેના ફેમવર્કને ડેવલપ કરે છે.

સાયબર સિક્યોરિટી એનાલિસ્ટને વાર્ષિક ૮ થી ૧૦ લાખનું પેકેજ પ્રાપ્ત થાય છે.

(૩) સિક્યોરિટી આર્કિટેક્ટ : નામ સૂચવે છે તેમ સુરક્ષા આર્કિટેક્ટસે સંસ્થાકીય હાર્ડવેર અને સોફ્ટવેરની સુરક્ષાનું ધ્યાન રાખવાનું હોય છે. સુરક્ષા આર્કિટેક્ટ્સ સિસ્ટિમને એવી રીતે ડિઝાઇન કરે છે કે દૂષિત પ્રકારના હુમલાઓને સફળતાપૂર્વક નિષ્ફળ બનાવી શકાય. આમ કરવા માટે સુરક્ષા આર્કિટેક્ટ્સને તે તમામ યુક્તિઓથી પરિચિત રહેવું પડે છે, જેનો ઉપયોગ કરીને સાયબર હુમલાખોરો નેટવર્કનો અનધિકૃત એક્સેસ મેળવે છે.

(૧) સુરક્ષા નીતિઓ, ધોરણો અને પ્રક્રિયાઓને ડિઝાઇન કરવાનું.

(૨) નવા સોફ્ટવેર ઈન્સ્ટોલેશન, અપગ્રેડેશન અને

અનઈન્સ્ટોલેશન દરમિયાન અખંડિતતાની ખાતરી કરવાનું.

- (૩) સાયબર સલામતી માટે જે તે સંસ્થાનું નિશ્ચિત બજેટ અને ખર્ચની સમીક્ષા કરવાનું.
- (૪) કર્મચારીઓને સાયબર સુરક્ષા મુદ્દાઓ અને સાયબર એટેકને ટાળવા માટેની શ્રેષ્ઠ પદ્ધતિઓ વિશે અપડેટ કરવાનું.

સિક્યોરિટી આર્કિટેક્ટને વાર્ષિક ૧૨ થી ૧૫ લાખનું પેકેજ :

ફી લાન્સર તરીકે કામ કરતા કોઈ પણ સાયબર

નેશનલ ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટીના દેશભરમાં આવેલ વિવિધ સેન્ટરો ખાતે સાયબર સિક્યોરિટી ક્ષેત્રે ઉપલબ્ધ વિવિધ અભ્યાસક્રમો

પ્રોફેશનલને વાર્ષિક ૮ થી ૧૦ લાખ રૂપિયાનું વાર્ષિક પેકેજ આપવામાં આવે છે, અને એક વાર સાયબર પ્રોફેશનલ અનુભવી થઈ જાય ત્યારબાદ સહજતાથી તે વાર્ષિક ૨૦થી ૨૫ લાખ કમાઈ શકે છે. જે દર્શાવે છે કે ભારતમાં સાયબર સિક્યોરિટી ક્ષેત્ર ચોક્કસપણે આવનારા ભવિષ્યમાં વધશે. આમ, આ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી વિકસાવવા ઈચ્છુકો યોગ્ય કારકિર્દીની અપેક્ષા અત્યારે અને આગામી સમયમાં રાખી શકે છે.

ક્રમ	અભ્યાસક્રમનું નામ	મુદત	સંસ્થા/યુનિવર્સિટી	ફીની વિગત (અંદાજિત)
1	M.Sc. Cyber Security (30 Seats)	2 Years	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University (Goa Campus, Bhopal Campus, Chennai Campus, Nagpur Campus, Gandhinagar Campus), https://www.nfsu.ac.in	90000 (Per Sem.)
2	M.Sc. Digital Forensics and Information Security (20 Seats)	2 Years	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University (Goa Campus, Bhopal Campus, Bhubaneswar Campus, Delhi Campus, Jaipur Campus, Raipur Campus, Uganda Campus, Gandhinagar Campus), https://www.nfsu.ac.in	90,000 (Per Sem.)
3	M.Tech. Artificial Intelligence and Data Science (Specialization in Cyber Security) (18 Seats)	2 Years	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University (Goa Campus, Gandhinagar Campus), https://www.nfsu.ac.in	90,000 (Per Sem.)
4	B.Tech - M.Tech. Computer Science & Engineering (Cyber Security) (5 Years) (40 Seats) After 12 th Science	5 Years	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University (Delhi Campus, Dharwad Campus, Guwahati Campus, Tripura Campus, Gandhinagar Campus), https://www.nfsu.ac.in	65,000 (Per Sem)

5	M.Tech. Cyber Security	2 Years	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University (Dharwad Campus, Gandhinagar Campus), https://www.nfsu.ac.in	As Per University Rules
6	Professional Diploma in Cyber Crime Investigation	1 Year	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University (Guwahati Campus,), https://www.nfsu.ac.in	As Per University Rules
7	Professional Diploma in Cyber Psychology (20 Seats)	1 Year	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University Gandhingar Campus https://www.nfsu.ac.in	20000 Per Sem
8	Professional Diploma in Cyber Law (20 Seats)	6 Month	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University Gandhingar Campus https://www.nfsu.ac.in	20,000 Per Sem
9	LL. M. (Cyber Law and Cyber Crime Investigation) (20 Seats)	1 Year	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University Gandhingar Campus https://www.nfsu.ac.in	65000 Per Sem
10	MBA Cyber Security Management (30 Seats)	2 Years	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University Gandhingar Campus https://www.nfsu.ac.in	75,000 Per Sem
11	Introduction to Cyber Security and Cyber Attacks	1 Month	Department of Cyber Security & Digital Forensics, National Forensic Sciences University Gandhingar Campus https://www.nfsu.ac.in	

ગુજરાત યુનિવર્સિટી અમદાવાદ ખાતે ઉપલબ્ધ સાયબર સિક્યોરિટીના વિવિધ અભ્યાસક્રમો

<https://www.gujaratuniversity.ac.in>

1	Integrated M.Sc. IT IMS & Cyber Security (120 Seats)	5 Years	12 Pass	4,66000 Total Course Fee
2	M.SC. INTEGRATED COURSE CYBER SECURITY & FORENSICS (72 Seats)	5 Years	12 Pass	29600 Per Sem
3	MBA INTEGRATED PROGRAMME CYBER SECURITY MANAGEMENT (30 Seats)	5 Years	12 Pass	20,000 Per Sem
4	M.SC. IT INTEGRATED COURSE INFRASTRUCTURE MANAGEMENT SERVICES & CYBER SECURITY (120 Seats)	5 Years	12 Pass	46000 Per Sem

5	M.Sc. Cyber Security & Forensics (50 Seats)	2 Years	Bsc/ btech / bca/ be/ bcom cyber security	45000 Per sem
---	---	---------	---	---------------

**SCHOOL OF INFORMATION TECHNOLOGY,
ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND CYBER SECURITY,**

રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટી લવાડ-દેગામ, ગાંધીનગર ખાતે ઉપલબ્ધ સાયબર સિક્યોરિટી અભ્યાસક્રમ

M. : +91 63574 36781 Website : www.rru.ac.in

1	B.Tech. in Computer Science & Engineering (Cyber Security)	4 Years	Admission Through ACPC After 12 science
2	PG Diploma in Cyber Security & Digital Forensics		
3	M.Tech. Cyber Security	2 Years	
4	M.Sc. Cyber Security and Digital Forensics	2 Years	

BE/BTECH in Computer Science & Engineering (Cyber Security)-4 Years

અભ્યાસક્રમ ભણાવતી ગુજરાતની એન્જિનિયરિંગ કોલેજો, જેમાં ઈજનેરી અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે નિમાયેલ પ્રવેશ સમિતિ દ્વારા પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

Ahmedabad Institute Of Tech, Ahmedabad	PVT	Ahmedabad	Gujarat Technological University	74500	www.aitindia.in
Asha M. Tarsadia Institute of Computer Science & Technology, Maliba Campus, Bardoli	PVT	Surat	Uka Tarsadia University	77500	https://utu.ac.in/amtics/index.html
Dr. Subhash University, School of Engineering & Technology, Junagadh	PVT	Junagadh	Dr. Subhash University	77175	www.dsuni.ac.in
Gandhinagar Institute Of Technology, Moti Bhoyan, Kalol, Gandhinagar	PVT	Gandhinagar	Gandhinagar University	68250	www.gandhinagaruni.ac.in
Ganpat University, Institute of Computer Tech., Kherva, Mehsana	PVT	Mehsana	Ganpat University	Fee will be declared by appellate committee	https://ict.guni.ac.in/
GYANMANJARI INSTITUTE OF TECHNOLOGY Bhavnagar	PVT	Bhavnagar	GYANMANJARI INNOVATIVE UNIVERSITY	91000	www.gmiu.edu.in
Hansaba College Of Engineering And Technology, Siddhpur	PVT	Patan	GOKUL GLOBAL UNIVERSITY	77700	www.gokuluniversity.ac.in
Hasmukh Goswami College Of Engg, Vahelal	PVT	Ahmedabad	Monark University	64000	www.monarkuni.ac.in

ITM (SLS) Baroda University (Formerly Known as ITM Universe), Vadodara	PVT	Vadodara	ITM SLS BARODA UNIVERSITY	88000	www.itmbu.ac.in
ITM Vocational University, Waghodia, Dist: Vadodara	PVT	Vadodara	ITM VOCATIONAL UNIVERSITY	63000	www.itm.ac.in
L.J. Institute Of Engg And Tech., Ahmedabad	PVT	Ahmedabad	LOK JAGRUTI KENDRA UNIVERSITY	94000	https://ljk.edu.in/
Marwadi Education Foundation's Group of Institutions - Faculty of Engineering & Technology, Rajkot	PVT	Rajkot	Marwadi University, Rajkot	Fee will be declared by appellate committee	http://marwadiuniversity.ac.in/
P.P. Savani School of Engineering, P.P. Savani University, Kosamba	PVT	Surat	P P SAVANI UNIVERSITY	97650	www.ppsu.ac.in
Parul Institute of Engineering & Technology, Waghodia, Vadodara	PVT	Vadodara	PARUL UNIVERSITY	Fee will be declared by appellate committee soon.	www.paruluniversity.ac.in
Silver Oak College Of Engg., & Tech. (WITHIN AMHEDABAD MUNICIPAL CORPORATION LIMIT), Ahmedabad	PVT	Ahmedabad	SILVER OAK UNIVERSITY	Fee will be declared by FRC soon.	https://silveroakuni.ac.in/
Unitedworld Institute of Technology, Uvarsad, Gandhinagar	PVT	Gandhinagar	Karnavati University	124000	https://karnavatiuniversity.edu.in/
Vidhyadeep Institute of Engineering & Technology, Anita(Kim), Surat	PVT	Surat	Vidhyadeep University	75600	https://vid

Pandit Deendayal Energy University, Knowledge Corridor, Raisan, Gandhinagar, Gujarat - 382 426. Phone number : 079-23275060 Website : <https://pdeu.ac.in/>

આ યુનિવર્સિટીમાં M.Tech Cyber Security અભ્યાસક્રમ ઉપલબ્ધ છે. (ટ્યૂશન ફી સેમેસ્ટર દીઠ ₹ ૭૫૦૦૦)

વિકાસ વર્તુળ ટ્રસ્ટ,
વડવા વોશિંગઘાટ સામે, ગંગાજળિયા તળાવ,
ભાવનગર - ૩૬૪ ૦૦૧

પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગ એટલે શું? AIના યુગમાં નવી કારકિર્દીનો ઉદય

પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગનો અર્થ શું?

સરળ શબ્દોમાં કહીએ તો, પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગ એ AIને સાચી રીતે સૂચના (Prompt) આપવાની કળા અને વિજ્ઞાન છે, જેથી તે ઇચ્છિત અને ગુણવત્તાપૂર્ણ પરિણામ આપે. એ દૃષ્ટિએ પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગ ભવિષ્યની ભાષા છે.

પ્રોમ્પ્ટ એટલે AIને આપેલો પ્રશ્ન, આદેશ અથવા સૂચન. જેમકે, “એક પ્રેરણાદાયક ભાષણ લખો” એક સામાન્ય પ્રોમ્પ્ટ છે, જ્યારે “૧૦૦૦ શબ્દોનું, યુવાનોને પ્રેરિત કરતું, સરળ ગુજરાતી ભાષામાં લખાયેલ ભાષણ તૈયાર કરો” – આ વધુ સ્પષ્ટ અને અસરકારક પ્રોમ્પ્ટ કહેવાય.

આ સ્પષ્ટતા, બંધારણ અને હેતુપૂર્ણ સૂચના આપવાની કુશળતાને પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગ કહેવામાં આવે છે.

પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયર કેમ જરૂરી છે?

AI ખૂબ શક્તિશાળી છે, પરંતુ તે માણસ જે કહે તે પ્રમાણે જ કાર્ય કરે છે. AI ને શું કહેવું – એ જ છે નવી સ્કિલ ! ખોટી અથવા અધૂરી સૂચના આપીએ તો પરિણામ પણ અસ્પષ્ટ મળે. અહીં પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરનું મહત્ત્વ ઊભું થાય છે.

પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયર એ વ્યક્તિ છે, જે

- પ્રશ્ન કેવી રીતે પૂછવો તે જાણે છે,
- AIની ક્ષમતાઓ અને મર્યાદાઓ સમજે છે,
- યોગ્ય શબ્દો, સંદર્ભ અને માળખું આપે છે,
- ઇચ્છિત આઉટપુટ મેળવવા પ્રોમ્પ્ટને વારંવાર સુધારે છે. અર્થાત્, તે માનવવિચાર અને મશીનબુદ્ધિ વચ્ચેનો પુલ બની જાય છે.

પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગમાં શું આવડવું જોઈએ?

આ ક્ષેત્ર માત્ર ટેકનિકલ લોકો પૂરતું સીમિત નથી.

તેમાં ભાષા, તર્ક, સર્જનાત્મકતા અને વિશ્લેષણ શક્તિનું સંયોજન જરૂરી છે.

મહત્ત્વપૂર્ણ કુશળતાઓ:

૧. ભાષા પર મજબૂત પકડ – ખાસ કરીને અંગ્રેજી, કારણ કે મોટા AI મોડેલ્સ અંગ્રેજીમાં વધુ અસરકારક હોય છે.
૨. સ્પષ્ટ વિચારશક્તિ – શું જોઈએ છે તે ચોક્કસ રીતે વ્યક્ત કરી શકાય.
૩. લોજિકલ થિંકિંગ – પ્રશ્નને પગલાંમાં વહેંચવાની ક્ષમતા.
૪. સર્જનાત્મકતા – નવા પ્રકારના પ્રોમ્પ્ટ ઘડવાની ક્ષમતા.
૫. AI ટૂલ્સની સમજ – જેમકે ચેટબોટ્સ, ઇમેજ જનરેટર્સ, ટેક્સ્ટ ટૂલ્સ વગેરે.
૬. પ્રયોગ કરવાની તૈયારી – ટ્રાયલ અને એરર દ્વારા શીખવું.

આ ક્ષેત્રમાં આવવા માટે ઊંડું પ્રોગ્રામિંગ જ્ઞાન ફરજિયાત નથી, પરંતુ ટેકનોલોજીમાં રસ હોવો આવશ્યક છે.

પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયર શું કામ કરે છે?

પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરની જવાબદારીઓ જુદી જુદી

જગ્યાએ જુદી જુદી હોઈ શકે છે, જેમકે:

- AI માટે અસરકારક પ્રોમ્ટ ડિઝાઇન કરવી.
- અલગ-અલગ પ્રકારનાં પરિણામો ચકાસવા.
- આઉટપુટની ગુણવત્તા સુધારવી.
- ભૂલો ઘટાડવી અને ચોકસાઈ વધારવી.
- કંપનીની જરૂર મુજબ કસ્ટમ પ્રોમ્ટ તૈયાર કરવું.
- કન્ટેન્ટ, કોડ, ડિઝાઇન, ડેટા માટે પ્રોમ્ટ વિકસાવવું.
- ટીમને AI ઉપયોગ અંગે માર્ગદર્શન આપવું.

પ્રોમ્ટ એન્જિનિયરિંગમાં કારકિર્દીના વિકલ્પો

આ ક્ષેત્ર ઝડપથી વિકસી રહ્યું છે અને વિવિધ ઉદ્યોગોમાં તેની માંગ વધી રહી છે.

૧. Prompt Engineer / AI Prompt Specialist મુખ્ય ભૂમિકા AI માટે અસરકારક સૂચનાઓ તૈયાર કરવાની હોય છે.
૨. AI Content Strategist કન્ટેન્ટ બનાવવા માટે AI કેવી રીતે વાપરવું તે નક્કી કરે છે અને પ્રોમ્ટ્સ ડિઝાઇન કરે છે.
૩. Conversational Designer ચેટબોટ્સ અને વર્ચ્યુઅલ આસિસ્ટન્ટ માટે સંવાદની રચના કરે છે.
૪. AI Trainer / Model Evaluator AIના જવાબોનું મૂલ્યાંકન કરે છે અને તેને સુધારવા માટે પ્રોમ્ટ્સ બનાવે છે.
૫. Automation & Workflow Designer AI આધારિત વર્કફ્લો અને પ્રક્રિયાઓ ડિઝાઇન કરે છે.
૬. Freelance Prompt Consultant કંપનીઓ અને વ્યક્તિઓને પ્રોમ્ટ તૈયાર કરવામાં સલાહ આપે છે.

ક્યાં ક્ષેત્રોમાં તકો છે?

- મીડિયા અને કન્ટેન્ટ ઉદ્યોગ
- માર્કેટિંગ અને જાહેરાત
- શિક્ષણ અને ઈ-લર્નિંગ
- સોફ્ટવેર અને IT
- હેલ્થકેર
- ઈ-કોમર્સ

● કસ્ટમર સપોર્ટ

● રિસર્ચ અને ડેટા એનાલિસિસ

જ્યાં AI છે, ત્યાં પ્રોમ્ટ એન્જિનિયરિંગની જરૂર છે.

આ ક્ષેત્રમાં શરૂઆત કેવી રીતે કરવી?

૧. AI ટૂલ્સનો નિયમિત ઉપયોગ શરૂ કરો
૨. અલગ પ્રકારના પ્રોમ્ટ લખીને પ્રયોગ કરો
૩. પરિણામોનું વિશ્લેષણ કરો
૪. ઓનલાઇન કોર્સ અને ટ્યૂટોરિયલ્સથી શીખો
૫. પોતાનું પ્રોમ્ટ પોર્ટફોલિયો બનાવો
૬. ફ્રી લાન્સ અથવા ઈન્ટર્નશિપથી અનુભવ મેળવો

1. UX Display Institute - Prompt Engineering Course

Address : 106/4, Sector-C, Defence Colony, Ambala Cantt, Haryana, India

Website : <https://uxdisplayinstitute.com/prompt-engineering-course/>

Course Details :

Course Name

Prompt Engineering (Basic to Advanced)

Duration

- 1 month (basic)
- 2–3 months (advanced/master)
- Mode: Online / Hybrid

Fees

- ₹ 59,000 (basic – 1 month)
- ₹ 1,49,000 – ₹ 2,49,000 (advanced/master)

What You Learn

- Prompt design techniques
- AI & NLP fundamentals
- Hands-on prompt creation
- Real-world AI applications

2. Skilitt - Master Prompt Engineering Course

Address : India (Online training platform)

Website : <https://www.skilitt.com/prompt-engineering>

Course Details :

- Duration : 6 months
- Mode : Online (job-oriented training)

Fees : ₹ 35,000

Highlights

- Beginner to advanced modules
- Hands-on projects
- AI tools & automation training

3. DevOpsSchool - Prompt Engineering Certification

Address: India (Online)

Website: <https://www.devopsschool.com/courses/prompt-engineering/>

Course Details :

- Duration: 10–15 hours

Mode • Self-paced

- Live instructor-led

Fees : ₹ 4,999 (self-learning)
₹ 24,999 (live training)

Highlights

- Short-term certification
- Lifetime access
- Suitable for beginners

4. TechPratham - Prompt Engineering Training

Address : India (Online classes)

Website : <https://www.techpratham.com/courses/prompt-engineering>

Course Details :

- Duration: 8 weeks
- Mode: Online

Fees : Not clearly mentioned (contact institute)

Highlights

- Covers zero-shot, few-shot prompting
- Real-world AI use cases
- Practical assignments

5. IIM Bangalore (SWAYAM) - Prompt Engineering Course

Address: Bangalore, India (Online via SWAYAM platform)

Website: <https://swayam.gov.in>

Course Details :

- Duration: 8 weeks
- Mode: Online

Fees : Course: Free

- Certificate: Paid (optional)

Highlights

- Government-recognized platform
- Beginner-friendly
- Academic + practical concepts

6. Aaghaz AI - Advanced Prompt Engineering Program

Address: India (Online)

Website: <https://www.aaghaz.ai>

Course Details :

- Duration: 12 weeks
- Mode: Online

Fees : Not publicly listed

Highlights

- Industry-focused training
- Hands-on AI projects
- Career-oriented program

હેવન એન્ડલેવ,
ન્યૂ અલકાપુરી, વડોદરા- ૩૯૦ ૦૨૧

વિદેશમાં શિક્ષણ અને કારકિર્દીની તકો

વિદેશમાં અભ્યાસ માટે વિજ્ઞા પ્રોસેસ અને યુનિવર્સિટી પ્રવેશ માટે તમે અંગ્રેજીમાં પૂરતા પ્રોફેસિયન્ટ છો તે સાબિત કરવું જરૂરી હોય છે. સામાન્ય રીતે મોટાભાગના દેશોમાં સર્વસ્વીકૃત પરીક્ષાઓમાં IELTS, PTE, TOEFL તેમજ Duo lingo English Test (DET) વગેરે સામેલ છે. પ્રવેશ માટે ઘણી બધી યુનિવર્સિટીઓ આ પરિબલોને ધ્યાને લઈ પ્રવેશ આપે છે. જ્યારે કેટલીક યુનિવર્સિટીઓ મીડિયમ ઓફ ઇન્સ્ટ્રક્શન (MOI) સર્ટિફિકેટને પણ પ્રવેશ માટે માન્યતા આપતી હોય છે.

આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે અભ્યાસ કરી પોતાની કારકિર્દી બનાવવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે વિદેશમાં મોટાભાગે ત્રણ ઇન્ટેકમાં પ્રવેશ કાર્યવાહી થતી હોય છે. September (Fall/Autumn) January (Winter) May (Summer) જેમાં આપ પ્રવેશ મેળવી શકો છો.

અમેરિકા

અમેરિકામાં વિદ્યાર્થીઓએ પ્રવેશ મેળવવા માટે LSAT, MCAT, IELTS, GRE Graduate

Record Examination (GRE USA), TOEFL, PTE, ACT(The America Language Test, Duo lingo, SAT (Scholastic Assessment Test), GMAT, DAT (Dental Admission Test) વગેરે પરીક્ષાઓ યુનિવર્સિટીનાં પ્રવેશ અને જરૂરિયાતોને આધારિત પાસ કરવી પડે છે.

LSAT - Law School Admission Test એ કાયદાની કોલેજમાં પ્રવેશવા અથવા કાનૂની સંબંધિત કારકિર્દી બનાવવા માટે સામાન્ય રીતે જરૂરી છે. લો સ્કૂલ એડમિશન ટેસ્ટ એ લો સ્કૂલ એડમિશન કાઉન્સિલ દ્વારા સંભવિત લો સ્કૂલના ઉમેદવારો માટે સંચાલિત સ્ટાન્ડર્ડ ટેસ્ટ છે.

MCAT - Medical College Admission Test એ યુએસએમાં મેડિકલનો અભ્યાસ કરવા માટેની જરૂરી પરીક્ષા છે. મેડિકલ કોલેજ એડમિશન ટેસ્ટ એ યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ, ઓસ્ટ્રેલિયા, કેનેડા અને કેરેબિયન ટાપુઓમાં સંભવિત મેડિકલ વિદ્યાર્થીઓ માટે કમ્પ્યુટર-આધારિત પ્રમાણિત પરીક્ષા છે.

યુનાઈટેડ કિંગડમ

UKમાં અભ્યાસ કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓએ ભાષા અને એકેડમિકમાં તેમની નિપુણતા દર્શાવે તેવી પરીક્ષાઓ પાસ કરવી આવશ્યક છે જરૂરી પરીક્ષાઓ અભ્યાસક્રમ અને યુનિવર્સિટી પર આધારિત છે અને તેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થઈ શકે છે.

IELTS - International English Language Testing System એ વિવિધ યુનિવર્સિટીઓ માટે સૌથી વધુ પસંદગીની અંગ્રેજી ભાષા જાણકારીની ટેસ્ટ છે. જે વિદ્યાર્થીઓની અંગ્રેજીની જાણકારીને તપાસે છે, મોટાભાગની યુનિવર્સિટીઓ

પ્રવેશ માટે IELTS સ્કોર્સ સ્વીકારે છે,

PTE- Pearson Test of English એ અંગ્રેજી ભાષાની કૌશલ્યની કસોટી છે જે યુકેની ૯૯% યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે છે.

TOEFL - વિદેશી ભાષા તરીકે અંગ્રેજીની કસોટી એ અંગ્રેજી ભાષામાં ભણાવતી યુનિવર્સિટીઓમાં પ્રવેશ મેળવવા ઈચ્છતા અને જે તે દેશની મૂળ ભાષા નહીં બોલનાર માટે અંગ્રેજી ભાષાની ક્ષમતાને માપવા માટે પ્રમાણિત કસોટી છે. આ ટેસ્ટ ૧૯૦ થી વધુ દેશો અને પ્રદેશોમાં ૧૧,૦૦૦ થી વધુ યુનિવર્સિટીઓ અને અન્ય સંસ્થાઓ દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે છે. TOEFL - યુકેમાં અંગ્રેજી ભાષાની આ પરીક્ષા ઘણીવાર IELTSનો વિકલ્પ માનવામાં આવે છે .

GRE- Graduate Record Examinations એ એક પ્રમાણિત કસોટી છે જે યુનાઈટેડ સ્ટેટ્સ અને કેનેડા અને કેટલાક અન્ય દેશોની ઘણી સ્નાતક શાળાઓ માટે પ્રવેશ પ્રક્રિયાનો એક ભાગ છે. GRE એ સ્ટાન્ડર્ડાઈઝ ટેસ્ટ છે જે યુકેની યુનિવર્સિટીઓમાં સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ માટે બેઝિક છે .

GMAT - Graduate Management Test યુકેમાં મોટાભાગની બિઝનેસ મેનેજમેન્ટ યુનિવર્સિટીઓ અને કોલેજો આંતરરાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થીઓ માટે GMAT સ્કોર સ્વીકારે છે. ગ્રેજ્યુએટ મેનેજમેન્ટ ટેસ્ટ તરીકે પણ ઓળખાય છે.

CLT-Cambridge law test એ કેમ્બ્રિજ યુનિવર્સિટીમાં કાયદામાં માસ્ટર્સ કોર્સ કરવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓએ કેમ્બ્રિજ લૉ ટેસ્ટ માટે તેમના સ્કોર્સ સબમિટ કરવાનો રહેતો હોય છે.

GAMSAT - graduate medical school admissions test આ યુકેની પ્રવેશ પરીક્ષા એ વિદ્યાર્થીઓ માટે મુખ્ય જરૂરિયાત છે જેઓ મેડિકલ કોલેજોમાં અભ્યાસ માટે અરજી કરી રહ્યા છે.

LNAT- law national aptitude testનો ઉદ્દેશ એ જાણવાનો છે કે લૉ અભ્યાસક્રમ માટે યુનિવર્સિટીમાં પ્રવેશ માટે અરજી કરનાર ઉમેદવાર પાસે

જરૂરી જાણકારી અને સ્કિલ છે કે નહીં.

BMAT - Bio-Medical Admissions Test એ મેડિસિન, બાયોમેડિકલ સાયન્સ અને ડેન્ટિસ્ટ્રીના કોર્સ માટે અરજી કરતા કોઈ પણ અરજદારે BMAT પાસ કરવું જરૂરી છે.

UKCAT - UK Clinical Aptitude Test યુકેની યુનિવર્સિટીઓમાં મેડિકલ અથવા ડેન્ટલ ડિગ્રી પ્રોગ્રામ્સમાં રજિસ્ટર કરાવવા ઈચ્છુક વિદ્યાર્થીઓ માટે UKCAT ટેસ્ટની જરૂર પડે છે.

Duo lingo English Test. - એ યુકેની લગભગ ૪૦૦૦ સંસ્થાઓ દ્વારા સ્વીકૃત અંગ્રેજી કૌશલ્યની સ્ટાન્ડર્ડ ટેસ્ટ છે.

HPAT Test - Health Professions Admission Test જે યુકેમાં હેલ્થ પ્રોફેશન માટે અભ્યાસ કરવા માગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે છે.

MAT Test (Mathematics Admissions Test) STEP Test (Sixth Term Examination Paper). ગણિતના અભ્યાસક્રમની પ્રવેશ પરીક્ષાઓ. ૧૦/૧' નો ઉપયોગ યુનિવર્સિટી ઓફ ઓક્સફર્ડ અને ઈમ્પિરિયલ કૉલેજ, લંડન દ્વારા ગણિત અને ગણિત સંબંધિત અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે-કરવામાં આવે છે.

કેનેડા

કેનેડામાં અભ્યાસ કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓએ ભાષા અને એકેડમિકમાં તેમની નિપુણતા દર્શાવે તેવી

પરીક્ષાઓ પાસ કરવી આવશ્યક છે જરૂરી પરીક્ષાઓ અભ્યાસક્રમ અને યુનિવર્સિટી પર આધારિત છે અને તેમાં નીચેનાનો સમાવેશ થઈ શકે છે.

Language tests - IELTS, TOEFL, અથવા PTE એ અંડરગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ્સ માટે સામાન્ય ભાષા પ્રોફિસિયન્સી ટેસ્ટ છે, ખાસ કરીને જો વિદ્યાર્થીની પ્રથમ લેંગ્વેજ અંગ્રેજી ન હોય.

CAEL - Canadian Academic English Language ટેસ્ટ એ કેનેડામાં અંગ્રેજીમાં ભણાવતી યુનિવર્સિટીઓ અને મોટાભાગની અંગ્રેજીમાં ભણાવતી કોલેજો દ્વારા સ્વીકારવામાં આવે છે.

GRE (Graduate Record Examination) બિનવ્યાવસાયિક ક્ષેત્રમાં ગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ માટે ઘણી વાર જરૂરી છે .

GMAT (Graduate Management Admission Test) વ્યાપાર સંબંધિત પ્રોગ્રામ માટે જરૂરી છે.

MCAT (Medical College Admission Test) ક્યારેક મેડિકલ પ્રોગ્રામ્સ માટે જરૂરી હોય છે.

LSAT (Law School Admission Test) ક્યારેક લો સ્કૂલ માટે જરૂરી હોય છે .

SAT-Scholastic Aptitude Test એ અંડરગ્રેજ્યુએટ એડમિશન માટે સામાન્ય જરૂરિયાત છે. તે ગણિત, વાંચન અને લેખન સ્કિલ ટેસ્ટ છે.

Cambridge - Cambridge IGCSE અથવા O લેવલની લાયકાત કેટલીક કોલેજોને કોલેજમાં પ્રવેશ

માટે ઓછામાં ઓછા પાંચ Cambridge IGCSE અથવા O લેવલની લાયકાતની જરૂર હોય છે .

દરેક યુનિવર્સિટી તેના પોતાના પ્રવેશ ધોરણોની જરૂરિયાતો નક્કી કરે છે અને દરેક અરજદારની લાયકાતનું વ્યક્તિગત રીતે મૂલ્યાંકન કરતી હોય છે એ બાબત વિદ્યાર્થીઓએ ખાસ ધ્યાનમાં રાખવી.

ઓસ્ટ્રેલિયા

Australiaમાં અભ્યાસ કરવા માટે વિદ્યાર્થીઓએ યુનિવર્સિટીની જરૂરિયાત મુજબ નીચેની પરીક્ષાઓ પાસ કરવી જરૂરી છે.

- અંગ્રેજી ભાષા માટે ઓસ્ટ્રેલિયાની પરીક્ષાઓ IELTS, PTE, TOEFL અને CAE

- ઓસ્ટ્રેલિયામાં અંડરગ્રેજ્યુએટ અભ્યાસક્રમો માટે પરીક્ષાઓ UMAT, ISAT, SAT, ACT, LSAT

- MS અભ્યાસ કરવા માટેની પ્રવેશ પરીક્ષાઓ MCAT. GMAT, LSAT

યુરોપ

યુરોપમાં અભ્યાસ કરવા માટે, આંતરરાષ્ટ્રીય વિદ્યાર્થીઓએ પરીક્ષા પાસ કરવાની અને અન્ય આવશ્યકતાઓને પૂર્ણ કરવાની જરૂર પડી શકે છે, જેમાં નીચેનાની પરીક્ષાઓનો સમાવેશ થાય છે:

આંતરરાષ્ટ્રીય GCSE, AS, અને A લેવલ : પ્રોફેશનલ સ્નાતકની ડિગ્રીમાં પ્રવેશ માટે, તમારે ઓછામાં ઓછા બે / લેવલ સહિત ઓછામાં ઓછા સાત વિષયોની જરૂર પડશે.

TOEFL (વિદેશી ભાષા તરીકે અંગ્રેજીની કસોટી): ૧૩૦થી વધુ દેશોની યુનિવર્સિટીઓ દ્વારા TOEFLને સંપૂર્ણપણે સ્વીકારવામાં આવે છે.

IELTS યુરોપની યુનિવર્સિટીઓ માટે પણ સ્વીકૃત પ્રવેશ પરીક્ષા છે.

જુદા જુદા દેશોમાં સ્નાતક અને માસ્ટર ડિગ્રીઓનો સમયગાળો

USAમાં સ્નાતકની ડિગ્રી એટલે ચાર વર્ષનો પૂર્ણ સમયનો અભ્યાસક્રમ. વિદ્યાર્થીઓએ સામાન્ય

રીતે ૧૨૦-૧૨૮ સેમેસ્ટર ક્રેડિટ પૂર્ણ કરવા પડે છે. જે ઘણીવાર ૪ વર્ષમાં પણ વિભાજિત થતા હોય છે.

જ્યારે માસ્ટર ડિગ્રી સામાન્ય રીતે પૂર્ણ સમયના અભ્યાસમાં ૧થી ૨ વર્ષનો સમય થતો હોય છે. મોટાભાગનાં અભ્યાસક્રમોને પૂર્ણ કરવા માટે ૩૦-૩૬ ક્રેડિટ ક્લાક અથવા તો ૧૮-૨૪ મહિનાનો સમય થતો હોય છે, જ્યારે STEM અથવા એન્જિનિયરીંગમાં ૨ વર્ષ થતા હોય છે.

UKમાં સ્નાતકની ડિગ્રી સામાન્ય રીતે ઈંગ્લેન્ડમાં, વેલ્સ અને ઉત્તર આયર્લેન્ડમાં પૂર્ણ સમયનાં અભ્યાસક્રમનાં ૩ વર્ષ અને સ્કોટલેન્ડમાં ૪ વર્ષ થતા હોય છે. જ્યારે ૩ વર્ષનાં અભ્યાસક્રમો પ્રમાણભૂત હોય છે ત્યારે સેન્ડવીચ યર (પ્લેસમેન્ટ) સાથેના કાર્યક્રમો ઘણીવાર ૪ વર્ષના પણ હોય છે.

માસ્ટર ડિગ્રીનો અભ્યાસક્રમ સામાન્ય રીતે ૧ વર્ષ (૧૨ મહિના)નો હોય છે. યુકેમાં પાર્ટ ટાઇમ વિકલ્પો પણ ઉપલબ્ધ છે. જેનો સામાન્ય રીતે પૂર્ણ થવામાં ૨થી ૪ વર્ષનો સમયગાળો થતો હોય છે. જેમાં ઘણીવાર ૧૮૦ ક્રેડિટ હોય છે.

CANADAમાં પૂર્ણ સમયની સ્નાતકની ડિગ્રી માટે ૪ વર્ષનો સમયગાળો થતો હોય છે. જેનાં કારણે ૧૨૦-૧૪૪ જેટલી ક્રેડિટ મળતી હોય છે. કેટલાક સામાન્ય સ્નાતક અભ્યાસક્રમો ૩ વર્ષમાં પણ પૂર્ણ કરી શકાય છે. જ્યારે ૪ વર્ષના અભ્યાસક્રમો ઓનર્સ ડિગ્રી માટે માન્ય છે. કો-અપ પ્રોગ્રામ જેમાં પેઈડ વર્ક અનુભવનો સમાવેશ થાય છે. જેમાં ૪.૫ થી ૫ વર્ષનો સમયગાળો પણ થતો હોય છે.

માસ્ટર ડિગ્રી સામાન્ય રીતે પૂર્ણ સમયના અભ્યાસ માટે ૧થી ૨ વર્ષ એટલે કે ૧૨થી ૨૪ મહિના જેટલો સમયગાળો થતો હોય છે. કોર્સ આધારિત માસ્ટર પ્રોગ્રામ ઘણીવાર એક વર્ષમાં પૂરા થતા હોય છે. જ્યારે સંશોધન આધારિત (થીસિસ) અભ્યાસક્રમ ૨ વર્ષ અને કેટલાક વિશિષ્ટ કે વ્યાવસાયિક અભ્યાસક્રમો ૩ વર્ષ સુધી ચાલતા હોય છે.

Europeમાં સ્નાતકની ડિગ્રીનો સમયગાળો

સામાન્ય રીતે ૩થી ૪ વર્ષનો હોય છે. જ્યારે પૂર્ણ સમયની માસ્ટર ડિગ્રીનો સમયગાળો સામાન્ય રીતે ૧થી ૨ વર્ષનો હોય છે. જે સામાન્ય રીતે ૬૦-૧૨૦ ECTS ક્રેડિટને અનુરૂપ હોય છે. જ્યારે કેટલાક ખંડીય યુરોપિયન દેશો (દા.ત. જર્મની) સામાન્ય રીતે ૨ વર્ષ એટલે કે ૪ સેમેસ્ટરનો સમયગાળો હોય છે.

Australiaમાં સ્નાતકની પૂર્ણ સમયની ડિગ્રી માટે ૩ થી ૪ વર્ષનો સમયગાળો થતો હોય છે. માનક ડિગ્રી સામાન્ય રીતે ૩ વર્ષની જ્યારે વિશિષ્ટ ક્ષેત્રો (જેમકે એન્જિનિયરીંગ) અથવા ઓનર્સ પ્રોગ્રામ માટે સામાન્ય રીતે ૪ વર્ષનો સમયગાળો થતો હોય છે.

ઓસ્ટ્રેલિયામાં પૂર્ણ સમયના માસ્ટર ડિગ્રી અભ્યાસક્રમ માટે ૧થી ૨ વર્ષનો સમયગાળો થતો હોય છે, જેમાં ઘણા અભ્યાસક્રમો ૧.૫થી લઈ ૨ વર્ષ સુધીના પણ જોવા મળે છે. ઘણા ફાસ્ટટ્રેક અભ્યાસક્રમો ૧ વર્ષમાં પૂર્ણ કરી શકાય છે, જેનો આધાર યુનિવર્સિટી અને જે તે કોર્સવર્ક કે સંશોધન માસ્ટર છે તેના પર રહેતો હોય છે.

NewZealandમાં સ્નાતક અભ્યાસક્રમો પૂર્ણ સમય માટે ૩ વર્ષ થતાં હોય છે, જેમાં NZQA પર લેવલ ૭ પર ૩૬૦ ક્રેડિટનો સમાવેશ થાય છે. જ્યારે મોટાભાગની ડિગ્રી ૩ વર્ષની હોય છે ત્યારે વિશિષ્ટ અથવા વ્યાવસાયિક કાર્યક્રમો જેમકે એન્જિનિયરિંગ, કાયદો જેવા ડિગ્રી અભ્યાસક્રમોમાં ૪થી ૫ વર્ષનો સમય લાગી શકે છે.

ન્યૂઝીલેન્ડમાં માસ્ટરની ડિગ્રી માટે ૧થી ૨ વર્ષનો સમય લાગતો હોય છે. જેમાં સંશોધન આધારિત અથવા વ્યાવસાયિક માસ્ટર સામાન્ય રીતે ૨ વર્ષના હોય છે.

Germanyમાં સ્નાતકની ડિગ્રી સામાન્ય રીતે ૩ વર્ષ એટલે કે ૬ સેમેસ્ટરમાં હોય છે. કુલ ૧૮૦ ECTS ક્રેડિટ કેટલાક વિશિષ્ટ કે એન્જિનિયરિંગ પ્રોગ્રામ ૩.૫થી ૪ વર્ષ સુધીના પણ હોય છે. જ્યારે પૂર્ણ સમયની માસ્ટર ડિગ્રી ૧.૫થી ૨ વર્ષ સુધી (૩થી ૪ સેમેસ્ટર) હોય છે. જ્યારે સાર્વજનિક યુનિવર્સિટીઓમાં ઘણા તકનીકી કે શૈક્ષણિક કાર્યક્રમો ૨ વર્ષ સુધી ચાલતા હોય છે.

કેટલીક ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ ખાસ કરીને વ્યવસાય અથવા તકનીકી શાખાઓમાં એક વર્ષના અભ્યાસની પણ ઓફર કરે છે.

ગુજરાતનું યુવાધન યોગ્ય માર્ગદર્શનના અભાવે અવિશ્વસનીય વ્યક્તિઓના હાથમાં ફસાય નહીં તે માટે રાજ્ય સરકાર દ્વારા નિયામકશ્રી, રોજગાર અને તાલીમની કચેરીની મદદથી યુવાનોને સાચું માર્ગદર્શન આપવા સેન્ટર કાર્યરત કર્યા છે.

આ કેન્દ્રોને 'ઓવરસીઝ એમ્પ્લોયમેન્ટ એન્ડ કરિયર ઇન્ફોર્મેશન કેન્દ્ર' તરીકે ઓળખવામાં આવે છે. સમગ્ર માર્ગદર્શનની પ્રક્રિયા ખૂબ અસરકારક બનાવવા ૩ કાઉન્સિલરની ઓવરસીઝ એમ્પ્લોયમેન્ટ માટે કરાર આધારિત નિમણૂક કરવામાં આવે છે. આ કેન્દ્રો ઉમેદવારોને વિદેશની ભાષા માટેની આપવી પડતી જાણીતી પરીક્ષાઓ જેવી કે TOEFL, IELTS અને GRE માટે પણ જરૂરી મદદ પૂરી પાડે છે. પાસપોર્ટ બનાવવાની સમગ્ર પ્રક્રિયા માટે પણ આ કેન્દ્રો દ્વારા મદદ કરવામાં આવે છે.

૧. 'ઓવરસીઝ એમ્પ્લોયમેન્ટ એન્ડ કરિયર ઇન્ફોર્મેશન કેન્દ્ર'- અમદાવાદ

સહાયક નિયામકની (રોજગાર) કચેરી,
બ્લોક-એ, પ્રથમ માળ, બહુમાળી ભવન-અસારવા,

ગાંધીનગર પુલની પાસે, શાહીબાગ,
અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૦૪.

ફોન નં. : ૦૭૯-૨૯૭૦૩૬૪૨

ઈમેલ : overseasinfoahd@gmail.com

૨. 'ઓવરસીઝ એમ્પ્લોયમેન્ટ એન્ડ કરિયર ઇન્ફોર્મેશન કેન્દ્ર'- વડોદરા

મોડેલ કરિયર સેન્ટર, પ્રથમ માળ, ITC બિલ્ડિંગ,
ITI તરસાલી કેમ્પસ, વડોદરા-૩૯૦ ૦૧૧.

ફોન નં. : ૦૨૬૫-૨૬૩૩૨૬

ઈમેલ : overseasvadodara@gmail.com

૩. 'ઓવરસીઝ એમ્પ્લોયમેન્ટ એન્ડ કરિયર ઇન્ફોર્મેશન કેન્દ્ર'- રાજકોટ

૧/૩, બહુમાળી ભવન,

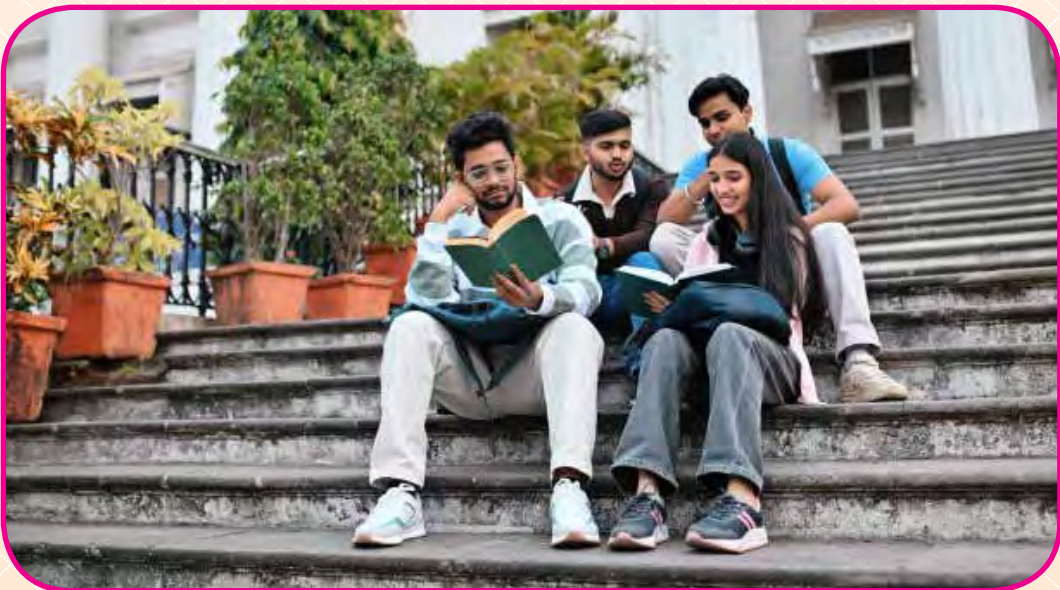
રેસકોર્સ સામે, રાજકોટ-૩૬૦ ૦૦૧

ફોન નં. : ૦૨૬૫-૨૬૩૧૩૨૬

employmentoverseasrajkot@gmail.com

com

૪, પ્રભુપાર્ક સોસાયટી, પાણીની ટાંકી પાસે,
સુખરામનગર, ગોમતીપુર, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૨૧
મો. ૯૨૨૭૬ ૨૦૫૨૪

વરદીનું સપનું, વિજયનો વિશ્વાસ : SSB દ્વારા ભારતીય સેનામાં ગૌરવશાળી કારકિર્દી

લે. કર્નલ (ડૉ) કમલપ્રીત સાગી (નિવૃત્ત)

શું તમારી આંખોમાં દેશસેવાનું સપનું છે? શું તમે એવું જીવન જીવવા માંગો છો જ્યાં સાહસ, શિસ્ત અને સન્માન તમારા રોજિંદા જીવનનો હિસ્સો હોય? જો હા, તો 'સર્વિસીસ સિલેક્શન બોર્ડ' (SSB) એ તમારાં સપના સાકાર કરવાનું પ્રવેશદ્વાર છે. ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ એ જીવનનો એવો વળાંક છે જ્યાંથી તમે ભારતીય ભૂમિસેના, નૌકાદળ કે વાયુસેનામાં ઓફિસર બનવાની સફર શરૂ કરી શકો છો.

૧. SSB શું છે?

સર્વિસીસ સિલેક્શન બોર્ડ (SSB) એ ભારતીય ભૂમિસેના, નૌકાદળ અને વાયુસેનામાં ઓફિસર બનવા માટેનું પ્રવેશદ્વાર છે. SSB માત્ર એક પરીક્ષા નથી, પરંતુ પાંચ દિવસ સુધી ચાલતી એક વ્યાપક વ્યક્તિત્વ મૂલ્યાંકન પ્રક્રિયા છે. SSB એ ભારતીય સશસ્ત્ર દળોમાં ઓફિસર બનવા માટેની પાંચ દિવસની વ્યાપક પસંદગી પ્રક્રિયા છે. પરંપરાગત પરીક્ષાઓથી વિપરીત, અહીં તમારા પાઠ્યપુસ્તકના જ્ઞાન કરતાં તમારા વ્યક્તિત્વ, માનસિક ક્ષમતા અને નેતૃત્વના ગુણોનું મૂલ્યાંકન કરવામાં આવે છે.

શૈક્ષણિક જ્ઞાનની ચકાસણી કરતી પરંપરાગત પરીક્ષાઓથી વિપરીત, SSBની પરીક્ષા એ મૂલ્યાંકન કરે છે કે શું તમે પડકારજનક પરિસ્થિતિઓમાં સૈનિકોનું નેતૃત્વ કરવા માટે જરૂરી ગુણો ધરાવો છો? તે તમારા વ્યક્તિત્વ, બુદ્ધિમત્તા, માનસિક ક્ષમતાઓ, નેતૃત્વ ક્ષમતા અને અધિકારી જેવા ગુણો (OLQs- Officer Like Qualities)નું મૂલ્યાંકન કરે છે.

આ પ્રક્રિયા ભારતનાં વિવિધ SSB કેન્દ્રો પર આયોજિત કરવામાં આવે છે, જેમાં અલાહાબાદ, બેંગલૂરુ, ભોપાલ, દેહરાદૂન અને અન્ય શહેરોનો સમાવેશ થાય છે. અહીં ઉમેદવારોનું મૂલ્યાંકન ત્રણ નિષ્ણાતોની ટીમ દ્વારા કરવામાં આવે છે: ઇન્ટરવ્યૂઈંગ ઓફિસર (IO), ગ્રૂપ ટેસ્ટિંગ ઓફિસર (GTO) અને મનોવૈજ્ઞાનિક (Psy-

chologist). આ ત્રણેય નિષ્ણાતો ઉમેદવારોને અલગ-અલગ દૃષ્ટિકોણથી પારખે છે, જેથી તેમના વ્યક્તિત્વ અને આંતરિક ક્ષમતાઓનું એક સંપૂર્ણ ચિત્ર તાદૃશ કરી શકાય.

[A] પાંચ દિવસની સફર

દિવસ ૧ - સ્ક્રીનિંગ : Officer Intelligence Rating (OIR) ટેસ્ટ અને Perception & Description Test PPDT (ચિત્ર અવલોકન અને વર્ણન). માત્ર ૨૦-૩૦% ઉમેદવારો જ આ તબક્કો સફળતાપૂર્વક પાર કરી શકે છે.

દિવસ ૨ - સાઈકોલોજિકલ ટેસ્ટ : Thematic Apperception Test (TAT), Word Association Test (WAT), Situation Reaction Test (SRT), and Self-Description Test (SD) (સ્વ-વર્ણન ટેસ્ટ)

દિવસ ૩-૪ : Group Testing Officer Tasks (GTO)નાં કાર્યો જૂથ ચર્ચા, આયોજન વ્યાયામ, અવરોધ દોડ અને ટૂંકું ભાષણ.

દિવસ ૨, ૩ અને ૪ દરમિયાન : વ્યક્તિગત મુલાકાત (Personal Interview) : ઇન્ટરવ્યૂઈંગ ઓફિસર (IO) સાથે અંદાજે ૩૦ થી ૪૫ મિનિટ સુધી ચાલતી આ એક વાતચીત છે, જેમાં તમારી પૃષ્ઠભૂમિ (background), રુચિઓ, જ્ઞાન અને સેનામાં જોડાવા માટેના તમારા પ્રોત્સાહન અથવા હેતુની ઊંડાણપૂર્વક

તપાસ કરવામાં આવે છે.

દિવસ ૫ - કોન્ફરન્સ : ઉમેદવાર વિશેના નિષ્કર્ષોને સ્પષ્ટ કરવા અને તેને પોતાની છાપ છોડવાની અંતિમ તક પૂરી પાડવા માટે ત્રણેય અધિકારીઓ (IO, GTO અને મનોવૈજ્ઞાનિક) સંયુક્ત રીતે બેઠક કરે છે.

૨. SSB શા માટે અસ્તિત્વમાં છે ?

લશ્કરમાં શૈક્ષણિક ગુણ કરતાં ચારિત્ર્ય (Character)નું મૂલ્ય વિશેષ છે.

● નિર્ણયશક્તિ : યુદ્ધના મેદાનમાં સેકન્ડોમાં લેવાયેલા નિર્ણય પર સૈનિકોના જીવનનો આધાર હોય છે.

● બનાવટનો અભાવ: પાંચ દિવસ સુધી કોઈ વ્યક્તિ પોતાનું નકલી વ્યક્તિત્વ જાળવી શકતી નથી.

● ક્ષમતાનાં બીજ (Potential) : લશ્કર ‘પરફેક્ટ’ માણસ નથી શોધતું, પણ એવો ‘કાયો માલ’ શોધે છે જેને તાલીમ આપીને હીરો બનાવી શકાય.

● મૂળભૂત પ્રશ્ન એ છે કે ભારતીય સશસ્ત્ર દળોને આટલી વિસ્તૃત પસંદગી પ્રક્રિયાની જરૂર કેમ છે? શા માટે માત્ર લેખિત પરીક્ષાઓ અને શૈક્ષણિક લાયકાત પર જ ભરોસો રાખવામાં આવતો નથી?

[A] સૈન્ય નેતૃત્વનું સ્વરૂપ (The Nature of Military Leadership)

સૈન્ય અધિકારીઓને માત્ર બુદ્ધિમત્તાની જ નહીં, પણ મજબૂત ચારિત્ર્યની પણ જરૂર હોય છે. તેમણે સૈનિકોનું નેતૃત્વ એવી પરિસ્થિતિઓમાં કરવાનું હોય છે જ્યાં જીવનું જોખમ હોય. અત્યંત દબાણ હેઠળ તેમણે ક્ષણભરમાં નિર્ણયો લેવા પડે છે. તેમણે સૈનિકોમાં આત્મવિશ્વાસ જગાડવો પડે છે, તેમનું મનોબળ ટકાવી રાખવું પડે છે અને પોતાની ટીમનું હિત તેમજ મિશનની

સફળતાની જવાબદારી સ્વીકારવી પડે છે.

માત્ર શૈક્ષણિક તેજસ્વિતા આ ગુણોની ખાતરી આપતી નથી. કોઈ વ્યક્તિ પરીક્ષામાં ૧૦૦% ગુણ મેળવી શકે છે, છતાં કટોકટીના સમયે કાર્ય કરવાની હિંમતનો અભાવ હોઈ શકે છે. કોઈ વ્યક્તિ પાઠ્યપુસ્તકો ગોખી શકે છે, છતાં કોઈ પોતાની ટીમની વ્યક્તિ પોતે આપેલાં કાર્યો અને આદેશને અનુસરવામાં નિષ્ફળ જઈ શકે છે. SSB એટલે અસ્તિત્વમાં છે કારણ કે લશ્કરને એવી વ્યક્તિઓની ઓળખ કરવાની જરૂર છે, જેઓ ક્ષમતા (Competence) અને ચારિત્ર્ય- પાત્રતા (Character) બંને ધરાવતા હોય.

[B] બાયોડેટાથી પર (Beyond the Resume) (અર્થાત્ : કાગળ પરની લાયકાતથી પર, જે તમારું સાચું અને આંતરિક વ્યક્તિત્વ છે.)

પસંદગીની પરંપરાગત પદ્ધતિઓ – જેમકે લેખિત કસોટીઓ અથવા અગાઉથી તૈયાર કરેલા જવાબો પર આધારિત ઇન્ટરવ્યૂ – તેમાં બનાવટ કરી શકાય છે. લોકો જવાબો ગોખી શકે છે, આત્મવિશ્વાસનો ડોળ કરી શકે છે, અથવા થોડા કલાકો માટે પોતાનું એક સુધારેલું સંસ્કરણ રજૂ કરી શકે છે. પરંતુ શું તેઓ પાંચ દિવસ સુધી સતત અવલોકન હેઠળ આ દેખાવ જાળવી શકે?

SSBની રચના તમને તમે જેવા છો તેવા જ જોવા માટે કરવામાં આવી છે. તે તમને વિવિધ પરિસ્થિતિઓમાં મૂકે છે – બૌદ્ધિક પડકારો, શારીરિક કાર્યો, જૂથ ગતિશીલતા (group dynamics), અને તણાવપૂર્ણ સંજોગો– અને અવલોકન કરે છે કે તમે કુદરતી રીતે કેવી પ્રતિક્રિયા આપો છો. તમારું સાચું વ્યક્તિત્વ તમે તમારા વિશે શું કહો છો તેમાં નહીં, પરંતુ જ્યારે તમને લાગે કે કોઈ તમને ખાસ જોતું નથી ત્યારે તમે કેવું વર્તન કરો છો તેમાં દેખાય છે.

[C] સંપૂર્ણતા નહીં, સંભવિત ક્ષમતાની ઓળખ (Identifying Potential, Not Perfection)

લશ્કર ૨૦ વર્ષના યુવાનો પાસેથી એક સંપૂર્ણ નેતા હોવાની અપેક્ષા રાખતું નથી. SSB માત્ર ‘ક્ષમતાનાં બીજ’ (Potential) શોધી રહ્યું છે – એવો કાયો માલ, જેને સઘન તાલીમ દ્વારા એક કુશળ અધિકારીમાં પરિવર્તિત કરી શકાય. શું તમે અતિશય દબાણ હેઠળ સ્પષ્ટતાથી

વિચારી શકો છો? શું તમે અન્ય સાથે હળીમળીને કામ કરી શકો છો? શું તમે પહેલ કરવાની હિંમત ધરાવો છો? શું તમે પ્રામાણિક છો? શું તમે તમારી ભૂલોમાંથી શીખવાની વૃત્તિ ધરાવો છો?"

“આ ગુણો જ એ સ્પષ્ટ કરે છે કે તમારામાં એક શ્રેષ્ઠ અધિકારી બનવા માટેનો ‘મૂળભૂત પાયો’ છે કે નહીં. તાલીમ દ્વારા રણનીતિ (Tactics) અને તકનીકી કૌશલ્યો ચોક્કસ શીખવી શકાય છે, પરંતુ તે અંતરની અખંડિતતા, સાહસ કે અન્ય વ્યક્તિ પ્રત્યેની સાચી સંવેદના કેળવી શકતી નથી. SSB માત્ર એવા જ વ્યક્તિઓની શોધ માટે અસ્તિત્વમાં છે જેઓ પહેલેથી જ આ મૂળભૂત આંતરિક ગુણો ધરાવે છે.

[D] સૈનિકોના જીવનનું રક્ષણ (Protecting Soldiers' Lives)

● SSBની સઘનતાનું કદાચ સૌથી મહત્વનું કારણ એ છે કે સૈનિકોના જીવન તેમના અધિકારીઓ પર નિર્ભર હોય છે. એક અક્ષમ અથવા અપ્રામાણિક અધિકારી માત્ર બિનઅસરકારક જ નથી – તે જોખમી પણ છે. તેઓ લોકોના મૃત્યુનું કારણ બની શકે છે. તેઓ યુનિટનું મનોબળ તોડી શકે છે. તેઓ રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સાથે બાંધછોડ કરી શકે છે.

● SSBની કઠોર પ્રક્રિયા એ લશ્કરની એવી ખાતરી કરવાની રીત છે કે જેઓ ખરેખર કમાન્ડની જવાબદારી માટે લાયક છે તેમની જ પસંદગી થાય. આ સામાન્ય લોકોની કસોટી કરે છે કે તેઓ આ પ્રક્રિયા માટે સક્ષમ છે કે નથી, પરંતુ જેઓ પ્રક્રિયા પૂર્ણ કરીને પસંદગી પામે છે તેઓ સૈનિકો દ્વારા તેમના અધિકારીઓ પર મૂકવામાં આવતા વિશ્વાસને પાત્ર છે તેની ખાતરી કરવા વિશે છે.

3. SSB કેવી રીતે કાર્ય કરે છે?

પસંદગીની આ પ્રક્રિયાને ઊંડાણપૂર્વક સમજવી જરૂરી છે, કારણ કે તે આ પ્રણાલી વિશેનાં રહસ્યો અને ભ્રમણાઓને દૂર કરી તેની પારદર્શિતા સ્પષ્ટ કરે છે.

[A] ઓફિસર થવા માટેના જરૂરી ૧૫ ગુણો - The 15 Officer Like Qualities (OLQs):

SSB મુખ્યત્વે ચાર પરિબળોના આધારે 15 વિશિષ્ટ ગુણો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે :

પરિબળ I આયોજન અને વ્યવસ્થાપન (બૌદ્ધિક ગુણો) : કાર્યક્ષમ બુદ્ધિમત્તા (Effective Intel-

ligence), તર્કશક્તિ (Reasoning Ability), આયોજન શક્તિ (Organizing Ability), અને અભિવ્યક્તિની ક્ષમતા (Power of Expression).

પરિબળ II સામાજિક અનુકૂલન (આંતરવૈયક્તિક કૌશલ્યો) : સામાજિક અનુકૂલનક્ષમતા (Social Adjustment), સહકાર (Cooperation), અને જવાબદારીની ભાવના (Sense of Responsibility).

પરિબળ III સામાજિક પ્રભાવશાળીતા (નેતૃત્વ કૌશલ્યો) : પહેલ કરવાની વૃત્તિ (Initiative), આત્મવિશ્વાસ (Self-Confidence), જૂથને પ્રભાવિત કરવાની ક્ષમતા, ઝડપી નિર્ણયશક્તિ, અને જીવંતતા (Liveliness).

પરિબળ IV સક્રિય લક્ષણો (કાર્ય-લક્ષી લક્ષણો) : દૃઢ નિશ્ચય (Determination), સહનશક્તિ/ક્ષમતા (Stamina), અને હિંમત (Courage).

દરેક કાર્ય, કસોટી અને પરસ્પરની વાતચીત પાછળનો મુખ્ય હેતુ આ ગુણોનું પ્રત્યક્ષ અવલોકન કરવાનો છે. મૂલ્યાંકનકારો આ તમામ ૧૫ ગુણોમાં તમારી નિપુણતા કે પૂર્ણતા નથી શોધતા. તેઓ માત્ર દરેક ક્ષેત્રમાં એક યોગ્ય પાયાની જરૂરિયાત (Reasonable Baseline) અને તેને તાલીમ દ્વારા વિકસાવવાની ક્ષમતા તપાસે છે.

[B] બહુ-મૂલ્યાંકનકાર પ્રણાલી (The Multi-Assessor System)

ત્રણ અલગ અલગ મૂલ્યાંકનકર્તાઓ હોવાથી બહુવિધ દૃષ્ટિકોણ મળે છે. મનોવૈજ્ઞાનિક (Psychologist) તમારા લેખિત પ્રતિભાવો અને વિચારસરણીનું વિશ્લેષણ કરે છે. GTO જૂથ સેટિંગ્સ અને શારીરિક કાર્યોમાં તમારા વર્તનનું અવલોકન કરે છે. જ્યારે ઈન્ટરવ્યૂઈંગ ઓફિસર (IO) વાતચીત દ્વારા તમારી પૃષ્ઠભૂમિ, જ્ઞાન અને તમારી પ્રેરણાઓનું અન્વેષણ કરે છે.

આ ત્રિ-પાંખીય પદ્ધતિ (Triangulation) વ્યક્તિગત પૂર્વગ્રહ અથવા પક્ષપાતની શક્યતા ઘટાડે છે. જો ત્રણેય મૂલ્યાંકનકારો સ્વતંત્ર રીતે તમારામાં સમાન ગુણોનું અવલોકન કરે, તો તે તેમના મૂલ્યાંકન પરના વિશ્વાસને વધુ મજબૂત બનાવે છે. જો તેમનાં મંતવ્યોમાં

ભિન્નતા હોય, તો 'કોન્ફરન્સ' (પરિષદ) દરમિયાન તેઓ સાથે મળીને ચર્ચા કરી શકે છે અને પોતાનાં અવલોકનોમાં રહેલા તફાવતોને દૂર કરી એક સર્વસંમત નિર્ણય પર પહોંચી શકે છે.

[C] નિરીક્ષણ કરો, પૂછપરછ નહીં (Observation, Not Interrogation)

SSB એ તમે ક્યાં ભૂલ કરો છો તેને પકડવા માટેની પ્રક્રિયા નથી, તે તમે કુદરતી રીતે (સ્વાભાવિક રીતે) જે કરો છો તેનું નિરીક્ષણ કરવા વિશે છે. મૂલ્યાંકનકારોને બાહ્ય વર્તણૂકોથી આગળ વધીને અંતર્ગત વ્યક્તિત્વ પેટર્ન સુધી જોવા માટે તાલીમ આપવામાં આવે છે. મૂલ્યાંકનકારો તમારી ઉપરછલ્લી વર્તણૂકની પાછળ છુપાયેલા વ્યક્તિત્વનાં મૂળભૂત પાસાંઓને પારખવા માટે પ્રશિક્ષિત હોય છે.

તેઓ નિરીક્ષણ કરે છે કે તમે અવરોધરૂપ કાર્યો (obstacle tasks)માં નિષ્ફળતાને કેવી રીતે હેન્ડલ કરો છો. તેઓ એ વાતની નોંધ લે છે કે જૂથ ચર્ચા (Group Discussion)માં તમે અન્ય લોકોને સાંભળો છો કે પછી માત્ર પોતાની જ વાત મનાવવાનો પ્રયત્ન કરો છો. તેઓ એ પણ જુએ છે કે તમે જૂથની સફળતાનો જશ પોતે લો છો કે પછી તમારા સાથીદારોના યોગદાનનો સ્વીકાર કરો છો. તણાવના સમયે તમે તમારી સ્વસ્થતા જાળવી રાખો છો કે પછી સરળતાથી ગભરાઈ જાઓ છો, તે પણ તેમના નિરીક્ષણ હેઠળ હોય છે.

[D] કામગીરી કરતાં પ્રમાણિકતા

SSB કેવી રીતે કાર્ય કરે છે તેનું કદાચ આ સૌથી મહત્વનું પાસું છે: તે તમારી મૌલિકતા અથવા સચ્ચાઈને મહત્વ આપે છે. તે વાસ્તવિકતા (Authenticity) ને પુરસ્કૃત કરે છે. તમે એક અધિકારી જેવા દેખાવાનો જેવો પ્રયત્ન કરશો, તે મોટેભાગે તમારા માટે નુકસાનકારક સાબિત થશે. મૂલ્યાંકનકારો (Assessors) બનાવટી વર્તનને ઓળખવામાં નિષ્ણાત હોય છે—પછી તે અતિશય આક્રમક નેતા હોય, કૃત્રિમ રીતે આત્મવિશ્વાસ બતાવનાર વક્તા હોય કે પછી ગોખેલા જવાબો આપનાર વ્યક્તિ હોય.

તમે ખરેખર જેવા છો તેવા જ રહેવું એ જ સફળતાની ચાવી છે—તમારી સાચી શક્તિઓ બતાવો, તમારી મર્યાદાઓનો સ્વીકાર કરો અને લોકો તથા કાર્યો સાથે પૂરી ઈમાનદારીથી જોડાઓ. સૈન્યને વૈવિધ્યસભર

વ્યક્તિત્વ ધરાવતા લોકોની જરૂર હોય છે. દરેક અધિકારી હંમેશા પોતાના જુનિયર પર રોફ જમાવનારા નથી હતા. કેટલાક શાંત અને વિચારશીલ હોય છે, તો કેટલાક ઊર્જાવાન અને મળતાવડા હોય છે. જો તેઓ પ્રામાણિક હોય અને તેમનામાં મૂળભૂત OLQs (Officer Like QualITies) ગુણો હોય, તો બંને પ્રકારના વ્યક્તિઓ પ્રભાવશાળી નેતા બની શકે છે.

[E] પરીક્ષણો પાછળનું મનોવિજ્ઞાન: વાસ્તવમાં શું પ્રક્રિયા થાય છે?

દરેક પરીક્ષણમાં શું થાય છે તે સમજવાથી સમગ્ર પ્રક્રિયા કેમ કરવામાં આવે છે તે જાણવામાં મદદ મળે છે:

OIR :

તમારે માત્ર ૩૦ મિનિટમાં શાબ્દિક (verbal) અને અશાબ્દિક (non-verbal) તર્કશક્તિના ૫૦ પ્રશ્નોના જવાબ આપવાના હોય છે. આ પ્રશ્નોમાં સમાનતા (analogies), શ્રેણી પૂર્ણ કરવી, કોડિંગ-ડિકોડિંગ અને તાર્કિક ક્ષમતાનો સમાવેશ થાય છે. આ ટેસ્ટ તમારી મૂળભૂત જ્ઞાનાત્મક ક્ષમતાનું મૂલ્યાંકન કરે છે—શું તમે સમયના દબાણ હેઠળ માહિતીને ઝડપથી અને સચોટ રીતે પ્રોસેસ કરી શકો છો? અહીં સંપૂર્ણતા (perfection)નો આગ્રહ ન રાખો; મૂલ્યાંકનકારો અપેક્ષા રાખે છે કે તમે તમારી બુદ્ધિશક્તિનો ઉપયોગ કરીને બને એટલા વધુ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો.

PPDT :

તમને ૩૦ સેકન્ડ માટે એક ઝાંખું અથવા અસ્પષ્ટ ચિત્ર બતાવવામાં આવે છે. ત્યાર પછીની ૫ મિનિટમાં, તમારે તે ચિત્રમાં બતાવેલાં પાત્રોની ઉંમર, લિંગ અને મૂડ, અત્યારે શું થઈ રહ્યું છે, તે સ્થિતિ શેના કારણે સર્જાઈ અને તેનું પરિણામ શું આવશે, તે દર્શાવતી એક વાર્તા લખવાની હોય છે.

ત્યારબાદ ૧૦-૧૫ ઉમેદવારોના જૂથમાં, દરેક ઉમેદવારે એક મિનિટમાં પોતાની વાર્તાનું વર્ણન કરવાનું હોય છે. આ પછી જૂથ ચર્ચા (GD) થાય છે જ્યાં તમારે સામૂહિક રીતે એક સામાન્ય વાર્તા પર સહમત થવાનું હોય છે. આ કસોટી એ બાબત જાહેર કરે છે કે :

- તમે પરિસ્થિતિઓને કેવી રીતે સમજો છો?
- શું તમારો દૃષ્ટિકોણ હકારાત્મક અને વ્યવહારુ છે?
- તમે જૂથમાં કેવી રીતે ક્રિયાપ્રતિક્રિયા છો?

- શું તમે બીજાને સાંભળો છો, રચનાત્મક યોગદાન આપો છો કે પછી પ્રભુત્વ જમાવવાનો પ્રયાસ કરો છો?

TAT :

તમને એક પછી એક ૧૨ ચિત્રો, દરેક ૩૦ સેકન્ડ માટે બતાવવામાં આવે છે. દરેક ચિત્ર પર વાર્તા લખવા માટે તમારી પાસે ૪ મિનિટનો સમય હોય છે. મૂલ્યાંકનકારો તમારી વિચાર પ્રક્રિયાને તપાસે છે—શું તમારી વાર્તાઓ હકારાત્મક, કાર્યલક્ષી (action-oriented) અને વ્યવહારુ છે?

શું તમારાં પાત્રો પહેલ કરે છે અને સમસ્યાઓનું નિરાકરણ લાવે છે, અથવા તેઓ સંજોગોના નિષ્ક્રિય ભોગ બને છે? તમારી વાર્તાઓ તમારી વિચારવાની કુદરતી શૈલીને છતાં કરે છે અને એ દર્શાવે છે કે તમે પડકારોને તક તરીકે જુઓ છો કે અવરોધ તરીકે.

WAT

સ્ક્રીન પર ૬૦ શબ્દો દેખાશે, દર ૧૫ સેકન્ડે એક શબ્દ. જેવો શબ્દ સામે આવે કે તરત જ તમારા મનમાં જે પહેલો વિચાર આવે તે તમારે લખવાનો હોય છે. આ કસોટીનો કુલ સમયગાળો ૧૫ મિનિટનો હોય છે.

અહીં કોઈ જવાબ સાચો કે ખોટો હોતો નથી. આ કસોટી તમારા સહજ પ્રતિભાવો દ્વારા તમારા વ્યક્તિત્વને ઉજાગર કરે છે. “પિતા”, “રાત”, “નિષ્ફળતા” અથવા “શત્રુ” જેવા શબ્દો તમારા મનમાં એવા વિચારો જગાડે છે જે તમારાં મૂલ્યો, ડર, સંબંધો અને જીવન પ્રત્યેના તમારા દૃષ્ટિકોણને દર્શાવે છે. હકારાત્મક અને રચનાત્મક જવાબો એક સંતુલિત વ્યક્તિત્વનું સૂચન કરે છે.

SRT:

તમને ૬૦ પરિસ્થિતિઓ—વ્યવહારુ સમસ્યાઓ અથવા દુવિદ્યાઓ—આપવામાં આવે છે અને તમારે કેવી પ્રતિક્રિયા આપવી તે લખવું આવશ્યક છે.. આ માટે ૩૦ મિનિટનો સમય આપવામાં આવે છે.

ઉદાહરણ તરીકે: “તે ઘરે એકલો હતો ત્યારે તેણે પાડોશીના ઘરેથી મદદ માટેની ચીસો સાંભળી.”

તમારા જવાબો દર્શાવે છે કે શું તમે પહેલ કરો છો, વ્યાવહારિક રીતે વિચાર કરો છો, બીજાના કલ્યાણનો વિચાર કરો છો અને જવાબદારી સ્વીકારો છો. તમારા પ્રતિભાવો ટૂંકા, વ્યવહારુ અને ક્રિયાલક્ષી (Action-oriented) હોવા જોઈએ.

સ્વ-વર્ણન (Self-Description) :

તમારે લખવાનું હોય છે કે તમે તમારી જાતને કેવી રીતે જુઓ છો, અન્ય લોકો તમને કઈ રીતે જુએ છે, તમારા માતા-પિતા અને મિત્રો તમારા વિશે શું વિચારે છે, અને તમે તમારા વ્યક્તિત્વમાં કયા ફેરફાર કરવા માંગો છો. આ કસોટી તમારી સ્વ-જાગૃતિ (Self-awareness), પ્રામાણિકતા અને તમારું વ્યક્તિત્વ બીજા પર કેવી અસર કરે છે તેની તમારી સમજણને છતાં કરે છે.

GTO કાર્યો - જૂથ ચર્ચા :

વર્તમાન બાબતો, સામાજિક મુદ્દાઓ અથવા સારાંશ (abstract) વિષયો જેવા વિષયો પર 15-20 મિનિટ માટે ચર્ચા કરવાની હોય છે. આમાં કોઈ નિર્ધારિત નેતા (Leader) હોતો નથી - દરેક વ્યક્તિ સમાન રીતે ભાગ લે છે. મૂલ્યાંકનકારો એ જુએ છે કે કોણ અર્થપૂર્ણ રીતે યોગદાન આપે છે, કોણ ધ્યાનથી સાંભળે છે, કોણ ચર્ચાને આગળ વધારવામાં મદદ કરે છે અને કોણ અન્યનાં મંતવ્યો પ્રત્યે આદર દર્શાવે છે.

ગ્રૂપ પ્લાનિંગ એક્સરસાઇઝ (GPE):

તમારા જૂથને એક ભૌગોલિક પ્રદેશ (Terrain)નું મોડેલ આપવામાં આવે છે, જેમાં અવરોધો, ગામડાઓ અને એક ચોક્કસ મિશન પૂર્ણ કરવાની વ્યૂહાત્મક પરિસ્થિતિ દર્શાવેલી હોય છે. તમારે ૧૦ મિનિટ વ્યક્તિગત રીતે તેનો અભ્યાસ કરવાનો હોય છે અને ત્યારબાદ ૨૦ મિનિટ સુધી જૂથમાં તેની ચર્ચા કરીને યોજના (Plan) બનાવવાની હોય છે. આ કસોટી તમારી સમસ્યાઓને સમજવાની ક્ષમતા, વ્યૂહાત્મક વિચારસરણી, વિચારોની રજૂઆત અને જૂથમાં સર્વસંમતિ સાધવાની શક્તિનું મૂલ્યાંકન કરે છે.

પ્રોગ્રેસિવ ગ્રૂપ ટાસ્ક (PGT) અને હાફ ગ્રૂપ ટાસ્ક (HGT):

તમારા જૂથે દોરડાં, પાટિયાં (planks) અને બેરલ (barrels) જેવી આપવામાં આવેલી મદદગાર સામગ્રીનો ઉપયોગ કરીને અવરોધો પસાર કરવાના હોય છે. આ દરમિયાન તમારે અમુક નિયમોનું પાલન કરવાનું હોય છે (જેમકે જમીન કે પાણીને સ્પર્શ કરવો નહીં, લાલ રંગના વિસ્તારોને અડવું નહીં વગેરે). GTO એ અવલોકન કરે છે કે તમારામાંથી કોણ સ્વાભાવિક રીતે નેતા છે, કોણ મદદગાર છે, કોણ નવા વિચારો આપે

છે અને જ્યારે બનાવેલું માળખું નિષ્ફળ જાય ત્યારે તમે તેને કેવી રીતે સંભાળો છો. HGTમાં જૂથને બે ભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે, જે કાર્યને વધુ જટિલ બનાવે છે.

ગ્રૂપ ઓબ્સ્ટેકલ રેસ (GOR) :

આમાં વિવિધ જૂથો સૌથી ઝડપથી અવરોધો પાર કરવા માટે એકબીજા સાથે સ્પર્ધા કરે છે. આ દોડ તમારી વ્યક્તિગત ઝડપ વિશે નથી, પરંતુ પરસ્પર સંકલન (Co-ordination), ટીમવર્ક અને સામૂહિક કાર્યક્ષમતા વિશે છે.

વ્યક્તિગત અવરોધો (Individual Obstacles - IO)

તમારે વ્યક્તિગત રીતે અલગ-અલગ મુશ્કેલી સ્તર ધરાવતા ૧૦ અવરોધો પાર કરવાના હોય છે. એવી અપેક્ષા નથી હોતી કે તમે બધા જ અવરોધો પૂર્ણ કરો—પરંતુ GTO એ અવલોકન કરે છે કે તમારો અભિગમ કેવો છે, પ્રયત્ન કરવાની તમારી હિંમત કેટલી છે, નિષ્ફળતા પછી તમારો નિશ્ચય કેવો છે, અને તમે તમારી ક્ષમતા મુજબના અવરોધો પસંદ કરો છો કે નહીં તે જુએ છે.

વ્યાખ્યાની (Lecturette):

તમને આપવામાં આવેલા ચાર વિકલ્પોમાંથી તમારે એક વિષય પસંદ કરવાનો હોય છે અને તેના પર ૩ મિનિટ સુધી બોલવાનું હોય છે. તમને પૂર્વ તૈયારી કરવા માટે ૩ મિનિટનો સમય આપવામાં આવે છે. વિષયો વર્તમાન પ્રવાહોથી લઈને અમૂર્ત (abstract) વિષયો સુધીના હોય છે. આ કસોટી તમારા જ્ઞાન, આત્મવિશ્વાસ, સંવાદ કૌશલ્ય અને દબાણ હેઠળ તમારા વિચારોને સુસંગત રીતે રજૂ કરવાની ક્ષમતાની કસોટી કરે છે.

વ્યક્તિગત મુલાકાત (Personal Interview)

આ ૩૦-૪૫ મિનિટની વાતચીતમાં તમારી પૃષ્ઠભૂમિ, શિક્ષણ, કુટુંબ, શોખ, વર્તમાન પ્રવાહો, સેવામાં જોડાવા માટેની તમારી પ્રેરણા, તમે જે સેવા માટે અરજી કરી રહ્યા છો તેના વિશેનું તમારું જ્ઞાન અને તમારી સ્વ-જાગૃતિ (self-awareness) વિશે ચર્ચા કરવામાં આવે છે. ઈન્ટરવ્યૂ લેનાર અધિકારી (IO) તમને ઊંડાણપૂર્વક પ્રશ્નો પૂછે છે અને ક્યારેક તમારા જવાબોને પડકારે છે, જેથી એ જાણી શકાય કે તમે દબાણ હેઠળ કેવી રીતે વર્તો છો. તેઓ તમારી પ્રામાણિકતા, જ્ઞાનની ઊંડાઈ,

વિચારોની સ્પષ્ટતા, પરિપક્વતા અને તમારી પ્રેરણા સાચી છે કે નહીં તેનું મૂલ્યાંકન કરે છે.

[F] સક્ષમ હોવા છતાં કેટલાક લોકો કેમ નિષ્ફળ જાય છે

ઘણા બુદ્ધિશાળી અને પ્રતિભાશાળી વ્યક્તિઓ SSBની પરીક્ષા પાસ કરી શકતા નથી. આનો અર્થ એ નથી કે તેઓ અસમર્થ છે. તેનો અર્થ એ છે કે તેઓ પાસ કરીને લશ્કરી નેતૃત્વ (Military Leadership) માટે કદાચ યોગ્ય ન હોય.

તેનાં કારણો આ હોઈ શકે છે :

- કદાચ તેઓ ટીમમાં કામ કરવાને બદલે સ્વતંત્ર રીતે (Independently) વધુ સારું કામ કરી શકતા હોય.
- કદાચ તેમને તાત્કાલિક નિર્ણય લેવાને બદલે ઊંડાણપૂર્વક વિશ્લેષણ કરવા માટે વધુ સમયની જરૂર હોય.
- કદાચ તેમની કારકિર્દીનાં લક્ષ્યો અને પ્રેરણાઓ અલગ હોય.

SSB એ વ્યક્તિ તરીકે તમારા મૂલ્યનો નિર્ણય નથી કરતું—તે માત્ર એક ચોક્કસ ભૂમિકા (Role) માટે તમે કેટલા યોગ્ય છો તે નક્કી કરે છે.

૪. SSB માટે તમારી જાતને કેવી રીતે તૈયાર કરવી?

SSBમાં સફળતા મેળવવી એ કોઈ યુક્તિઓ (tricks) શીખવા કે જવાબો ગોખવા વિશે નથી, પરંતુ તે તમારા સાચા વ્યક્તિત્વના વિકાસ (Genuine self-development) વિશે છે. તમે નીચે મુજબ તૈયારી કરી શકો છો:

[A] સ્વ-જાગૃતિ કેળવો

પ્રામાણિકપણે પોતાનું મૂલ્યાંકન કરીને શરૂઆત કરો. તમારી સાચી શક્તિઓ કઈ છે? તમારે ક્યાં સુધારાની જરૂર છે? તજાવમાં તમે કેવી પ્રતિક્રિયા આપો છો? અન્ય લોકો તમને કેવી રીતે જુએ છે? સ્વ-જાગૃતિ એ સુધારણાનો પાયો છે. તમારા વ્યક્તિત્વ અને વર્તન વિશે પ્રામાણિક પ્રતિસાદ માટે મિત્રો અને પરિવારને પૂછો.

[B] ઓફિસર જેવા ગુણો (OLQs) કેળવો

તમારા રોજિંદા જીવનમાં આ 15 OLQs (Officer Like QualITIES) વિકસાવવા પર કામ કરો:

- અસરકારક બુદ્ધિ (Effective Intelligence)

કેળવો : વ્યાપક વાંચન કરો—વર્તમાનપત્રો, વિવિધ વિષયો પરનાં પુસ્તકો અને લશ્કરી ઇતિહાસ વાંચો. કોઈ પણ પરિસ્થિતિનું અલગ-અલગ દૃષ્ટિકોણથી વિશ્લેષણ કરવાની ટેવ પાડો.

- તર્કશક્તિ (Reasoning Ability) વધારો : કોયડાઓ (puzzles) ઉકેલો, લોજિકલ રીઝનિંગના પ્રશ્નોનો મહાવરો કરો અને એસ જેવી વ્યૂહાત્મક રમતો રમો. પદ્ધતિસર વિચારતાં શીખો.
- આયોજન શક્તિ (Organizing Ability) સુધારો : કાર્યક્રમો, પ્રોજેક્ટ્સ અથવા પ્રવૃત્તિઓનું આયોજન કરવાની જવાબદારી લો. યોજના બનાવવી, સંસાધનોની ફાળવણી કરવી અને લોકો સાથે સંકલન સાધતા શીખો.
- અભિવ્યક્તિની શક્તિ (Power of Expression) વિકસાવો : તમારા વિચારોને સ્પષ્ટપણે રજૂ કરવાની પ્રેક્ટિસ કરો. ડિબેટ ક્લબમાં જોડાઓ, પ્રેઝન્ટેશન આપો અને નિયમિત લખવાની આદત પાડો. નેતૃત્વ માટે સંવાદ કરવો ખૂબ જ મહત્વનો છે.
- શારીરિક સજ્જતા (Physical Fitness) કેળવો નિયમિત કસરત દ્વારા સ્ટેમિના, શક્તિ અને ચપળતા વધારો. જોકે શારીરિક પાસાંઓ સીધાં ધ્યાનમાં લેવાતાં નથી, પરંતુ સ્વસ્થ શરીરમાં જ સ્વસ્થ મનનો વાસ હોય છે. તમારા હાથ અને અંગોનું સંકલન (Hand-limb coordination) મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે.
- હિંમત વધારો: તમારા ‘કમ્ફર્ટ ઝોન’ (આરામદાયક મર્યાદા) ને વારંવાર પડકારો. નવા અનુભવો મેળવો, જૂથમાં બોલવાનું રાખો અને ગણતરીપૂર્વકના જોખમો લો. હિંમત મહાવરાથી વધે છે.

[C] માહિતગાર અને જાગૃત રહો

દરરોજ વર્તમાનપત્રો વાંચો—વિશેષ કરીને રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા, સંરક્ષણ બાબતો, આંતરરાષ્ટ્રીય સંબંધો અને વર્તમાન પ્રવાહો પર ધ્યાન આપો. તમે જે સેવા (Army, Navy, કે Air Force) માટે અરજી કરી રહ્યા છો તેના વિશે જાણો. તેનો ઇતિહાસ, તેની કામગીરી (Operations), સાધન-સામગ્રી (Equipment) અને હાલનું નેતૃત્વ. આ જ્ઞાન તમારી વાસ્તવિક રુચિ (Genuine interest) દર્શાવે છે જે ઇન્ટરવ્યૂ દરમિયાન તમને ખૂબ

જ મદદરૂપ થશે.

[D] સામાજિક કૌશલ્યોનો મહાવરો કરો

તમારા ટીમવર્ક (સાથે મળીને કામ કરવાની ક્ષમતા) અને સામાજિક અનુકૂલન (Social adjustment) પર કામ કરો. જૂથ પ્રવૃત્તિઓ, રમતગમતની ટીમો અને સામુદાયિક સેવાઓમાં ભાગ લો. સક્રિય રીતે સાંભળતાં શીખો, અન્યનાં વિવિધ મંતવ્યોનો આદર કરો, પ્રભુત્વ જમાવ્યા વિના પોતાનું યોગદાન આપો અને બીજાને સફળ થવામાં મદદ કરો. આ કૌશલ્યો સીધી રીતે GTO કાર્યોમાં પ્રતિબિંબિત થાય છે.

[E] હકારાત્મક વિચારસરણીની પદ્ધતિ વિકસાવો

મનોવૈજ્ઞાનિક કસોટીઓમાં તમારી વિચારવાની પદ્ધતિ ખૂબ જ મહત્વ ધરાવે છે. પડકારોને તક તરીકે જોવાની, સમસ્યાઓ કરતાં તેના ઉકેલો પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવાની અને આશાવાદી છતાં વાસ્તવિક દૃષ્ટિકોણ રાખવાની તમારી જાતને તાલીમ આપો. જ્યારે મુશ્કેલીઓનો સામનો કરવો પડે, ત્યારે તમારી જાતને પૂછો: “હું આ બાબતે શું કરી શકું છું?” ને બદલે “આવું મારી સાથે જ કેમ થઈ રહ્યું છે?” એવું વિચારવાનું ટાળો.

[F] સાચી પ્રેરણા કેળવો

તમારી જાતને પૂછો કે તમે શા માટે સશસ્ત્ર દળમાં જોડાવા માંગો છો. શું તે માત્ર વર્દી અને પ્રતિષ્ઠા માટે છે, કે પછી દેશની સેવા કરવાની અંતરમનથી ઈચ્છા છે? શું તે પારિવારિક દબાણ છે, કે તમારો પોતાનો અંતરાત્માનો અવાજ છે? મૂલ્યાંકનકારો (Assessors) ખોટી પ્રેરણાને તરત જ પારખી લે છે. આ કારકિર્દી તમારા માટે શા માટે મહત્વની છે તેની સ્પષ્ટ અને પ્રામાણિક સમજ કેળવો. લશ્કરી સંગ્રહાલયોની મુલાકાત લો, અધિકારીઓની જીવનકથા વાંચો અને જો શક્ય હોય તો ફરજ પરના અધિકારીઓ સાથે વાત કરો. તમારી પ્રેરણા સમજણ અને મક્કમ વિશ્વાસ (Conviction) પર આધારિત હોવી જોઈએ.

[G] પ્રામાણિકતા અને નિષ્ઠાનો આગ્રહ રાખો

SSBમાં ક્યારેય જૂઠું ન બોલો કે કોઈ વાતને વધારી-ચઢાવીને (અતિશયોક્તિ કરીને) ન રજૂ કરો. જો તમે કોઈ બાબત જાણતા ન હોવ, તો તેનો નિખાલસપણે સ્વીકાર કરો. જો તમે ભૂલ કરી હોય, તો તેને સ્વીકારી લો. મૂલ્યાંકનકારો (Assessors) ખોટી બહાદુરી કે

દેખાડા કરતાં પ્રામાણિકતાને ઘણી વધારે કિંમત આપે છે. તમારા રોજિંદા જીવનમાં આનો અભ્યાસ કરો નાની બાબતોમાં પણ સાચા બનો, તમારી ભૂલોની જવાબદારી લો અને તમારા વચનો પાળો. તમારા ચારિત્ર્યનો પાંચ દિવસ સુધી ખોટો દેખાવ કરી શકાતો નથી.

[H] તત્કાલ નિર્ણયશક્તિ વિકસાવો

અધિકારીઓએ ઝડપી નિર્ણયો લેવા પડતા હોય છે. એવી પરિસ્થિતિઓમાં તમારી જાતને મૂકીને આનો મહાવરો કરો જ્યાં ત્વરિત નિર્ણય લેવાની જરૂર હોય. રોજિંદા જીવનમાં દરેક નિર્ણય વિશે બહુ લાંબું વિચારવાનું (Overthinking) ટાળો પરિસ્થિતિનું ઝડપથી મૂલ્યાંકન કરવાની અને દૃઢતાપૂર્વક કાર્ય કરવાની ક્ષમતા કેળવો, સાથે જ જરૂર પડે ત્યારે સુધારા કરવા માટે પણ તૈયાર રહો.

[I] તમારી નબળાઈઓ પર કામ કરો

જો તમે અંતર્મુખી (Introverted) હો, તો જૂથ પ્રવૃત્તિઓમાં વધુ ભાગ લેવા માટે તમારી જાતને પ્રોત્સાહિત કરો. જો તમે જોશીલા હોવ, તો કાર્ય કરતાં પહેલાં વિચારવાનો મહાવરો કરો. જો તમારામાં શારીરિક સજ્જતાનો અભાવ હોય, તો તાલીમ શરૂ કરો. જો તમારું સામાન્ય જ્ઞાન નબળું હોય, તો વાંચવાનું શરૂ કરો. SSBની તૈયારી એ અનિવાર્યપણે સ્વ-સુધારણા (Self-improvement) છે, અને તે તમે પસંદગી માટે હાજર થાઓ તેના મહિનાઓ પહેલાં શરૂ થઈ જવી જોઈએ.

[J] પ્રેક્ટિસ કરો, પણ રિહર્સલ ન કરો

ઝડપ અને હકારાત્મક વિચારસરણી વિકસાવવા માટે TAT વાર્તાઓ, WAT પ્રતિભાવો અને SRT પરિસ્થિતિઓ લખવાનો મહાવરો કરો. લેક્ચરેટ (Lecturettes) માટે વિવિધ વિષયો પર બોલવાની પ્રેક્ટિસ કરો. મોક ગ્રૂપ ડિસ્કશન (નકલી જૂથ ચર્ચા) કરો. જોકે, ક્યારેય જવાબો મોઢે ન કરો અથવા તમે જે નથી તેવા દેખાવાનો પ્રયાસ ન કરો. તમારી પ્રેક્ટિસનો ઉપયોગ તમારું સાચું અને શ્રેષ્ઠ વ્યક્તિત્વ બહાર લાવવા માટે કરો, નહીં કે કોઈ ખોટી છબી (Persona) ઊભી કરવા માટે.

[K] પ્રામાણિક રહો

સૈન્યને વૈવિધ્યસભર વ્યક્તિત્વ ધરાવતા લોકોની જરૂર હોય છે, જેમકે વ્યૂહાત્મક વિચારકો અને કાર્યલક્ષી કાર્યકર્તાઓ, શાંત નેતાઓ અને ઊર્જાવાન પ્રેરકો. તમારા ગુણોનું અનોખું સંયોજન મૂલ્યવાન છે. કોઈ ચોક્કસ

બીબાદાળ (Stereotype)માં ફિટ થવાનો પ્રયાસ કરશો નહીં. તેના બદલે, તમારા પ્રામાણિક સ્વનું શ્રેષ્ઠ સંસ્કરણ (Best version) બનવા પર કામ કરો.

૫. ગહન ઉદ્દેશ (The Deeper Purpose)

SSBના 'શા માટે' (WHY), 'કેવી રીતે' (HOW) અને 'શું' (WHAT)ને સમજવાથી તેનો ગહન ઉદ્દેશ પ્રગટ થાય છે: તે ઉમેદવારોને બહાર કાઢવા માટે બનાવેલી કોઈ અવરોધ દોડ (Obstacle course) નથી. તે એક સાવચેતીપૂર્વક તૈયાર કરવામાં આવેલી એવી પ્રણાલી છે, જે એવી વ્યક્તિઓની ઓળખ કરે છે જેમની પાસે ક્ષમતા અને ચારિત્ર્ય બંને છે, જેથી તેઓ સમાજની સૌથી મહત્વપૂર્ણ જવાબદારીઓમાંથી એક—દેશની સેવા કરનારાઓનું નેતૃત્વ કરવું—તે ઉપાડી શકે.

SSBના પાંચ દિવસ અત્યંત ગહન, પડકારજનક અને સાચા વ્યક્તિત્વને દેખાડનારા હોય છે. પરંતુ તે ન્યાયી પણ છે. તેઓ દરેક ઉમેદવારને પોતે ખરેખર કોણ છે તે બતાવવાની તક આપે છે. અને જે લોકો પ્રામાણિકતા, પૂરતી તૈયારી અને સેવા કરવાની સાચી પ્રેરણા સાથે આમાં જોડાય છે, તેમના માટે SSB માત્ર એક પસંદગી પ્રક્રિયા નહીં, પરંતુ સ્વ-શોધની યાત્રા (Journey of self-discovery) બની જાય છે.

સશસ્ત્ર સીમા બળની કોઈ અલગથી વેબસાઈટ નથી. પરંતુ, તેના થકી સેનાની ત્રણેય પાંખમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દી બનાવવા ઈચ્છતા ઉમેદવારો માટે વાયુ સેના, નૌ સેના અને થલ સેનાની વેબસાઈટ નીચે મુજબ છે.

- **Indian Army :**
joinindianarmy.nic.in
(For officer selection SSB dates/call up letters)
- **Indian Navy :**
joinindiannavy.gov.in
(instructions and updates for Navy SSB)
- **Indian Air Force :**
careerindianairforce.cdac.in
(For AFSB - Air Force Selection Board)

લેફ્ટનન્ટ કર્નલ (ડૉ.) કમલપ્રીત સાગી (નિવૃત્ત)
જિલ્લા સૈનિક કલ્યાણ અને પુનર્વસન અધિકારી
મિલિટરી બોચ્સ હોસ્ટેલ નવી છાણી,
નિઝામપુરા રોડ, વડોદરા. મો. 9974004976

ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ પછી AI ક્ષેત્રે શિક્ષણના વિકલ્પો

આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI) ભવિષ્યની કારકિર્દીનો મજબૂત પાયો છે. ભારત અત્યારે વિશ્વના ટોચના દેશોમાં સ્થાન ધરાવે છે જે AI ક્ષેત્રે હરણફાળ ભરી રહ્યા છે. જો તમે ૧૦મા કે ૧૨મા ધોરણમાં ભણતા હો, તો આ યોગ્ય સમય છે એ સમજવાનો કે આ ક્ષેત્રમાં શિક્ષણ અને રોજગારની કેટલી વિશાળ તકો રહેલી છે.

વિદ્યાર્થીઓ માટે AIના ક્ષેત્રમાં પ્રવેશવા માટે હવે રાહ જોવાની જરૂર નથી. શિક્ષણ મંત્રાલય દ્વારા ૨૦૨૬-૨૭ થી શાળાઓમાં ધોરણ ૩ થી જ AIનો અભ્યાસક્રમ દાખલ કરવાની યોજના છે, જે પાયાનું જ્ઞાન આપશે.

ધોરણ ૧૦ પછીના વિકલ્પો :

જે વિદ્યાર્થીઓ વહેલી તકે ટેકનિકલ ક્ષેત્રે પ્રવેશવા માંગે છે, તેમના માટે આ વિકલ્પો છે:

● ડિપ્લોમા ઇન AI અને મશીન લર્નિંગ :

૧ થી ૩ વર્ષના આ કોર્સ દ્વારા તમે ડેટા એનાલિટિક્સ અને પાયાના પ્રોગ્રામિંગમાં નિપુણતા મેળવી શકો છો. પોલિટેકનિક કોલેજો (જેમકે LJ પોલિટેકનિક) સ્કિલ-બેઝડ કોર્સ ઓફર કરે છે.

ધોરણ ૧૨ પછીના વિકલ્પો :

૧૨મા ધોરણમાં ફિઝિક્સ, કેમિસ્ટ્રી અને મેથ્સ (PCM) સાથે ઉત્તીર્ણ થયા પછી તમારી પાસે શ્રેષ્ઠ તકો છે:

● B.Tech in AI & Data Science :

આ ૪ વર્ષનો પૂર્ણકાલીન ડિગ્રી પ્રોગ્રામ છે.

● BCA/B.Sc in AI :

જો તમે એન્જિનિયરિંગમાં ન જવા માંગતા હો, તો બેચલર ઓફ કમ્પ્યુટર એપ્લિકેશન (BCA) એક સારો વિકલ્પ છે.

● ઇન્ટિગ્રેટેડ પ્રોગ્રામ્સ :

ઘણી યુનિવર્સિટીઓ ૫ વર્ષના B.Tech + M.Tech પ્રોગ્રામ્સ ઓફર કરે છે.

ભારતીય યુનિવર્સિટીઓમાં AI-કેન્દ્રિત શિક્ષણ ભારતની પ્રમુખ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ હવે પરંપરાગત કમ્પ્યુટર સાયન્સ અને એન્જિનિયરિંગ સાથે સ્પેશ્યલાઇઝડ AI પ્રોગ્રામ્સ પણ ભણાવે છે.

● વિવિધ IIT, NIT અને IIIT :

સમગ્ર દેશમાં વિવિધ IIT, NIT અને IIIT સંસ્થાઓમાં AI, મશીન લર્નિંગ અને ડેટા સાયન્સમાં ૪ વર્ષનો સંપૂર્ણ B.Tech પ્રોગ્રામ ભણાવાય છે.

● IIT મદ્રાસ, હૈદરાબાદ, ગાંધીનગર, ગુવાહાટી અને મંડી

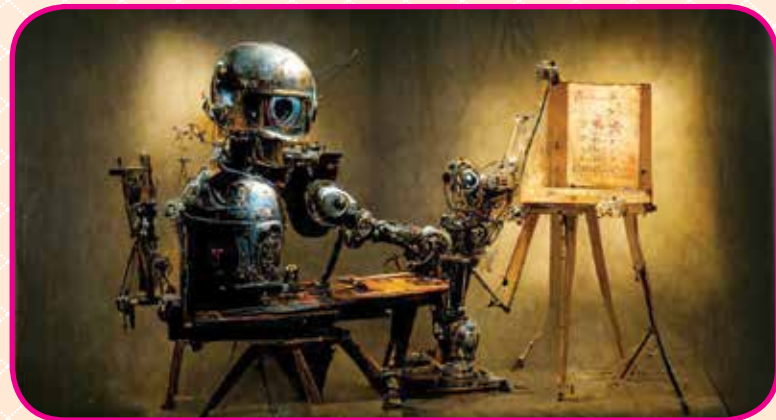
● NIT કર્ણાટક (સુરતકલ)

● IIIT દિલ્હી, શ્રી સિટી (તિરૂપતિ, આંધ્ર પ્રદેશ), રાંચી અને કોટા

ઉપરોક્ત જેવી ઘણી વિશ્વપ્રસિદ્ધ ભારતીય સંસ્થાઓમાં AI અને મશીન લર્નિંગ વિષયોમાં સ્નાતક કક્ષાએ વિશેષ અભ્યાસક્રમો ચાલે છે. આ પૈકી મોટાભાગની સંસ્થાઓની પ્રવેશ પ્રક્રિયા JEE પરીક્ષાના પરિણામ આધારે નિર્ધારિત થાય છે.

Universal AI University (મહારાષ્ટ્ર) :

આ સંસ્થા ભારતની પ્રથમ AI યુનિવર્સિટી તરીકે વિખ્યાત છે, જે એન્જિનિયરિંગ, ડિઝાઇન અને બિઝનેસને AI સાથે જોડે છે. અહીં B. Tech માટેની

પ્રવેશ પ્રક્રિયા ચાર તબક્કામાં થાય છે, જેમાં JEEના માર્ક્સ ઉપરાંત સ્ટેટમેન્ટ ઓફ પર્પઝ, એપ્ટિટ્યૂડ ટેસ્ટ, લેટર ઓફ રેકમેન્ડેશન અને પર્સનલ ઇન્ટરવ્યૂ પણ લેવામાં આવે છે.

● ખાનગી યુનિવર્સિટીઓ :

મારવાડી યુનિવર્સિટી (રાજકોટ), અદાણી યુનિવર્સિટી (અમદાવાદ) અને ઓરો યુનિવર્સિટી (સુરત) જેવી સંસ્થાઓ પણ અદ્યતન સુવિધાઓ સાથે ૪ વર્ષના સ્નાતક કક્ષાના પ્રોગ્રામ ભણાવે છે. પ્રવેશ પ્રક્રિયા JEE મેઇન્સ અને GUJCETના આધારે થાય છે.

AI ક્ષેત્રે કારકિર્દી માત્ર ટેકનિકલ નિષ્ણાંતો માટે જ નથી !

મોટાભાગના લોકો એમ માને છે કે AI એટલે માત્ર કોડિંગ અને ગણિત. પરંતુ, ‘જનરેટિવ AI’ (જેમકે ChatGPT અને Gemini) ના આગમન પછી નોન-ટેકનિકલ ક્ષેત્રોમાં પણ વિપુલ તકો ઊભી થઈ છે.

૧. બિઝનેસ અને મેનેજમેન્ટ

કંપનીઓને હવે એવા મેનેજરોની જરૂર છે જે સમજી શકે કે AIનો ઉપયોગ કરીને બિઝનેસ કેવી રીતે વધારવો. AI પ્રોડક્ટ મેનેજર અથવા બિઝનેસ ઇન્ટેલિજન્સ એનાલિસ્ટ જેવા હોદ્દાઓ પર એવા લોકોની જરૂર હોય છે જે ટેકનિકલ ટીમ અને ક્લાયન્ટ વચ્ચે સેતુ બની શકે. આ ઉપરાંત AI કંપનીઓને પણ બિઝનેસ સ્ટ્રેટેજિસ્ટ જેવા હોદ્દાઓ માટે માર્કેટ નિષ્ણાતોની જરૂર હોય છે, જેના માટે ધોરણ ૧૨ પછી વાણિજ્ય (કોમર્સ) ના વિદ્યાર્થીઓ પણ પાત્રતા કેળવી શકે છે.

૨. ભાષાશાસ્ત્ર અને કમ્યુનિકેશન

જનરેટિવ AIને માનવીય ભાષા સમજવા માટે

‘લિન્ગ્વિસ્ટ્સ’ (ભાષાશાસ્ત્રીઓ)ની જરૂર પડે છે. જો તમારું ભાષા, સાહિત્ય અથવા કમ્યુનિકેશનના વિદ્યાર્થી તરીકે ભાષા ઉપર પ્રભુત્વ હોય, તો તમે AI ટ્રેનર અથવા કોન્ટેન્ટ સ્ટ્રેટેજિસ્ટ તરીકે કામ કરી શકો છો. તેઓ મશીનને શીખવે છે કે સ્થાનિક ભાષાઓમાં (જેમકે ગુજરાતી કે હિન્દીમાં) સચોટ જવાબ કેવી રીતે આપવો. આ ક્ષેત્રમાં વિનયન (આર્ટ્સ અને હ્યુમેનિટીઝ)માં સ્નાતક અને અનુસ્નાતક અભ્યાસ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ કારકિર્દી બનાવી શકે છે.

૩. પ્રોમ્પ્ટ એન્જિનિયરિંગ

આ ૨૦૨૬ની સૌથી લોકપ્રિય કારકિર્દીમાંની એક છે. આમાં તમારે કોડિંગ કરવાની જરૂર નથી, પરંતુ AI પાસેથી શ્રેષ્ઠ પરિણામ મેળવવા માટે તેને સચોટ ‘સૂચનાઓ’ (Prompts) આપવાની કળા હોવી જોઈએ. આમાં ક્રિએટિવ રાઈટિંગ અને લોજિકલ થિંકિંગ મહત્વનું છે. આ ક્ષેત્ર કોઈ પણ વિષય અથવા પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ માટે મોકળું છે; બસ વિચાર અને અભિવ્યક્તિની સ્પષ્ટતા હોવી જરૂરી છે.

૪. નીતિશાસ્ત્ર અને કાયદો

AIના ઉપયોગમાં નૈતિકતા જળવાઈ રહે અને ડેટાની ચોરી ન થાય તે જોવાનું કામ AI એથિક્સ ઓફિસર કરે છે. આ ક્ષેત્રમાં હ્યુમેનિટીઝ, કાયદા અને સમાજશાસ્ત્રના વિદ્યાર્થીઓ માટે બહોળી તકો છે.

નિષ્કર્ષ

આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સના ક્ષેત્રમાં એન્જિનિયરો માટેનું ભવિષ્ય કંઈક નવો જ આકાર લઈ રહ્યું છે. પરંતુ આ ક્ષેત્ર માત્ર એન્જિનિયરો માટે જ નથી. આપણે હાલ તેને એક નવું ‘ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ’ માની શકીએ જ્યાં કલાકાર, લેખક, બિઝનેસમેન અને વૈજ્ઞાનિક સૌ સાથે મળીને કામ કરે છે. જો તમે તમારી કલ્પનાશક્તિ અને વિશ્લેષણાત્મક વિચારસરણીને પ્રબળ બનાવશો, તો AI તમારા માટે સફળતાનાં નવાં દ્વાર ખોલી શકે છે.

ફેકલ્ટી, IITGN-X, IIT,
પ્લોટ નં. ૭૦૬/૧, સેક્ટર ૭/B,
ગાંધીનગર - ૩૮૨૦૦૭

ગેઈમ ડિઝાઇનિંગ અને ડેવલપમેન્ટમાં કારકિર્દી બનાવો

વીડિયો ગેઈમ્સની શરૂઆત ૧૯૫૦-૧૯૬૦ દરમિયાન થઈ ગઈ હતી પણ પ્રથમ વીડિયો ગેઈમ ૧૯૬૧માં MIT એ લોન્ચ કરેલી “સ્પેસવોર” છે અને આ દરમિયાન પોંગ ગેઈમ પણ માર્કેટમાં આવેલી જે ખૂબ જાણીતી થયેલી.

આ પછી વીડિયો ગેઈમ્સે પછી ફરીને જોયું નથી જેમ જેમ ટેકનોલોજી વધતી ગઈ તેમ તેમ વીડિયો ગેઈમ્સની પણ પ્રગતિનો માપદંડ વધતો ગયો. વીડિયો ગેઈમના ચાહકો માટે રેસિંગ ગેઈમ અને શૂટિંગ ગેઈમ જીવનનું અંગ બની ગઈ અને આજની તારીખમાં વીડિયો ગેઈમ માર્કેટ એક વિશાળ સ્વરૂપ ધારણ કરી લીધું છે. statista.comના અહેવાલ પ્રમાણે ૨૦૨૧માં વીડિયો ગેઈમનું માર્કેટ ૧૭૮.૭૩ બિલિયન ડોલર હતું અને ૨૦૨૨થી ૨૦૨૬માં ૧૪-૨૫% ના લેખે વધી શકે છે તો આ આંકડાઓ પરથી મિત્રો તમને વીડિયો ગેઈમ માર્કેટ તથા તેમાં રહેલી તકનો ખ્યાલ તો આવી જ ગયો હશે.

નાનપણમાં આપણે બધા આપણા ઉનાળુ વૈકેશનમાં કે રવિવારના દિવસે મારીઓ, ટૅક, સુપર કોન્ટ્રા, રોડ રેસ, કે આઉટ રન જેવી રમતો તો રમ્યા જ હશે. બદલતા સમય અને ટેકનોલોજી પ્રમાણે ગેઈમ્સ ઈન્ડસ્ટ્રીમાં પણ વિશાળ ફેરફારો થયા છે. ગેઈમ્સની વિઝ્યુઅલ ક્વોલિટી પણ બદલાઈ અને ગેઈમિંગ ડિવાઈસ પણ બદલાઈ. પહેલા એક કાળા કલરનું એક બોક્સ જેને ગેઈમ કોન્સોલ કહેવામાં આવે છે એને ટેલિવિઝન સાથે જોડવામાં આવતું અને હવે PS5 અને XBOX જેવા અત્યાધુનિક ડિવાઈસ માર્કેટમાં લોન્ચ થઈ ગયા છે. માર્કેટમાં નવી નવી ગેઈમ્સ લોન્ચ થવાની સાથે ગેઈમ રસિકોનું પ્રમાણ પણ વધતું જાય છે અને સાથે યુવાનોમાં ગેઈમ ડિઝાઇનિંગ અને ડેવલપિંગ માટે રસ પણ એટલો જ વધતો જાય છે. સાથે ઘણા સવાલો પણ મનમાં ઉદભવતા હશે કે ગેઈમ

ડિઝાઇનિંગ અને ડેવલપિંગમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે શું અભ્યાસ કરવો? અભ્યાસ ક્યાં કરવો? અભ્યાસ બાદ નોકરી ક્યાં મળી શકે છે? પગારધોરણ કેટલું હશે? અને આ ક્ષેત્રનું ભવિષ્ય શું? તો ચાલો મિત્રો, આજે આપણે આ બધા સવાલોના સચોટ જવાબ આપીએ.

ગેઈમ ડિઝાઇનિંગ અને ડેવલપિંગ શું છે:

આપણે જે વીડિયો ગેઈમ રમી રહ્યા છીએ એ વીડિયો ગેઈમનું યૂઝર ઈન્ટરફેસ, ગેઈમમાં રહેલું ગ્રાફિક્સ વર્ક, ગેઈમનાં ઓબ્જેક્ટ્સની મૂવમેન્ટ, તથા ગેઈમને અનુરૂપ ફંક્શન આ બધાનું ગેઈમનાં યૂઝરને ગમે તેવું ડિઝાઇન કરવું અને એવી રીતે ડિઝાઇન કરવું કે યુઝરએ વીડિયો ગેઈમમાં પોતે રમી રહ્યો છે એવી અનુભૂતિ કરે એને કહેવાય ગેઈમ ડિઝાઇનિંગ.

ગેઈમમાં રહેલા ફંક્શનસ યૂઝરના રિમોટકંટ્રોલની મૂવમેન્ટ પર કાર્ય કરે એને ગેઈમ ડેવલપમેન્ટ અથવા ડેવલપિંગ કહેવામાં આવે છે ઉદાહરણ તરીકે સમજાવે તો કોઈ કોમ્પેટ રિલેટેડ ગેઈમ છે તો તેમાં રહેલા ફંક્શનસ ને કઈ રીતે વર્ક કરાવવું એ ડેવલપમેન્ટનો એક ભાગ છે જેમકે કોમ્પેટ ગેઈમમાં રહેલા પાત્રને ચલાવવું, દોડાવવું, તેના હાથમાં પિસ્તોલ આપવી, ગન દ્વારા ફાયર કરાવવું,

કે પછી એક પાત્રને બીજા પાત્ર સાથે ફાઇટ કરાવવી. આ બધી જ ક્રિયાઓ જે બેકગ્રાઉન્ડ થાય છે કે જેને કોડિંગ દ્વારા કરવામાં આવે છે અને યૂઝર એને જોઈ નથી શકતો પણ ફિલ કરી શકે છે એને કહેવામાં આવે છે ગેઈમ ડેવલપમેન્ટ.

ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ગેઈમ ડેવલપિંગ માટે અભ્યાસ શું કરવો:

ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ગેઈમ ડેવલપિંગ ખૂબ જ સ્પર્ધાત્મક ક્ષેત્ર છે તેથી દરેક વિદ્યાર્થીએ આ બાબતે વધારે જાણકાર અને ક્રિએટિવ હોવું જરૂરી છે. વિદ્યાર્થી ૧૨ સુધી અભ્યાસ કરીને ડિઝાઈનિંગ કૉલેજ માટેની એન્ટરન્સ પરીક્ષા આપીને કૉલેજમાં એડમિશન મેળવી શકે છે જેમકે.....

CEED: Common Entrance Examination for Design

UCEED: Undergraduate Common Entrance Examination for Design

NID DAT: National Institute of Design aptitude test

AIEED: All India Entrance Examination for Design

એડમિશન મેળવીને ડિઝાઈનને લગતા બેચલર કોર્સ કરી શકે છે જેમકે BSc in Animation and gaming, BSc in Gaming, BSc in Animation and VFX, આ સિવાય B.Tech કે BCA કરીને પણ સાથે ડિઝાઈનિંગ શીખી શકો છો.

ત્યાર બાદ તમે પોસ્ટ-ગ્રેજ્યુએટ કોર્સ જેમકે M.Sc in Animation and Gaming, M.Tech in Computer Science and Game Development, M.Sc in Animation game design and development પણ કરી શકો છો. ગ્રેજ્યુએટ અને પોસ્ટ-ગ્રેજ્યુએટ સિવાય પણ ઘણા કોરલ ડ્રો, illustrator જેવા ડિઝાઈનને લગતા કોર્સ કે AI ડેવલપમેન્ટ, 3D video game development, Python game development જેવા સર્ટિફિકેટ કોર્સ પણ કરી અને તમે તમારી પ્રોફેશનલ જર્ની આગળ વધારી શકો છો.

અભ્યાસ કર્યા બાદ નોકરી ક્યાં અને કેવી રીતે મળે છે :

ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ગેઈમ ડેવલપિંગનું ક્ષેત્ર દિવસે ને દિવસે વધી રહ્યું છે ત્યારે ૨૦૦૮ના રીસેશન પછી અને કોરોનાકાળના સમયમાં પણ આ ક્ષેત્રમાં ગ્રોથ જોવા મળ્યો હતો એટલે વિદ્યાર્થીઓને અભ્યાસ બાદ નોકરીની ઘણા વિકલ્પો છે. ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ગેઈમ ડેવલપિંગ એક ક્રિએટિવ ફિલ્ડ છે. તો આ ફિલ્ડમાં નોકરી કરવા માંગતા ઉમેદવારો પાસે ડીગ્રીની સાથે ક્રિએટીવિટી હોવી પણ જરૂરી છે. અભ્યાસ બાદ વિદ્યાર્થીઓ ગેઈમ બનાવતી કંપનીઓમાં એપ્લાય કરી ને નોકરી મેળવી શકે છે. ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ગેઈમ ડેવલપિંગ ક્ષેત્રનો ભારતમાં તો વિકાસ થઈ રહ્યો છે સાથે ભારત બહાર એટલે કે અમેરિકા, કેનેડા, લંડન, જાપાન જેવા દેશોમાં પણ ગેઈમ ડિઝાઈનર અને ડેવલોપરની માંગ હોઈ છે અને ત્યાંની કંપનીઓ ગેઈમ ડિઝાઈનર અને ડેવલપર્સની ભરતી પણ કરતા હોઈ છે.

મોટી કંપનીઓમાં અનુભવીને પસંદ કરે છે તો એટલા માટે સ્ટુડન્ટસ પહેલાં કોઈ નાની કંપનીથી પોતાનાં કારકિર્દીની શરૂઆત કરી શકે છે. ૨-૩ વર્ષના અનુભવ બાદ તમે કોઈ મોટી કંપનીમાં ઓનલાઈન એપ્લાય કરી શકો છો. આ સિવાય જો તમારી સારો એવો અનુભવ છે અને તમારી પાસે પૂરતા ટેકનિકલ ડિવાઈસ ઘરે જ છે તો તમે ઘરેથી કોઈ કંપની માટે કે પોતાનું જોબવર્ક કે પછી ફ્રી લાન્સિંગ કામ પણ સારી રીતે કરી અને સારી

એવી કમાણી કરી શકો છો.

થોડી ગેઈમ્સ બનાવતી મોટી કંપનીઓ જ્યાં તમે એપ્લાય કરી શકો છો.

- ૧) સોની - પ્લેસ્ટેશન
- ૨) ટેનસેન્ટ
- ૩) નીનટેન્ડો
- ૪) એક્ટિવિઝન બ્લીઝાર્ડ
- ૫) EA - ઇલેક્ટ્રોનિક આર્ટ
- ૬) એપિક ગેઈમ્સ
- ૭) SEGA ગેઈમ્સ
- ૮) Bandai Namco

આ બધી કંપનીઓ સિવાય તમે બીજી IT કંપનીઓમાં એપ્લાય કરીને ઈન્ટરવ્યૂ આપીને નોકરીમાં જોડાઈ શકો છો.

ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ગેઈમ ડેવલપિંગનું ભવિષ્ય શું અને પગાર ધોરણ કેટલું?

ઉપર જણાવ્યું એમ ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ગેઈમ ડેવલપિંગ ક્ષેત્ર દર વર્ષે વૃદ્ધિ પામતું ક્ષેત્ર છે. દર વર્ષે આ ફિલ્ડમાં કંઈક ને કંઈક નવું આવતું જ હોય છે. આ સિવાય ગેઈમ બનાવતી કંપની સિવાય IT કંપની, ગ્રાફિક્સ પર કામ કરતી કંપનીઓમાં પણ ભરતીઓ કરવામાં આવતી જ હોય છે અને ગેઈમ ડિઝાઈનરની

ડિમાન્ડ પણ આ બધી કંપનીઓમાં હોય છે ત્યારે કહી શકાય કે ગેઈમ ડિઝાઈનિંગમાં ભવિષ્ય ઉજ્જવળ છે.

હવે વાત કરીએ તો પગાર ધોરણની તો glass-door.co.inના સર્વે મુજબ ગેઈમ ડિઝાઈનરને વાર્ષિક ₹,૫૦,૦૦૦ થી ૭,૦૦,૦૦૦ એટલે મહિને ૫૫૦૦૦ થી ૬૦૦૦૦ મળવાપાત્ર છે. અનુભવ પ્રમાણે આ પગાર વધી પણ શકે છે જ્યારે ભારત બહાર એટલે કે અમેરિકા, કેનેડા, જાપાન, કે લંડનમાં વાર્ષિક એવરેજ ૫૦૦૦૦ ડોલર આપવામાં આવે છે. આ બધા આંકડાઓ કંપની, શહેર, કે અનુભવ પ્રમાણે અલગ અલગ હોઈ શકે છે. આ સિવાય ઘરેથી ફ્રી લાન્સિંગ કે જોબવર્ક કરીને પણ મહિને ૩૦૦૦૦ થી ૫૦૦૦૦ કે આવડત પ્રમાણે કમાણી કરી શકો છો.

આશા એ કે તમને તમારા સવાલોના જવાબ સરળતાથી મળી ગયા હશે. જો તમે ક્રિએટિવ છો તમારે કંઈક અલગ કરવું છે તો ધોરણ ૧૧-૧૨ પછી ગેઈમ ડિઝાઈનિંગ કે ડેવલપિંગ ક્ષેત્ર પસંદ કરી અને તમારું ભવિષ્ય સુરક્ષિત કરી શકો છો.

A-૬૦૧, સેવન પેરેડાઈઝ,
મ્યુનિસિપલ ગાર્ડન પાસે,
ગોતા, અમદાવાદ.

“CA, CS અને CMA દેશ અને ગુજરાતમાં લોકપ્રિય કારકિર્દીનું ક્ષેત્ર”

ભાઈગ એમ. દવે

વહાલા વિદ્યાર્થી મિત્રો તથા વાલીઓ, આજે હું આપને દેશના સૌથી લોકપ્રિય એવા ૩ પ્રોફેશનલ કોર્સ એટલે કે CA, CS તથા CMA વિશે વિસ્તૃત માહિતી આપીશ. સૌ પ્રથમ આપણે CA વિશે વાત કરીશું. જો આપ એકાઉન્ટ, ફાઈનાન્સ, ટેક્સેશન જેવા આંકડાકીય વિષયોમાં વધુ રુચિ ધરાવતાં હો તો એવા વિદ્યાર્થી મિત્રો માટે CA એ એક શ્રેષ્ઠ અભ્યાસક્રમ છે.

૧. CA COURSE - CHARTERED ACCOUNTANCY COURSE

● The Institute of Chartered Accountants of India (ICAI)

CA એ નેશનલ લેવલનો પ્રોફેશનલ કોર્સ છે જેનું સંચાલન અને નિયમન નેશનલ લેવલ પર The Institute of Chartered Accountants of India (The ICAI) દ્વારા થાય છે. The ICAI એ વિશ્વનું બીજા નંબરનું સૌથી મોટું ચાર્ટર્ડ એકાઉન્ટન્ટનું પ્રોફેશનલ બોડી છે. ICAIનું વડું મથક નવી દિલ્હી ખાતે આવેલ છે તથા તેની ૫ રિજનલ કાઉન્સિલ ઓફિસ મુંબઈ, ચેન્નાઈ, કલકત્તા, કાનપુર અને નવી દિલ્હીમાં સ્થિત છે. જ્યારે દેશમાં અલગ અલગ શહેરોમાં ICAIની કુલ ૧૭૭ શાખાઓ છે. વધુમાં ઈન્સ્ટિટ્યુટનાં ૫૦થી વધુ ફોરેન ચેપ્ટર પણ છે. જો આપણે ગુજરાતની વાત કરીએ તો ગુજરાતમાં ICAIની શાખાઓ નીચેનાં શહેરોમાં સ્થિત છે:

અમદાવાદ, આણંદ, ભરૂચ, ભાવનગર, ભુજ-કચ્છ, ગાંધીધામ, જામનગર, રાજકોટ, સુરત, વડોદરા, વાપી, ગાંધીનગર, નવસારી.

CA કોર્સને લગતી તમામ માહિતી, રજિસ્ટ્રેશન પ્રોસેસ, કોચિંગને લગતી માહિતી વગેરે ICAIની વેબસાઈટ <https://www.icai.org/> તથા ઉપર જણાવેલ શાખાઓ પરથી પણ મળી શકશે.

● CA Course માં જોડાવા માટે જરૂરી પાત્રતા માપદંડ

આ કોર્સમાં જોડાવા માટે વિદ્યાર્થીઓ પાસે ૨ વિકલ્પો છે જેની માહિતી નીચે મુજબ છે:

Route 1 : Foundation Course:

Foundation Course એટલે CA અભ્યાસક્રમનું પ્રથમ પગથિયું. આપની ધોરણ ૧૨ની પરીક્ષા પછી આપ સીધા જ Foundation Course માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકો છો. આ વિકલ્પ એવા વિદ્યાર્થી મિત્રો માટે છે કે જેઓ ધોરણ ૧૨ પછી સીધા જ CAના અભ્યાસક્રમમાં જોડાવા માગતા હોય. Foundation Courseમાં કુલ ૪ વિષયનાં પેપર હોય છે અને Foundation પરીક્ષા ICAI દ્વારા વર્ષમાં ત્રણ વખત લેવામાં આવે છે. જાન્યુઆરી, જૂન અને સપ્ટેમ્બર. આ પરીક્ષામાં બેસવાની પાત્રતા કેળવવા માટે ઓછામાં ઓછા ૪ મહિના પહેલાં course માટેનું રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે જે સમય દરમિયાન તમારે તમારો સંપૂર્ણ અભ્યાસક્રમ પૂરો કરવાનો હોય છે. વિદ્યાર્થી મિત્રોને એ ખાસ જણાવવાનું કે જે મિત્રો ધોરણ ૧૦ પાસ છે તેમજ ધોરણ ૧૨ની પરીક્ષા આપી ચૂક્યા છે અને એમનું ૧૨મા ધોરણનું પરિણામ હજી બાકી છે તેમ છતાં ધોરણ ૧૦ના પરિણામના આધારે પણ Foundation Course માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકાય છે અને Foundationની પરીક્ષામાં બેસી શકાય છે. ઉદાહરણ તરીકે જો તમારું ધોરણ ૧૨નું બોર્ડનું પરિણામ મે ૨૦૨૬માં જાહેર થવાનું હોય, પણ તમારે જો સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬ની Foundation પરીક્ષામાં બેસવું હોય તો તમારે ૩૦ એપ્રિલ ૨૦૨૬ સુધીમાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું ફરજિયાત છે. એટલે એવાં સંજોગોમાં ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે ધોરણ ૧૦ના પરિણામના આધારે Foundation Course માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવીને તમે સપ્ટેમ્બર ૨૦૨૬ની પરીક્ષામાં બેસી શકો છો. આ એક

વિકલ્પ છે વિદ્યાર્થીઓ પાસે. જો તેઓ ઈચ્છે તો ધોરણ ૧૨ના પરિણામ પછી પણ રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકે છે. આ વિદ્યાર્થીઓ જાન્યુઆરી ૨૦૨૭ની પરીક્ષામાં બેસી શકશે. અભ્યાસક્રમ માટેનું ઓનલાઇન રજિસ્ટ્રેશન <https://eservices.icai.org/> પરથી થઈ શકશે.

સૌથી મહત્વની વાત એ છે કે આ અભ્યાસક્રમમાં જોડાવા માટે ધોરણ ૧૦ કે ધોરણ ૧૨માં કોઈ મેરિટ કે કોઈ કટ ઓફ નથી હોતું. એક અને માત્ર એક જ લાયકાત જરૂરી છે જે છે કે આપ ધોરણ ૧૦ અને ૧૨માં પાસ હોવા જોઈએ. ઉપરાંત કોઈ પણ પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ આ અભ્યાસક્રમમાં જોડાઈ શકે છે.

Foundation પરીક્ષામાં પાસ થયા પછી CA Courseનો બીજો તબક્કો એટલે Intermediate Course છે અને ત્યાર બાદ છેલ્લો તબક્કો CA Final Course છે. Intermediate અને Final બંને પરીક્ષામાં કુલ ૬-૬ પેપર હોય છે અને CA Finalમાં ૬ પેપર ઉપરાંત વિદ્યાર્થીઓએ ૪ વિષયનાં SPOM (SELF PACED ONLINE MODULES) પણ પાસ કરવાનાં રહેશે. આ બંને Courseની વચ્ચે વિદ્યાર્થીઓએ Integrated Course on Information Technology and Soft Skills (ICITSS) તથા ૨ વર્ષની Practical Training પણ પૂરી કરવાની હોય છે. આ practical training વિદ્યાર્થીઓ એ Practicing Chartered Accountantની ઓફિસમાં કરવાની હોય છે જે દરમ્યાન તેઓએ CAને લગતું તમામ પ્રેક્ટિકલ કામ શીખવાનું હોય છે અને આ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીઓને ICAI

● CA અભ્યાસક્રમનું ફી સ્ટ્રક્ચર :

ક્રમ	વિગતો	રકમ
૧.	Foundation Course રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૯૮૦૦/-
૨.	Intermediate Course રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૧૮૦૦૦/-
૩.	Final Course રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૨૨૦૦૦/-
૪.	ICITSS અને AICITSS Training ફી (અંદાજિત)	₹ ૨૮૦૦૦/-
૫.	દરેક તબક્કાવાર પરીક્ષાની ફી	ICAI દ્વારા નિયત થયેલ દરથી

દ્વારા નક્કી થયેલ દરથી સ્ટાઇપેન્ડ પણ ચૂકવવામાં આવશે. આ અભ્યાસક્રમનો કુલ સમયગાળો ૩.૫-૪ વર્ષનો હોય છે જેમાં વિદ્યાર્થીઓએ ઉપર જણાવ્યા મુજબની તમામ પરીક્ષામાં પાસ થવાનું રહેશે.

Route:2 : Direct Entry

CA અભ્યાસક્રમમાં દાખલ થવાનો આ બીજો વિકલ્પ છે જેમાં સ્નાતક / અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ સીધા જ Intermediate Courseમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

ICAI નીચે મુજબની પાત્રતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને સીધા જ Intermediate Courseમાં પ્રવેશ આપે છે :

- ૫૫% કે તેનાથી વધુ માર્ક્સ ધરાવતા કોમર્સ સ્નાતક/ અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ
- ૬૦% કે તેનાથી વધુ માર્ક્સ ધરાવતાં અન્ય સ્નાતક/ અનુસ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ (વિજ્ઞાન પ્રવાહ અને આર્ટ્સ)

આ વિકલ્પ પસંદ કરનાર વિદ્યાર્થી મિત્રોએ Intermediate Course અને ત્યાર બાદ Final Course બંને પરીક્ષા પાસ કરવાની રહેશે. Intermediate અને Final બંને પરીક્ષામાં કુલ ૬-૬ પેપર હોય છે અને આ બંને Courseની વચ્ચે વિદ્યાર્થીઓએ Integrated Course on Information Technology and Soft Skills (ICITSS) તથા ૨ વર્ષની Practical Training પણ પૂરી કરવાની હોય છે.

Direct Entryથી Intermediate Course માટેનું ઓનલાઇન રજિસ્ટ્રેશન વિદ્યાર્થી મિત્રો <https://eservices.icai.org/> પરથી કરી શકશે.

- આ અભ્યાસક્રમનાં તમામ પુસ્તકો તથા સાહિત્ય તબક્કાવાર ICAI દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત દરેક તબક્કે પ્રાઈવેટ તથા ICAI દ્વારા સંચાલિત કોચિંગ ક્લાસીસ પણ ઉપલબ્ધ છે જેમાં તમામ વિષયની સંપૂર્ણ માહિતી અલગ અલગ શિક્ષકો દ્વારા આપવામાં આવે છે.
- પ્રાઈવેટ કોચિંગ ક્લાસ તથા ICAIની રજિસ્ટ્રેશન ફી સહિતનો CA અભ્યાસક્રમનો કુલ અંદાજિત ખર્ચ આશરે ₹ ૨૦૦૦૦૦-૨૫૦૦૦૦ જેટલો થાય છે.
- બીજા બધા અભ્યાસક્રમોની સરખામણીમાં CA અભ્યાસક્રમ ઓછો ખર્ચાળ છે, જ્યારે CA પ્રોફેશનલની જરૂરિયાત અને વેલ્યૂ બીજાની સરખામણીમાં ઘણી જ વધારે છે.

મિત્રો, હવે હું આપને બીજા એક મહત્વના પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમ CS - Company Secretary Course વિશે થોડી માહિતી આપીશ. જે વિદ્યાર્થી મિત્રો કંપનીને લગતી કાયદાકીય કામગીરીમાં અને કોમ્પ્લાયન્સ ક્ષેત્રે પોતાની કારકિર્દી બનાવવા ઈચ્છતા હોય એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે આ અભ્યાસક્રમ એક શ્રેષ્ઠ અભ્યાસક્રમ છે.

૨. CS- COMPANY SECRETARIES COURSE

● The Institute of Company Secretaries of India (ICSI)

CS એ પણ એક નેશનલ લેવલનો પ્રોફેશનલ કોર્સ છે, જેનું સંચાલન અને નિયમન નેશનલ લેવલ પર The Institute of Company Secretaries of India (The ICSI) દ્વારા થાય છે. The ICSI એ

દેશનું એક મહત્વનું પ્રોફેશનલ બોડી છે. ICSInું વડું મથક નવી દિલ્હી ખાતે આવેલ છે તથા તેની ૪ રિજનલ કાઉન્સિલ ઓફિસ મુંબઈ, ચેન્નાઈ, કલકત્તા અને નવી દિલ્હીમાં સ્થિત છે. જ્યારે દેશમાં અલગ અલગ શહેરોમાં ICSIની કુલ ૭૩ શાખાઓ છે. વધુમાં ઈન્સ્ટિટ્યૂટનાં ૬ ફોરેન ચેપ્ટર પણ છે. જો આપણે ગુજરાતની વાત કરીએ તો ગુજરાતમાં ICSIની શાખાઓ અમદાવાદ, સુરત, વડોદરા અને રાજકોટ શહેરોમાં સ્થિત છે:

કોર્સને લગતી તમામ માહિતી, રજિસ્ટ્રેશન પ્રોસેસ, કોચિંગને લગતી માહિતી વગેરે ICSIની વેબસાઈટ <https://icsi.edu/> તથા ઉપર જણાવેલ શાખાઓ પરથી પણ મળી શકશે.

● CS Courseમાં જોડાવા માટે જરૂરી પાત્રતા માપદંડ:

આ કોર્સમાં જોડાવા માટે વિદ્યાર્થીઓ પાસે ૨ વિકલ્પો છે જેની માહિતી નીચે મુજબ છે:

Route 1 : CS Executive Entrance Test (CSEET):

CSEET એટલે CS અભ્યાસક્રમનો પ્રથમ તબક્કો. વિદ્યાર્થી મિત્રો આપની ધોરણ ૧૨ની પરીક્ષા પછી આપ સીધા જ CSEET માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકો છો. આ વિકલ્પ એવા વિદ્યાર્થી મિત્રો માટે છે કે જેઓ ધોરણ ૧૨ પછી સીધા જ CSના અભ્યાસક્રમમાં જોડાવા માગતા હોય. CSEETમાં કુલ ૪ વિષયનાં પેપર હોય છે અને આ બધાં પેપરની કમ્બાઈન્ડ કુલ ૨૦૦ માર્ક્સની MCQ આધારિત પરીક્ષા ICSI દ્વારા વર્ષમાં ૩ વખત લેવામાં આવે છે ફેબ્રુઆરી, જૂન અને ઓક્ટોબર. જે વિદ્યાર્થી મિત્રો ધોરણ ૧૦ પાસ છે તેમજ ધોરણ ૧૨ની પરીક્ષા આપી ચૂક્યા છે અને એમનું ૧૨મા ધોરણનું પરિણામ હજી બાકી છે તેમ છતાં ધોરણ ૧૦ના પરિણામના આધારે પણ CSEET માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકાય છે અને પરીક્ષામાં બેસી શકાય છે. અભ્યાસક્રમ માટેનું ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન <https://icsi.edu/> પરથી થઈ શકશે.

સૌથી મહત્વની વાત એ છે કે આ અભ્યાસક્રમમાં જોડાવા માટે પણ ધોરણ ૧૦ કે ધોરણ ૧૨માં કોઈ મેરિટ કે કોઈ કટઓફ નથી હોતું. એક અને માત્ર એક જ લાયકાત જરૂરી છે જે છે કે આપ ધોરણ ૧૦ અને ૧૨માં પાસ હોવા

જોઈએ. ઉપરાંત કોઈ પણ પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ (ફાઈન આર્ટ્સ સિવાયનાં) આ અભ્યાસક્રમમાં જોડાઈ શકે છે.

CSEET પરીક્ષામાં પાસ થયા પછી CS Courseનો બીજો તબક્કો એટલે CS Executive Program છે અને ત્યાર બાદ છેલ્લો તબક્કો CS Professional Program. CS Executive Program અને CS Professional Program બંને પરીક્ષામાં કુલ ૭-૭ પેપર હોય છે અને આ બંને Courseની વચ્ચે વિદ્યાર્થીઓ એ Executive Development Program (EDP) તથા ૨૧ મહિનાની Practical Training પણ પૂરી કરવાની હોય છે. આ practical training વિદ્યાર્થીઓએ Practicing Company Secretaryની ઓફિસ માં કરવાની હોય છે અથવા વિદ્યાર્થીઓ પ્રાઈવેટ લિમિટેડ તથા લિમિટેડ કંપનીમાં જોડાઈને પણ આ તાલીમ લઈ શકે છે. આ તાલીમ દરમ્યાન તેઓએ CS ને લગતું તમામ પ્રેક્ટિકલ કામ શીખવાનું હોય છે અને આ દરમ્યાન વિદ્યાર્થીઓ ને ICSI દ્વારા નક્કી થયેલ દરથી સ્ટાઈપેન્ડ પણ ચૂકવવામાં આવશે.

આ ઉપરાંત CS Professional Programની પરીક્ષા પાસ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓએ Corporate Leadership Development Program (CLDP)ની તાલીમ પણ લેવાની હોય છે.

આ અભ્યાસક્રમનો કુલ સમયગાળો અંદાજે ૩.૫ - ૪ વર્ષનો હોય છે, જેમાં વિદ્યાર્થીઓએ ઉપર જણાવ્યા મુજબની તમામ પરીક્ષામાં પાસ થવાનું રહેશે.

Route:2 : Direct Entry

CS અભ્યાસક્રમમાં દાખલ થવાનો આ બીજો વિકલ્પ

● CS અભ્યાસક્રમનું ફી સ્ટ્રક્ચર :

ક્રમ	વિગતો	રકમ
૧.	CS Executive Entrance Test રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૭૫૦૦/-
૨.	CS Executive Program રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી (CS Executive Program Direct Entryની ફી Rs. ૨૨૦૦૦/-)	₹ ૧૭૦૦૦/-
૩.	CS Professional Program રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૨૦૦૦૦/-
૪.	EDP અને CLDP Training ફી (અંદાજિત)	₹ ૧૫૦૦૦/-
૫.	દરેક તબક્કાવાર પરીક્ષાની ફી	ICSI દ્વારા નિયત થયેલ દરથી

છે જેમાં સ્નાતક / અનુસ્તાનક વિદ્યાર્થીઓ સીધા જ CS Executive Programમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

ICSI નીચે મુજબની પાત્રતા ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને સીધા જ CS Executive Programમાં પ્રવેશ આપે છે :

- CS Foundation (પહેલાની સ્કીમ મુજબ) પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય.
- ICAI Final Course પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય
- ICMAI Final Course Exam પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય
- સ્નાતક (૫૦% કે તેનાથી વધારે માર્ક્સ)
- અનુસ્નાતક

આ વિકલ્પ પસંદ કરનાર વિદ્યાર્થી મિત્રોએ CS Executive Program અને ત્યાર બાદ CS Professional Program બંને પરીક્ષા પાસ કરવાની રહેશે. CS Executive Program અને CS Professional Program બંને પરીક્ષામાં કુલ ૭-૭ પેપર હોય છે અને આ બંને Courseની વચ્ચે વિદ્યાર્થીઓ એ Executive Development Program (EDP) તથા ૨૧ મહિનાની Practical Training પણ પૂરી કરવાની હોય છે. આ ઉપરાંત CS Professional Programની પરીક્ષા પાસ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓએ Corporate Leadership Development Program (CLDP)ની તાલીમ પણ લેવાની હોય છે. Direct Entry થી CS Executive Program માટેનું ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન વિદ્યાર્થી મિત્રો <https://icsi.edu/> પરથી કરી શકશે.

- આ અભ્યાસક્રમનાં તમામ પુસ્તકો તથા સાહિત્ય તબક્કાવાર ICSI દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત દરેક તબક્કે પ્રાઈવેટ તથા ICSI દ્વારા સંચાલિત કોચિંગ ક્લાસીસ પણ ઉપલબ્ધ છે જેમાં તમામ વિષયની સંપૂર્ણ માહિતી અલગ અલગ શિક્ષકો દ્વારા આપવામાં આવે છે.
- કોચિંગ ક્લાસ તથા ICSIની રજિસ્ટ્રેશન ફી સહિતનો CS અભ્યાસક્રમનો કુલ અંદાજિત ખર્ચ આશરે ₹ ૧૫૦૦૦૦-૨૦૦૦૦૦ જેટલો થાય છે.
- બીજા બધા અભ્યાસક્રમોની સરખામણીમાં CS અભ્યાસક્રમ પણ ઓછો ખર્ચાળ છે જ્યારે CS પ્રોફેશનલની ભારતના વિકસતા અર્થતંત્રમાં દિનપ્રતિદિન વધારે અને વધારે જરૂરિયાત ઊભી થઈ રહી છે એટલે વિદ્યાર્થીઓને સારી કારકિર્દી બનાવવાની ઉત્તમ તક CSનો અભ્યાસક્રમ પૂરી પાડે છે.

3. CMA COURSE - COST & MANAGEMENT ACCOUNTANT COURSE

● The Institute of Cost Accountants of India (ICMAI)

જે વિદ્યાર્થીઓને કોસ્ટિંગ, બજેટિંગ, ફાઈનાન્શિયલ એનાલિસિસ, વેરિઅન્સ એનાલિસિસ જેવા ગણિત આધારિત વિષયોમાં વધારે રુચિ હોય તેઓ માટે CMA કોર્સ શ્રેષ્ઠ પસંદગી છે. CMA એ નેશનલ લેવલનો પ્રોફેશનલ કોર્સ છે જેનું સંચાલન અને નિયમન નેશનલ લેવલ પર The Institute of Cost Accountants of India (The ICMAI) દ્વારા થાય છે. ICMAI

ભારત સરકારના કોર્પોરેટ અફેર્સ મંત્રાલય (Ministry of Corporate Affairs) હેઠળ કાર્યરત એક સંસ્થા છે. ICMAIનું વડું મથક દિલ્હી ખાતે આવેલ છે તથા તેની ૪ રિજનલ કાઉન્સિલ ઓફિસ મુંબઈ, ચેન્નાઈ, દિલ્હી અને કોલકતામાં સ્થિત છે. જ્યારે દેશમાં અલગ અલગ શહેરોમાં ICMAIની કુલ ૧૦૦થી વધુ શાખાઓ કાર્યરત છે. વધુમાં ઇન્સ્ટિટ્યૂટનાં અનેક ફોરેન ચેપ્ટર પણ છે.

જો આપણે ગુજરાતની વાત કરીએ તો ગુજરાતમાં ICMAIની શાખાઓ અમદાવાદ, વડોદરા, સુરત, કચ્છ - ગાંધીધામ, વાપી, ભરૂચ જેવાં શહેરોમાં સ્થિત છે:

CMA કોર્સને લગતી તમામ માહિતી, રજિસ્ટ્રેશન પ્રોસેસ, કોચિંગને લગતી માહિતી વગેરે ICMAIની વેબસાઈટ <https://www.icmai.in/> તથા ઉપર જણાવેલ શાખાઓ પરથી પણ મળી શકશે.

● CMA Course માં જોડાવા માટે જરૂરી પાત્રતા માપદંડ

આ કોર્સમાં જોડાવા માટે વિદ્યાર્થીઓ પાસે ૨ વિકલ્પો છે જેની માહિતી નીચે મુજબ છે:

Route 1 : Foundation Course

Foundation Course એટલે CMA અભ્યાસક્રમનું પ્રથમ પગથિયું. વિદ્યાર્થી મિત્રો આપ ધોરણ ૧૨ની પરીક્ષા પછી સીધા જ Foundation Course માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકો છો. આ વિકલ્પ એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે છે કે જેઓ ધોરણ ૧૨ પછી સીધા જ CMA અભ્યાસક્રમમાં જોડાવા માંગે છે.

Foundation Courseમાં કુલ ૪ વિષયનાં પેપર હોય છે અને Foundation પરીક્ષા ICMAI દ્વારા વર્ષમાં બે વખત લેવામાં આવે છે - જૂન અને ડિસેમ્બર. આ પરીક્ષામાં બેસવાની પાત્રતા મેળવવા માટે ઓછામાં ઓછા ૪ મહિના પહેલાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું ફરજિયાત છે. વિદ્યાર્થી મિત્રોને ખાસ જણાવવાનું કે જે મિત્રો ધોરણ ૧૦ પાસ છે તથા ધોરણ ૧૨ની પરીક્ષા આપી ચૂક્યા છે અને જેમનું ૧૨નું પરિણામ હજી જાહેર થયું નથી, તેઓ પણ ધોરણ ૧૦ના પરિણામના આધારે Foundation Course માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકે છે. ઉદાહરણ તરીકે, જો તમારું

ધોરણ ૧૨નું પરિણામ મે - ૨૦૨૬માં આવવાનું હોય અને તમારે જૂન - ૨૦૨૬ની Foundation પરીક્ષામાં બેસવું હોય તો તમારે ૩૧ જાન્યુઆરી ૨૦૨૬ સુધીમાં રજિસ્ટ્રેશન કરાવવું જરૂરી છે. એટલે કે ધોરણ ૧૦ના પરિણામના આધારે પણ તમે CMA Foundation માટે રજિસ્ટ્રેશન કરાવી શકો છો. ડિસેમ્બર ૨૦૨૬ની foundationની પરીક્ષામાં બેસવા માટે રજિસ્ટ્રેશનની કટ ઓફ તારીખ ૩૧ - જુલાઈ, ૨૦૨૬ છે.

Foundation પરીક્ષા પાસ કર્યા પછી CMA Courseનો બીજો તબક્કો એટલે Intermediate Course અને ત્યારબાદ છેલ્લો તબક્કો Final Course છે. Intermediate અને Final બંને પરીક્ષામાં કુલ ૮-૮ પેપર હોય છે. આ બંને Courseની વચ્ચે વિદ્યાર્થીઓએ Practical Training (Articleship) અને Soft Skills Training પૂર્ણ કરવાની હોય છે. આ Practical Training સામાન્ય રીતે ઉદ્યોગો, મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપનીઓ, ફાઈનાન્સ ડિપાર્ટમેન્ટ્સ, CMA ફર્મમાં કરવામાં આવે છે, જ્યાં વિદ્યાર્થીઓને પ્રેક્ટિકલ એક્સપિરિયન્સ સાથે માસિક સ્ટાઈપેન્ડ પણ આપવામાં આવે છે. આ સમગ્ર અભ્યાસક્રમનો કુલ સમયગાળો આશરે ૨.૫ થી ૩ વર્ષનો હોય છે.

Route 2 : Direct Entry

CMA અભ્યાસક્રમમાં દાખલ થવાનો આ બીજો વિકલ્પ છે જેમાં સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ સીધા જ Intermediate Courseમાં પ્રવેશ મેળવી શકે છે.

ICMAI નીચે મુજબની પાત્રતા ધરાવતાં વિદ્યાર્થીઓને સીધા જ Intermediate Courseમાં પ્રવેશ આપે છે:

- કોમર્સ સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ
- અન્ય પ્રવાહના સ્નાતક વિદ્યાર્થીઓ (વિજ્ઞાન, આર્ટ્સ વગેરે)
- ICAI Intermediate Course પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય.
- ICSI Intermediate Course Exam પરીક્ષા પાસ કરેલ હોય

Direct Entry દ્વારા દાખલ થયેલા વિદ્યાર્થીઓએ Intermediate તથા Final બંને પરીક્ષાઓ પાસ કરવાની રહેશે તથા Practical Training પણ પૂર્ણ કરવાની રહેશે. Intermediate Course માટેનું ઓનલાઈન રજિસ્ટ્રેશન વિદ્યાર્થી મિત્રો <https://www.icmai.in/> પરથી કરી શકશે.

● CMA અભ્યાસક્રમનું ફી સ્ટ્રક્ચર

ક્રમ	વિગતો	રકમ
૧.	Foundation Course રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૬૦૦૦/-
૨.	Intermediate Course રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૨૩૦૦૦/-
૩.	Final Course રજિસ્ટ્રેશન તથા અન્ય ફી	₹ ૨૫૦૦૦/-
૪.	Training અને અન્ય ચાર્જ્સ (અંદાજિત)	ICMAI દ્વારા નિયત થયેલ દરથી
૫.	દરેક તબક્કાવાર પરીક્ષાની ફી	ICMAI દ્વારા નિયત થયેલ દરથી

● અભ્યાસ સામગ્રી અને કોચિંગ

આ અભ્યાસક્રમનાં તમામ પુસ્તકો તથા સ્ટડી મટીરિયલ ICMAI દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને આપવામાં આવે છે. આ ઉપરાંત દરેક તબક્કે પ્રાઈવેટ તથા ICMAI દ્વારા સંચાલિત કોચિંગ ક્લાસીસ ઉપલબ્ધ છે, જેમાં તમામ વિષયોની સંપૂર્ણ માહિતી અનુભવી શિક્ષકો દ્વારા આપવામાં આવે છે.

- કોચિંગ ક્લાસ તથા ICMAIની રજિસ્ટ્રેશન ફી

સહિત CMA અભ્યાસક્રમનો કુલ અંદાજિત ખર્ચ આશરે Rs. ૧ થી ૧.૫ લાખ જેટલો થાય છે.

- અન્ય પ્રોફેશનલ કોર્સની સરખામણીમાં CMA અભ્યાસક્રમ ઓછા ખર્ચે ઉત્તમ કારકિર્દી આપતો કોર્સ છે. આજના યુગમાં મલ્ટિનેશનલ કંપનીઓ, ઉદ્યોગો, ફાઈનાન્સ, મેનેજમેન્ટ અને કોસ્ટ કંટ્રોલ ક્ષેત્રે CMA પ્રોફેશનલ્સની માંગ ખૂબ જ ઊંચી છે.

મિત્રો આ ત્રણેય અભ્યાસક્રમોની સંપૂર્ણ માહિતી નીચેની લિંક પરથી મેળવી શકાશે.

CA Course <https://resource.cdn.icai.org/75086bos60514-icai-prospectus-new.pdf>

CS Course https://www.icsi.edu/media/filer_public/3c/34/3c348023-5c11-46f4-8c1f-b99f9c2fd611/cs_brochure.pdf

CMA Course https://icmai.in/upload/Students/Syllabus2022/CMA_Prospectus_Syllabus_2022.pdf

ઉપરોક્ત ત્રણેય પ્રોફેશનલ અભ્યાસક્રમની પોતપોતાની વિશેષતાઓ છે અને આમાંથી તમારી રુચિ અને આવડત પ્રમાણે કોઈ પણ અભ્યાસક્રમ પસંદ કરીને તમે ઉત્તમ કારકિર્દી બનાવીને તમારું ભવિષ્ય ઉજ્જવળ બનાવી શકો છો. બસ એક વાતનું ધ્યાન રાખવાનું કે

કઠોર પરિશ્રમનો કોઈ વિકલ્પ નથી. એટલે પહેલેથી જ તમારો ગોલ સેટ કરી દો અને એ દિશામાં સખત મહેનત આજથી શરૂ કરી દો અને એક વાત યાદ રાખવી કે “નિશાન ચૂક માફ, નહિ માફ નીચું નિશાન”. તમે જો પહેલેથી જ તમારું લક્ષ્યાંક ચોક્કસ રાખશો અને એ દિશામાં તનતોડ મહેનતમાં લાગી જશો તો તમને સફળતા ચોક્કસ મળશે મળશે અને મળશે જ. આપ સૌને ઉત્તમ કારકિર્દી માટે અને ઉજ્જવળ ભવિષ્ય માટે મારી ખૂબ ખૂબ શુભકામનાઓ. ALL THE BEST !!!

આ ત્રણેય અભ્યાસક્રમને લગતી વધુ માહિતી તમે ઉપર જણાવેલ વેબસાઈટ પરથી મેળવી શકો છો અથવા તમારી નજીકની શાખામાં જઈને રૂબરૂ સંપર્ક કરીને પણ મેળવી શકો છો. ઉપરાંત બીજી કોઈ વિશેષ માહિતી માટે જરૂર જણાય તો વિદ્યાર્થી મિત્રો તથા વાલીઓ મારો સંપર્ક નીચે જણાવેલ માહિતી પરથી કરી શકશે:

Name	CA Sarang M. Dave
Address	208, Maurya Complex, Navjeevan Press Road, Nr. Income Tax Cross Road, Ahmedabad-380014
Contact No.	+91 9974806510
Email ID	casarangdave@gmail.com

૨૦૪, મોર્ય કોમ્પ્લેક્સ,
સી. યુ. શાહ કોલેજ પાસે, ઓફ આશ્રમ રોડ,
ઈન્કમેટેક્સ, અમદાવાદ-૩૮૦ ૦૧૪
મો. ૯૯૭૪૮૦૬૫૧૦

૨૦૨૬માં શીખવા માટે બેસ્ટ પાંચ પ્રોગ્રામિંગ લેંગ્વેજિસ

ટેકનોલોજીની દુનિયા બહુ ઝડપથી બદલાઈ રહી છે. દરેક વર્ષે નવી નવી ટેકનોલોજી, ટૂલ્સ અને પ્રોગ્રામિંગ ભાષાઓ માર્કેટમાં આવે છે. ૨૦૨૬માં જો તમે સોફ્ટવેર ડેવલપર, ટેસ્ટ એન્જિનિયર, ડેટા સાયન્ટિસ્ટ, AI એન્જિનિયર કે ફ્રેશર તરીકે IT ક્ષેત્રમાં આગળ વધવા માંગતા હો, તો યોગ્ય પ્રોગ્રામિંગ ભાષા પસંદ કરવી બહુ જ જરૂરી છે.

આ લેખમાં આપણે ૨૦૨૬ માટે શીખવા યોગ્ય એવી બેસ્ટ પાંચ પ્રોગ્રામિંગ લેંગ્વેજિસ વિશે વિગતે સમજશું, જેમાં Python, JavaScript, Java, C# અને Go (Golang)નો સમાવેશ થાય છે.

૧. Python - સરળ, શક્તિશાળી અને ભવિષ્ય માટેની ભાષા

Python છેલ્લાં ઘણાં વર્ષોથી સૌથી લોકપ્રિય પ્રોગ્રામિંગ ભાષાઓમાંની એક છે અને ૨૦૨૬માં પણ તેનો કેઝ યથાવત્ રહેશે.

Python શા માટે શીખવી?

Pythonની સૌથી મોટી ખાસિયત એ છે કે તે સિમ્પલ અને રિડેબલ છે. નવા શીખનાર માટે Python બહુ જ સરળ છે. સાથે સાથે તે એટલી શક્તિશાળી છે કે મોટી મોટી કંપનીઓ તેનો ઉપયોગ કરે છે.

Pythonનો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે?

- Artificial Intelligence (AI)
- Machine Learning (ML)
- Data Science & Data Analysis
- Web Development (Django, Flask)
- Automation & Testing
- DevOps અને Scripting

૨૦૨૬માં Pythonનું મહત્વ

AI અને Automationનો ઉપયોગ સતત વધી રહ્યો છે. Python આ બંને ક્ષેત્રો માટે નંબર વન ભાષા ગણાય છે. એટલે જો તમે ભવિષ્યમાં AI, Agentic AI અથવા Automation તરફ જવા માંગો છો, તો Python તમારા માટે શ્રેષ્ઠ પસંદગી છે.

૨. JavaScript - વેબ ડેવલપમેન્ટ માટે

JavaScript વિના આજના સમયમાં વેબ ડેવલપમેન્ટની કલ્પના કરવી મુશ્કેલ છે. ૨૦૨૬ માં પણ JavaScriptની ડિમાન્ડ ખૂબ જ ઊંચી રહેશે.

JavaScript શા માટે શીખવી?

JavaScript એ એકમાત્ર એવી ભાષા છે જે Frontend અને Backend બંનેમાં ઉપયોગ થાય છે. એક જ ભાષાથી તમે આખી વેબ એપ્લિકેશન બનાવી શકો છો.

JavaScriptનો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે?

- Frontend Development (React, Angular, Vue)
- Backend Development (Node.js)
- Full Stack Development
- Mobile App Development
- API Development

૨૦૨૬ માં JavaScriptનું મહત્વ

Web Applications, SaaS Products અને Cloud-based Solutions સતત વધી રહી છે. JavaScript સાથે React, Node.js જેવી ટેકનોલોજી શીખવાથી ૨૦૨૬માં નોકરીની તકો ઘણી વધે છે.

૩. Java - એન્ટરપ્રાઇઝ એપ્લિકેશન્સ માટે ખાસ

Java ઘણાં વર્ષોથી IT ઈન્ડસ્ટ્રીમાં મજબૂત સ્થાન ધરાવે છે. મોટી કંપનીઓ અને બેંકો આજેય Java પર આધારિત સિસ્ટમ્સ ચલાવે છે.

Java શા માટે શીખવી?

Java એક Stable, Secure અને Scalable ભાષા છે. મોટા પ્રોજેક્ટ્સ માટે Java ખૂબ વિશ્વસનીય માનવામાં આવે છે.

Javaનો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે?

- Enterprise Applications
- Banking & Financial Systems
- Android App Development

- Backend Services (Spring Boot)
- Microservices Architecture

૨૦૨૬માં Javaનું મહત્વ

Legacy Systems હોવા છતાં Java સતત અપડેટ થતી રહે છે. Cloud, Microservices અને Spring Bootના કારણે Java ૨૦૨૬ માં પણ મજબૂત વિકલ્પ રહેશે, ખાસ કરીને અનુભવ ધરાવતા ડેવલપર્સ માટે.

૪. C# - Microsoft Ecosystem માટે શ્રેષ્ઠ ભાષા

C# એ Microsoft દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલી ભાષા છે અને NET Framework સાથે પાવરફૂલ રીતે ઉપયોગમાં લઈ શકાય છે.

C# શા માટે શીખવી?

જો તમે Microsoft ટેકનોલોજી સાથે કામ કરવા માંગો છો, તો C# શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ છે. તે Strongly Typed અને Object Oriented ભાષા છે.

C# નો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે?

- Web Applications (.NET, ASP.NET Core)
- Windows Applications
- Game Development (Unity)
- Enterprise Software
- Cloud Applications (Azure)

૨૦૨૬માં C# (C-Sharp)નું મહત્વ

Microsoft Azure, Cloud અને Enterprise Solutionsના કારણે C#ની માંગ સતત વધી રહી છે. Unity Game Development પણ ૨૦૨૬માં C#ને વધુ લોકપ્રિય બનાવશે.

૫. Go (GoLang) - ડાઇવર્સ અને ક્લાઉડ માટે બનાવેલી ભાષા

Go અથવા GoLang Google દ્વારા વિકસાવવામાં આવેલી આધુનિક ભાષા છે, જે ખાસ કરીને Performance અને Scalability માટે જાણીતી છે.

Go શા માટે શીખવી?

Go સરળ Syntax, ઝડપી Execution અને Concurrency માટે જાણીતી છે. Micro-services અને Cloud Applications માટે તે બહુ જ યોગ્ય છે.

Goનો ઉપયોગ ક્યાં થાય છે?

- Cloud Native Applications
- Micro-services
- DevOps Tools
- Distributed Systems
- High Performance Backend Services

૨૦૨૬માં Goનું મહત્વ

Cloud Computing, Kubernetes અને DevOpsનો ઉપયોગ વધતાં Goની માંગ ઝડપથી વધી રહી છે. જો તમે Backend, Cloud અથવા DevOps ક્ષેત્રમાં કરિયર બનાવવી હોય, તો Go શીખવી એક સ્માર્ટ પસંદગી છે.

કઈ ભાષા કોના માટે યોગ્ય છે?

- ફ્રેન્શર્સ / સ્ટુડન્ટ્સ: Python અથવા JavaScript
- Automation / QA Engineers: Python, Java
- Web Developers: JavaScript, Java
- Enterprise / Banking Projects : Java, C#
- Cloud / DevOps Engineers: Go, Python

નિષ્કર્ષ :

૨૦૨૬માં પ્રોગ્રામિંગ શીખતી વખતે સૌથી મહત્વની વાત એ છે કે તમે તમારા કરિયર ગોલ અનુસાર ભાષા પસંદ કરો. કોઈ એક ભાષા સર્વશ્રેષ્ઠ નથી, પરંતુ યોગ્ય ભાષા તમને યોગ્ય દિશામાં લઈ જઈ શકે છે.

- AI અને Automation માટે - Python
- Web અને Full Stack માટે -JavaScript
- Stable Enterprise Career માટે -Java
- Microsoft અને Game Development માટે -C#
- Cloud અને High Performance Systems માટે -Go

જો તમે સતત શીખતા રહેશો અને પ્રેક્ટિસ કરશો, તો ૨૦૨૬ તમારા કરિયર માટે એક ગ્રેટ મ-ચેન્જર વર્ષ બની શકે છે.

એ-૬૦૧, સેવન પેરેડાઈઝ,
મ્યુનિસિપલ ગાર્ડન પાસે, ગોતા, અમદાવાદ.

“હોટલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ ક્ષેત્રે કારકિર્દી”

રંજના વિજયવર્ગીય

દરેક સિટીની એક ઇમેજ હોય જેમકે મુંબઈ વર્લ્ડ ફિલ્મ માટે અને અમદાવાદ વર્લ્ડ હેરિટેજ સિટી તરીકે કે સ્પોર્ટ્સ સિટી તરીકે નામના મેળવી રહ્યું છે, ભારતના ટોપ સિટીઝ તરીકે અમદાવાદનો વિકાસ થાય છે, બિલ્ડિંગ, બ્રીજ, અને હોટલ રેસ્ટોરન્ટ અને કોમ્પ્લેક્સની જરૂરિયાત થશે એટલે રોજગાર વધશે.

ટ્રાવેલ એન્ડ ટૂરિઝમ ઇન્ડસ્ટ્રીઝમાં ૨૦૨૫ સુધીમાં ભારતમાં ૪૬ મિલિયન રોજગારનો અવસર ઉત્પન્ન થઈ શકે તેમ જણાય છે. ભારતમાં ટૂરિઝમનું ફિલ્ડ ખૂબ જ શક્તિશાળી માધ્યમ છે. ભૌગોલિક દૃષ્ટિએ ખૂબ જ સૌન્દર્ય અને સમૃદ્ધિ વિખરાયેલાં છે. ટૂરિઝમ ક્ષેત્રો વિકસાવવા માટે ભારત સરકાર દ્વારા પણ યથાર્થ પ્રયત્નો કરવામાં આવી રહ્યા છે.

આવો હોટલ, ટૂરિઝમ અને હોસ્પિટાલિટી ક્ષેત્રે કારકિર્દી ઘડતર દ્વારા ભૌદિક, આર્થિક અને દેશની સમૃદ્ધિનો વિકાસ કરીએ.

ડિગ્રી ઇન હોટલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ (BHTM)

સંસ્થાનું નામ : ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટલ મેનેજમેન્ટ સરનામું : ભાઈજીપુરા, કોબા-ઈન્ફોસિટી સર્કલ વચ્ચે, મુ. કોબા, ગાંધીનગર.

ફોન નંબર : (૦૭૯)૨૩૨૭૬૬૫૭

વેબસાઈટ : www.nchmct.org

ફેક્સ નંબર (૦૭૯)૨૩૨૭૬૬૫૬

શૈક્ષણિક લાયકાત : અંગ્રેજી વિષય સાથે ધો. ૧૨ પાસ અથવા સમકક્ષ પરીક્ષા પાસ હોવી જોઈએ.

સંસ્થાનું નામ : ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોસ્પિટાલિટી એન્ડ મેનેજમેન્ટ

સરનામું : આઈ.આઈ.એચ.એમ., પ્લોટ નંબર ૪૪, વાત્રક પોલિટેક્નિક કોલેજ પછી, ગણપતિ મંદિર, શાસ્ત્રીનગર, રેલ્વેસ્ટેશન પાસે વસઈ,

વેબસાઈટ : www.iihm.co.in

ઈ-મેઇલ : info@iihm.co.in / bci.૨૦૦૭@rediffmail.com

ફોન નંબર : ૦૨૫૦ ૨૩૩૦૦૭૭/૨૩૪૭૮૩૩/૮૫૫૪૦૨૨૫૫૫/૮૦૧૧૪૧૩૪૪૭

ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોસ્પિટાલિટી એન્ડ મેનેજમેન્ટ સંસ્થામાં નીચે મુજબ કોર્સ ઉપલબ્ધ છે.

ડિગ્રી કોર્સ :

B.Sc in Hospitality & Tourism Studies

B.Sc in Hospitality Studies

ડિપ્લોમા એન્ડ સર્ટિફિકેટ કોર્સ :

Hotel Operations (2 year)

Hotel Management & Tourism Studies

Cookery, Bakery & Confectionary

Food & Beverage Production/Service

Front Office Management

House Keeping Management

ઉપરોક્ત સંસ્થામાં હોસ્ટેલની પણ સગવડ છે.

ગમે તે પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ ઓનલાઇન અથવા ઓફલાઇન ફોર્મ ભરી શકે છે. ત્રણ કલાકની પ્રવેશ પરીક્ષા એપ્રિલ અંતમાં લેવાય છે. સેમેસ્ટર સિસ્ટમ છે. ૯:૦૦થી ૫:૦૦ કોલેજનો સમય છે. તેમજ પ્રેક્ટિકલ પણ લેવાય છે.

અન્ય સંસ્થાઓ પણ છે જે આ પ્રમાણેના કોર્સ ચલાવે છે. જે નીચે મુજબ છે.

❖ એશિયા પેસિફિક ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ - એશિયા પેસિફિક હાઉસ, ઉસ્માનપુરા પાણીની ટાંકી પાસે, ઉસ્માનપુરા, અમદાવાદ.

❖ એલ.ડી. કોલેજ ઓફ એન્જિનિયરિંગ કેમ્પસ- નવરંગપુરા અમદાવાદ

❖ કોલેજ ઓફ હોસ્પિટાલિટી એન્ડ ટૂરિઝમ (CHNT)

- રાય યુનિવર્સિટી સરોડા, તા.ધોળકા, અમદાવાદ.
- ❖ વિવેકાનંદ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટલ એન્ડ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ - બોધિગ્રામ ને. હા. નં. ૮-બી કુવાડવા રોડ કુચિયાદળ રાજકોટ.

સ્નાતક કક્ષાના પ્રાપ્ય અભ્યાસક્રમો

- ❖ બી.એસસી ઈન હોસ્પિટાલિટી એન્ડ હોટલ એડમિનિસ્ટ્રેશન (Bachelor of Science in Hospitality & Hotel Administration)

ડિપ્લોમા કક્ષાના પ્રાપ્ય અભ્યાસક્રમો

- ❖ ડિપ્લોમા ઈન ફૂડ પ્રોડક્શન (Diploma in Food Production)
- ❖ ડિપ્લોમા ઈન ફૂડ એન્ડ બેવેરેજ સર્વિસ (Diploma in Food and Beverage Service)

સર્ટિફિકેટ કક્ષાના અભ્યાસક્રમ

- ❖ ક્રાફ્ટસમેનશીપ કોર્સ ઈન ફૂડ પ્રોડક્શન એન્ડ પેટિસેરી (Craftsmanship Course in Food Production And Patisserie)

બી.એસસી ઈન હોસ્પિટાલિટી એન્ડ હોટલ એડમિનિસ્ટ્રેશન

- ❖ નિયત શૈક્ષણિક લાયકાત ધરાવતા પ્રવેશ ઈચ્છુકોએ નેશનલ કાઉન્સિલ ફોર હોટલ મેનેજમેન્ટ એન્ડ કેટરિંગ ટેકનોલોજીની જોઈન્ટ એન્ટ્રન્સ એકઠામ (NCHM-JEE) આપવાની રહેશે.
- ❖ પ્રવેશ પરીક્ષા અખિલ ભારતીય ધોરણે લેવામાં આવે છે જેમાં મેળવેલ રેન્કના આધાર પર સંસ્થાઓ ખાતે ઉપલબ્ધ પ્રવેશ ક્ષમતા અને ઉમેદવારોની પસંદગી મુજબ પ્રવેશ મળી શકે છે.
- ❖ પ્રવેશ પરીક્ષા નેશનલ ટેસ્ટિંગ એજન્સી (NTA) દ્વારા યોજવામાં આવે છે.
- ❖ પ્રવેશ પરીક્ષા દેશના મુખ્ય શહેરોમાં કમ્પ્યુટર બેઈઝ્ડ ટેસ્ટ (CBT)ના મોડ્યૂલ આધારિત લેવામાં આવે છે.
- ❖ પરીક્ષાનું માધ્યમ અંગ્રેજી ભાષા અને હિન્દી ભાષા છે.
- ❖ પ્રવેશ પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રમાં સમાવિષ્ટ વિષય વસ્તુની વિસ્તૃત વિગતો અને મહાવરા માટે વેબસાઈટ પરથી માહિતી મળી શકે છે.
- ❖ પ્રવેશ પરીક્ષાની જાહેરાત, અરજીપત્રક, ફીની

વિગતો માટે વેબસાઈટ <https://nchmjee.nta.nic.in> પરથી માહિતી પ્રાપ્ત થશે

પ્રવેશ પરીક્ષાનું માળખું

બી.એસસી ઈન હોસ્પિટાલિટી એન્ડ હોટલ

એડમિનિસ્ટ્રેશન

Subject/ Topics	Marks
Numerical Ability and Analytical Aptitude	30
Reasoning and logical Deduction	30
General Knowledge and Current Affairs	30
English Language	60
Aptitude for Service Sector	50
Total	200

- ❖ NCHM JEE પરીક્ષામાં નોંધણી માટેની પ્રક્રિયા દર વર્ષે સંભવિત ડિસેમ્બર માસમાં ઓનલાઈન પદ્ધતિથી હાથ ધરવામાં આવે છે.
- ❖ ઓનલાઈન નોંધણી કરાવેલા પ્રવેશ ઈચ્છુકોની NCHM JEE પ્રવેશપ્રક્રિયા દર વર્ષે સંભવિત એપ્રિલ માસમાં યોજવામાં આવતી હોય છે.

ડિપ્લોમા ઈન ફૂડ પ્રોડક્શન અને ડિપ્લોમા ઈન ફૂડ એન્ડ બેવેરેજ સર્વિસ / ક્રાફ્ટસમેનશીપ કોર્સ ઈન ફૂડ પ્રોડક્શન એન્ડ પેટિસેરી

- ❖ પ્રસ્તુત અભ્યાસક્રમ ૩ (ત્રણ) સેમેસ્ટરનો રેગ્યુલર ફુલટાઈમ અભ્યાસક્રમ છે.
- ❖ સંસ્થા દ્વારા નિયત લાયકાત ધરાવતા પ્રવેશ ઈચ્છુકોને વહેલા તે પહેલાના ધોરણે પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.
- ❖ પ્રસ્તુત અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટે કોઈ પણ પ્રકારની પ્રવેશ પરીક્ષા લેવામાં આવતી નથી.
- ❖ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ માટે મહત્તમ વયમર્યાદા ન હોઈ, તમામ વયકક્ષાના ઉમેદવારો અરજીપાત્ર છે.
- ❖ પ્રવેશ માટે દર વર્ષે સંભવિત એપ્રિલ/મે માસમાં પ્રક્રિયા હાથ ધરવામાં આવે છે.

- ❖ પ્રવેશ સંબંધિત જાહેરાત, અરજીપત્રક, ફી વગેરે માટે સંસ્થાની રૂબરૂ કે ટેલિફોનિક મુલાકાત કરી માહિતી પ્રાપ્ત થશે.

વાર્ષિક અભ્યાસ ફી :

- ❖ વાર્ષિક અભ્યાસ ફીનું માળખું તે પ્રવેશ સમયે પ્રવર્તમાન દરો મુજબ નિર્ધારિત કરવામાં આવે છે.
- ❖ ત્રણ વર્ષના ડિગ્રી અભ્યાસક્રમનાં અંદાજિત ફી સ્ટ્રક્ચર મુજબ, ત્રણ વર્ષ માટે કુલ ફી અંદાજે રૂપિયા ચાર લાખ છે.
- ❖ હોસ્ટેલની વાર્ષિક ફી અંદાજિત પચાસ હજાર રૂપિયા અલગથી છે.
- ❖ સંસ્થા ખાતે હોસ્ટેલ સુવિધા ઉપલબ્ધ હોઈ પ્રવેશ મેળવેલા વિદ્યાર્થીઓને ઉપલબ્ધ હોસ્ટેલ ક્ષમતા અનુસાર સુવિધા મળવાપાત્ર થશે.
- ❖ પ્રસ્તુત ફીના દરો ફેરફારને આધીન છે.
- ❖ ડિપ્લોમા અને સર્ટિફિકેટ અભ્યાસ કરવા માટે સંસ્થા દ્વારા નિયત થયેલ ફી વખતોવખત નક્કી કરવામાં આવે છે, જે સંસ્થાનો સંપર્ક કરી વધુ માહિતી મેળવી શકશો.

વિશેષ :

- ❖ કેન્દ્ર સરકાર અને રાજ્ય સરકાર દ્વારા મળવાપાત્ર વિવિધ સ્કૉલરશિપ યોજના ઉપલબ્ધ છે. સ્કૉલરશિપની યોજનાકીય માહિતી સંસ્થાનો સંપર્ક કરી મેળવી શકો છો.
- ❖ અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ થયા બાદ પોતાનો સ્વતંત્ર વ્યવસાય આરંભ કરવા ઇચ્છુકોને સંસ્થા દ્વારા ઉદ્યોગ સાહસિકતા વિકાસ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવે છે.
- ❖ સંસ્થા ખાતે અભ્યાસની સાથે સહ-અભ્યાસિક પ્રવૃત્તિઓમાં વિદ્યાર્થીઓની અભિરુચિ વધે તે માટે સ્પોર્ટ્સ ક્લબ, ઇકો ક્લબ અને હિન્દી ક્લબ જેવા મનોરંજનના વિકલ્પો ઉપલબ્ધ છે.
- ❖ ફાઇવ/સેવન સ્ટાર હોટલ, એરલાઇન્સ, કૂઝ, ખાદ્ય અને અન્ય વ્યવસાયમાં કારકિર્દી ઘડવા ઇચ્છુકો માટે આ અભ્યાસક્રમો સફળતાનું પ્રવેશદ્વાર છે.
- ❖ સંસ્થા ખાતે સફળતાપૂર્વક અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કર્યા બાદ વિદ્યાર્થીઓને પ્લેસમેન્ટની ઉજ્જવળ તકો પ્રાપ્ત થાય છે. જેવી કે, સ્ટાર કેટેગરી હોટેલ્સ, ક્વિક સર્વિસ

રેસ્ટોરન્ટ્સ, ફાઇન ડાઇનિંગ રેસ્ટોરન્ટ્સ, પ્રોડક્ટ રિટેલિંગ ઇન્ડસ્ટ્રી, ફેસિલિટી પ્લાનર, હોસ્પિટાલિટી કન્સલ્ટન્ટ, હોસ્પિટાલિટી એકેડેમિશિયન, બેંકિંગ સેક્ટર, ટાઉનશીપ મેનેજમેન્ટ, એરલાઇન્સ, કૂઝ લાઇન, રેલવે કેટરિંગ, ઇન્ડસ્ટ્રિયલ કેટરિંગ, હોસ્પિટલ કેટરિંગ, કોર્પોરેટ હાઉસ એડ્મિન, એરપોર્ટ મેનેજમેન્ટ, કોર્પોરેટ હાઉસ, સ્વરોજગાર અને ઇન્સ્ટિટ્યૂશનલ કેટરિંગમાં કામ કરી શકે છે તેમજ વિશિષ્ટ કુલીનરી કોર્સ, વાઇન સોમેલિયર કોર્સ ભારતમાં અને Canada, USA, Germany, France, New Zealand, Australia જેવા વિદેશી દેશોમાં પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન ડિપ્લોમા માટે અભ્યાસ કરી શકે છે અથવા પોતાનો બિઝનેસ એન્ટરપ્રેન્યોર તરીકે કામ શરૂ કરી શકે છે.

વધુ માહિતી અને માર્ગદર્શન માટે નીચે દર્શાવેલ સરનામા પર સંપર્ક કરી શકો છો

ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ
કોબા-ઇન્ફોસિટી સર્કલ વચ્ચે, ભાઈજીપુરા-
પાટિયા

મુ. કોબા, ગાંધીનગર,

ગુજરાત, ભારત

ફોન નં : 9974034078/ 9428016272

Email : info@ihmahmedabad.com

વેબસાઇટ : www.ihmahmedabad.com

ઘોરણ 12 પછી કરવા માટેના ટોચના હોટેલ મેનેજમેન્ટ કોર્સ

૧. હોટેલ મેનેજમેન્ટ બેચલર
૨. હોટેલ મેનેજમેન્ટમાં ડિપ્લોમા
૩. એસસી. હોટેલ મેનેજમેન્ટ અને કેટરિંગમાં
૪. હોટેલ અને મેનેજમેન્ટમાં બી.એ

હોટલ મેનેજમેન્ટ સ્નાતક :

આ પ્રોગ્રામ BHM (બેચલર ઓફ હોટેલ મેનેજમેન્ટ) કોર્સ તરીકે પણ ઓળખાય છે. તે નિયમિત રીતે સંપૂર્ણ રેગ્યુલર ૪ વર્ષ લાંબો અંડરગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ છે.

૪ વર્ષનો કોર્સ ૮ સેમેસ્ટરમાં વહેંચાયેલો છે. આ ૮ સેમેસ્ટર દરમિયાન, વિદ્યાર્થીઓએ સૈદ્ધાંતિક વિષયોના વિવિધ સેટ તેમજ વ્યાવહારિક વર્ગો સાથે કામ કરવાનું હોય છે. આ કોર્સ કૌશલ્યો વિકસાવવામાં મદદ કરશે

જે સ્નાતકોને હોટેલ તેમજ ટૂરિઝમ મેનેજમેન્ટ સેક્ટરમાં વિકાસ કરવામાં મદદ થાય .

તે તેમને ઉપરોક્ત ક્ષેત્રોમાં સંચાલકીય હોદ્દા પર લેવામાં મદદ થાય. ઉદ્યોગ સાહસિક કુશળતા આ કોર્સ કારણે સન્માનિત થાય છે.

આ પ્રોગ્રામમાં શીખવવામાં આવતા કેટલાક મહત્વપૂર્ણ વિષયો નીચે મુજબ છે

૧. કોમ્પ્યુનિકેશન સ્કિલ (અંગ્રેજી)
૨. ખાદ્ય ઉત્પાદન (થિયરી અને પ્રેક્ટિકલ) યોગ્યતાના માપદંડ
૩. હાઉસ કીપિંગ
૪. ફ્રન્ટ એન્ડ ઓપરેશન્સ
૫. મેનેજમેન્ટ સ્કેલ્સ
૬. નામું
૭. વ્યવસાય કાયદો
૮. પોષણ અને ખોરાક
૯. વ્યાપાર નીતિશાસ્ત્ર
૧૦. હ્યુમન રિસોર્સ મેનેજમેન્ટ
૧૧. ઈવેન્ટ મેનેજમેન્ટ
૧૨. જાહેર સંબંધો
૧૩. ટ્રાવેલ મેનેજમેન્ટ

૧૪. ઉદ્યોગસાહસિક કૌશલ્યો

હોટેલ મેનેજમેન્ટ યોગ્યતાના માપદંડ :

જે વિદ્યાર્થીઓએ 12મા ધોરણનું શિક્ષણ પૂર્ણ કર્યું છે (કોઈ પણ પ્રવાહ) તે આ કોર્સ માટે અરજી કરવા પાત્ર છે. કેટલીક સંસ્થાઓના કિસ્સામાં, દસમા ધોરણમાં પાસ થયેલા વિદ્યાર્થીઓ પણ આ અભ્યાસક્રમ મેળવવા માટે પાત્ર છે.

રોજગારની તકો :

ભારતમાં ટૂરિઝમ ક્ષેત્રે અદ્યતન રોજગારીની તકોનું નિર્માણ થયું છે. જે નીચે મુજબ મેળવી શકાય.

એરલાઇન્સ, રેલવે, કાર રેન્ટલસ એન્ડ કોચીસ, રેલવે રિઝર્વેશન, પેકેજર્સ, કુરિયર સર્વિસિસ, પાસપોર્ટ વિઝા અને અન્ય આનુસંગિક સેવાઓ, ટ્રાવેલ એજન્ટ, ટૂર ઓપરેટર, ટુરિસ્ટ ઓફિસર તરીકે રોજગારીની તકો રહેલી છે.

ધો.૧૨ પાસ પછીના વિદ્યાર્થીઓ માટે ટૂરિઝમ એડમિનિસ્ટ્રેશન આશીર્વાદ રૂપ નીવડી શકે છે. વૈવિધ્યપૂર્ણ સંસ્કૃતિ તથા એક-એકથી ચઢિયાતાં પ્રવાસન કેન્દ્રો હોવાથી હાલમાં પ્રવાસન ક્ષેત્રે ભારત તરફ પ્રવાસીઓની અવરજવરમાં વૃદ્ધિ થઈ રહી છે. સ્નાતક થયેલ ઉમેદવારો “માસ્ટર ઓફ ટૂરિઝમ એડમિનિસ્ટ્રેશન” (M.T.A.) કોર્સ કરી શકે છે.

ક્રમ	યુનિ.નું નામ	કોર્સ	વેબસાઈટ
૧	દિલ્હી યુનિ.	B.A. (ટૂરિઝમ)	www.du.ac.in
૨	I.I.T.T.M. ગ્વાલિયર	P.G ડિપ્લોમા	www.iittm.org
૩	બનારસ હિન્દી યુનિ. વારાણસી, યુ.પી.	M.A. ટૂરિઝમ (૨ વર્ષ)	www.bhu.ac.in
૪	બેંગ્લોર યુનિ., કર્નાટક	M.T.A. (૨ વર્ષ)	www.bub.ernet.in
		M.T.A. (૫વર્ષ)	
૫	મંગલોર યુનિ., કર્નાટક	M.B.A. (ટૂરિઝમ)	www.mangaloreuniversity.ac.in
૬	લખનૌ યુનિ., લખનૌ	M.T.A., P.G. ડિપ્લોમા	www.lkouniv.ac.in
૭	મરાઠવાડા યુનિ., ઔરંગાબાદ મહારાષ્ટ્ર.	M.T.A. (૨ વર્ષ) P.G. ડિપ્લોમા	www.bamu.net

કોમર્શિયલ પાઈલટ બનવા માટેની ઉડાન : ઈન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડાન અકાદમી (IGRUA)

ઈન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડ્યન એકેડમી, ઉત્તરપ્રદેશ રાજ્યના અમેઠી જિલ્લામાં કુરસતગંજ ખાતે સ્થિત નાગરિક ઉડ્યન મંત્રાલયના નિયંત્રણ હેઠળની એક સ્વાયત સંસ્થા છે. અફઘાનિસ્તાન, રોયલ નેપાળ એરલાઈન્સ, મોરેશિયસ, ઝામ્બિયા વગેરે દેશોના નાગરિકોને પણ અકાદમીમાં તાલીમ આપવામાં આવે છે. વિવિધ ફ્લાઈન્ગ ક્લબ્સના ચીફ ફ્લાઈન્ગ ઇન્સ્ટ્રક્ટર / પાઈલટ ઇન્સ્ટ્રક્ટર ઇન્ચાર્જનો રિફ્રેશર કોર્સ નિયમિતપણે આયોજિત કરવામાં આવે છે. ઈન્ડિયન એરલાઈન્સ, સીમા સુરક્ષા દળ, ભારતીય તટ રક્ષક દળ, ભારતીય વાયુ સેના અને ભારતીય નૌકાદળ તેમજ અન્ય વિવિધ પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાનો માટે પણ જરૂરિયાત મુજબ અકાદમી દ્વારા તાલીમ કાર્યક્રમનું આયોજન કરવામાં આવે છે. વિવિધ અગ્રગણ્ય વ્યક્તિગત સંસ્થાઓના સંલગ્ન ડિપ્લોમા ધારકોને અકાદમીમાં વ્યાવસાયિક તકનીકી તાલીમ આપવામાં આવે છે.

પરિચય :

મિત્રો, ઉડ્યન ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી ઇચ્છુકોને ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે ભારત સરકારના નાગરિક ઉડ્યન મંત્રાલયના નિયંત્રણ હેઠળની એકમાત્ર પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થા એટલે ઈન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડાન અકાદમી (IGRUA). ભારત દેશમાં તકનીકી શિક્ષણ માટે નામના ધરાવતી આઈઆઈટી સંસ્થાઓ તેમજ મેનેજમેન્ટ શિક્ષણ માટે નામના ધરાવતી આઈઆઈએમ સંસ્થાઓ જેવું સ્થાન ઉડ્યન પ્રશિક્ષણ માટે ખ્યાતનામ પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થા ઈન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડાન અકાદમી (IGRUA)નું છે.

ભારતની અગ્રણી સરકાર માન્ય ફ્લાઈંગ ટ્રેનિંગ સંસ્થા તરીકે IGRUAની નીચે મુજબની વિશેષતાઓ

- 35 વર્ષથી વધુ તાલીમનો અનુભવ અને

- ૫,૦૦૦થી વધુ સફળ ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ
- Air India, IndiGo, Emirates, Singapore Airlines જેવી રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય એરલાઈન્સમાં સંસ્થાના વિદ્યાર્થીઓ પાઈલટ તરીકે કાર્યરત
- આધુનિક ટ્રેનિંગ વિમાનો, અદ્યતન સિમ્યુલેટર્સ અને ISO 9001:2008 પ્રમાણિત તાલીમ કાર્યક્રમ
- નાગરિક ઉડ્યન મંત્રાલય હેઠળની સ્વાયત સંસ્થા, સબસિડાઈઝડ ફી માળખું
- ઈન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડાન અકાદમી સંકુલ ખાતે શ્રેષ્ઠ માળખાકીય સુવિધાઓનો સમાવેશ થાય છે.
- વિશ્વની અદિતીય પ્રશિક્ષણ સંસ્થા છે જેમાં ઉડ્યન ક્ષેત્રના નિષ્ણાત અનુભવી અધ્યાપકો દ્વારા સૈદ્ધાંતિક તેમજ પ્રાયોગિક વિષયોનું જીવંત સુદૃઢકો સાથેનું શૈક્ષણિક કાર્ય પ્રાપ્ય છે.
- ભૂતલ પ્રશિક્ષણ સીબીટી લેબ સાથેના મલ્ટિમીડિયા પ્રોજેક્ટર સાથે અન્ય આધુનિક સંસાધનોથી સજ્જ વાતાનુકૂલિત વર્ગખંડો છે.
- ઉડાન પ્રશિક્ષણ માટે આધુનિક વિમાનો ઉપલબ્ધ છે.

- કંટ્રોલ તકનીકી વ્યવસ્થા સાથે અગ્નિશમન સુવિધા તેમજ સંપૂર્ણપણે નેવિગેશન ઉપક્રમ સુવિધાઓથી સજ્જ છે.

નિયત અભ્યાસક્રમમાં સફળતાપૂર્ણ પ્રશિક્ષણ મેળવનારને વિવિધ નામાંકિત એરલાઇન્સ એકમો ખાતે કોમર્શિયલ પાઇલટ તરીકે તેમજ અન્ય સંલગ્ન જગ્યાઓ પર કારકિર્દી શુભારંભ કરવાની તક પ્રાપ્ય થાય છે.

મિત્રો, આપ સર્વે સુવિદિત છો કે કોમર્શિયલ પાઇલટ બનવા માટે કોમર્શિયલ પાઇલટ લાઇસન્સ હોવું ફરજિયાત છે. કોમર્શિયલ પાઇલટ બનવાનું પ્રથમ પગથિયું એટલે કોમર્શિયલ પાઇલટ લાઇસન્સ કોર્સમાં

કુલ	EWS	જનરલ	OBC	SC	ST
125	13	49	34	19	10

ન્યૂનતમ વય: પ્રવેશ સમયે લઘુત્તમ ૧૭ વર્ષ હોવાં જરૂરી છે.

પાત્રતા માપદંડ :

૧. શૈક્ષણિક લાયકાત :

જનરલ ઉમેદવારો : 10+2 અથવા સમકક્ષ પરીક્ષા અંગ્રેજી, ગણિત અને ભૌતિકશાસ્ત્ર સાથે દરેક વિષયમાં ઓછામાં ઓછા 50% ગુણ

SC/ST/EWS/OBC (નોન-ક્રિમી લેયર) ઉમેદવારો: દરેક વિષયમાં ઓછામાં ઓછા 45% ગુણ વયમર્યાદા (01 જાન્યુઆરી 2026ના રોજ મહત્તમ વયમર્યાદા)

જનરલ	OBC	SC/ST
૨૮ વર્ષ	૩૧ વર્ષ	૩૩ વર્ષ

૨. વૈવાહિક સ્થિતિ : અવિવાહિત

૩. પસંદગી પ્રક્રિયા : પસંદગી મેરિટ આધારિત રહેશે, જેમાં નીચેના ગુણોનો સમાવેશ થશે:

- ધોરણ 12 (Physics, Mathematics, English)
- લેખિત પરીક્ષા
- અંગ્રેજી પ્રાવીણ્ય
- ઇન્ટરવ્યૂ
- પાઇલટ એપ્ટિટ્યૂડ ટેસ્ટ

પ્રવેશ મેળવી નિયત નિયમોનુસાર નિર્ધારિત કરવામાં આવેલ યોગ્યતા મેળવવી.

પ્રવેશની વિગત :

એબ-ઇનિશિયોથી કમર્શિયલ પાઇલટ લાઇસન્સ (CPL) મલ્ટિ-એન્જિન એન્ડોર્સમેન્ટ અને ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ રેટિંગ (IR) સાથે બેચ શરૂ થવાની તારીખ:

પ્રથમ બેચ: જુલાઈ-26 બીજો બેચ: જાન્યુઆરી 27

કોર્સ અવધિ :

લગભગ 36 મહિના (શરતોને આધીન)

બેઠકોનું વિતરણ (કુલ: ૧૨૫ બેઠકો)

તબક્કો ૧ : ઓનલાઇન કમ્પ્યુટર આધારિત પ્રવેશ પરીક્ષા

તારીખ : ૩ મે ૨૦૨૬ (રવિવાર)

પરીક્ષા કેન્દ્રો (Examination Centres) :

પરીક્ષા કેન્દ્રોના વિકલ્પો જોવા માટે નીચે આપેલ લિંક તપાસો :

https://igrua.gov.in/sites/default/files/2026-01/Examination%20Centres_1.pdf

ઉમેદવારે અરજી કરતી વખતે ત્રણ પરીક્ષા કેન્દ્રોના વિકલ્પો પસંદ કરવાના રહેશે, જેમાં પ્રથમ, દ્વિતીય અને તૃતીય પસંદગી દર્શાવવી ફરજિયાત છે. અરજીદારોની સંખ્યા અપૂરતી હોય તો IGRUA કોઈ પણ પરીક્ષા કેન્દ્ર રદ કરવાનો અધિકાર રાખે છે.

૧. પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ :

અંગ્રેજી, ગણિત, ભૌતિકશાસ્ત્ર, રીઝનિંગ અને કરંટ અફેર્સ (૧૦+૨ સ્તર, ઓબ્જેક્ટિવ, નેગેટિવ માર્કિંગ નથી)

૨. એડમિટ કાર્ડ :

૨૩ એપ્રિલ ૨૦૨૬ બાદ ડાઉનલોડ કરી શકાશે.

૩. ફોટોગ્રાફસ :

તાજેતરના પાસપોર્ટ સાઈઝના ફોટોગ્રાફસ. નીચેની બાબતો ખાસ ધ્યાનમાં રાખવી:

- અરજી ફોર્મ, ઍડમિટ કાર્ડ અથવા અન્ય કોઈ પણ સંબંધિત દસ્તાવેજમાં અપલોડ કરાયેલ અથવા ચોંટાડેલ પાસપોર્ટ સાઈઝનો ફોટોગ્રાફ પરીક્ષા, ઈન્ટરવ્યૂ અથવા ઍપ્ટિટ્યૂડ ટેસ્ટમાં હાજર રહેનાર ઉમેદવારનું સ્પષ્ટ પ્રતિનિધિત્વ કરતો હોવો જોઈએ.
- ફોટોગ્રાફમાં માત્ર ચહેરો જ દેખાતો હોવો જોઈએ (માથાના ટોચ/વર્ટિક્સથી લઈને આડમ્સ એપલ સુધી), બંને કાન સ્પષ્ટ રીતે દેખાતા હોવા જોઈએ અને પૃષ્ઠભૂમિ સંપૂર્ણ સફેદ હોવી જોઈએ.
- 01 જાન્યુઆરી 2026 પહેલા ખેંચાયેલા ફોટોગ્રાફ્સ અથવા ઈન્ટરવ્યૂ સમયે ઉમેદવારની વર્તમાન ઉંમર અથવા દેખાવ સાથે મેળ ન ખાતા ફોટોગ્રાફ્સ રજૂ કરવામાં આવે તો ઉમેદવારી રદ થવાની શક્યતા રહેશે.

તબક્કો ૨ : ઈન્ટરવ્યૂ / વાઇવા

શેડ્યુલ જાહેર થવાની તારીખ ૧૮ મે ૨૦૨૬
ઈન્ટરવ્યૂ અને ઍપ્ટિટ્યૂડ ટેસ્ટ : ૧૦ જૂન
૨૦૨૬થી

i. જરૂરી દસ્તાવેજો (મૂળ + નકલ) : જન્મ તારીખનો પુરાવો (જેમકે ધોરણ ૧૦નું પ્રમાણપત્ર)

ii. ધોરણ ૧૦+૨ ની માર્કશીટ : CBSE, ICSE અને રાજ્ય બોર્ડ સિવાયનાં તમામ બોર્ડના ઉમેદવારોએ Association of Indian Universities (AIU) તરફથી સમકક્ષતા પ્રમાણપત્ર ફરજિયાત મેળવેલું હોવું જોઈએ. ડિપ્લોમા ધારકો માટે AIU અથવા ટેકનિકલ એજ્યુકેશન બોર્ડ દ્વારા સ્પષ્ટ રીતે દર્શાવેલું હોવું જોઈએ કે Applied Science, Mathematics અને Englishના ગુણો ધોરણ 10+2ની સમકક્ષ ગણાય છે. (ખાસ કરીને કેમ્બ્રિજ તથા અન્ય આંતરરાષ્ટ્રીય યુનિવર્સિટી/શિક્ષણ સંસ્થાઓ માટે.)

iii. SC/ST/OBC/EWS કેટેગરી માટે જાતિ પ્રમાણપત્ર પુરાવા રૂપે.

EWS પ્રમાણપત્ર ઈન્ટરવ્યૂ અને પ્રવેશ સમયે ગત એક વર્ષની અંદરનું માન્ય હોવું આવશ્યક છે.

iv. OBC ઉમેદવાર કિમી લેયરમાં આવતા નથી તે અંગે સક્ષમ અધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલ પ્રમાણપત્ર.

v. ઉમેદવાર EWS કેટેગરીમાં આવે છે તે અંગે તહસીલદારના દરજજાથી નીચે ન હોય તેવા અધિકારી દ્વારા આપવામાં આવેલ પ્રમાણપત્ર.

vi. આધાર કાર્ડ, તાજેતરના ફોટોગ્રાફ સાથે યોગ્ય રીતે અપડેટ કરેલું.

vii. લેખિત પરીક્ષા માટે ડાઉનલોડ કરેલ ઍડમિટ કાર્ડ.

તબક્કો ૩ : પાઇલટ ઍપ્ટિટ્યૂડ / સાઇકોમેટ્રિક ટેસ્ટ

આ તબક્કામાં કોઈ પણ કેટેગરી માટે છૂટછાટ લાગુ નહીં પડે. પાઇલટ ઍપ્ટિટ્યૂડ / સાઇકોમેટ્રિક ટેસ્ટમાં માત્ર સફળ ઉમેદવારો જ અંતિમ પસંદગી માટે પાત્ર ગણાશે.

પાઇલટ ઍપ્ટિટ્યૂડ / સાઇકોમેટ્રિક ટેસ્ટમાં SC/ST/EWS/OBC કેટેગરીના ઉમેદવારો માટે કોઈ પણ પ્રકારની છૂટછાટ લાગુ પડશે નહીં.

મેડિકલ માપદંડ :

પસંદ થયેલા ઉમેદવારોને Class-I મેડિકલ પરીક્ષણ ક્લિયર કરવું ફરજિયાત રહેશે અને Class-I મેડિકલ ફિટનેસ પ્રમાણપત્ર રજૂ કરવું પડશે.

Class-I તથા Class-II મેડિકલ પરીક્ષણ માટેનાં માન્ય કેન્દ્રો/ડોક્ટરોની યાદી DGCAની વેબસાઇટ પર ઉપલબ્ધ છે:

<https://www.dgca.gov.in/digigov-portal/?page=jsp/dgca/InventoryList/personal/medical/class2/Class2.pdf>

કોર્સ ફી :

ટ્રેનિંગ ફી : અંદાજિત ₹ ૫૦,૦૦,૦૦૦ (પ્રથમ વર્ષ દરમિયાન ચાર ત્રિમાસિક હપતામાં ચૂકવવાની)

પ્રારંભિક ચૂકવણી (પસંદગી બાદ):

● પ્રવેશ ફી: ₹ ૫૦,૦૦૦ (નોન-રિફંડેબલ)

● કમિટમેન્ટ ડિપોઝિટ : ₹ ૨,૦૦,૦૦૦

● કન્ફર્મેશન ડિપોઝિટ : ₹ ૧૨,૦૦,૦૦૦ (નોન-રિફંડેબલ)

વધારાનો ખર્ચ :

● હોસ્ટેલ અને ભોજન: અંદાજે ₹ ૧૫,૦૦૦ પ્રતિ મહિનો

● ટાઇપ રેટિંગ (વૈકલ્પિક એફેસટીસી):

- A320/B737 : ₹ ૧૭,૦૦,૦૦૦
  - ATR-72/Q-400 : ₹ ૧૮,૦૦,૦૦૦
- નાણાકીય સહાયના વિકલ્પોની વધુ માહિતી માટે <https://igrua.gov.in/financial-assistance>

નોંધ : તમામ કેટેગરી માટે ફી સમાન રહેશે.
બેઠક નિશ્ચિત કરવા માટે ચુકવણી કરવાની છેલ્લી તારીખ:

૭ જુલાઈ ૨૦૨૬ (મંગળવાર)
બેઠકો “પહેલા આવનારને પહેલા” (First Come First Served) ધોરણે ફાળવવામાં આવશે.

- રહેઠાણ અને ભોજન
- પુરુષ અને મહિલા માટે અલગ હોસ્ટેલ
- પોષણયુક્ત ભોજન સુવિધા
- અંદાજે ખર્ચ: ₹ ૧૫,૦૦૦ પ્રતિ મહિનો
- અરજી પ્રક્રિયા

(a) કેવી રીતે અરજી કરવી (HOW TO APPLY) :

- <https://igrua.gov.in> પર મુલાકાત લો અને ‘ENTRANCE’ પર ક્લિક કરો
- ઓનલાઈન અરજી ફોર્મ પૂર્ણ કરો
- જરૂરી દસ્તાવેજો અપલોડ કરો (ફોટોગ્રાફ, સહી, ઓળખપત્રનો પુરાવો)
- અરજી ફી ઓનલાઈન ચૂકવો
- અરજી રેકર્ડ નંબર સાચવી રાખો

(b) અરજી ફી (નોન-રિફંડેબલ) :

- જનરલ, OBC અને EWS ઉમેદવારો : ₹ ૧૫,૦૦૦
- SC અને ST ઉમેદવારો : ફી ચૂકવવાની થતી નથી

(c) ચુકવણી પદ્ધતિ :

ફી જમા કરવાની સૂચનાઓ મુજબ ઇન્ટરનેટ બેંકિંગ / ડેબિટ કાર્ડ / ક્રેડિટ કાર્ડ દ્વારા ચુકવણી કરવી રહેશે.

(d) ઓનલાઈન અરજી ફોર્મ ભરવા માટે જરૂરી દસ્તાવેજો :

તાજેતરના પાસપોર્ટ સાઈઝ ફોટોગ્રાફની સ્કેન નકલ (પેરા 6(b) મુજબ), સ્કેન કરેલી સહી, માન્ય

ઈમેલ આઈડી અને મોબાઈલ નંબર.

મહત્વપૂર્ણ નોંધ :

- બેઠકો સંપૂર્ણપણે મેરિટ આધારિત છે.
- CPL સાથે સમકક્ષ રીતે B.Sc. (Aviation) ડિગ્રી કરવાની પણ તક ઉપલબ્ધ છે (અવધી: ૩ વર્ષ, RGNAU હેઠળ 120 બેઠકો).
- ધોરણ 12નું પરિણામ બાકી હોય તો પ્રોવિઝનલ અરજી કરી શકાય છે.
- સરકાર દ્વારા અમલમાં હોય તેવી શિષ્યવૃત્તિ મેળવવા માટે સંબંધિત વિભાગ/ખાતાને અરજી કરવાની રહેશે.
- પ્રવેશ ઈચ્છુક ભાઈઓ અને બહેનો તેમજ તેમના વાલીગણ ઇન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડાન અકાદમીથી પરિચિત થાય તેમજ સંસ્થા ખાતે અભ્યાસ કરી રહેલ તાલીમાર્થીઓનું નિદર્શન નિહાળી શકે તે હેતુસર સંસ્થાની મુલાકાત કરી શકે છે.

SC/ST ઉમેદવારો માટે મુસાફરી ભથ્થું

SC/ST ઉમેદવારોને ઇન્ટરવ્યૂ / પાઈલટ ઍપ્રિટિયૂડ ટેસ્ટમાં હાજરી આપવા માટે તેમના નોંધાયેલ સરનામેથી રાયબરેલી સુધીનું આવાગમન (To & Fro) 2nd ક્લાસ રેલવે ભાડું, ટિકિટ રજૂ કર્યાના આધારે પરત ચૂકવવામાં આવશે.

વધુ માહિતી અને માર્ગદર્શન માટે દર્શાવેલ સરનામા પર સંપર્ક કરી શકો છો.

ઇન્દિરા ગાંધી રાષ્ટ્રીય ઉડાન અકાદમી (IGRUA)
કુરસતગંજ એરફિલ્ડ, અમેઠી (ઉ.પ્ર.) - પિન-૨૨૮૩૦૨

હેલ્પ ડેસ્ક :

+91 (535) 2978001

+91 7607088040

+91 (11) 24615370

એક્સ્ટેન્શન : 414 24655796

ઈમેલ : helpdesk-exam@igrua.gov.in

વેબસાઈટ : <https://igrua.gov.in/>

ઈ.ચા. મદદનીશ નિયામક (રોજગાર)

રોજગાર અને તાલીમ નિયામકની કચેરી, ગાંધીનગર

મો:-૯૯૭૯૩૧૦૮૫૮

ગતિશક્તિ વિશ્વવિદ્યાલય : કારકિર્દી ઘડતરનો ઉમદા વિકલ્પ

ગતિશક્તિ વિશ્વવિદ્યાલય (GSV) વડોદરા, એ સેન્ટ્રલ યુનિવર્સિટીઝ (સુધારા) અધિનિયમ ૨૦૨૨માં સંસદ દ્વારા સ્થાપિત કેન્દ્રીય યુનિવર્સિટી છે. આ યુનિવર્સિટી ભારત સરકારના રેલવે મંત્રાલય, દ્વારા કાર્યરત છે. ભારતમાં આ પ્રકારની પ્રથમ યુનિવર્સિટી હોવાને કારણે, GSV એ ટ્રાન્સપોર્ટ અને લોજિસ્ટિક્સ સંબંધિત શિક્ષણ, બહુવિધ સંશોધન અને એક્ઝિક્યુટિવ તાલીમ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે. વર્તમાન સમયમાં પરિવહન ક્ષેત્રમાં થયેલા નાવીન્યસભર બદલાવથી

રોજગારીની વિશિષ્ટ તકોનું નિર્માણ થયું છે. મિત્રો, આપણે સૌ વિદ્યાશાખામાં પ્રવેશ મેળવતાં પહેલાં અભ્યાસ પૂર્ણ થયા બાદ પ્રાપ્ય રોજગારી કે કારકિર્દીની વિગત મેળવી ઉપલબ્ધ તકો માટે ચિંતન કરીએ છીએ. ચાલો, રોજગારક્ષમ અભ્યાસક્રમની પસંદગી માટે ગતિશક્તિ વિશ્વવિદ્યાલય (GSV) વિશે જાણીએ.

વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ માટે એન્જિનિયરિંગ અને મેનેજમેન્ટ શાખાઓમાં નીચેના શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોમાં પ્રવેશ માટે અરજીઓ મંગાવવામાં આવે છે :

B.TECH. પ્રોગ્રામ્સ

ડિસિપ્લિન	લેવલ	કાર્યક્રમ	કોર્સનો સમયગાળો	બેઠકની સંખ્યા
ટેકનોલોજી	અંડર-ગ્રેજ્યુએટ (રિગ્યુલર અભ્યાસક્રમો)	બી.ટેક ઈન સિવિલ એન્જિનિયરિંગ (સ્પેશ્યલાઇઝેશન -રેલ એન્જિનિયરિંગ)	૪ વર્ષ	૬૦
		બી.ટેક ઈન ઇલેક્ટ્રોનિક્સ એન્ડ કમ્યુનિકેશન એન્જિનિયરિંગ (સ્પેશ્યલાઇઝેશન -રેલ એન્જિનિયરિંગ)	૪ વર્ષ	૬૦
		બી.ટેક ઈન મિકેનિકલ એન્જિનિયરિંગ (સ્પેશ્યલાઇઝેશન -રેલ એન્જિનિયરિંગ)	૪ વર્ષ	૬૦
		બી.ટેક ઈન ઇલેક્ટ્રિકલ એન્જિનિયરિંગ (સ્પેશ્યલાઇઝેશન -રેલ એન્જિનિયરિંગ)	૪ વર્ષ	૬૦
		બી.ટેક ઈન આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ એન્ડ ડેટા સાયન્સ (સ્પેશ્યલાઇઝેશન -ટ્રાન્સપોર્ટેશન એન્ડ લોજિસ્ટિક્સ)	૪ વર્ષ	૬૦
		બી.ટેક ઈન એવિએશન એન્જિનિયરિંગ	૪ વર્ષ	૪૦
		બી.ટેક ઈન મેરિટાઇમ એન્જિનિયરિંગ	૪ વર્ષ	૩૦

પ્રવેશ માપદંડ : ભૌતિકશાસ્ત્ર, રસાયણશાસ્ત્ર અને ગણિત સાથે ધોરણ-૧૨ની પરીક્ષા પાસ કરેલી હોવી જોઈએ. વિજ્ઞાનપ્રવાહના (ફિઝિક્સ, કેમેસ્ટ્રી અને મેથ્સ) વિષયોમાં ઓછામાં ઓછા ૫૫% ગુણ જરૂરી છે.

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે.)

પ્રવેશ પ્રક્રિયા : JEE (મેઈન) 2026 - JOSAA (Joint Seat Allocation Authority) / CSAB (Central Seat Allocation Board) દ્વારા પ્રવેશ

વાર્ષિક ટ્યૂશન ફી : રૂ. 1,53,100/-

વધુ વિગતો માટે JOSAA વેબસાઈટ <https://josaa.nic.in/> અને <https://csab.nic.in/> ની મુલાકાત લઈ શકાય.

MBA પ્રોગ્રામ્સ (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ - રેગ્યુલર)

ક્રમ	પ્રોગ્રામ	કોર્સનો સમયગાળો	બેઠકોની સંખ્યા
૧	MBA (લોજિસ્ટિક્સ અને સપ્લાય ચેઇન મેનેજમેન્ટ)	૨ વર્ષ	૩૦
૨	MBA (પોર્ટ્સ અને શિપિંગ લોજિસ્ટિક્સ)	૨ વર્ષ	૩૦

પ્રવેશ પ્રક્રિયા :

MBA (લોજિસ્ટિક્સ અને સપ્લાય ચેઇન મેનેજમેન્ટ)

પ્રવેશ માપદંડ : ઓછામાં ઓછા ૬૦% ગુણ અથવા ઓછામાં ઓછા ૬.૫/૧૦ સીપીઆઈ (CPI) અથવા સીજીપીએ (CGPA).

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે અથવા ઓછામાં ઓછા ૫.૫/૧૦ CGPA/CPI).

પ્રવેશ કસોટી : MBA (LSCM) - CUET - PG/CAT/MAT/XAT

વાર્ષિક ટ્યૂશન ફી : રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦/-

MBA (પોર્ટ્સ અને શિપિંગ લોજિસ્ટિક્સ)

પાત્રતા માપદંડ : ઓછામાં ઓછા ૬૦% ગુણ અથવા ઓછામાં ઓછા ૬.૫/૧૦ સીપીઆઈ (CPI) સાથે, ગણિત અથવા આંકડાશાસ્ત્ર સાથે કોઈ પણ વિષયમાં સ્નાતકની ડિગ્રી. અથવા સીજીપીએ (CGPA).

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે અથવા ઓછામાં ઓછા ૫.૫/૧૦ CGPA/CPI).

પ્રવેશ કસોટી : MBA (PSL) - IMU- CET/ CUET- PG/CAT/MAT/XAT

વાર્ષિક ટ્યૂશન ફી : રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦/-

પ્રવેશ પ્રક્રિયા

પ્રારંભિક સ્ક્રિનિંગ એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટના સ્કોર્સ એટલે કે MBA (PSL) - IMU- CET/ CUET- PG/CAT/ MAT/XAT ના આધારે કરવામાં આવશે.

શોર્ટલિસ્ટ થયેલા ઉમેદવારોએ ઓનલાઇન મોડમાં વ્યક્તિગત ઇન્ટરવ્યૂ માટે હાજર થવું જરૂરી છે.

એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ સ્કોરનો કમ્પોસાઈટ એડમિશન, પર્સનલ ઇન્ટરવ્યૂ, પાછલા શૈક્ષણિક પ્રદર્શન અને કાર્ય અનુભવના સંયુક્ત સ્કોર્સના આધારે પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

કમ્પોનેન્ટ	વેઈટેજ
પ્રવેશ પ્રક્રિયા	૫૦ ટકા
પર્સનલ ઇન્ટરવ્યૂ	૨૦ ટકા
પાછલું એકેડેમિક પરફોર્મન્સ (દરેક ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ના ૧૦%)	૨૦ ટકા
કાર્ય અનુભવ -(૩૬ મહિનાથી વધુ-૧૦૦%, ૧૨ અને ૩૬ મહિનાની વચ્ચે, ૪ × (મહિનાઓની સંખ્યા - ૧૧), અને ૧૨ મહિનાથી ઓછા સમય માટે કોઈ વેઈટેજ નહીં)	૧૦ ટકા

અરજી કરવાની પ્રક્રિયા : રસ ધરાવતા ઉમેદવારો ઉપરોક્ત MBA પ્રોગ્રામ્સમાં પ્રવેશ માટે રૂ. ૫૦૦/- અને (આરક્ષિત શ્રેણીઓના કિસ્સામાં રૂ. ૨૫૦/-)ની અરજી ફી સાથે ઓનલાઇન અરજી કરી શકાય છે.

MBA પ્રોગ્રામ્સ (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ - વર્કિંગ પ્રોફેશનલ્સ માટે)

ક્રમ	પ્રોગ્રામ	કોર્સનો સમયગાળો	બેઠકોની સંખ્યા
૧	MBA (લોજિસ્ટિક્સ અને સપ્લાય ચેઇન મેનેજમેન્ટ)	૨ વર્ષ	૩૦
૨	MBA (મલ્ટિમોડલ ટ્રાન્સ્પોર્ટેશન)	૨ વર્ષ	૩૦
૩	MBA (મેટ્રો રેલ મેનેજમેન્ટ)	૨ વર્ષ	૩૦
૪	MBA (એવિએશન એન્ડ ઓપરેશન્સ મેનેજમેન્ટ)	૨ વર્ષ	૩૦
૫	MBA (ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર એસેટ મેનેજમેન્ટ)	૨ વર્ષ	૩૦
૬	MBA (ડિજિટલ મેરિટાઇમ)	૨ વર્ષ	૨૦

કોર્સનો સમયગાળો : ચાર સેમેસ્ટર અથવા બે વર્ષનો છે. પ્રથમ વર્ષમાં મૂળભૂત/મુખ્ય અભ્યાસક્રમો, જ્યારે બીજા વર્ષમાં સ્પેશ્યલાઇઝેશન અભ્યાસક્રમોનું શિક્ષણ મેળવવાનું હોય છે.

વાર્ષિક ટ્યૂશન ફી : રૂ. ૨,૫૦,૦૦૦/-

પ્રવેશ પ્રક્રિયા

પ્રવેશ માપદંડ : ઓછામાં ઓછા ૬૦% માર્ક્સ અથવા ઓછામાં ઓછા ૬.૫/૧૦ સીપીઆઇ (CPI) અથવા સીજીપીએ (CGPA).

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે અથવા ઓછામાં ઓછા ૫.૫/૧૦ CGPA/CPI).

આ કેટેગરીમાં ભરતી માટે ઉમેદવારનું ઓછામાં ઓછા બે વર્ષનો કાર્ય અનુભવ ધરાવતા પૂર્ણ-સમયના કર્મચારી હોવું જરૂરી છે. અને ઉદ્યોગ, સંશોધન અને વિકાસસંસ્થાઓ, પ્રયોગશાળાઓ, સરકારી/ ખાનગી

સંસ્થાઓ, એનજીઓ, બેંકિંગ સંસ્થાઓ, અને અન્ય શૈક્ષણિક સંસ્થાઓમાં કાર્યરત હોવા જોઈએ.

પસંદગી પ્રક્રિયા

પસંદગી પ્રક્રિયામાં બે તબક્કાઓનો સમાવેશ થાય છે. - (૧) GSV પ્રવેશ કસોટી અને (૨) પર્સનલ ઇન્ટરવ્યૂ. પ્રારંભિક સ્ક્રિનિંગ એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટના આધારે કરવામાં આવશે.

એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટના આધારે શોર્ટલિસ્ટ થયેલા ઉમેદવારોને પર્સનલ ઇન્ટરવ્યૂ માટે બોલાવવામાં આવશે.

મેરિટ લિસ્ટ એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ (૫૦% વેઈટેજ) અને પર્સનલ ઇન્ટરવ્યૂ (૫૦% વેઈટેજ)ના સંયુક્ત સ્કોરના આધારે તૈયાર કરવામાં આવશે.

સેલ્ફ ફાઇનાન્સ ઉમેદવારો

ઉપર દર્શાવેલ લઘુત્તમ શૈક્ષણિક લાયકાતના માપદંડોને પૂર્ણ કરતા સેલ્ફ ફાઇનાન્સ ઉમેદવારોએ GSV ખાતે MBA પ્રોગ્રામને આગળ ધપાવવા માટે

તેમના અથવા તેના એમ્પ્લોયર પાસેથી “નો ઓબ્જેક્શન સર્ટિફિકેટ”/ “સંમતિ પત્ર” સબમિટ કરવાનું રહેશે.

ઉદ્યોગમાં કાર્યરત હોય તેવા

ઉદ્યોગમાં કાર્યરત હોય તેવા ઉમેદવારોએ પ્રાયોજક કંપની તરફથી સૂચવ્યા મુજબનો પત્ર સબમિટ કરવાનો હોય છે.

અરજી કરવાની પ્રક્રિયા : રસ ધરાવતા ઉમેદવારો નિયમિત MBA (વર્કિંગ પ્રોફેશનલ) પ્રોગ્રામ્સમાં પ્રવેશ માટે રૂ. ૫૦૦ની અરજી ફી સાથે ઓનલાઇન અરજી કરી શકાય છે. (આરક્ષિત શ્રેણીઓના કિસ્સામાં રૂ. ૨૫૦/-).

M.TECH પ્રોગ્રામ્સ (પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ)

ક્રમ	પ્રોગ્રામ	કોર્સનો સમયગાળો	બેઠકોની સંખ્યા
૧	M.Tech (ઇન્ટેલિજન્ટ ટ્રાન્સપોર્ટ સિસ્ટમ્સ)	૩ વર્ષ	૩૦
૨	M.Tech (રેલવે એન્જિનિયરિંગ)	૩ વર્ષ	૩૦
૩	M.Tech (બ્રિજ એન્ડ ટનલ એન્જિનિયરિંગ)	૩ વર્ષ	૩૦
૪	M.Tech (રોડ્સ એન્ડ હાઇવે એન્જિનિયરિંગ)	૩ વર્ષ	૩૦

કોર્સનો સમયગાળો : પ્રોગ્રામનો સમયગાળો છ સેમેસ્ટર અથવા ત્રણ વર્ષનો છે. પ્રથમ વર્ષમાં મૂળભૂત/ મુખ્ય અભ્યાસક્રમો હોય છે, જ્યારે બીજા અને ત્રીજા વર્ષમાં વિશેષતા/ એડવાન્સ અભ્યાસક્રમો હોય છે.

વાર્ષિક ટ્યુશન ફી : રૂ. ૮૦,૦૦૦/-

પ્રવેશ પ્રક્રિયા

પાત્રતા માપદંડ : ઓછામાં ઓછા ૬૦% ગુણ અથવા ઓછામાં ઓછા ૬.૫/૧૦ સીપીઆઈ (CPI) અથવા સીજીપીએ (CGPA) સાથે B.Tech/BE. (ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના

ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે અથવા ઓછામાં ઓછા ૫.૫/૧૦ CGPA/CPI).

આ કેટેગરીમાં પ્રવેશ મેળવનાર ઉમેદવારો ઓછામાં ઓછા બે વર્ષ સુધીના કાર્યનો અનુભવ ધરાવતા અને ઉદ્યોગ, સંશોધન અને વિકાસસંસ્થાઓ, પ્રયોગશાળાઓ, સરકાર દ્વારા પ્રાયોજિત પૂર્ણ-સમયના કર્મચારી હોવા જોઈએ.

અરજી કરવાની પ્રક્રિયા : રસ ધરાવતા ઉમેદવારો નિયમિત M.Tech (વર્કિંગ પ્રોફેશનલ્સ) પ્રોગ્રામ્સમાં પ્રવેશ માટે રૂ.૫૦૦ની અરજી ફી સાથે ઓનલાઇન અરજી કરી શકે છે. (આરક્ષિત શ્રેણીઓ માટે રૂ. ૨૫૦/-).

ડોક્ટરલ પ્રોગ્રામ્સ (રેગ્યુલર પ્રોગ્રામ્સ)

ક્રમ	પ્રોગ્રામ
૧	Ph.D ઇન એન્જિનિયરિંગ / મેનેજમેન્ટ - ટ્રાન્સપોર્ટેશન અને લોજિસ્ટિક્સ પર પ્રવેશ પ્રક્રિયા- GSV એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ

ડોક્ટરલ પ્રોગ્રામ્સ (એક્સકલુઝિવલી વર્કિંગ પ્રોફેશનલ્સ માટે)

ક્રમ	પ્રોગ્રામ
૧	Ph.D ઇન એન્જિનિયરિંગ / મેનેજમેન્ટ - ટ્રાન્સપોર્ટેશન અને લોજિસ્ટિક્સ પર પ્રવેશ પ્રક્રિયા- GSV એન્ટ્રન્સ ટેસ્ટ

પાત્રતા માપદંડ : કાર્ય અનુભવ (એન્જિનિયરિંગ અને મેનેજમેન્ટ પ્રોગ્રામ્સમાં પીએચ.ડી. માટે)

આ કેટેગરીમાં ભરતી માટે ઉમેદવારો ઓછામાં ઓછા બે વર્ષ સુધીનો કાર્ય અનુભવ ધરાવતા પૂર્ણ-સમયના કર્મચારી હોવા જોઈએ અને ઉદ્યોગ, આર એન્ડ ડી સંસ્થાઓ, પ્રયોગશાળાઓ, સરકાર દ્વારા પ્રાયોજિત હોવા જોઈએ. / ખાનગી સંસ્થાઓ, એનજીઓ, બેંકિંગ સંસ્થાઓ અને અન્ય શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ જ્યાં એડવાન્સ રિસર્ચ માટે ગુણવત્તાયુક્ત ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર હાજર છે.

CSIR, DST, UGC વગેરે જેવી કોઈ પણ ફંડિંગ એજન્સીઓ પાસેથી ફેલોશિપ (JRF/SRF) મેળવતા ઉમેદવારો હોવા જોઈએ.

એન્જિનિયરિંગમાં પીએચ.ડી. માટેની શૈક્ષણિક યોગ્યતાઓ :

એન્જિનિયરિંગ/સાયન્સમાં માસ્ટર ડિગ્રી ધરાવતા અરજદારો, જેમકે M.Tech, M.E., M.Sc. (એન્જિનિયરિંગ/સાયન્સ) અથવા ઓછામાં ઓછા 60% માર્ક્સ સાથે અથવા ઓછામાં ઓછા 6.5/10 સીપીઆઈ (CPI) અથવા સીજીપીએ (CGPA) સાથે એમ.એસ. હોવું આવશ્યક છે.

આવા વિદ્યાર્થીઓએ સ્નાતકની ડિગ્રીમાં ઓછામાં ઓછા 60% ગુણ અથવા ૬.૫/૧૦ CPI અથવા CGPA હોવા જરૂરી છે.

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે અથવા ઓછામાં ઓછા ૫.૫/૧૦ CGPA/CPI).

B.Tech/B.E સાથે એન્જિનિયરિંગમાં સ્નાતકની ડિગ્રી ધરાવતા અરજદારો અથવા B.Sc. (એન્જિનિયરિંગ) ઓછામાં ઓછા ૮૦% ગુણ અથવા ઓછામાં ઓછા ૮/૧૦ CPI અથવા CGPA સાથે ૪-વર્ષની ડિગ્રી હોવી જરૂરી છે.

મેનેજમેન્ટમાં પીએચ.ડી. માટેની શૈક્ષણિક આવશ્યકતાઓ

માસ્ટર ડિગ્રીમાં મેનેજમેન્ટ/હ્યુમનિટીસ/સામાજિક વિજ્ઞાન/વિજ્ઞાન/એન્જિનિયરિંગ અથવા સંલગ્ન ક્ષેત્રોમાં ઓછામાં ઓછા ૬૦% ગુણ અથવા ઓછામાં ઓછા ૬.૫/૧૦ સી.પી.આઈ. (CPI) અથવા સી.જી.પી.એ. (CGPA) ધરાવતા હોવા જોઈએ.

આવા વિદ્યાર્થીઓને સ્નાતકની ડિગ્રીમાં ઓછામાં ઓછા ૬૦% ગુણ અથવા ૬.૫/૧૦ CPI અથવા CGPA હોવા જરૂરી છે.

(ઓબીસી / એસસી / એસટી / અનામત કક્ષાના ઉમેદવારો માટે ૫૦% ગુણ જરૂરી છે અથવા ઓછામાં ઓછા ૫.૫/૧૦ CGPA/CPI).

B.Tech/B.E સાથે એન્જિનિયરિંગમાં સ્નાતકની ડિગ્રી ધરાવતા અરજદારો અથવા B.Sc. (એન્જિનિયરિંગ) ઓછામાં ઓછા ૮૦% ગુણ અથવા ઓછામાં ઓછા ૮/૧૦ CPI અથવા CGPA સાથે ૪-વર્ષની ડિગ્રી ધારક હોવું આવશ્યક છે.

પસંદગી પ્રક્રિયા

પસંદગી પ્રક્રિયામાં બે તબક્કામાં એટલે કે લેખિત કસોટી અને Viva-voce હોય છે. UGC-NET/UGC- CSIR NET/GATE/CEEDમાં માન્ય ફેલોશિપ/સ્કૉલરશિપ ધરાવતા ઉમેદવારોએ GSV એડમિશન ટેસ્ટમાં હાજર રહેવાની જરૂર નથી.

પ્રારંભિક સ્ક્રિનિંગ લેખિત કસોટીના આધારે કરવામાં આવશે અને લેખિત કસોટીમાં ઓછામાં ઓછા 50% ગુણ મેળવનાર ઉમેદવારોને Viva-voce માટે શોર્ટલિસ્ટ કરવામાં આવશે.

મેરિટ લિસ્ટ લેખિત કસોટી (૫૦% વેઈટેજ) અને વિવા-વોસ (૫૦% વેઈટેજ)ના સંયુક્ત સ્કોરના આધારે તૈયાર કરવામાં આવે છે.

વાર્ષિક ટ્યૂશન ફી : રૂ. ૪૦,૦૦૦/-

અરજીની પ્રક્રિયા : રસ ધરાવતા ઉમેદવારો રૂ.૫૦૦/-ની અરજી ફી સાથે પીએચ.ડી. (પ્રાયોજિત) કાર્યક્રમોમાં પ્રવેશ માટે ઓનલાઈન અરજી કરી શકે છે. (આરક્ષિત શ્રેણીઓના કિસ્સામાં રૂ. ૨૫૦/-). વધુ માહિતી અને માર્ગદર્શન માટે દર્શાવેલ સરનામા પર સંપર્ક કરી શકાશે.

ગતિશક્તિ વિશ્વવિદ્યાલય, લાલબાગ, વડોદરા, ગુજરાત-૩૯૦ ૦૦૪

સંપર્ક નંબર : ૯૩૧૩૯૨૧૦૪૧

ઈમેલ : info@gsv.ac.in

વેબસાઈટ : <https://gsv.ac.in>

સરગાસણ, ગાંધીનગર.

કૌશલ્ય ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી

કૌશલ્ય ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી યુનિક જાહેર યુનિવર્સિટી છે જે અમદાવાદ સ્થિત આ યુનિવર્સિટીની સ્થાપના રાજ્ય સરકાર દ્વારા ૨૦૨૧માં રાષ્ટ્રીય શિક્ષણનીતિ (NEP-2020) હેઠળ કરવામાં આવી હતી. કૌશલ્ય ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી ડ્રોન, AI, લોજિસ્ટિક્સ અને ઉત્પાદન જેવા નવીનતમ ક્ષેત્રોમાં ઉદ્યોગ સંલગ્ન વ્યવહારુ તાલીમ દ્વારા યુવાનોને કૌશલ્ય કુશળ બનાવવા માટે 'કૌશલ્ય સાથે શિક્ષણ' પ્રદાન કરે છે. કૌશલ્ય ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી સ્નાતકથી રિસર્ચ સુધીના તેમજ ટૂંકા અને લાંબાગાળાના સર્ટિફિકેટ અને ડિપ્લોમાના અભ્યાસક્રમ દ્વારા કૌશલ્ય સાથે વિદ્યાર્થીઓને શિક્ષણ આપવા સતત કાર્યશીલ છે.

Programmes :

1. School of Science manufacturing and Infrastructure.
2. School of Computing
3. School of Drones
4. School of Liberal Arts
5. School of Management and Finance
6. School of Healthcare, Agri and Other Services.

1. School of Science manufacturing and Infrastructure :

- Certificate

- Specialist in Bodshop
- Specialist in CNC Machining
- Specialist in Solar Power Installation, Operation & Maintenance
- Certificate Course in painting supervisor
- Certificate Course in Automotive Welging Machine Master Technician
- Certificate Course in 3D Printing
- Certificate Course in CNC lath Machine Operator
- Certificate Course in CNC Rouling Engraving / Carving Machine Operator
- Certificate Course in Solid Wood Processing Machine Operator
- Certificate Course in Wooden panel processing Machine Operator
- Certificate Course in Advanced Plumbing
- Certificate Course in Modern Plumbing
- Certificate Course in Comprehensive Plumbing
- Certificate Course in Plumbing Installation and Piping Systems
- Certificate Course in Solar PV Manufacturing Operator
- Handheld Devices Technician
- Line Assembler Telecom Products
- Certificate Course in Four Wheeler Service Master Technician

2. School of Computing :

- Ph. D. - Computer Science
- PG Degree
- M.Sc. in Computer Science with

- Specialization in AI/ML or Lotor Cyber Security
- UG Course B.C.A.
- Diploma - Diploma in Computer Applicatrion
- D.Voc - D.Voc Computer Application Certificate -
- Python Ceftification
- Introduction to Cloud Semester 182
- Machine Learning Foundation
- Cloud Security Foundation
- Engineering Operations Technician
- Cloud Foundation
- Data Center Technician
- Date Analytics
- Cloud Developing
- Cloud Architecting
- Cloud Operations
- Machine Learning for Natural Language Processing
- Telecom Technician - lot Devices / Systems
- Project Engineer - 5G Networks

3. School of Drones :

- M. Sc. in Drone Manufacturing and Programming
- Drone Pilot Traning
- Drone Manufacturing and Assembly
- Drone Date Processing and Analytics

4. School of Liberal Arts :

- Ph.D. - Psychology, English
- PG Degree - M.A. in Clinical Psychology
- Advance Diploma - Advance Diploma in Industrial Relations and Labour Codes

PG Diploma

- PG Diploma in Archical Studies
- Post Graduate Diploma in Guidance and Counselling Psychology
- PG Diploma in labour laws and practice

UG Course -

- B. Sc. in Jewellery Designing and Manufacturing
- B. A. Psychology as major English and Sociology as Minor

D. Voc. -

- D.Voc in Stone Craft and Design

Certificate -

- Certificate Course in Style Consultant
- Ceftificate Course in Admin Coordinator

5. School of Management and Finance :

- Ph. D. - Management, Commerce
- PG Degree - MBA (Executive)

PG Diploma -

- Post Graduate Diploma in Custom Clearance and freight Forwarding
- Post Graduate Diploma in Income Tax Practice
- Post Graduate Diploma in Goods and Service Tax Practice

UG Course -

- BBA in HR, Finance, Marketing

Certificate -

- Certificate Course in E-Commerce and Digital Marketing
- Certificate Course in Start up, Innocation and Enterprenurship
- Certificate Course in SecurITies Market
- Certificate Course in Exim Supervisor

- Certificate Course in Air cargo supervisor
- Certificate Course in warehouse supervisor
- Certificate Course in Exim Executive
- Certificate Course in Air cargo Executive
- Certificate Course in warehouse Executive

6. School of Healthcare, Agri and other Services -

Ph. D. - Life Science, Environmental Science

PG Degree -

- M.Sc. - Medical Laboratory Technology

PG Diploma -

- Post Diploma in Industrial Safety
- Post Diploma in Industrial Environment Technology and Management
- Post Graduate Diploma in Hydroponics and Urban Farming
- Entrepreneurship Diploma
- Diploma in Renal and Dialysis Technology
- Diploma in OT and AT Technology
- Diploma in Medical Radiology Imaging Technology

- Diploma in Medical Laboratory Technology
- Diploma in Emergency Medical Technician
- Diploma in Cath Lab Technology

Certificate -

- Certificate in Medical Radiology and Imaging Technology
- Certificate Course in Medical Laboratory Technician
- Certificate in Renal and Dialysis Technology
- Certificate in Operational Theatre and Anesthesia Technician
- Certificate course in Emergency Medical Technician
- Certificate course in Sales and Marketing
- Certificate course in Industrial Hygiene
- Advance Certificate course in Hydroponics and Urban Farming
- Certificate course on OHC Assistant
- Advance Certificate course in plant Tissue culture operation and Quality Management System
- Certificate course in urban Farming
- Foundation Course on Hydroponics
- Certificate course in Retail sales and Marketing Professional Service
- Hospital Front Desk and Billing Executive

સંપર્ક :

કૌશલ્ય ધ સ્કિલ યુનિવર્સિટી, મહાત્મા ગાંધી લેબર ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, ગ્રાઈવ ઈન રોડ, મેમનગર અમદાવાદ.

વેબસાઈટ :

<http://kaushalyaskilluniversity.ac.in>

ગઈકાલે નહોતા, આજે છે : નવા યુગના વ્યવસાયો

આશિષ ખારોડ

“ગઈકાલે ન હતા એવા વ્યવસાયો” આપણને શીખવે છે કે ભવિષ્ય પૂર્વનિર્ધારિત નથી. તે આપણા વિચાર, સર્જનશીલતા અને સાહસથી રચાય છે. જે યુવાનો બદલાવને તક તરીકે જુએ છે, તેઓ જ આવતીકાલના નેતા બનશે.

આજનો યુગ કહે છે – નોકરી શોધવાને બદલે, પોતાની ઓળખ અને કુશળતા પરથી નવી દિશા ઊભી કરો. કારણ કે આવતીકાલની સૌથી મોટી તક એ જ હશે, જે આજે હજુ નામ વગરની છે.

દર્શાવેલા કોર્સ અંગે ઇન્ટરનેટ ઉપર ઉપલબ્ધ જાણકારીનું સંકલન આ મુજબ છે.

1. સોશિયલ મીડિયા / ડિજિટલ માર્કેટિંગ ક્ષેત્ર

1. Social Media Manager / Content Strategist

કોર્સ : Social Media Marketing Certification
સંસ્થા : Digital Vidya
સમયગાળો : 3-6 મહિના
ફી : ₹ 49,900 આસપાસ
વેબસાઈટ : <https://www.digitalvidya.com>

2. Digital Marketer / Marketing Expert

કોર્સ : Full Stack Digital Marketing
સંસ્થા : Indian Institute of Digital Marketing
સમયગાળો : 2-4 મહિના
ફી : લગભગ ₹ 64,990
વેબસાઈટ : <https://iidm.co>

3. Content Creator / Influencer

કોર્સ : Creator & YouTube Growth Program
સંસ્થા : Google Digital Garage
સમયગાળો : 40-60 કલાક
ફી : મફત
વેબસાઈટ : <https://learndigital.withgoogle.com>

4. Video Editor

કોર્સ : Professional Video Editing
સંસ્થા : Arena Animation
સમયગાળો : 6-12 મહિના
ફી : ₹ 80,000 - ₹ 1,50,000
વેબસાઈટ : <https://www.arena-multimedia.com>

5. Podcast Host/Digital Media Producer

કોર્સ : Podcasting & Audio Production
સંસ્થા : Coursera
સમયગાળો : 1-3 મહિના
ફી : ₹ 3,000 - ₹ 15,000
વેબસાઈટ : <https://www.coursera.org>

2. ડેટા / AI ક્ષેત્ર

6. Data Analyst

કોર્સ : Google Data Analytics Professional Certificate
સંસ્થા : Google
સમયગાળો : 3-6 મહિના
ફી : ₹ 2,000 - ₹ 3,000 પ્રતિ મહિનો
વેબસાઈટ : <https://www.coursera.org>

7. Data Scientist

કોર્સ : Data Science Program
સંસ્થા : Indian Institute of Technology Madras
સમયગાળો : 8-12 મહિના
ફી : ₹ 1,00,000 - ₹ 2,50,000
વેબસાઈટ : <https://onlinedegree.iitm.ac.in>

8. Machine Learning Engineer

કોર્સ : Machine Learning Specialization
સંસ્થા : Stanford University
સમયગાળો : 4-6 મહિના
ફી : ₹ 25,000 - ₹ 50,000
વેબસાઈટ : <https://www.coursera.org>

9. AI Trainer

કોર્સ : Artificial Intelligence Certification
સંસ્થા : Great Learning
સમયગાળો : 6-12 મહિના
ફી : ₹ 1,50,000 - ₹ 3,00,000
વેબસાઈટ : <https://www.mygreatlearning.com>

3. ફ્રીલાન્સ / ક્રિએટિવ ક્ષેત્ર

10. Freelance Writer

કોર્સ : Creative Writing

સંસ્થા : British Council

સમયગાળો : 2-3 મહિના

ફી : ₹ 10,000 - ₹ 25,000

વેબસાઈટ : <https://www.britishcouncil.in>

11. Graphic Designer

કોર્સ : Graphic Design Professional

સંસ્થા : National Institute of Design

સમયગાળો : 1-2 વર્ષ

ફી : ₹ 1,50,000 - ₹ 3,00,000

વેબસાઈટ : <https://www.nid.edu>

12. Web Developer

કોર્સ : Full Stack Web Development

સંસ્થા : Masai School

સમયગાળો : 6-9 મહિના

ફી : ₹ 2,00,000 (Placement based payment)

વેબસાઈટ : <https://www.masaischool.com>

13. UX / UI Designer

કોર્સ : UX Design Professional Certificate

સંસ્થા : Google

સમયગાળો : 4-6 મહિના

ફી : ₹ 3,000 પ્રતિ મહિનો

વેબસાઈટ : <https://www.coursera.org>

14. Digital Experience Designer

કોર્સ : Interaction Design

સંસ્થા : Interaction Design Foundation

સમયગાળો : 6-12 મહિના

ફી : ₹ 10,000 - ₹ 15,000 પ્રતિ વર્ષ

વેબસાઈટ : <https://www.interaction-design.org>

4. ઓનલાઇન સેવા ક્ષેત્ર

15. Online Tutor

કોર્સ : Online Teaching Certification

સંસ્થા : Udemy

સમયગાળો : 1-2 મહિના

ફી : ₹ 500 - ₹ 5,000

વેબસાઈટ : <https://www.udemy.com>

16. Virtual Assistant

કોર્સ : Virtual Assistant Training

સંસ્થા : Alison Online Learning

સમયગાળો : 2-3 મહિના

ફી : મફત / સર્ટિફિકેટ માટે ₹ 3,000

વેબસાઈટ : <https://alison.com>

17. Online Counselor/ Mental Wellness Coach

કોર્સ : Counseling Psychology Diploma

સંસ્થા : Tata Institute of Social Sciences

સમયગાળો : 1 વર્ષ

ફી : ₹ 40,000 - ₹ 1,00,000

વેબસાઈટ : <https://www.tiss.edu>

5. ગ્રીન / એન્વાયરમેન્ટ ક્ષેત્ર

18. Sustainability Consultant

કોર્સ : Sustainability Management

સંસ્થા : Indian Institute of Management Ahmedabad

સમયગાળો : 6-12 મહિના

ફી : ₹ 2,00,000 - ₹ 4,00,000

વેબસાઈટ : <https://www.iima.ac.in>

19. Renewable Energy Analyst

કોર્સ : Renewable Energy Engineering

સંસ્થા : TERI School of Advanced Studies

સમયગાળો : 2 વર્ષ

ફી : ₹ 3,00,000 - ₹ 5,00,000

વેબસાઈટ : <https://www.terisas.ac.in>

20. Carbon Footprint Manager

કોર્સ : Carbon Accounting & ESG

સંસ્થા : IIM Bangalore

સમયગાળો : 3-6 મહિના

ફી : ₹ 60,000 - ₹ 1,50,000

વેબસાઈટ : <https://www.iimb.ac.in>

21. Green Auditor

કોર્સ : Environmental Audit Certification

સંસ્થા : National Environmental Engineering Research Institute

સમયગાળો : 3-6 મહિના

ફી : ₹ 25,000 - ₹ 80,000

વેબસાઈટ : <https://www.neeri.res.in>

સારાંશ:

ટૂંકા કોર્સ (1-3 મહિના) : Social Media, Freelance Writing, Online Tutor

મધ્યમ (3-6 મહિના) : Digital Marketing, Data Analytics, UX/UI

લાંબા (1-2 વર્ષ) : Data Science, Renewable Energy, Graphic Design

૨૦૨, સંકલ્પ એપાર્ટમેન્ટ,
શરૂ સેક્શન રોડ, જામનગર- ૩૬૧ ૦૦૮

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠના વિવિધ અભ્યાસક્રમો

ગુર્જર ધર્મિષ્ઠા એમ.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની સ્થાપના ૧૮ ઓક્ટોબર ૧૯૨૦ના રોજ રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધી દ્વારા કરવામાં આવી હતી. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ૧૯૬૩થી કાર્યરત એક ડીમ્ડ યુનિવર્સિટી છે. મહાત્મા ગાંધી આજીવન તેના કુલપતિ રહ્યા. આ સંસ્થા નર્સરીથી લઈને ડોક્ટરેટ સ્તર સુધી શિક્ષણની સંકલિત પ્રણાલી સાથે ઉચ્ચ શિક્ષણ આપે છે. ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનો મુખ્ય ઉદ્દેશ્ય મહાત્મા ગાંધીનું શિક્ષણ દર્શન, જે સર્વાંગી વિકાસ, આત્મનિર્ભરતા અને શ્રમને પ્રાધાન્ય આપે છે.

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ઉચ્ચ શિક્ષણ ક્ષેત્રે અલગ અલગ વિભાગોમાં કાર્યરત છે જેમાં ભાષાઓ અને સાહિત્ય, સામાજિક વિજ્ઞાન, શિક્ષણ, શારીરિક શિક્ષણ, વિજ્ઞાન, સંદેશા વ્યવહાર અને ટેકનોલોજી તેમજ મેનેજમેન્ટનો સમાવેશ થાય છે.

૧. Languages and Literature (ભાષાઓ અને સાહિત્ય) :

ભાષાઓ અને સાહિત્ય ત્રણ વિભાગમાં કાર્યરત છે. ગુજરાતી, હિન્દી અને અંગ્રેજી વિભાગ

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.A. (Gujarati, Hindi, English)	૩ વર્ષ	ધોરણ-૧૨ (૩૦ સીટ)
PG Programme - M.A. (Gujarati, Hindi, English)	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ પાસ (૩૦ સીટ)
Research Programme - Ph.D.		

૨. Social Science (સામાજિક વિજ્ઞાન) :

સામાજિક વિજ્ઞાન વિભાગ અંતર્ગત - ગ્રામીણ અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ, ઇતિહાસ અને સંસ્કૃત વિભાગ, સમાજશાસ્ત્ર વિભાગ, ગાંધી દર્શન વિભાગ અને સામાજિક કાર્ય અને ગ્રામીણ વિભાગ કાર્યરત છે.

● Department of Rural Economics (ગ્રામીણ અર્થશાસ્ત્ર વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.A. Economics	૩ વર્ષ	ધોરણ-૧૨ પાસ
PG Programme - M.A. Economics	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ
Research Programme - Ph.D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ

● Department of History and Culture (ઇતિહાસ અને સંસ્કૃત વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.A. History	૩ વર્ષ	ધોરણ-૧૨ પાસ
PG Programme - M.A. History	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ
Research Programme - Ph.D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ

● Department of Sociology (સમાજશાસ્ત્ર વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.A. History	૩ વર્ષ	ધોરણ-૧૨ પાસ
PG Programme - M.A. Socioloty	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ
Research Programme - Ph.D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ

● Department of Gandhi Darshan (ગાંધીદર્શન વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
PG Programme - M.A. Gandhi Studies	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ
Research Programme - Ph.D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ

● Department of Socialwork and Rural Development (સામાજિક કાર્ય અને ગ્રામીણ વિકાસ વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.R.S.	૩ વર્ષ	ધોરણ-૧૨ પાસ
PG Programme - M.S.W.	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ
Research Programme - Ph.D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ

3. Education (શિક્ષણ)

શિક્ષણ અંતર્ગત શિક્ષણ વિભાગ અને યોગ વિભાગ કાર્યરત છે.

● Department of Education (શિક્ષણ વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.Ed.	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ કે તેથી વધુ
PG Programme - Hindi and English Subject Methodology	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ કે તેથી વધુ
PG Programme - M.Ed.	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએટ કે તેથી વધુ
Research Programme - Ph.D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન

● Department of Yog (યોગ વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - in Yoga	૧ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન કે તેથી વધુ
PG Programme - M.A. Yogvidya	૨ વર્ષ	૫૦ ટકા સાથે ગ્રેજ્યુએશન
Diploma in Yoga and Alternative Therapy	૬ માસ	કોઈ પણ શાખામાં ધોરણ-૧૨ પાસ

૪. Physical Education (શારીરિક શિક્ષણ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.P.Es. (Batchelor of Physical Education and Sports)	૩ વર્ષ	ધોરણ-૧૨ પાસ

UG Programme - B.P.Ed. (Batchelor of Physical Education)	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન કે તેથી વધુ
PG Programme - M.P.Ed. (Master of Physical Education)	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન કે તેથી વધુ
PG Programme - MSM (Master of Sports Management)	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન કે તેથી વધુ

૫. Science (વિજ્ઞાન)

Department of Microbiology (માઈક્રોબાયોલોજી વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme B.Sc. Microbiology B.Sc. Physics B.Sc. Chemistry B.Sc. Mathematics	૩ વર્ષ	Eligibility - B.Sc. Microbiology (12th Science with B Group) - B.Sc. Physics (12th Science with A/B/AB Group) - B.Sc. Chemistrty (12th Science with A/B/AB Group) - B.Sc. Mathematics (12th Sciecne with A Group)
PG Programme M.Sc. Microbiology M.Sc. Physics M.Sc. Chemistry M.Sc. Mathematics	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન કે તેથી વધુ
Research Programme - Ph.D. Certificate Programme - - Certificate Course on Biogas Technology - Certificate Course Soil Analysis - Certificate Course Wa-ter Analysis		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન

- Department of Food & NutrITion (ખાદ્ય અને પોષણ વિભાગ)

ફૂડ એન્ડ ન્યૂટ્રિશન વિભાગ એ ફેકલ્ટી ઓફ સાયન્સ અને એપ્લાઈડ સાયન્સનો એક વિભાગ છે. અગાઉ આ વિભાગ ગૃહવિજ્ઞાન તરીકે ઓળખાતો હતો.

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
Department of Food & NutrITion	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન કે તેથી વધુ
PG Programme - M.Sc. (Master in Food and NutrITion)		

5. Information, Communication and Technology (માહિતી, સંદેશાવ્યવહાર અને ટેકનોલોજી)

- Department of computer Science (કમ્પ્યુટર સાયન્સ વિભાગ)

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠનો કમ્પ્યુટર સાયન્સ વિભાગ એક અનોખી શૈક્ષણિક સંસ્થા તરીકે ઊભરી આવે છે. જે ફક્ત કમ્પ્યુટર સાયન્સ શિક્ષણમાં શ્રેષ્ઠતા પ્રત્યેની પ્રતિબદ્ધતા માટે જ નહિ, પરંતુ સ્થાનિક ભાષામાં તકનીકી કાર્યક્રમો શીખવાના તેના અભિગમ માટે પણ છે.

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - BCA (Batchelor of Computer Appication)	૩ વર્ષ	AICTEના નિયમ મુજબ
PG Programme - MCA (Master of Computer Application)	૨ વર્ષ	AICTEના નિયમ મુજબ
PG Programme - M.Sc. IT (Maser of Science in Information Technlogy)	૨ વર્ષ	
PG Diploma in Computer Application	૧ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન
Reaearch Programme - Ph.D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન

- Department of Juornalism (પત્રકારત્વ વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
PG Programme - M.A. (Journalism and Mass Communication)	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન કે તેથી વધુ
PG Diploma in Digital Media Production	૧ વર્ષ	

- Department of Library and Information Science (પુસ્તકાલય અને માહિતી વિજ્ઞાનવિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
PG Programme - Master of Library and Information Science (M.L.I.Sc.)	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન

- Vikas Department (વિકાસ વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
Post Diploma in Electric Vehicle Technology	૧ વર્ષ	Eligibility - Degree Diploma Engineering or ITI 2 Years Experience Any Graguate

૭. Management (મેનેજમેન્ટ)

- Department of Rural Management and Human Resource management (ગ્રામીણ વ્યવસ્થાપન અને માનવ સંશોધન વ્યવસ્થાપન વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
PG Programmes - Human Resource Management	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન
PG Programmes - MBA (Rural Management)	૨ વર્ષ	૫૦ ટકા સાથે ગ્રેજ્યુએશન
Research Programmes Ph. D.		પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન

- Department of Comcece (વાણિજ્ય વિભાગ)

કોર્સ	કોર્સનો સમય	લાયકાત
UG Programme - B.Com	૩ વર્ષ	ધોરણ-૧૨ પાસ
PG Programme - M.Com	૨ વર્ષ	ગ્રેજ્યુએશન

- ❖ Bhartiya Course in Indian and Foreign Language (ભારતીય ભાષા સંસ્કૃતિ સંસ્થાન) કોર્સનો સમય : ૬૪ કલાક ફી : એલિમેન્ટરી રૂ. ૪૦૦૦, એડવાન્સ રૂ. ૬૦૦૦
- ❖ Short term Course in Indian and Foreign Language (ભારતીય અને વિદેશી ભાષાઓમાં ટૂંકાગાળાના અભ્યાસક્રમો) કોર્સનો સમય : ૭૨ કલાક ફી : એલિમેન્ટરી રૂ. ૭૦૦૦, એડવાન્સ રૂ. ૮૦૦૦
- ❖ Indian Languages - Bengali, Gujarati, Hindi, Kannada, Malayalam, Marathi, Punjabi, Sanskrit, Sindhi, Tamil, Telugu, Urdu.
- ❖ Foreign Language, Arabic, Chinese, English, French, German, Japanese, Persian, Spanish.
- ❖ ફીનું ધોરણ : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાં અલગ અલગ કોર્સ પ્રમાણે રૂ. ૭૦૦૦ થી રૂ. ૪૮૦૦૦ સુધી ટર્મ મુજબ ફી લેવામાં આવે છે.
- ❖ હોસ્ટેલ સુવિધા : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠમાં બોયઝ હોસ્ટેલ અને ગર્લ્સ હોસ્ટેલની સુવિધા ઉપલબ્ધ છે, જેમાં ૪ વિદ્યાર્થી વચ્ચે ૧ રૂમ ફાળવવામાં આવે છે. સંપર્ક : ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ, આશ્રમ રોડ, નવરંગપુરા,

અમદાવાદ.

વેબસાઈટ-www.gujaratvidhyapith.org
ભાષા ભવન માટે ઈમેલ : bbss@gujarat-vidyapith.org

ફોન : ૦૭૯-૪૦૦૧૬૩૭૭ પર સંપર્ક કરવો.

વ્યવસાયી માર્ગદર્શન સંસ્થા,
રાયખડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૦૧.
મો. ૯૯૭૮૧૩૬૩૬૯

“ત્રિભુવન” સહકારી યુનિવર્સિટી : ભવિષ્યનો માર્ગ મોકળો કરે છે

‘મિલકમેન ઓફ ઈન્ડિયા’ તરીકે જાણીતા ડૉ. વર્ગીસ કુરિયનના નેતૃત્વ અને માર્ગદર્શન થકી વર્ષ ૧૯૭૯માં ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ રૂરલ મેનેજમેન્ટ (IRMA) ની સ્થાપના કરવામાં આવી છે, જેણે ગ્રામીણ ભારતની તસવીર બદલી છે. IRMA દ્વારા સંચાલિત ‘ત્રિભુવન સહકારી યુનિવર્સિટી’ (TSU)એ ગ્રામીણ વ્યવસ્થાપન અને સહકારી ક્ષેત્રમાં એક ક્રાંતિકારી પહેલ છે.

TSU આ માટે સમર્પિત છે :

સહકારી અને સંલગ્ન ક્ષેત્રોમાં શિક્ષણ અને તાલીમ પૂરી પાડવી.

વિશિષ્ટ સંશોધન અને વિકાસ પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવી.

સહકારી અને ગ્રામીણ વ્યવસ્થાપન સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં વિવિધ ડિગ્રી, ડિપ્લોમા અને પ્રમાણપત્ર કાર્યક્રમો પ્રદાન કરવા. સહકારી અને સંલગ્ન ક્ષેત્રોમાં શ્રેષ્ઠતા કેન્દ્રો વિકસાવવા.

TSU “સહકાર સે સમૃદ્ધિ”ના વિઝનને મૂર્તિમંત કરે છે - સહકાર દ્વારા સમૃદ્ધિને પ્રોત્સાહન આપવા માટે - અને સમગ્ર ભારતમાં સહકારી ક્ષેત્ર માટે વિશ્વકક્ષાનું શિક્ષણ, સંશોધન અને ક્ષમતા નિર્માણ પૂરું પાડવાનો ઉદ્દેશ ધરાવે છે. હાલમાં યુનિવર્સિટી વર્ષ ૨૦૨૬-૨૮

માટે નીચેના કાર્યક્રમો માટે અરજીઓ સ્વીકારી રહી છે.

IRMA દ્વારા ગ્રામીણ વ્યવસ્થાપનમાં MBA

ત્રિભુવન સહકારી યુનિવર્સિટીમાં ઉત્તમ શૈક્ષણિક કાર્યક્રમોની વિગત અહીં ઉપલબ્ધ છે. તમે વેબસાઇટ ઉપર પણ વિગતવાર માહિતી મેળવી શકો છો.

1. MBA in Rural Management
2. MBA in Agribusiness Management
3. MBA in Co-operative Banking & Finance
4. MBA in Co-operative Management

પ્રવેશ લાયકાત :

કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં ઓછામાં ઓછા ૫૦% ગુણ (ST/SC/OBC (NC) જનરલ (EWS)/PWD માટે 45% કે તેથી વધુ ગુણ) ધરાવતાં વિદ્યાર્થીઓ પ્રવેશ મેળવી શકે છે. તેમજ ત્યારબાદ ફાઇનલ સિલેક્શન કરવામાં આવે છે. આ અંગેની વિસ્તૃત જાણકારી સંસ્થાની વેબસાઇટ www.irma.ac.in ઉપર આપવામાં આવે છે. TSUમાં પસંદગી પ્રક્રિયામાં બીજા તબક્કામાં ઉમેદવારોને CAT અથવા XATના સ્કોર મુજબ શોર્ટલિસ્ટ કરવામાં આવતા હોય છે. જેમાં લેખિત ક્ષમતા કસોટી અને વ્યક્તિગત ઇન્ટરવ્યૂનો પણ સમાવેશ થાય છે. તેમજ આ શોર્ટલિસ્ટ (પસંદગી) થયા અંગેની જાણકારી ઉમેદવારોને ઇમેઇલ કે SMS દ્વારા આપવામાં આવતી હોય છે.

સ્નાતક (બેચલર ડિગ્રી)ના અંતિમ વર્ષમાં અભ્યાસ કરતા ઉમેદવારો પણ અરજી કરી શકે છે. જ્યારે તેમનું પરિણામ આવે તે પછીથી જમા કરવાની છૂટ આપવામાં આવે છે, જે અંગેની વિગતો પણ સંસ્થાની વેબસાઇટ ઉપર આપવામાં આવે છે.

ત્રિભુવન સહકારી યુનિવર્સિટી (TSU)માં ગ્રામીણ અને સહકારી ક્ષેત્રના જટિલ પડકારોને ઉકેલવા માટે

જરૂરી જ્ઞાન, કૌશલ્ય અને ક્ષેત્રિય અનુભવથી વિદ્યાર્થી સજ્જ થાય છે. રસ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓ આ ક્ષેત્રમાં તેમની કારકિર્દીનું ઘડતર કરી શકે છે.

પ્રવેશ પ્રક્રિયા તથા ફી વિશે વધુ માહિતી માટે, કૃપા કરીને www.irma.ac.inની મુલાકાત લો.

Courses in the MBA in Cooperative Banking & Finance

Core Courses*

- Rural Society and Polity
- Qualitative Methods for Community
- Research
- Individual and Group Behaviour
- Marketing Management
- Managerial Analysis & Communication
- Financial Accounting
- Microeconomics
- Statistics for Managers
- Rural Livelihood Systems
- Financial Institutions and Markets
- Organizational Structure and Design
- Marketing Research and Analytics
- Written Communication & Analysis
- Financial Management
- Macroeconomics
- Operations Management - I
- Operations Research
- Collective Action and Cooperation
- Human Resource Management
- Managing Collectives
- Cost and Management Accounting
- Management Information Systems
- Strategic Management
- Legal Environment of Business
- Operations Management - II

Elective Courses*

- Banking: Principles, and Practices
- Financial Analytics
- Regulatory & Legal Framework for Banks
- Agricultural Finance - Policy & Practice
- Risk Management in Agribusiness and Finance
- Marketing of Financial Products
- Insurance Management

Courses in the MBA in Rural Management

Core Courses*

- Rural Society and Polity
- Qualitative Methods for Community
- Research
- Individual and Group Behaviour
- Marketing Management
- Managerial Analysis & Communication
- Financial Accounting
- Microeconomics
- Statistics for Managers
- Rural Livelihood Systems
- Financial Institutions and Markets
- Organizational Structure and

- Design
- Marketing Research and Analytics
- Written Communication & Analysis
- Financial Management
- Macroeconomics
- Operations Management - I
- Operations Research
- Collective Action and Cooperation
- Human Resource Management
- Managing Collectives
- Cost and Management Accounting
- Management Information Systems
- Strategic Management
- Legal Environment of Business
- Operations Management - II

Elective Courses*

- Organizational Structure and Design
- Values and Ethics in Management
- Business Intelligence and Visualization
- Operations Research
- Applied Regression Analysis
- Commercial Banking and Risk Management
- Dairy Development
- Introduction to Game Theory
- Rural Marketing
- Sales and Distribution Management
- Data Mining and Machine Learning for Managers
- Brand Management
- Energy for Sustainable Development
- Innovation and Design Thinking
- International Trade

- Rural Sanitation and Development
- Tourism and Society
- Working Capital Management

Courses in the MBA in Agribusiness Management

Core Courses*

- Rural Society and Polity
- Qualitative Methods for Community
- Research
- Individual and Group Behaviour
- Marketing Management
- Managerial Analysis & Communication
- Financial Accounting
- Microeconomics
- Statistics for Managers
- Rural Livelihood Systems
- Financial Institutions and Markets
- Organizational Structure and Design
- Marketing Research and Analytics
- Written Communication & Analysis
- Financial Management
- Macroeconomics
- Operations Management - I
- Operations Research
- Collective Action and Cooperation
- Human Resource Management
- Managing Collectives
- Cost and Management Accounting
- Management Information Systems
- Strategic Management
- Legal Environment of Business
- Operations Management - II

Elective Courses*

- Introduction to Agribusiness Management
- Marketing of Agricultural Inputs
- Agricultural Finance - Policy & Practice
- Economics of Agriculture and Food
- Risk Management in Agribusiness and Finance
- Agribusiness Supply Chain
- Cooperatives in Agriculture

Courses in the MBA in Cooperative Management

Core Courses*

- Rural Society and Polity
- Qualitative Methods for Community
- Research
- Individual and Group Behaviour
- Marketing Management
- Managerial Analysis & Communication
- Financial Accounting
- Microeconomics
- Statistics for Managers
- Rural Livelihood Systems
- Financial Institutions and Markets

- Organizational Structure and Design
- Marketing Research and Analytics
- Written Communication & Analysis
- Financial Management
- Macroeconomics
- Operations Management - I
- Operations Research
- Collective Action and Cooperation
- Human Resource Management
- Managing Collectives
- Cost and Management Accounting
- Management Information Systems
- Strategic Management
- Legal Environment of Business
- Operations Management - II

Elective Courses*

- History of the Cooperative Movement across the World
- Nature of Cooperative Organisation
- Understanding Cooperation
- Cooperatives and Economic Development
- Agri-Cooperatives: Its Function and Value
- Management and Challenges in Fisheries Cooperatives
- Management of Sugar Cooperatives
- Management of Services Cooperatives

નાયબ કાર્યપાલક ઈજનેર
વડોદરા.

સૌરાષ્ટ્રની આગવી ઓળખ ધરાવતી સ્થાપત્ય અને ઇન્ટિરિયર ડિઝાઇન શિક્ષણ સંસ્થાઓ

સ્થાપત્યકલાને ‘મધર ઓફ ઓલ આર્ટ્સ’નું બિરુદ મળેલ છે. આ કળા ફક્ત મનુષ્યની સલામતી અને સુરક્ષા પૂરતી જ મર્યાદિત ન રહેતા માનવ-વિકાસના સ્તરની જરૂરિયાત બની ગઈ છે.

ગુજરાતમાં બે પ્રકારની સ્થાપત્ય કલા જોવા મળે છે. પરંપરાગત સ્થાપત્ય કલા ધરાવતો ગ્રામીણ પ્રદેશ અને શહેરી વિકાસ માટેની સ્થાપત્યકલા, તેમજ રણપ્રદેશ તથા ગરમ અને સૂકું વાતાવરણ ધરાવે છે, આથી ઇમારતોની મુખ્ય મુશ્કેલી ગરમી છે. અહીં ઉનાળામાં ૪૬ સે. સુધી તાપમાન ઊંચું જતું હોય છે, આના કારણે મહત્તમ આરામ સ્તર પ્રદાન કરતા ડિઝાઇન માપદંડના આધારે ઇમારતોની ડિઝાઇન તૈયાર કરવાની જરૂર પડે છે.

સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છ ખાતે સ્થાપત્ય કલાનું સ્નાતક કક્ષાનું શિક્ષણ આપતી સંસ્થા અસ્તિત્વમાં ન હોઈ સૌરાષ્ટ્રની પ્રાદેશિક ઓળખને સમજતા અને ઉત્તમ જીવનશૈલીને પ્રેરે એવા ભાવી આર્કિટેક્ટસનું ઘડતર કરવાના હેતુથી વર્ષ ૨૦૦૦માં વી.વી.પી. ટ્રસ્ટના વડપણ હેઠળ રાજકોટના પ્રતિષ્ઠિત આર્કિટેક્ટ શ્રી ઇન્દુભાઈ પારેખના નામે ‘ઇન્દુભાઈ પારેખ સ્કૂલ ઓફ આર્કિટેક્ટચર’ નામની આર્કિટેક્ટચરનું સ્નાતક કક્ષાનું શિક્ષણ આપતી સંસ્થા ચાલુ કરવામાં આવેલ હતી ત્યારબાદ વર્ષ ૨૦૨૩-૨૪માં ઇન્ટિરિયર ડિઝાઇનનું સ્નાતક કક્ષાનું શિક્ષણ પ્રદાન કરતી ‘ક્રિય સ્કૂલ ઓફ ડિઝાઇન’ની સ્થાપના કરાયેલ હતી તેમજ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬થી ‘ડિપ્લોમા ઇન આર્કિટેક્ટચર’નો કોર્સ પણ શરૂ કરવામાં આવેલ છે.

સ્થાપત્યકલાના સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમની વિગત

સંસ્થાનું નામ : ‘ઇન્દુભાઈ પારેખ સ્કૂલ ઓફ આર્કિટેક્ટચર’

શૈક્ષણિક જોડાણ : સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી (કાઉન્સિલ ઓફ આર્કિટેક્ટચર- ન્યૂ દિલ્હી દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત)

વિદ્યાશાખા : ફેકલ્ટી ઓફ આર્કિટેક્ટચર
અભ્યાસક્રમ : બેચલર્સ ઇન આર્કિટેક્ટચર (B.Arch.)
સમયગાળો : ૧૦ સેમેસ્ટર્સ (૫ વર્ષ)
વાર્ષિક ફી : રૂ.૧,૨૯,૦૦૦/-

પ્રવેશ હેતુની શૈક્ષણિક લાયકાત :

બેચલર્સ ઇન આર્કિટેક્ટચરમાં પ્રવેશ માટે માન્ય બોર્ડમાંથી ધોરણ-૧૨ (વિજ્ઞાન પ્રવાહ) ફરજિયાત ગણિત, ભૌતિકશાસ્ત્ર વિષય સાથે અને રસાયણશાસ્ત્ર અથવા જીવવિજ્ઞાન અથવા તકનીકી વ્યાવસાયિક વિષય અથવા કમ્પ્યુટર સાયન્સ અથવા ઇન્ફર્મેશન ટેકનોલોજી અથવા ઇન્ફોર્મેટિક્સ પ્રેક્ટિસ અથવા એન્જિનિયરિંગ ગ્રાફિક્સ અથવા બિઝનેસ સ્ટડીઝ સાથે ઓછામાં ઓછા ૪૫% સાથે પાસ કરેલ હોવું જોઈએ. (રિઝર્વ કેટેગરીના કિસ્સામાં ૪૦% ગુણ સાથે)

અથવા

૧૦+૩ (ડિપ્લોમા) પરીક્ષા ફરજિયાત ગણિત વિષય સાથે ઓછામાં ઓછા ૪૫% ગુણ સાથે પાસ કરેલ હોવી જોઈએ. બન્ને કિસ્સાઓમાં નેશનલ એપ્ટિટ્યૂટ ટેસ્ટ ફોર આર્કિટેક્ટચર (નાટા)માં જરૂરી સ્કોર મેળવવો અનિવાર્ય છે. (‘નાટા’ પરીક્ષા અંગેની માહિતી હેતુ www.nata.inની મુલાકાત લેવી)

પ્લેસમેન્ટ : બેચલર્સ ઇન આર્કિટેક્ટચર અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કર્યા બાદ આર્કિટેક્ટચર, ઇન્ટિરિયર ડિઝાઇન, ફેશન ડિઝાઇન, પ્રોડક્ટ ડિઝાઇન, જ્વેલરી ડિઝાઇન જેવાં અનેકવિધ ક્ષેત્રોમાં પોતાની કારકિર્દીનું નિર્માણ કરી શકાય છે આમ પૂર્ણ સમયની પ્રોફેશનલ પ્રેક્ટિસ તેમજ ખાનગી જોબ રૂપે પાર્ટ ટાઇમ/ફૂલ ટાઇમ/ફીલાન્સિંગ તરીકે રોજગારીની વિશાળ તકો ઉપલબ્ધ છે.

બેઠકો અને પાત્રતાના માપદંડોને લગતી વધુ વિગતો માટે એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેશનલ કોર્સિસ,

ગુજરાત સરકારની વેબસાઇટ www.acpc.gujarat.gov.inની મુલાકાત લઈ શકાય છે.

સંપર્ક : ઈન્દુભાઈ પારેખ સ્કૂલ ઓફ આર્કિટેક્ચર, વી.વી.પી. કેમ્પસ, મોટેલ ધ વિલેજની સામે, વાજડી-વીરડા, કાલાવડ રોડ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૫. મો. ૯૧૦૪૬૯૨૩૨૨, ૯૧૦૪૫૨૩૫૨૨, ૯૫૧૦૪૩૭૫૨૦, ૯૪૨૮૨૦૦૬૯૮

ઈમેલ - info@ipsarajkot.org વેબસાઇટ - www.ipsarajkot.org

ઇન્ટિરિયર ડિઝાઇનના સ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમની વિગત

સંસ્થાનું નામ : 'ક્રિય સ્કૂલ ઓફ ડિઝાઇન'
શૈક્ષણિક જોડાણ : ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી

વિદ્યાશાખા : ફેકલ્ટી ઓફ આર્કિટેક્ચર
અભ્યાસક્રમ : બેચલર્સ ઇન ઇન્ટિરિયર ડિઝાઇન (B.I.D.)

સમયગાળો : ૦૮ સેમેસ્ટર્સ (૪ વર્ષ)
વાર્ષિક ફી : રૂ. ૧,૨૫,૦૦૦/-
પ્રવેશ હેતુની શૈક્ષણિક લાયકાત : બેચલર્સ ઇન ઇન્ટિરિયર ડિઝાઇનમાં પ્રવેશ માટે માન્ય બોર્ડ માંથી કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં ધોરણ-૧૨ પરીક્ષા ઓછામાં ઓછા ૪૫% ગુણ સાથે પાસ કરેલ હોવી જોઈએ

અથવા ૧૦+૩ (ડિપ્લોમા) પરીક્ષા ઓછામાં ઓછા ૪૫% ગુણ સાથે (રિઝર્વ કેટેગરીના કિસ્સામાં ૪૦% ગુણ સાથે) પાસ કરેલ હોવી જોઈએ. ધોરણ-૧૨ અથવા સમકક્ષ ડિપ્લોમાના ગુણના મેરિટના આધારે પ્રવેશ નક્કી થશે. પ્રવેશ હેતુ રજિસ્ટ્રેશન કરવા માટે www.gcas.gujgov.edu.inની મુલાકાત લેવી.

પ્લેસમેન્ટ : કોઈ પણ ભવનના ઇન્ટિરિયર ડિઝાઇનિંગ સાથે પ્રોડક્ટ ડિઝાઇન, ગ્રાફિક્સ ડિઝાઇન, ફર્નિચર ડિઝાઇન, મીડિયા, ફાઇન આર્ટ્સ, ડિજિટલ મોડેલીંગ વિગેરેમાં કારકિર્દી નિર્માણ કરી શકાય છે. આમ પૂર્ણ સમયની પ્રોફેશનલ પ્રેક્ટિસ તેમજ ખાનગી જોબ રૂપે પાર્ટ ટાઇમ/ફૂલ ટાઇમ/ફ્રી લાન્સિંગ તરીકે રોજગારીની વિશાળ તકો ઉપલબ્ધ છે.

સંપર્ક : ક્રિય સ્કૂલ ઓફ ડિઝાઇન, વી.વી.પી. કેમ્પસ, મોટેલ ધ વિલેજની સામે, વાજડી-વીરડા, કાલાવડ રોડ, રાજકોટ-૩૬૦૦૦૫. મો. ૯૧૦૪૬૯૨૩૨૨, ૯૧૦૪૫૨૩૫૨૨, ૯૫૧૦૪૩૭૫૨૦

ઈ મેઇલ - info@ksdrajkot.ac.in વેબસાઇટ - www.ksdrajkot.ac.in

ડિપ્લોમા ઇન આર્કિટેક્ચરના અભ્યાસક્રમની વિગત

સંસ્થાનું નામ : 'ડિપ્લોમા ઇન આર્કિટેક્ચર, ઈપ્સા' શૈક્ષણિક જોડાણ : ગુજરાત ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી (કાઉન્સિલ ઓફ આર્કિટેક્ચર- ન્યૂ દિલ્હી દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત)

વિદ્યાશાખા : ફેકલ્ટી ઓફ આર્કિટેક્ચર
અભ્યાસક્રમ : ડિપ્લોમા ઇન આર્કિટેક્ચર (D.Arch.)

સમયગાળો : ૦૬ સેમેસ્ટર્સ (૩ વર્ષ)
વાર્ષિક ફી : રૂ. ૬૦,૦૦૦/-
પ્રવેશ હેતુની શૈક્ષણિક લાયકાત : માન્ય બોર્ડમાંથી ધોરણ ૧૦ પાસ હોવું જરૂરી છે. વિદ્યાર્થીએ મેળવેલ ગુણના આધારે મેરિટ અને પ્રવેશ નક્કી થશે.

બેઠકો અને પાત્રતાના માપદંડોને લગતી વધુ વિગતો માટે એડમિશન કમિટી ફોર પ્રોફેસનલ કોર્સિસ, ગુજરાત સરકારની વેબસાઇટ www.gujdiploma.admissions.nic.inની મુલાકાત લઈ શકાય છે.

સંપર્ક : ડિપ્લોમા ઇન આર્કિટેક્ચર, વી.વી.પી. કેમ્પસ, મોટેલ ધ વિલેજની સામે, વાજડી-વીરડા, કાલાવડ રોડ, રાજકોટ - ૩૬૦૦૦૫.

મો. ૯૧૦૪૬૯૨૩૨૨, ૯૧૦૪૫૨૩૫૨૨, ૯૫૧૦૪૩૭૫૨૦, ૯૪૨૮૨૦૦૬૯૮

મેઇલ - ipsadiploma@gmail.com તથા diploma@ipsarajkot.org વેબસાઇટ www.ipsarajkot.org

આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર,
ઈન્દુભાઈ પારેખ સ્કૂલ ઓફ આર્કિટેક્ચર, રાજકોટ.
મો. ૯૯૭૯૪૨૫૪૩૫

શિક્ષક તરીકે કારકિર્દી ઘડતર

એસ. આર. વિજયવર્ગીય

ધોરણ ૧૨ પછી બે વર્ષનો કોર્સ :

કોઈ પણ પ્રવાહમાં ધો.૧૨ પાસ કર્યા પછી D.Ed માં એડમિશન મળી શકે. બે વર્ષની મુદતના કોર્સમાં ઘણાં વિદ્યાર્થીઓ રસ ધરાવે છે. ગ્રામ્ય વિસ્તારના ભાઈઓને પણ પી.ટી.સી ના કોર્સમાં એડમિશન મળે તો લેવામાં રસ છે. અમદાવાદ, સુરત, વડોદરા, રાજકોટ જેવા શહેરોમાં ધો.૧૨ પાસ કરી પી.ટી.સીના કોર્સમાં જોડાવા માટે ઘણાં ભાઈઓ-બહેનો અરજી કરે છે. PTC પછી ટેટ/ટાટ જેવી ભરતી કસોટીઓ આવી છે. ૪૦૦ ઉપરાંતની કોલેજોમાં આશરે ૩૨,૦૦૦ બેઠકો સમગ્ર રાજ્યમાં પ્રાપ્ય છે.

એડમિશન માટે www.ptcgujarat.org પર જાહેરાત ખાસ જોવી. અરજી ઓનલાઈન કરી શકાય છે.

કોને એડમિશન મળે ? :

કેન્દ્રીય ધોરણે D.Ed.માં ધોરણ ૧૨મા મેળવેલ માર્ક્સના મેરિટ મુજબ એડમિશન મળે છે.

- ૩૦ % સીટ ૧૨ સાયન્સના સ્ટુડન્ટ માટે છે.
- ૭૦ % સીટ બાકીના પ્રવાહના સ્ટુડન્ટ માટે છે.
- ગુજરાતી માધ્યમ ઉપરાંત હિંદી, મરાઠી, સિંધી, ઉર્દૂ વગેરે માધ્યમની સ્કૂલ માટે પણ તે માધ્યમની અલગ સીટ છે..

નોકરીની તકો :

D.Ed. કરનારને સરકારી પ્રાથમિક શાળામાં નોકરી મળે છે. જિલ્લાપંચાયત, નગરપાલિકાઓ અને મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન હસ્તકની પ્રાથમિક શાળામાં વિદ્યાસહાયક તરીકે અત્યારે નોકરી મેળવી શકે છે. હમણાં ઉચ્ચ પ્રાથમિક માટે B.Ed.ની ભરતી બાદ ઓછી તકો મળે છે. હવે TAT કસોટી બાદ ભરતી થાય છે.

ગુજરાત રાજ્યમાં વિદ્યાસહાયક હેઠળ હાલમાં PTC ઉપરાંત BA-B.ed/BSc.-B.ed. શિક્ષકોની ભરતી કરવામાં આવે છે. શરૂઆતમાં ફિક્સ પગાર સાથે સરકારી શિક્ષકની નોકરી મળે છે. પણ ખાનગી શાળાઓમાં શહેરોમાં PTCને તક છે. તાલુકા પંચાયતમાં

‘પ્રેરક’ જેવી જગ્યા મળે છે.

પી.ટી.સી.-બી.એડ્. :

ઉચ્ચ પ્રાથમિક શિક્ષક બનવા, ધોરણ ૬ થી ૮માં, બી.એસ.સી. બી.એડ્. એટલે ગણિત વિજ્ઞાન શિક્ષક બી.કોમ. બી.એડ્. એટલે સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષક એમ.એ. બી.એડ્. એટલે ભાષા શિક્ષક. માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષક બનવા માટે, ધોરણ ૯ અને ૧૦મા, એમ.એસ.સી. બી.એડ્. એટલે ગણિત વિજ્ઞાન શિક્ષક એમ.કોમ.બી.એડ્. એટલે સામાજિક વિજ્ઞાન શિક્ષક એમ.એ. બી.એડ્. એટલે ભાષા શિક્ષક.

ઉચ્ચતર માધ્યમિક શાળામાં શિક્ષક બનવા માટે, ધોરણ ૧૧ અને ૧૨માં, અહી ત્રણ વિભાગ પડે છે.

સાયન્સ વિભાગ માટે, રસાયણશાસ્ત્ર શિક્ષક બનવા, એમ.એસ.સી. (રસાયણ વિજ્ઞાન) બી.એડ્. ભૌતિક શાસ્ત્ર શિક્ષક બનવા, એમ.એસ.સી. (ભૌતિકશાસ્ત્ર) બી.એડ્. જીવશાસ્ત્ર શિક્ષક બનવા, એમ.એસ.સી. (પ્રાણી શાસ્ત્ર, વનસ્પતિ વિજ્ઞાન, સૂક્ષ્મજીવ વિજ્ઞાન, બાયો ટેકનોલોજી વિજ્ઞાન) બી.એડ્.

કોમર્સ વિભાગ માટે, એમ.કોમ. બી.એડ્.

આર્ટ્સ વિભાગ માટે, એમ.એ. (ગુજરાતી, હિન્દી, અંગ્રેજી, સંસ્કૃત) બી.એડ્. એમ. એ. (સમાજશાસ્ત્ર), બી.એડ્. એમ.એ. (ભૂગોળ) બી. એડ્. એમ.એ. (મનોવિજ્ઞાન) બી.એડ્.

ટીચિંગમાં કરિયર બનાવવા માંગો છો તો ૧૨મા પછી અહીં એડમિશન લો, તમે જોબ અને કોચિંગમાંથી મોટી કમાણી કરી શકો છો. આજકાલ શિક્ષકોની નોકરીઓ ટ્રેન્ડમાં છે. જે વિદ્યાર્થીઓ ૧૨મા પછી ટીચિંગમાં કરિયર બનાવવા માગે છે તેમણે અત્યારે જ વિચારવું જોઈએ. ૧૨મું પૂરું કર્યા પછી, તમે શિક્ષણ સંબંધિત આ કોર્સ કરી શકો છો.

માન્યતાપ્રાપ્ત બોર્ડમાંથી ૧૨મું પાસ કર્યા પછી, શિક્ષણક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા માંગતા યુવાનો આ કોર્સ

કરી શકે છે. B.E Ed./BA B.Ed./B.Sc B.Ed. - ચાર વર્ષનો અભ્યાસક્રમ D.E.Ed. - બે વર્ષનો કોર્સ

આ રીતે મેળવો એડમિશન :

B.E.Ed/BA B.Ed/B.Sc B.Ed શિક્ષણ અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે, ઉમેદવારોએ રાજ્ય સરકાર દ્વારા આયોજિત પ્રવેશ પરીક્ષામાં લાયક ઠરે છે. હવે આ સંકલિત અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ માટે સમગ્ર દેશમાં માત્ર એક જ પ્રવેશ પરીક્ષા લેવાની જોગવાઈ છે. તે જ સમયે, D.E.Ed.માં પ્રવેશ માટે ઘણા રાજ્યોમાં પ્રવેશ પરીક્ષાઓ લેવામાં આવે છે,

પ્રિ.પી.ટી.સી :

સરકાર માન્ય બાલ અધ્યાપન મંદિરોનાં પ્રિ. પી.ટી.સી.નાં એક વર્ષના અભ્યાસક્રમો ચલાવવામાં આવે છે જેમાં પ્રવેશ મેળવવા માટેની જાહેરાત દૈનિક વર્તમાનપત્રોમાં પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકશ્રી ગુજરાત રાજ્ય ગાંધીનગર દ્વારા પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. જાહેરાતમાં માન્ય સંસ્થાઓની યાદી પ્રકાશિત કરવામાં આવે છે. જે સંસ્થામાં પ્રવેશ મેળવવાનો હોય ત્યાં ભરેલા ફોર્મને સંસ્થામાં જમા કરાવવાનું હોય છે.

પ્રવેશ લાયકાત : ધો.૧૦ પાસ

ઉંમર : ૨૨ વર્ષથી વધુ નહિ.

પ્રિ.પી.ટી.સી કર્યા બાદ બાલ અધ્યાપન મંદિરમાં શિક્ષિકા/ શિક્ષક તરીકે રોજગાર મળી શકે છે.

પી.ટી.સી :

ધો.૧૨ (કોઈ પણ પ્રવાહ) પાસ કર્યા પછી પી.ટી.સી.ના અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવી શકાય છે. વિજ્ઞાન પ્રવાહમાં પાસ થનાર વિદ્યાર્થીઓ માટે કુલ બેઠકના ૩૦% બેઠકો ફાળવેલ છે. ૭૦% બેઠકો અન્ય પ્રવાહના વિદ્યાર્થીઓ માટે ફાળવેલ છે. અભ્યાસક્રમની મુદત બે વર્ષની છે. આ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ અંગેની સમગ્ર કામગીરી પ્રાથમિક શિક્ષણ નિયામકની કચેરી ગાંધીનગર દ્વારા કરવામાં આવે છે.

પ્રવેશ માટે લઘુત્તમ લાયકાત ૪૫% (અનામત માટે ૪૦%) મેરિટ લિસ્ટ પ્રમાણે પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

સી.પી.એડ્ :

સર્ટિફિકેટ ઇન ફિઝિકલ એજ્યુકેશન શારીરિક શિક્ષણ ક્ષેત્રે ધો.૧૨ પછી સી.પી.એડ્ અભ્યાસક્રમ થઈ શકે છે.

પ્રવેશ લાયકાત : ધો.૧૨ પાસ (કોઈ પણ પ્રવાહ)

મુદત : બે વર્ષ

ઉંમર : ૧૭થી ૨૬ વર્ષ

કમિશનરશ્રી મધ્યાહ્ન ભોજન યોજના અને શાળાઓની કચેરી બ્લોક નં. ૯ જીવરાજ મહેતા ભવન ગાંધીનગર દ્વારા પ્રવેશ કામગીરી હાથ ધરવામાં આવે છે. દૈનિક વર્તમાનપત્રોમાં જાહેરાત આપવામાં આવે છે. મેરિટ પ્રમાણેની યાદી બનાવી પ્રેક્ટિકલ, શારીરિક કસોટી માટે રૂબરૂ બોલાવવામાં આવે છે. આ કસોટીના ગુણ તથા ધો.-૧૨ના ગુણ બંનેને ધ્યાનમાં લઈ મેરિટ યાદી બનાવવામાં આવે છે તદ્દનુસાર પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

આર્ટ ટીચર ડિપ્લોમા (એ.ટી.ડી) :

ધો.૧૨ કોઈ પણ પ્રવાહથી બે વર્ષનો આર્ટ ટીચર ડિપ્લોમા (એ.ટી.ડી)નો અભ્યાસક્રમ થઈ શકે છે.

જેમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે માધ્યમિક કક્ષાએ (ઇન્ટરમીડિયેટ) ડ્રોઈંગ પરીક્ષા પાસ કરેલી હોવી જોઈએ અથવા ધો.૧૦ કે ધો.૧૨ ચિત્ર વિષય સાથે પાસ કરેલી હોવી જોઈએ.

બેચલર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન (બી.પી.ઇ) :

ધો.૧૨ (કોઈ પણ પ્રવાહ) પછી ત્રણ વર્ષની મુદતનો બી.પી.ઇ અભ્યાસક્રમમાં પ્રવેશ મેળવી શકાય છે.

પ્રવેશ અંગેની જાહેરાત આવ્યા બાદ ફોર્મ ભરવાનું હોય છે. પ્રવેશ કસોટી લેવાય છે. નીચેની સંસ્થાઓમાં પ્રવેશ અને માહિતી મેળવી શકાય છે.

૧	ગુજરાત વિદ્યાપીઠ, આશ્રમરોડ અમદાવાદ	ભાઈઓ/બહેનો
૨	શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય મહેમદાવાદ, જિ.ખેડા	ભાઈઓ/બહેનો
૩	મહાદેવભાઈ વ્યાયામ મહાવિદ્યાલય, સાદરા, જિ. ગાંધીનગર	ફક્ત ભાઈઓ
૪	શ્રી છોટુભાઈ પુરાણી વ્યાયામ મહાવિદ્યાલય, રાજપીપળા જિ. નર્મદા	ભાઈઓ/બહેનો

બી.પી.એડનો અભ્યાસક્રમ :

ગ્રેજ્યુએટ બેઝિક ટીચર્સ કોલેજ (G.B.T.C) સંસ્થાઓમાં બી.પી.એડનો એક વર્ષનો અભ્યાસક્રમ ચલાવવામાં આવે છે. જે બી.એડ સમકક્ષ છે.

- (૧) ડિગ્રી કોલેજ ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન, મહેમદાવાદ, જિ. ખેડા
- (૨) શ્રી એસ. આર. પટેલ શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, પલાસર, જિ. પાટણ
- (૩) મહાદેવભાઈદેસાઈ શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, સાદરા, જિ. ગાંધીનગર
- (૪) શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, રણછોડપુરા, તા. વિજાપુર, જિ. મહેસાણા
- (૫) ડૉ. સુભાષ વ્યાયામ મહાવિદ્યાલય, સાંબલપુર, જિ. જૂનાગઢ
- (૬) સ્વામિનારાયણ શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, કાંસા, જિ. મહેસાણા
- (૭) સરદાર પટેલ શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, વલ્લભવિદ્યાનગર, જિ. આણંદ
- (૮) સ્વામી વિવેકાનંદ શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, સરગાસણ, જિ. ગાંધીનગર
- (૯) સુવિધા શારીરિક શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય, હેડુવા, જિ. મહેસાણા
- (૧૦) આર્યકન્યા વ્યાયામ મહાવિદ્યાલય, ઇટોલા, જિ. વડોદરા
- (૧૧) ધારૈયા BPEd કોલેજ, રાજકોટ.
- (૧૨) ઉમિયા BPEd કોલેજ, ટંકારા.
- (૧૩) ઉમા BPEd કોલેજ, રાજકોટ.
- (૧૪) રાષ્ટ્રીય BPEd કોલેજ, હળવદ.
- (૧૫) અર્જુન BPEd કોલેજ, સુપાસી (વેરાવળ).
- (૧૬) વિવેકાનંદ BPEd કોલેજ, ત્રંબા, રાજકોટ.
- (૧૭) ચાંડેરા BPEd કોલેજ, લોએજ.
- (૧૮) સોમનાથ BPEd કોલેજ, કોડિનાર.

બી.એડ [બેચલર ઓફ એજ્યુકેશન] :

યુનિવર્સિટી માન્ય બી.એડ કોલેજોમાં બેચલર ઓફ એજ્યુકેશન બે વર્ષનો અભ્યાસ કરી શકે છે.

પ્રવેશ લાયકાત : કોઈ પણ સ્નાતક લઘુત્તમ ૪૫% અનામત માટે ૪૦%

પ્રવેશ કાર્યવાહી : જે તે યુનિવર્સિટી સંલગ્ન બી.એડ કોલેજોનો પ્રવેશ મેળવવા અંગેની જાહેરાત જે તે યુનિવર્સિટી દ્વારા કરવામાં આવે છે. કેન્દ્રીય પદ્ધતિથી મેરિટ પ્રમાણે પ્રવેશ અપાય છે

IGNOUનો બી.એડ અભ્યાસ :

સ્નાતક થયા પછી બી.એડનો અભ્યાસક્રમ થઈ શકે છે. કેન્દ્રીયકૃત પદ્ધતિથી સ્નાતક કક્ષાના ગુણના આધારે બી.એડમાં પ્રવેશ મળે છે.

પ્રવેશ પ્રક્રિયા : બી.એડમાં પ્રવેશ મેળવવા માટે વેબસાઈટ www.ignou.ac.in ઉપરથી મેળવી શકાય છે.

બી.એડ. પ્રોગ્રામ કેન્દ્રો :

૧. IGNOU બી.એડ. કેન્દ્ર કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન ખારોડ, અંકલેશ્વર
૨. એન.એમ. શુક્લ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન ભાઈકાકાનગર થલતેજ, અમદાવાદ
૩. તોલાની કોમર્સ કોલેજ, આદિપુર
૪. ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ એજ્યુકેશન M.S. University, વડોદરા
૫. બી.ડી. શાહ કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, મોડાસા
૬. કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન પાટણ, નોર્થ ગુજરાત યુનિવર્સિટી

માસ્ટર ઓફ એજ્યુકેશન (એમ.એડ.)

બી.એડ. થયા પછી એમ.એડ.નો એક વર્ષનો અભ્યાસ થઈ શકે છે. રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓમાં આ અભ્યાસક્રમ ચાલે છે. યુનિવર્સિટી દ્વારા જાહેરાત મુજબ અરજી કરી શકાય છે.

માસ્ટર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન (એમ.પી.એડ.) બી.પી.એડ. થયા પછી એમ.પી.એડ.નો એક વર્ષનો ફુલ ટાઈમ અભ્યાસ થઈ શકે છે. ગુજરાતમાં માત્ર ગુજરાત યુનિવર્સિટીમાં આ અભ્યાસક્રમ કાર્યરત છે.

રાષ્ટ્રપતિ એવોર્ડ વિજેતા
રોજગાર અધિકારી (નિવૃત્ત)
અમદાવાદ.

ચિત્રકલા : સંવેદનાથી વ્યવસાય સુધી

મનહર કાપડિયા

ચિત્રકલા ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે હાલ ગુજરાતમાં ફાઇન આર્ટ્સના અભ્યાસ માટે નીચે મુજબનાં કલા મહાવિદ્યાલય કાર્યરત છે :

- ૧) શેઠ સી. એન. કૉલેજ ઑફ ફાઇન આર્ટ્સ, આંબાવાડી, અમદાવાદ
- ૨) ઈષ્કોવાલા- સંતરામ કૉલેજ ઑફ ફાઇન આર્ટ્સ, વલ્લભ વિદ્યાનગર, જિ. આણંદ
- ૩) ધોળકા ફાઇન આર્ટ્સ કૉલેજ
- ૪) શ્રી બી.એ.મહેતા કલા મહાવિદ્યાલય, અમલસાડ ફાઇન આર્ટ્સ કૉલેજ, તા. ગણદેવી, જિ. નવસારી
- ૫) મહેસાણા ફાઇન આર્ટ્સ કૉલેજ
- ૬) વિદ્યાનગર ફાઇન આર્ટ્સ કૉલેજ
- ૭) ફેકલ્ટી ઑફ ફાઇન આર્ટ્સ, એમ. એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા

આ કલા સંસ્થાઓ દ્વારા રાજ્યમાં ચિત્રકલા અને લલિત કળાઓનું સંરક્ષણ, સંવર્ધન અને વિકાસ થઈ રહ્યો છે, જે સમાજની સાંસ્કૃતિક ઓળખને મજબૂત બનાવે છે.

કલાની વિગત :

હાલના યુગમાં કલા વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસની સાથે-સાથે પોતાની રીતે જુદી-જુદી કલાનાં કામ કરીને આર્થિક સમ્પરતા તરફ આગળ વધી રહ્યા છે અને આધુનિક સાધનો દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સરળતાથી આત્મનિર્ભર બની રહ્યા છે. છેલ્લા સાત દાયકાથી મહાન કલાકારો દ્વારા ગુજરાતને અસંખ્ય કલાકારો પ્રાપ્ત થયા છે. આમ, આપણા સમાજને કલા સંસ્થાઓ દ્વારા ઉત્કૃષ્ટ કલાના સંરક્ષણ, ઉપયોગ અને વિકાસશીલતાનો અમૂલ્ય લાભ પ્રાપ્ત થયો છે.

કલા વિદ્યાલયોમાં ચાલતા અભ્યાસક્રમો બેઝિક ડ્રોઈંગ, કમ્પોઝિશન, પેઈન્ટિંગ, સ્કીલ લાઈફ, હેડ સ્ટડી, ડ્રોઈંગ ફ્રોમ લાઈફ, ક્રિએટિવ પેઈન્ટિંગ, એબ્સ્ટ્રેક્ટ, મોડર્ન, લેન્ડસ્કેપ, વુડકટ, લિથોગ્રાફી, ઈન્ટાગ્લિયો, સ્કીન પ્રિન્ટિંગ, બુક ડિઝાઈન, પોસ્ટર, લોગો સિમ્બોલ,

ક્લિપ આર્ટ, પ્રિન્ટિંગ, બાઈન્ડિંગ, બુક જેકેટ, ઈલેસ્ટ્રેશન, ફોટોગ્રાફી, વીડિયોગ્રાફી, કલે વર્ક, રિલીફ, સ્કલ્પ્ચર, 3D મોડલ, સિરામિક્સ, સ્ટેન ગ્લાસ, ટેક્સટાઈલ ડિઝાઈન, ફેબ્રિક વર્ક, પેપરકાફ્ટ, પેપર-કોલાજ, ધાર્મિક, સામાજિક, સાંસ્કૃતિક વિષયોના ચિત્રો, ઈન્સ્ટોલેશન વગેરે જેવા અનેક પ્રકારના સર્જનાત્મક વિષયો વિદ્યાર્થીઓને શીખવવામાં આવે છે.

ધોરણ-૧૦ અને ધોરણ-૧૨ પાસ વિદ્યાર્થીઓ માટે આ સંસ્થાઓમાં પ્રવેશ માટેની ઓનલાઈન પ્રક્રિયા અમલમાં છે.

ગુજરાતમાં ચિત્રકલા ક્ષેત્રે શિક્ષણની તકો

વિદ્યાર્થીઓ માટે વિવિધ ક્ષેત્રોમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દીની તકો ઉપલબ્ધ છે, જેમકે:

- વ્યાવસાયિક ચિત્રકાર / મૂર્તિકાર
- ગ્રાફિક ડિઝાઈનર
- એનિમેશન અને ઈલેસ્ટ્રેશન ક્ષેત્ર
- જાહેરાત એજન્સીમાં ક્રિએટિવ ડિરેક્ટર
- આર્ટ ટીચર / પ્રોફેસર
- મ્યુઝિયમ, ગેલેરી અને આર્ટ ક્યુરેટર
- ફિ લાન્સ કલાકાર
- ડિજિટલ આર્ટ અને NFT ક્ષેત્ર

આજના ડિજિટલ યુગમાં ચિત્રકલા માત્ર શોખ પૂરતી સીમિત નથી રહી, પરંતુ તે એક વ્યાપક, વ્યાવસાયિક અને સન્માનજનક કારકિર્દીનો વિકલ્પ બની ચૂકી છે.

નિષ્કર્ષ :

જે વિદ્યાર્થીઓમાં સર્જનાત્મકતા, કલ્પનાશક્તિ અને અભિવ્યક્તિની ક્ષમતા છે, તેમના માટે ચિત્રકલા એક ઉત્તમ કારકિર્દી વિકલ્પ બની શકે છે. યોગ્ય માર્ગદર્શન, સતત અભ્યાસ અને આધુનિક ટેકનોલોજી સાથે તાલમેલ સાધવાથી ચિત્રકલા ક્ષેત્રે ઉજ્જવળ ભવિષ્યનું નિર્માણ નિશ્ચિત રૂપે શક્ય છે.

૧) શેઠ સી. એન. કોલેજ ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ, અમદાવાદ

સંપર્ક : ડાઈરેક્ટર ઓફિસ, શેઠ સી. એન. કોલેજ ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ , આંબાવાડી, અમદાવાદ - ૩૮૦૦૧૫.

ફોન : ૦૭૯-૨૬૪૬૩૬૯૯, ૦૭૯-૨૬૪૬૩૫૧૧

ઈમેલ : [cn-directorsoffice@](mailto:cn-directorsoffice@cnvidyavihar.edu.in)

cnvidyavihar.edu.in

વેબસાઈટ : www.cnvidyavihar.edu.in

શેઠ સી. એન. કોલેજ ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ, અમદાવાદમાં ચાલતા વિવિધ અભ્યાસક્રમોની વિગતો

૧. ડિપ્લોમા ઇન ડ્રોઇંગ એન્ડ પેઇન્ટિંગ (Diploma in Drawing and Painting)

અહીં ચિત્રકલાની વિવિધ શૈલીઓના સંદર્ભ સાથે પેઇન્ટિંગની પાયાની કુશળતા શીખવવામાં આવે

છે. વિદ્યાર્થીઓને પોતાની આગવી અને વિશિષ્ટ શૈલી વિકસાવવા માટે પ્રોત્સાહન અને માર્ગદર્શન આપવામાં આવે છે.

૨. ડિપ્લોમા ઇન એપ્લાઇડ (કોમર્શિયલ) આર્ટ (Diploma in Applied (Commercial) Art)

આ કોર્સમાં ડિઝાઇનના પાયાના પાસાઓ સમજાવવામાં આવે છે. કલાના આ જ્ઞાનનો રોજિંદા જીવનમાં અને વ્યાવસાયિક સ્તરે કેવી રીતે ઉપયોગ કરી શકાય, તે બાબત પર અહીં વિશેષ ધ્યાન આપવામાં આવે છે.

૩. ડિપ્લોમા ઇન સ્કલ્પચર (Diploma in Sculpture)

શિલ્પકલાના મૂળભૂત કૌશલ્યોની સાથે પરંપરાગત અને આધુનિક એમ બંને પ્રકારની શિલ્પ તકનીકો અહીં શીખવવામાં આવે છે. વિદ્યાર્થીઓને દ્વિ-પરિમાણીય (2D) અને ત્રિ-પરિમાણીય (3D) શિલ્પ પર કામ કરવાનું શીખવીને સર્વાંગી જ્ઞાન પૂરું પાડવામાં આવે છે.

મહત્વની નોંધ: ઉપરોક્ત ત્રણેય અભ્યાસક્રમો ધોરણ-૧૦ (S.S.C.) પછીના છે અને તેનો સમયગાળો પાંચ વર્ષનો છે. આ કોર્સ સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કરનાર વિદ્યાર્થીઓને ગુજરાત રાજ્ય સરકારનું 'ડિપ્લોમા ઇન ફાઇન આર્ટ્સ'નું પ્રમાણપત્ર એનાયત કરવામાં આવે છે.

૪. ધિ આર્ટ્સ ટીચર્સ ડિપ્લોમા કોર્સ (The Arts Teachers' Diploma (A.T.D) Course)

ચિત્ર શિક્ષક બનવા ઇચ્છતા વિદ્યાર્થીઓ માટે આ એક શ્રેષ્ઠ કોર્સ છે.

આર્ટ્સ ટીચર્સ ડિપ્લોમા - A.T.D. કોર્સ

આ ચિત્રકલાના શિક્ષકો માટેનો બે વર્ષની અવધિનો અભ્યાસક્રમ છે. A.T.D. કોર્સમાં પ્રવેશ મેળવવા માટેની લાયકાત ધોરણ ૧૨ (H.S.C.) પાસ છે, જેમાં ધોરણ ૧૦ (S.S.C.) કક્ષાએ 'ચિત્રકલા' એક વિષય તરીકે હોવો અનિવાર્ય છે.

અભ્યાસક્રમની વિગતો

- વ્યવહારુ જ્ઞાન : આ અભ્યાસક્રમ કલાનાં વિવિધ સ્વરૂપોની પદ્ધતિઓ અને સામગ્રીનું પાયાનું

જ્ઞાન પૂરું પાડે છે. દરેક વિભાગમાં વિવિધ કલા-સામગ્રીનો ઉપયોગ કરવાની કુશળતા અને તકનીકો શીખવવામાં આવે છે.

- કલાનો ખ્યાલ : સમગ્ર અભ્યાસક્રમ દરમિયાન કલાના મૂળભૂત સિદ્ધાંતોનું ઊંડાણપૂર્વક નિરીક્ષણ કરવામાં આવે છે.
- સૈદ્ધાંતિક વિષયો : અભ્યાસક્રમમાં કલાનો ઇતિહાસ (Art History), સૌંદર્યશાસ્ત્ર (Aesthetics), શિક્ષણશાસ્ત્ર, જાહેરાત (Advertising) અને અન્ય આનુષંગિક વિષયોનો સમાવેશ થાય છે.
- શૈક્ષણિક માળખું : આ સમગ્ર શિક્ષણ કાર્યક્રમ મુંબઈની વિશ્વવિખ્યાત સર જે. જે. સ્કૂલ ઓફ આર્ટના અભ્યાસક્રમ પર આધારિત છે, જે આ ક્ષેત્રની અગ્રણી સંસ્થા છે.

અન્ય પ્રવૃત્તિઓ

- વ્યાખ્યાન : આ કાર્યક્રમમાં નામાંકિત કલાકારો અને વિદ્વાનો દ્વારા સમયસર લેક્ચર્સનું આયોજન કરવામાં આવે છે, જે અભ્યાસનો નિયમિત ભાગ છે.
- પ્રદર્શનો : વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા વ્યક્તિગત રીતે અથવા જૂથમાં નિયમિતપણે કલા-પ્રદર્શનો યોજવામાં આવે છે. આનાથી વિદ્યાર્થીઓમાં સતત શીખવાની પ્રક્રિયા, આત્મ-નિરીક્ષણ અને મૂલ્યાંકન કરવાની ક્ષમતા કેળવાય છે.
- વિદ્યાર્થીઓની સંખ્યા : દર વર્ષે આ સંસ્થામાં વિવિધ અભ્યાસક્રમોમાં અંદાજે ૩૫૦ જેટલા વિદ્યાર્થીઓ પ્રવેશ મેળવે છે.
- શૈક્ષણિક પ્રવાસ, સ્કેચિંગ ટૂર, ઇન્ટર્નશિપનો સમાવેશ થાય છે.

હોસ્ટેલની સુવિધા- કુમાર છાત્રાલય, કન્યા છાત્રાલય ઉપલબ્ધ છે.

(૨) ઇંફોવાલા સંતરામ ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજ, વલ્લભ વિદ્યાનગર

(સીવીએમ વિદ્યામંડળ દ્વારા સંચાલિત ફાઇન આર્ટ્સના અન્ય કોર્સિસ પણ ઉપલબ્ધ છે.)

સંપર્ક: ઇંફોવાલા - સંતરામ કોલેજ ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ , મુ.પો - વલ્લભવિદ્યાનગર,

પિનકોડ-૩૮૮ ૧૨૦, ગુજરાત

ઈમેલ : isfineartscvm60@gmail.com

વેબસાઇટ : www.isfinearts.edu.in

વલ્લભ વિદ્યાનગર (આણંદ) સ્થિત ઇંફકો (IFFCO) સંચાલિત સંતરામ ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજ (જે સત્તાવાર રીતે I. J. Patel B.A. Performance & Fine Arts College તરીકે પણ ઓળખાય છે) એ લલિત કલાના ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓ માટે ગુજરાતનું એક પ્રતિષ્ઠિત કેન્દ્ર છે. ગુજરાત રાજ્યના ઉચ્ચ શિક્ષણ કમિશનર, ગાંધીનગર દ્વારા સેન્ટ્રલ મેરિટ બેઝના આધારે પ્રવેશ આપવામાં આવે છે.

આ કોલેજ વિશેની કારકિર્દીલક્ષી તમામ વિગતો નીચે મુજબ છે:

૧. ફાઉન્ડેશન કોર્સ
૨. એપ્લાઇડ આર્ટ
૩. ડ્રોઈંગ એન્ડ પેઇન્ટિંગ
૪. સ્કલ્પચર

મુખ્ય અભ્યાસક્રમો :

અહીં મુખ્યત્વે Bachelor of Visual Arts (BVA) અને Bachelor of Performing Arts (BPA)ના ડિગ્રી કોર્સ ચલાવવામાં આવે છે:

- Painting (ચિત્રકળા) : કેન્વાસ, પોટ્રેટ અને લેન્ડસ્કેપ પેઇન્ટિંગ.
- Applied Arts (એપ્લાઇડ આર્ટ્સ) : ગ્રાફિક ડિઝાઇનિંગ, જાહેરાત અને લોગો મેકિંગ.
- Sculpture (શિલ્પકળા) : માટીકામ, પથ્થર અને ધાતુમાંથી મૂર્તિ કે આકૃતિ બનાવવી.
- Art History : કલાના ઇતિહાસનો ઊંડો અભ્યાસ.

કારકિર્દીની તકો :

આ કોલેજમાંથી અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યા પછી વિદ્યાર્થીઓ નીચેના ક્ષેત્રોમાં આગળ વધી શકે છે:

A. વ્યાવસાયિક ક્ષેત્ર :

- ગ્રાફિક ડિઝાઇનર : એડવર્ટાઇઝિંગ એજન્સીઓ, આઇટી કંપનીઓ અને ન્યૂઝપેપરમાં.
- યૂઝર ઇન્ટરફેસ (UI/UX) ડિઝાઇનર : અત્યારે આ ક્ષેત્રમાં ખૂબ ઊંચા પગાર મળે છે.

- ફી લાન્સ આર્ટિસ્ટ : પોતાના સ્ટુડિયો ખોલીને ચિત્રો કે શિલ્પોનું વેચાણ અને પ્રદર્શન (Exhibition).
- આર્ટ ડિરેક્ટર : ફિલ્મો, ટીવી સિરિયલો અને થિયેટર નાટકોમાં સેટ ડિઝાઇનિંગ માટે.

B. શિક્ષણક્ષેત્ર :

- Art Teacher : શાળાઓમાં ડ્રોઇંગ ટીચર તરીકે.
- Professor : BVA પછી MVA (Master of Visual Arts) કરીને કોલેજોમાં પ્રોફેસર બની શકાય.

C. સરકારી અને અન્ય તકો :

- પુરાતત્વ વિભાગ: ઐતિહાસિક સ્થાપત્યોના સંરક્ષણ માટે.
- ટેક્સટાઇલ ઇન્ડસ્ટ્રી: કાપડ પરની ડિઝાઇન અને પ્રિન્ટિંગ ક્ષેત્રે.

પ્રવેશ પ્રક્રિયા :

- સામાન્ય રીતે ધોરણ 12 પાસ કર્યા પછી પ્રવેશ મળે છે.
- પ્રવેશ માટે ઘણીવાર એપ્ટિટ્યૂડ ટેસ્ટ (Aptitude Test) લેવામાં આવે છે, જેમાં તમારી ડ્રોઇંગ સ્કિલ અને કલ્પનાશક્તિ ચકાસવામાં આવે છે.

ઈફોવાલા સંતરામપુર ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજ, વલ્લભ વિદ્યાનગરમાં ચાલતા વિવિધ કોર્સની વિગતો :

(૧.) ડિપ્લોમા ઇન પેઇન્ટિંગ / એપ્લાઇડ આર્ટ / સ્કલ્પચર (૫ વર્ષ)

પાત્રતા - એસ.એસ.સી. પાસ (ધોરણ ૧૦)
વયમર્યાદા- ૧૫થી ૨૨ વર્ષની વય (અનામત ઉમેદવારોને ૫ વર્ષ મુક્તિ)
કોર્સનો સમયગાળો - ૫ વર્ષ

(૨.) આર્ટ ટિચર ડિપ્લોમા (૨ વર્ષ) (A.T.D)

પાત્રતા - એચ.એસ.સી. પાસ (ધોરણ ૧૨)
વયમર્યાદા- ૧૭થી ૩૦ વર્ષની વય (અનામત ઉમેદવારોને ૫ વર્ષ મુક્તિ)
કોર્સનો સમયગાળો- ૨ વર્ષ

ફી સ્ટ્રક્ચર-
સરકાર દ્વારા પ્રવેશ મેળવનાર વિદ્યાર્થીઓએ સરકારના ધારાધોરણ મુજબ ફી ચૂકવવાની રહેશે:

હોસ્ટેલ સુવિધા-

છોકરાઓ અને છોકરીઓ માટે છાત્રાલયની સુવિધા ચારુતર વિદ્યામંડળ દ્વારા ફાળવવામાં આવી છે
વિંધ્ય છાત્રાલયમાં છોકરાઓ માટે - ૧૫ બેઠકો
રાણક છાત્રાલયમાં છોકરીઓ માટે - ૧૮ બેઠકો

૩) ધોળકા ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજ

સંપર્ક : શ્રીમતી. આર.વી.શાહ કોલેજ ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ, મીઠીકુઈ, ખેડા- બગોદરા રોડ,
ધોળકા-382225, ગુજરાત
વેબસાઇટ : rdvdcollege.com
ઈમેલ : artscomdholsk@gmail.com
ફોન : ૨૭૧૪૨૨૧૮૭૪
નોંધ- માત્ર એપ્લાઇડ આર્ટ્સનો કોર્સ થાય છે.

૪) અમલસાડ ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજ

સંપર્ક : બી.એ મહેતા કલા મહાવિદ્યાલય અમલસાડ, તા. ગણદેવી, જિ. : નવસારી. ગુજરાત , ભારત.
સંપર્ક : +91 972 426 9998
ઈમેલ : kala.amalsad@gmail.com
વેબસાઇટ : <https://sites.google.com/view/bakalaamalsad/home?authuser=0>
પ્રવેશ પ્રક્રિયા : સરકારી નિયમો મુજબ પ્રવેશ મેરિટના આધારે આપવામાં આવશે.
આ કોલેજમાં ચાલતા કોર્સની વિગતો- એ.ટી.ડી તથા ફાઇન આર્ટ્સ

૧) આર્ટ ટીચર્સ ડિપ્લોમા (ATD)

પાત્રતા - ધોરણ-૧૨ પાસ પછી પ્રવેશ
કોર્સનો સમયગાળો - ૨ વર્ષ
આર્ટ ટીચર ડિપ્લોમા (એ.ટી.ડી) બે વર્ષનો ડિપ્લોમા રાષ્ટ્રભરમાં અમલી શિક્ષણ પદ્ધતિ માટે પ્રાથમિક તેમજ માધ્યમિક શાળા કક્ષાએ જરૂરી લાયકાત અને ક્ષમતાવાળા કલા શિક્ષકોને આદર્શ તાલીમ આપી તૈયાર કરવામાં આવે છે.

પ્રાયોગિક કાર્ય : કલા કાર્ય અંગેનું જરૂરી હસ્તકૌશલ્ય

સૈદ્ધાંતિક : કલા અને કલા વિચારધારાઓનો

ઇતિહાસ અને તેનું સાંસ્કૃતિક મહત્ત્વ, કલાનું પ્રાથમિક તત્ત્વજ્ઞાન અને કાર્યપદ્ધતિ તેમજ શિક્ષણશાસ્ત્ર અને તેનું પ્રાયોગિક કાર્ય

કારકિર્દીની તકો :

- ચિત્ર શિક્ષક તરીકે રાષ્ટ્રભરની પ્રાથમિક, માધ્યમિક અને પ્રાઇવેટ શાળાઓમાં નોકરી મળી શકે છે.
- ચિત્રકામ વિષયનું ટ્યૂશન કરાવી શકાય છે.
- ઉદ્યોગમાં જેવા કે ટેક્સટાઇલ, કાફ્ટના વિષયો, રમકડાંની કંપનીમાં પણ રોજી મેળવી શકાય છે.
- ભરતકામ તેમજ સ્ટેશનરીનાં સાધનો બનાવીને પણ પોતે પગભર થઈ શકે છે.
- ગૃહ સુશોભનની ચીજવસ્તુઓ પણ પોતે બનાવી પોતાની કારકિર્દી ધરી શકે છે.
- સાંપ્રત પરિસ્થિતિમાં મૃત:પ્રાય થવાને આરે પહોંચેલી ચિત્રકલાને નવજીવન અને સંવર્ધન માટે ઊગતા કલાકારોની પ્રતિભાને વિકસાવવાનું મહત્ત્વનું કામ આપ કરી શકો છો.

૨) ડિપ્લોમા ઇન એપ્લાઇડ આર્ટ

પાત્રતા - ધોરણ-૧૦ પાસ પછી પ્રવેશ
કોર્સનો સમયગાળો- ૫ વર્ષ

વિશ્વની ઔદ્યોગિક ક્રાંતિના પ્રવાહમાં માણસની જીવન જરૂરિયાત માટે અનેક ચીજવસ્તુઓની ગુણવત્તા ઉચિત માહિતી અને યોગ્ય દિશા નિર્દેશ, વ્યક્તિને પોતાની જરૂરિયાત ઊભી કરવામાં પ્રચાર અને પ્રસાર દ્વારા સમાજના તમામ ઉપભોક્તાઓ સુધી પહોંચવાની કલા એટલે એપ્લાઇડ આર્ટ. આમ ઈન્ડસ્ટ્રીથી ઉપભોક્તા સુધી પ્રોડક્ટ પહોંચાડવાની કલા એટલે એપ્લાઇડ આર્ટ.

કારકિર્દીની તકો :

નોકરીની તકો જેવી કે ગ્રાફિક્સ ડિઝાઇનર, ઇલેસ્ટ્રેટર, ટેક્સટાઇલ આર્ટિસ્ટ, ઈન્ટિરિયર ડિઝાઇનર, ડી એનિમેશન, ફિલ્મ એડિટિંગ, ગેઇમ ડિઝાઇનિંગ, એક્ઝિબિશન સ્ટોલ ડિઝાઇનર તરીકેની અનેક તકો માર્કેટમાં ઉપલબ્ધ છે.

૩) ડિપ્લોમા ઇન ડ્રોઇંગ એન્ડ પેઇન્ટિંગ

પાત્રતા - ધોરણ-૧૦ પાસ પછી પ્રવેશ
કોર્સનો સમયગાળો- ૫ વર્ષ

સંવેદન તેમજ કલ્પનાશીલ અને સમાજમાં કંઈક આગવું કરવાની ખેવનાવાળા સર્જનાત્મક શક્તિ ધરાવનાર વિદ્યાર્થીઓને સવિશેષ અભ્યાસ આપવો કે જેમાં તેઓ રસ ધરાવે છે.

આઉટડોર સ્ટડી, આર્ટ ગેલેરીઓ અને મ્યુઝિયમ તેમજ ઐતિહાસિક સ્થળોની મુલાકાતોથી માહિતીસભર પ્રવૃત્તિઓ ઉપર ભાર મૂકી વિદ્યાર્થીઓના કલાક્ષેત્રે સર્વાંગી વિકાસ માટે સંસ્થાનો શ્રેષ્ઠ અભિગમ રહે છે.

કારકિર્દીની તકો :

ડ્રોઇંગ એન્ડ પેઇન્ટિંગ ડિપ્લોમા બાદ કેન્દ્રીય વિદ્યાલયોમાં આર્ટ ટીચર તરીકે વિદ્યાર્થીઓને નોકરીની તકો રહેલી છે.

આર્ટ સ્ટુડિયો. ફિલ્મ ક્ષેત્રે આર્ટ ડાયરેક્ટર, સ્ટોલ ડેકોરેટર્સ, મ્યુઝિયમ સંચાલક જેવાં અનેક સર્જનાત્મક ક્ષેત્રોમાં પોતાની કારકિર્દી બનાવવાની તકો છે.

૪) કિંમતનગર ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજ-ફક્ત આર્ટ ટીચર્સ ડિપ્લોમા (એ.ટી.ડી) કોર્સ થાય છે.

૫) મહેસાણા ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજ - એપ્લાઇડ આર્ટ્સ અને એ.ટી.ડી

૬) ફેકલ્ટી ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ, એમ. એસ. યુનિવર્સિટી, વડોદરા

સંપર્ક : ધ મહારાજા સયાજીરાવ યુનિવર્સિટી ઓફ બરોડા પ્રતાપગંજ, વડોદરા, ગુજરાત - ૩૯૦ ૦૦૨

- ફોન : + ૯૧-૨૬૫-૨૭૯૫૫૫૫
- ઈમેલ : info@msubaroda.ac.in
- વેબસાઇટ : www.msubaroda.ac.in

પ્રોગ્રામની વિગતો

સામાન્ય રીતે MSUમાં ફાઇન આર્ટ્સના નીચે મુજબના અભ્યાસક્રમો ઉપલબ્ધ હોય છે:

- બેચલર ઓફ વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ ઇન એપ્લાઇડ આર્ટ્સ
- માસ્ટર ઓફ વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ ઇન એપ્લાઇડ આર્ટ્સ
- પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઇન વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ

(૧) બેચલર ઓફ વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ ઇન એપ્લાઇડ આર્ટ્સ :

કલા ક્ષેત્રે કારકિર્દી બનાવવા ઇચ્છતા વિદ્યાર્થીઓ માટેનો આ એક મહત્વપૂર્ણ અંડરગ્રેજ્યુએટ અભ્યાસક્રમ.

- પ્રોગ્રામ લેવલ: અંડરગ્રેજ્યુએટ (સ્નાતક)
- અભ્યાસ પદ્ધતિ: રેગ્યુલર (પૂર્ણ-સમય)
- સમયગાળો: ૮ સેમેસ્ટર (૪ વર્ષ)
- પ્રવેશ ક્ષમતા: ૩૦ બેઠકો (B.V.A. અને D.V.A. સહિત)
- પ્રવેશ પદ્ધતિ: MSUB પોર્ટલ દ્વારા ઓનલાઇન પ્રવેશ

પ્રવેશ માટેની પદ્ધતિ :

- શૈક્ષણિક લાયકાત : કોઈ પણ પ્રવાહમાં ધોરણ-૧૨ (HSC) અથવા તેની સમકક્ષ પરીક્ષા ઓછામાં ઓછા ૫૦% ગુણ સાથે પાસ કરેલી હોવી જોઈએ. (SC/ST/EWS/OBC ઉમેદવારોને સરકારી નિયમો મુજબ છૂટછાટ મળશે).
- વયમર્યાદા : અરજી કરવાની છેલ્લી તારીખે

- ઉમેદવારની ઉંમર ૨૩ વર્ષથી વધુ ન હોવી જોઈએ.
- ભાષાની અનિવાર્યતા: ધોરણ-૧૨માં 'અંગ્રેજી' વિષય હોવો ફરજિયાત છે. જો અંગ્રેજી વિષય ન હોય અથવા અંગ્રેજી ભાષામાં નબળા હોય, તો તેમને 'ડિપ્લોમા' (D.V.A.) માટે અરજી કરવા સલાહ છે, કારણ કે B.V.A. તમામ થિયરી પરીક્ષાઓ માત્ર અંગ્રેજીમાં જ લેવાય છે.
- ખાસ છૂટછાટ: ધોરણ ૧૦ કે ૧૨માં આર્ટ/ગ્રાફિક ડિઝાઇન વિષય રાખનાર અથવા એલિમેન્ટરી/ઇન્ટરમીડિયેટ ડ્રોઇંગ પરીક્ષા પાસ કરનાર ઉમેદવારોને ગુણમર્યાદામાં ૫%ની છૂટ (એટલે કે ૪૫% એ પ્રવેશ) આપવામાં આવશે.

(૨) માસ્ટર ઓફ વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ ઇન એપ્લાઇડ આર્ટ્સ :

પેઇન્ટિંગમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ અને નિપુણતા મેળવવા માટેનો આ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ પ્રોગ્રામ છે.

- પ્રોગ્રામ લેવલ: પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ (અનુસ્નાતક)
- અભ્યાસ પદ્ધતિ: રેગ્યુલર
- વિશેષ વિષયો (Specialization): ક્રિએટિવ પેઇન્ટિંગ, મ્યુરલ (ભીંતચિત્ર)
- ઓનલાઇન નોંધણી ફી: આશરે રૂ. ૭૦૦/-
- સમયગાળો: ૪ સેમેસ્ટર (૨ વર્ષ)
- પ્રવેશ ક્ષમતા: ૧૬ બેઠકો (M.V.A. અને પોસ્ટ ડિપ્લોમા સહિત)

પાત્રતા માપદંડ :

- અરજદાર પાસે માન્યતા પ્રાપ્ત યુનિવર્સિટીમાંથી પેઇન્ટિંગ વિષયમાં B.V.A. (૧૨+૪ પેટર્ન)ની ડિગ્રી હોવી અનિવાર્ય છે.
- જે ઉમેદવારોએ ૧૦+૩ અથવા ૧૦+૫ વર્ષનો ડિપ્લોમા કોર્સ કર્યો છે, તેઓ M.V.A. માટે પાત્ર નથી; તેમણે 'પોસ્ટ ડિપ્લોમા ઇન પેઇન્ટિંગ' (P.D.V.A.) માટે અરજી કરવાની રહેશે.
- M.V.A.ના તમામ થિયરી પેપર્સ અંગ્રેજીમાં આપવાના હોવાથી અંગ્રેજી ભાષા પર પ્રભુત્વ હોવું જરૂરી છે. M.V.A.ના તમામ થિયરી પેપર માત્ર અંગ્રેજીમાં જ લખવાના રહેશે. જે ઉમેદવારો અંગ્રેજીમાં કાચા હોય તેમને 'પોસ્ટ ડિપ્લોમા' માટે

અરજી કરવાની સલાહ આપવામાં આવે છે, કારણ કે પાછળથી M.V.A.માંથી P.D.V.A.માં બદલી શકાશે નહીં.

- પ્રોવિઝનલ પ્રવેશ: જે વિદ્યાર્થીઓ હાલમાં અંતિમ વર્ષ (B.V.A. / B.F.A.) ની પરીક્ષા આપી રહ્યા હોય અથવા પરિણામની રાહ જોઈ રહ્યા હોય, તેઓ પણ કામચલાઉ ધોરણે અરજી કરી શકે છે.

અરજી પ્રક્રિયા અને જરૂરી દસ્તાવેજો

ઓનલાઇન અરજી કર્યા બાદ, ફોર્મની પ્રિન્ટ કાઢી તેની પર સહી કરીને નીચે મુજબના દસ્તાવેજો સાથે મોકલવાના રહેશે:

- કૃતિઓના ફોટા: તાજેતરના કામના ૧૦ ફોટોગ્રાફ્સ (પ્રાધાન્ય મુજબ ૭x૪ ઈંચ સાઈઝ). ફોટાની પાછળ શીર્ષક, તારીખ, માધ્યમ અને ઉમેદવારનું નામ લખવું.
- સ્ટેટમેન્ટ : તમારા કાર્ય અને રસના વિષયો વિશે આશરે ૩૦૦ શબ્દોનો ટૂંકો અહેવાલ.

સ્વ-પ્રમાણિત નકલો (Self-Attested) :

૧. ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ ની માર્કશીટ તથા પાસિંગ સર્ટિફિકેટ / કેરિટ સર્ટિફિકેટ
૨. શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર (L.C.).
૩. એટેમ્ટ સર્ટિફિકેટ (જો લાગુ પડતું હોય તો).
૪. B.V.A. માર્કશીટ/સર્ટિફિકેટ (જો પરિણામ બાકી હોય, તો સંસ્થાના વડાનો પત્ર).
૫. જાતિનું પ્રમાણપત્ર (માત્ર ગુજરાતના અનામત વર્ગના ઉમેદવારો માટે).
૬. માર્ગદર્શન સર્ટિફિકેટ (જો લાગુ પડતું હોય તો).
૭. આધારકાર્ડ.

પસંદગી પ્રક્રિયા :

- ઉમેદવારો દ્વારા મોકલવામાં આવેલ પોર્ટફોલિયો અને સ્ટેટમેન્ટના આધારે પ્રાથમિક શોર્ટલિસ્ટિંગ કરવામાં આવશે.
- પસંદ થયેલા ઉમેદવારોને ઈમેલ દ્વારા જાણ કરવામાં આવશે. માત્ર આ ઉમેદવારોને જ લેખિત પરીક્ષા અને ઈન્ટરવ્યૂ માટે બોલાવવામાં આવશે.

વ્યક્તિગત ઈન્ટરવ્યૂ :

- જો તમે શોર્ટલિસ્ટ થાઓ, તો ઈન્ટરવ્યૂ સમયે તમારી મૌલિક કૃતિઓ (Original Works)નો પોર્ટફોલિયો અને અસલ પ્રમાણપત્રો સાથે રાખવા અનિવાર્ય છે.
પ્રવેશ પ્રક્રિયા : MSUB પોર્ટલ દ્વારા ઓનલાઇન પ્રવેશ મેળવી શકાશે.

(૩) પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઇન વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ :

આ કોર્સ પેઇન્ટિંગ વિભાગ દ્વારા એવા વિદ્યાર્થીઓ માટે ઓફર કરવામાં આવે છે જેઓ કલાના ક્ષેત્રમાં વિશેષ નિપુણતા મેળવવા માંગે છે.

- પ્રોગ્રામ લેવલ : પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ (અનુસ્નાતક કક્ષા)
- અભ્યાસ પદ્ધતિ : રેગ્યુલર (પૂર્ણ-સમય)
- વિશેષ વિષયો : ક્રિએટિવ પેઇન્ટિંગ, મ્યુરલ (ભીંતચિત્ર)
- સમયગાળો : ૪ સેમેસ્ટર (૨ વર્ષ)
- પ્રવેશ ક્ષમતા : ૧૬ બેઠકો (M.V.A. અને પોસ્ટ ડિપ્લોમા બંને મળીને)
- નોંધણી ફી : રૂ. ૭૦૦/- (ઓનલાઇન)

પ્રવેશ માટેની પાત્રતા:

શૈક્ષણિક લાયકાત: ઉમેદવાર પાસે આ ફેકલ્ટીની અથવા MSU દ્વારા માન્યતા પ્રાપ્ત સંસ્થાની B.V.A. (ડિપ્લોમા) ડિગ્રી હોવી અનિવાર્ય છે.

- અરજદાર પાસે માન્યતા પ્રાપ્ત યુનિવર્સિટીમાંથી પેઇન્ટિંગ વિષયમાં B.V.A. (૧૨+૪ પેટર્ન)ની ડિગ્રી હોવી અનિવાર્ય છે.
- જે ઉમેદવારોએ (૧૦+૩) અથવા (૧૦+૫) અથવા (૧૨+૩) વર્ષનો ડિગ્રી કોર્સ કર્યો છે, તેઓ M.V.A. માટે પાત્ર નથી
- પેઇન્ટિંગમાં BVA ડિગ્રી ધરાવતા ઉમેદવારો ફક્ત એપ્ટિટ્યૂડ ટેસ્ટ અને પોર્ટફોલિયોના આધારે ઈલ્યુસ્ટ્રેશન સ્પેશ્યલાઈઝેશન માટે પાત્ર છે

અરજી પ્રક્રિયા અને જરૂરી દસ્તાવેજો:

ઓનલાઇન અરજી કર્યા બાદ ફોર્મની પ્રિન્ટ કાઢી,

તેની સાથે નીચે મુજબના દસ્તાવેજો બિડાણ કરી આપેલ સરનામે મોકલવાના રહેશે:

- કૃતિઓના ફોટા : તાજેતરના કામના ૧૦ ફોટોગ્રાફ્સ (પ્રાધાન્ય મુજબ ૭x૪ ઈંચ). ફોટાની પાછળ કૃતિનું શીર્ષક, તારીખ, માધ્યમ અને કલાકારનું નામ લખવું.
- સ્ટેટમેન્ટ : તમારા કાર્ય અને રસના વિષયો વિશે આશરે ૩૦૦ શબ્દોનો ટૂંકો અહેવાલ.
- સ્વ-પ્રમાણિત નકલો (Self-Attested) :
  - ધોરણ ૧૦ અને ૧૨ ની માર્કશીટ તથા પ્રમાણપત્ર.
  - શાળા છોડ્યાનું પ્રમાણપત્ર (L.C.).
  - B.V.A./ડિપ્લોમા માર્કશીટ (પરિણામ બાકી હોય તો સંસ્થાના વડાનો પત્ર).
  - જાતિનું પ્રમાણપત્ર (માત્ર ગુજરાતના અનામત

વર્ગ માટે).

- આધાર કાર્ડ અને માઈગ્રેશન સર્ટિફિકેટ (જો લાગુ પડતું હોય તો).

પસંદગી પ્રક્રિયા:

- ઉમેદવારોએ મોકલેલા પોર્ટફોલિયો અને સ્ટેટમેન્ટના આધારે શોર્ટલિસ્ટિંગ કરવામાં આવશે.
  - શોર્ટલિસ્ટ થયેલા ઉમેદવારોને ઈમેલ દ્વારા જાણ કરવામાં આવશે અને તેમને જ લેખિત પરીક્ષા તથા વ્યક્તિગત ઈન્ટરવ્યૂ માટે બોલાવવામાં આવશે.
  - ઈન્ટરવ્યૂ સમયે ઉમેદવારે પોતાની મૌલિક કૃતિઓ (Original Portfolio) અને અસલ પ્રમાણપત્રો સાથે રાખવા ફરજિયાત છે.
- પ્રવેશ પદ્ધતિ : MSUB પોર્ટલ દ્વારા ઓનલાઈન પ્રવેશ મેળવી શકાશે. જેની દૈનિકપત્રોમાં જાહેરાત આવે છે.

ભારતની ૧૦ પ્રખ્યાત સરકારી ફાઇન આર્ટ્સ કોલેજો :

ક્રમ	કોલેજનું નામ	શહેર	વિશેષતા
૧	સર જે.જે. સ્કૂલ ઓફ આર્ટ	મુંબઈ	ભારતની સૌથી જૂની અને પ્રતિષ્ઠિત આર્ટ કોલેજ.
૨	કોલેજ ઓફ આર્ટ, દિલ્હી યુનિવર્સિટી	નવી દિલ્હી	એપ્લાઈડ આર્ટ અને પેઇન્ટિંગ માટે સર્વોત્તમ.
૩	ફેકલ્ટી ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ, મહારાજા સયાજીરાવ યુનિવર્સિટી ઓફ બરોડા	વડોદરા	આધુનિક કલા પ્રવાહો અને શિલ્પકલા માટે વિશ્વવિખ્યાત.
૪	કલા ભવન, વિશ્વભારતી યુનિવર્સિટી, પશ્ચિમ બંગાળ	શાંતિનિકેતન	રવીન્દ્રનાથ ટાગોર દ્વારા સ્થાપિત, પ્રકૃતિ સાથે જોડાયેલી કલા.
૫	ફેકલ્ટી ઓફ વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ, BHU	વારાણસી	પરંપરાગત અને સમકાલીન કલાનું સંગમ સ્થાન.
૬	ગવર્નમેન્ટ કોલેજ ઓફ આર્ટ એન્ડ ફાઇન આર્ટ્સ	કોલકાતા	પશ્ચિમ બંગાળની કલા સંસ્કૃતિનું મુખ્ય કેન્દ્ર.
૭	ગવર્નમેન્ટ કોલેજ ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ	ચેન્નાઈ	દક્ષિણ ભારતની કલા અને સંસ્કૃતિના સંવર્ધન માટે જાણીતી.
૮	ગવર્નમેન્ટ કોલેજ ઓફ આર્ટ	ચંદીગઢ	લી કોર્બુઝિયરની ડિઝાઇન કરેલી આધુનિક કેમ્પસ ધરાવતી કોલેજ.
૯	ચામરાજેન્દ્ર ગવર્નમેન્ટ વિઝ્યુઅલ આર્ટ્સ કોલેજ (CAVA)	મૈસૂર	દક્ષિણ ભારતની મહત્વની સરકારી આર્ટ કોલેજ.
૧૦	ફેકલ્ટી ઓફ ફાઇન આર્ટ્સ, જામિયા મિલિયા ઈસ્લામિયા	નવી દિલ્હી	એપ્લાઈડ આર્ટ અને ગ્રાફિક ડિઝાઇન માટે પ્રખ્યાત.

એ-૩૦૪, શ્રી શરણ એપાર્ટમેન્ટ, આનંદનિકેતન સ્કૂલ સામે, પ્યાતિ સર્કલ પાસે, થલતેજ શીલજ રોડ, અમદાવાદ-૩૮૦૦૫૯.
મો. ૯૪૨૬૫૨૯૦૨૯

નૃત્ય, સંગીત અને અભિનય : તમારી કારકિર્દીનો મંચ

પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ એટલે માનવીય ભાવનાઓ, વિચારો અને સંસ્કૃતિને જીવંત રજૂઆત દ્વારા વ્યક્ત કરવાની કલાત્મક પ્રક્રિયા. સંગીત, નૃત્ય, નાટક, અભિનય અને લોકકલાઓ જેવી પ્રવૃત્તિઓ પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સનાં મુખ્ય સ્વરૂપો છે. આ કલાઓ માત્ર મનોરંજન પૂરતી સીમિત નથી, પરંતુ સમાજનાં મૂલ્યો, પરંપરા અને સાંસ્કૃતિક વારસાને જીવંત રાખવાનું મહત્વપૂર્ણ કાર્ય પણ કરે છે.

ભારતીય સંસ્કૃતિમાં પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સનું સ્થાન અત્યંત પ્રાચીન અને ગૌરવપૂર્ણ રહ્યું છે. નાટ્યશાસ્ત્રથી લઈને ભક્તિકાળના સંગીત-નૃત્ય અને લોકકલાઓ સુધી, આ ક્ષેત્રએ સમાજને સંસ્કાર, એકતા અને સંવેદનશીલતા આપી છે. આજના સમયમાં વૈશ્વિકીરણ અને ડિજિટલ માધ્યમોના વિકાસ સાથે પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સે નવાં સ્વરૂપો ધારણ કર્યાં છે, અને તે એક સંભાવનાસભર કારકિર્દી ક્ષેત્ર તરીકે ઊભરી આવ્યું છે.

પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ એ માત્ર કારકિર્દી નથી, પરંતુ પોતાને ઓળખવાની અને આત્મવિશ્વાસ સાથે દુનિયા સામે ઊભા રહેવાની એક સુંદર યાત્રા છે. જો તમારા હૃદયમાં સંગીતના ધબકારા, નૃત્યની લય અથવા અભિનયની ચમક છે, તો તેને માત્ર શોખ માનીને દબાવી ન રાખશો, તમારી આ પ્રતિભા તમારા જીવનને દિશા આપી શકે છે. બસ જરૂર છે, સાચા વિશ્વાસ અને સતત પ્રયત્નની. નૃત્ય, સંગીત અને અભિનય માત્ર મનોરંજન પૂરતા સીમિત નથી, પરંતુ એક સશક્ત અને સન્માનજનક કારકિર્દી બની શકે છે. જો તમને કલામાં સાચો જુસ્સો છે, અને સતત શીખવાની તૈયારી છે, તો પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સનો મંચ તમારી ઓળખ, આત્મસંતોષ અને ઉજ્જવળ ભવિષ્યનું દ્વાર બની શકે છે.

વિદ્યાર્થીઓ માટે પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ માત્ર પ્રતિભા દર્શાવવાનો માર્ગ નથી, પરંતુ આત્મવિશ્વાસ, સંવાદક્ષમતા, શિસ્ત અને સર્જનાત્મક વિચારશક્તિ વિકસાવવાનો

મજબૂત આધાર છે. મંચ પર રજૂઆત દ્વારા વ્યક્તિત્વ વિકાસ થાય છે, અને ટીમવર્ક, નેતૃત્વ તથા ભાવનાત્મક બુદ્ધિ જેવી કુશળતાઓ વિકસે છે. આધુનિક યુગમાં કારકિર્દીનો અર્થ માત્ર પરંપરાગત વ્યવસાયો સુધી મર્યાદિત રહ્યો નથી. વ્યક્તિની રસ, પ્રતિભા અને સર્જનાત્મકતાને આધાર બનાવીને પણ સફળ ભવિષ્ય ઘડી શકાય છે. પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ નૃત્ય, સંગીત અને અભિનય, એ એક સશક્ત કારકિર્દી દિશા છે, જ્યાં કલા, અભિવ્યક્તિ અને વ્યાવસાયિકતા એકસાથે આગળ વધે છે.

આજના યુગમાં ફિલ્મ, ટેલિવિઝન, ઓટીટી પ્લેટફોર્મ્સ, ડિજિટલ કન્ટેન્ટ, ઇવેન્ટ મેનેજમેન્ટ અને શિક્ષણ ક્ષેત્રે પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સના વ્યાપક અવસરો ઉપલબ્ધ છે. તેથી, યોગ્ય માર્ગદર્શન અને આયોજન સાથે આ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવી હવે વાસ્તવિક અને સન્માનજનક વિકલ્પ બની ગયો છે. જેમને સર્જનાત્મકતા અને કલા પ્રત્યે રસ હોય, મંચ પર આત્મવિશ્વાસ સાથે રજૂઆત કરવાની ઇચ્છા હોય. સતત અભ્યાસ, મહેનત અને શિસ્ત સ્વીકારી શકે, પરંપરા સાથે આધુનિકતા સ્વીકારવાની તૈયારી હોય, તેઓ માટે આ ક્ષેત્ર ખૂબ અનુકૂળ છે. યાદ રાખો કે, દરેક મહાન કલાકાર એક દિવસ વિદ્યાર્થી જ હતો. શરૂઆતમાં મુશ્કેલીઓ આવશે, લોકો પ્રશ્નો કરશે, સફળતા તરત નહીં મળે, પરંતુ આ બધું તમારી યાત્રાનો ભાગ છે. નિયમિત અભ્યાસ, શિસ્ત, ગુરુ પ્રત્યે આદર

અને પોતાની કલા પ્રત્યે નિષ્ઠા ધીમે-ધીમે મંચ સુધી પહોંચાડશે. નિષ્ફળતા તમને અટકાવવાનો અંત નથી, પરંતુ વધુ મજબૂત બનવાનો અવસર છે.

આજના ડિજિટલ યુગમાં કલા, સીમિત મંચ સુધી બંધાયેલી નથી. નાના પ્રયત્નોથી પણ મોટી ઓળખ બનાવી શકાય છે. એક વીડિયો, એક પ્રસ્તુતિ કે એક પ્રદર્શન તમારા જીવનનો વળાંક બની શકે છે. સરકાર અને સંસ્થાઓ દ્વારા મળતી તકોનો લાભ લેવો જોઈએ. જો તમારી અંદર સાચી કલાત્મક આગ છે, તો પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ તમારો માર્ગ બની શકે છે. ડરો નહીં, પાછળ હટશો નહીં, આત્મવિશ્વાસ સાથે આગળ વધો, કારણ કે મંચ તમારું રાહ જોઈ રહ્યો છે અને દુનિયાને તમારી પ્રતિભાની જરૂર છે.

પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સના મુખ્ય વિકલ્પો :

સંગીત :

સંગીત માનવીની ભાવનાઓને વ્યક્ત કરવાનું સૌથી શક્તિશાળી માધ્યમ છે. સંગીતનાં મુખ્ય ક્ષેત્રોમાં ગાયન, જેમાં શાસ્ત્રીય સંગીત, સુગમ સંગીત, લોકસંગીત, ફિલ્મ સંગીત વગેરે ગાયકીના વિવિધ પ્રકારોનો સમાવેશ થાય છે. શાસ્ત્રીય સંગીત, સુગમ સંગીત, લોકસંગીત, ફિલ્મી સંગીત તેમજ પશ્ચિમી સંગીતનાં ક્ષેત્રોમાં તકો ઉપલબ્ધ છે. વાદ્ય સંગીત કે, જેમાં વિવિધ પ્રકારનાં વાદ્યો વગાડવાં તેમજ સ્વરકાર તરીકે, સંગીત સંયોજક તરીકે, સાઉન્ડ ડિઝાઇનર તરીકે વગેરે દ્વારા નિપુણતા કેળવી કારકિર્દી બનાવવાનો વિકલ્પ રહેલો છે. આજના ડિજિટલ સમયમાં સંગીતકાર માટે રસ્તાઓ વધુ ખૂલ્યા છે. પ્લેબેક સિંગર, સંગીત સંયોજક, પ્રોડ્યુસર, સાઉન્ડ એન્જિનિયર, સંગીત શિક્ષક ઉપરાંત સોશિયલ મીડિયા, યૂટ્યૂબ અને મ્યુઝિક સ્ટ્રીમિંગ પ્લેટફોર્મ્સ દ્વારા સ્વતંત્ર કલાકાર તરીકે પણ ઓળખ બનાવી શકાય છે. ગાયન, વાદન અને સંગીત રચના, આ ત્રણેય ક્ષેત્રોમાં કારકિર્દી બનાવવાની ઉત્તમ તકો રહેલી છે. પણ સંગીતના ક્ષેત્રમાં સફળતા માટે નિયમિત રિયાજ, ધીરજ અને નવીનતા અત્યંત જરૂરી છે. નિયમિત રિયાજ, નાવીન્ય હશે તો ચોક્કસ આ ક્ષેત્રમાં સફળતાના ઉચ્ચ શિખરો સર કરીને કારકિર્દી માટેનાં પરિણામો મેળવી શકો છો.

નૃત્ય :

નૃત્ય એ શરીર, મન અને આત્માનું સુમેળભર્યું

સંયોજન છે. શાસ્ત્રીય નૃત્ય (ભરતનાટ્યમ્, કથક, ઓડિસી વગેરે), લોકનૃત્ય (ગરબા, દાંડિયા, ભવાઈ), આધુનિક અને ફ્યુઝન નૃત્ય વગેરેનો સમાવેશ થાય છે. ભારતની સમૃદ્ધ નૃત્ય પરંપરામાં ભરત નાટ્યમ્, કથક, કથકલી, મણિપુરી, ઓડિસી જેવા શાસ્ત્રીય નૃત્યો ઉપરાંત ગરબા, ભાંગડા જેવાં લોકનૃત્યો અને હિપ-હોપ, કન્ટેમ્પરરી જેવાં આધુનિક નૃત્યોમાં કારકિર્દી માટે વિશાળ તકો ઉપલબ્ધ છે. નૃત્યકાર તરીકે સ્ટેજ પર્ફોર્મર, કોરિયોગ્રાફર, નૃત્ય શિક્ષક, ફિલ્મ અને ટેલિવિઝનમાં નૃત્ય કલાકાર તરીકે તેમજ ફિટનેસ અને થેરાપી ક્ષેત્રમાં પણ કામ કરી શકાય છે. સતત અભ્યાસ, શારીરિક ફિટનેસ, લવચીકતા અને સર્જનાત્મકતા આ ક્ષેત્ર માટેની સફળતાની ચાવી છે. કારકિર્દીના એક વિકલ્પ તરીકે નૃત્ય ખૂબ સારી પસંદગી બની શકે છે, જો તમને નૃત્ય પ્રત્યે સાચો જુસ્સો અને તેમાં મહેનત કરવાની તૈયારી હોય તો, તેમાં અનેક તકો રહેલી છે.

નાટક અને અભિનય :

નાટ્ય ક્ષેત્રે રંગભૂમિ (થિયેટર), ફિલ્મ, ટેલિવિઝન અને વેબ સીરિઝ, વોઈસ ઓવર અને ડબિંગ વગેરે જેવાં ક્ષેત્રો કારકિર્દી માટેના વિકલ્પ છે. અભિનય એ માત્ર સંવાદ બોલવાનું કામ નથી, પરંતુ પાત્રને જીવી લેવાની કલા છે. નાટક, ફિલ્મ, ટેલિવિઝન, વેબ સીરિઝ, ઓટીટી પ્લેટફોર્મ્સ અને જાહેરાતોમાં સારા અભિનેતાઓની સતત માંગ રહે છે. એક સફળ અભિનેતા બનવા માટે આત્મવિશ્વાસ, અવાજ પર નિયંત્રણ, શરીરભાષા, ભાવનાત્મક સમજ અને અવલોકનશક્તિ જરૂરી છે. નાટ્યશાળા, અભિનય કાર્યશાળા, થિયેટર અનુભવ અને ઓડિશન્સ દ્વારા આ ક્ષેત્રમાં આગળ વધવાની તકો મળે છે. ઉપરોક્ત વિકલ્પ ઉપરાંત આ ત્રણેય ક્ષેત્રો સાથે સંકળાયેલ અન્ય સહાયક ક્ષેત્રોમાં પણ કારકિર્દી માટેના વિકલ્પો ઉપલબ્ધ છે. જેમકે, સ્ટેજ ડિઝાઇન, લાઈટિંગ, સાઉન્ડ એન્જિનિયરિંગ, ઇવેન્ટ અને કલ્ચર મેનેજમેન્ટ વગેરે.

આ ક્ષેત્રોમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે માન્ય ગુરુ અથવા એકેડેમી પાસેથી તાલીમ લેવી જોઈએ. શાળા કક્ષાથી જ સંગીત-નૃત્ય વિષય પસંદ કરવો જોઈએ. ઉપરાંત પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ માટેના સ્નાતક (BPA), અનુસ્નાતક (MPA) જેવા અભ્યાસક્રમોમાં પ્રવેશ લેવો જોઈએ. કાર્યશાળાઓ, સ્પર્ધાઓ અને મંચ પ્રદર્શન દ્વારા

અનુભવ વધારવો જોઈએ.

પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સમાં કારકિર્દી માટે આજે અનેક યુનિવર્સિટીઓ, એકેડેમીઓ અને સરકારી સંસ્થાઓમા ડિગ્રી, ડિપ્લોમા અને સર્ટિફિકેટ કોર્સ ઉપલબ્ધ છે. સાથે-સાથે ઓનલાઇન ક્લાસિસ, માસ્ટર ક્લાસ અને કાર્યશાળાઓ પણ શીખવાની પ્રક્રિયાને સરળ બનાવે છે. ટેકનોલોજી અને સોશિયલ મીડિયા ક્લાકારોને વૈશ્વિક મંચ પ્રદાન કરે છે.

પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સનાં મહત્વપૂર્ણ સંસ્થાનો વિશે વાત કરીએ તો, નેશનલ સ્કૂલ ઓફ ડ્રામા (NSD), નવી દિલ્હી જે નાટક અને અભિનય માટેની અગ્રણી સંસ્થા છે. સંગીત નાટક અકાદમી, નવી દિલ્હી જે સંગીત, નૃત્ય અને નાટ્ય ક્ષેત્રે સંશોધન, તાલીમ અને પ્રોત્સાહન માટેનું કાર્ય કરે છે. શ્રી રામ ભારતીય કલા કેન્દ્ર, નવી દિલ્હી જે શાસ્ત્રીય નૃત્ય અને સંગીત માટે જાણીતી સંસ્થા છે. કલાક્ષેત્ર ફાઉન્ડેશન, ચેન્નઈ ભરતનાટ્યમ્ અને કર્ણાટકી સંગીત માટે આંતરરાષ્ટ્રીય પ્રતિષ્ઠા ધરાવતી સંસ્થા તરીકે કાર્યરત છે. આ ઉપરાંત ભાતખંડે સંગીત વિદ્યાપીઠ, લખનઉ, જે હિન્દુસ્તાની સંગીત શિક્ષણ માટે પ્રસિદ્ધ છે. રવિન્દ્ર ભારતી યુનિવર્સિટી, કોલકાતા, પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ માટે એક વિશેષ યુનિવર્સિટી છે.

ઉપરોક્ત રાષ્ટ્રીય કક્ષાની સંસ્થાઓ ઉપરાંત રાજ્ય કક્ષાએ મહારાજા સયાજીરાવ યુનિવર્સિટી વડોદરા, જે સંગીત, નૃત્ય અને નાટ્ય વિભાગો માટે જાણીતી છે. તેમજ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્તર ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સૌરાષ્ટ્ર યુનિવર્સિટી, સરદાર પટેલ યુનિવર્સિટી વગેરે તમામ વિશ્વ વિદ્યાલયો સાથે જોડાયેલી વિવિધ સંસ્થાઓમાં પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ સંબંધિત અભ્યાસક્રમો ચાલે છે.

રવિન્દ્ર નાટ્ય ગૃહો અને કલાભવન સંસ્થાઓ, વિવિધ રાજ્યોમાં કાર્યરત છે. તેમજ ખાનગી તાલીમ સંસ્થાઓ, જાણીતી નૃત્ય એકેડેમીઓ અને સંગીત વિદ્યાલય, થિયેટર કાર્યશાળાઓ અને અભિનય સ્ટુડિયોઝ, ઓનલાઇન પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ પ્લેટફોર્મ્સ વગેરે દ્વારા તાલીમ મેળવી, આ ક્ષેત્ર માટે પરિપક્વતા કેળવી શકાય છે. સતત અભ્યાસ અને સમર્પણ, મંચ પરની પ્રસ્તુતિ, સંવાદ ક્ષમતા, ટીમમાં કામ કરવાની ક્ષમતા, ડિજિટલ

પ્લેટફોર્મ્સનો ઉપયોગ વગેરે દ્વારા કારકિર્દીનો એક ઉત્તમ વિકલ્પ પ્રાપ્ત થાય છે.

પ્રસ્તુત વિશ્વવિદ્યાલયો અને મહાવિદ્યાલયો તેમજ અન્ય જાણીતી સંસ્થાઓમા કયા-કયા અભ્યાસક્રમો ચાલે છે, તેમજ તેનું ફીનું માળખું શું છે? તેની થોડી વિગતો નીચે મુજબ દર્શાવેલ છે.

ગુજરાતની જાણીતી સંસ્થાઓ :

સાર્વજનિક કોલેજ ઓફ પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ - સુરત (ખાનગી Performing Arts કોલેજ)

● BPA (બેચલર ઓફ પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ)

વિષય: નૃત્ય/નાટ્ય/ સંગીત

સમયગાળો : ૩ વર્ષ

ટ્યૂશન ફી : રૂ. ૨૦,૦૦૦ પ્રતિ વર્ષ અને યુનિવર્સિટી

પરીક્ષા ફી: રૂ. ૪,૪૫૦ પ્રતિ વર્ષ મળી કુલ ૨૪,૫૦૦ પ્રતિ વર્ષ

● MPA (માસ્ટર ઓફ પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ)

વિષય : નૃત્ય/સંગીત

સમયગાળો : ૩ વર્ષ

ટ્યૂશન ફી : રૂ. ૩૦,૦૦૦ પ્રતિ વર્ષ અને

યુનિવર્સિટી પરીક્ષા ફી: રૂ.૫,૦૫૦ પ્રતિ વર્ષ મળી કુલ ૩૫,૦૫૦ પ્રતિ વર્ષ

ગુજરાત યુનિવર્સિટી -ઉપાસના સ્કૂલ ઓફ પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ (અમદાવાદ)

● સર્ટિફિકેટ કોર્સ (ટૂંકા ગાળાના)

સંગીત, નૃત્ય, નાટ્ય, લોકસંગીત, ફિલ્મ એપ્રિસિએશન

● MPA - નૃત્ય, સંગીત, નાટ્ય, તબલાં, પખાવજ, ભરતનાટ્યમ્, વોકલ

PhD in Performing Arts

● MPA (૨ વર્ષ): આશરે રૂ.૪૦,૦૦૦ (માત્ર ટ્યૂશન)

ઇન્ટિગ્રેટેડ MPA (૫ વર્ષ): આશરે રૂ.૧,૦૦,૦૦૦

JG કોલેજ ઓફ પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ - અમદાવાદ ખાનગી (અફિલિએટેડ) કોલેજ

● BPA (૩ વર્ષ): રૂ.૨૩,૫૦૦ પ્રતિ વર્ષ

કુલ : રૂ.૭૦,૫૦૦ (૩ વર્ષ)

● MPA : (૨ વર્ષ) ફી અંગેની પૂર્ણ માહિતી પ્રાપ્ય નથી.

દર્પણ એકેડેમી ઓફ પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ - અમદાવાદ

- સર્ટિફિકેટ કોર્સ
- PG ડિપ્લોમા
- ફી આશરે રૂ.૧૮,૦૦૦ થી રૂ.૮૪,૦૦૦

(કોર્સના પ્રકાર અને સમયગાળા પર આધારિત પણ ફીનો આધાર રહેલો છે.)

ભારતની જાણીતી સંસ્થાઓ :

National School of Drama (NSD) - નવી દિલ્હી:

NSD ભારતની ગવર્નમેન્ટ થિયેટર અને ડ્રામા પ્રશિક્ષણ સંસ્થા છે, અને તેની ફીની વિગત સરળ અને ટૂંકી હોય છે. આનું ફીનું માળખું NSDના વિશિષ્ટ પ્રોસ્પેક્ટસમાં સંબંધિત કોર્સમાં દર્શાવેલ છે, ટૂંકમાં, NSDનું ફીનું માળખું સરકારી પ્રોસ્પેક્ટસમાં મળે છે. ઓફિશિયલ NSD website: <https://nsd.gov.in> જેના પરથી [govt.fee/notifications](https://nsd.gov.in) મળે છે.

Rabindra Bharati University - કોલકાતા:

● BA (Hons) Rabindra Sangeet, Dance, Drama, Vocals માટે સેમેસ્ટર દીઠ રૂ. ૪૫૦ દર્શાવેલ છે. આ રીતે વર્ષભરની ફી અંગેની માહિતી Rabindra Bharati ની website પર ઉપલબ્ધ છે. ઓફિશિયલ પ્રોસ્પેક્ટસ PDF પણ એડ્મિશન અને ફીના માળખા વિષયક માહિતી આપે છે.

Indira Kala Sangeet Vishwavidyalaya (IKSVV) - છત્તીસગઢ:

● IKSVV એ રાષ્ટ્રીય/રાજ્ય સરકાર કારણે ખૂબ જ સરકારી અને ફીનું નિમ્ન ધોરણ ધરાવે છે. સ્નાતક કક્ષાએ ચાલતા BPA/BFAમાં કુલ ફી લગભગ રૂ.૨૫,૪૦૦ થી રૂ.૪૯,૧૩૪ સુધી હોય છે અને અનુસ્નાતક કક્ષાએ (MA/MFA)માં રૂ.૨૫,૫૦૦ થી રૂ.૪૦,૬૦૦ સુધી હોય છે.

Dr. D.Y.Patil Vidyapeeth - પુણે

● Dr.D.Y.Patil સ્કૂલ ઓફ લિબરલ આર્ટ્સના પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ અભ્યાસક્રમો અંતર્ગત BPAની વાર્ષિક

ટ્યુશન ફી રૂ.૨૫,૦૦૦ અને MPAની વાર્ષિક ટ્યુશન ફી રૂ. ૩૫,૦૦૦ છે. પ્રતિવર્ષ અન્ય ફી સહિત કુલ લગભગ રૂ. ૧,૦૦,૦૦૦ જેટલી ફી તેના ઓફિશિયલ ફી પેજ પર દર્શાવવામાં આવેલ છે.

આ ક્ષેત્રોમાં શરૂઆતમાં આવક ઓછી, સ્પર્ધા વધુ જેવા પડકારો સામે ચોક્કસ આવશે. પરંતુ ધીરજ, બહુવિધ કુશળતાઓ અને નિયમિત અભ્યાસથી આ ક્ષેત્રમાં સ્પર્ધા અને અસ્થિરતા હોવા છતાં, પ્રતિભા અને સતત પ્રયત્નો સાથે સફળતા શક્ય છે. ધીરજ, આત્મવિશ્વાસ અને સ્વઅનુશાસન દ્વારા પડકારોને તકોમાં ફેરવી શકાય છે. આ ક્ષેત્રોમાં કારકિર્દી બનાવવા માટે સરકાર દ્વારા સરકારી સહાય અને શિષ્યવૃત્તિઓ,

સંસ્કૃતિ મંત્રાલયની વિદ્યાર્થી શિષ્યવૃત્તિઓ, રાજ્ય સરકારની કલા પ્રોત્સાહન યોજનાઓ, અકાદમી ફેલોશિપ્સ અને એવોર્ડ્સ વગેરે ઉપલબ્ધ છે. જે આ ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા ઇચ્છુક લોકો માટે પ્રોત્સાહક બની રહે છે.

જે યુવાનો પોતાની અંદરની કલાને સાચા અર્થમાં ઓળખે છે, અને તેને નિષ્ઠાપૂર્વક વિકસાવે છે, તેમના માટે આ ક્ષેત્ર અસીમ શક્યતાઓથી ભરપૂર છે. નૃત્ય, સંગીત અને અભિનયનો મંચ માત્ર કારકિર્દીનો આધાર નથી, પરંતુ આત્મસંતોષ, અને સર્જનાત્મક સુખની અનુભૂતિ કરાવતો જીવનમાર્ગ છે.

આ ક્ષેત્રમાં સફળતા માટે માત્ર પ્રતિભા પૂરતી નથી, સતત અભ્યાસ, શિસ્ત, ધીરજ અને વ્યાવસાયિક અભિગમ પણ એટલા જ જરૂરી છે. ટેકનોલોજી અને ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ્સના વિકાસે કલાકારો માટે વૈશ્વિક મંચ ખુલ્લો કર્યો છે, જેના કારણે સ્થાનિક પ્રતિભા હવે વૈશ્વિક ઓળખ મેળવી શકે છે. સાથે-સાથે ઔપચારિક તાલીમ, માર્ગદર્શન અને અનુભવ વ્યક્તિને આત્મવિશ્વાસ અને સ્થિરતા પ્રદાન કરે છે. આથી, જો મનમાં કલાનો જુસ્સો છે, અને હિંમત સાથે આગળ વધવાની તૈયારી છે, તો પર્ફોર્મિંગ આર્ટ્સ ચોક્કસપણે ઉજ્જવળ અને અર્થસભર ભવિષ્ય તરફ દોરી શકે છે.

મદદનીશ પ્રાધ્યાપક, સમાજશાસ્ત્ર વિભાગ,
વિવેકાનંદ કોલેજ ઓફ આર્ટ્સ, અમદાવાદ

અભિનય ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી ઘડતરની તકો

વાર્તા કહેવાની શૈલીનું આપણા દેશમાં આગવું સ્થાન રહ્યું છે. કોઈ તહેવારની ઉજવણી હોય કે લોકગાથાની પ્રસ્તુતિ, દરેક કાળમાં વાર્તા કહેવા માટે પર્ફોર્મન્સની જરૂર પડી છે. ભલે એ નૃત્ય હોય, ભવાઈ હોય, નાટક હોય, રંગમંચ અથવા ફિલ્મ કે ટેલિવિઝન હોય, માનવ દ્વારા ભજવાઈ રહેલી પ્રસ્તુતિ અભિનય તરીકે ઓળખાય છે. મનોરંજન ક્ષેત્રમાં અભિનયનું સ્થાન અગ્રેસર છે. હાલ જેના કેરિયરનો સ્કોપ બહોળો છે.

અભિનય ફક્ત સંવાદો યાદ રાખવા અથવા સ્ક્રીન પર સારા દેખાવા વિશે નથી. તેમાં માનવ વર્તન, લાગણીઓ, શારીરિક ભાષા, અવાજ નિયંત્રણ અને વાર્તા કહેવાની શૈલીનો સમાવેશ થાય છે. કલાકારે સતત જીવનનું અવલોકન કરવાનું હોય છે, જુદાં-જુદાં પાત્રોનો અભ્યાસ કરવાનો રહે છે અને થિયેટર (સ્ટેજ એક્ટિંગ) તથા સ્ક્રીન (કેમેરા એક્ટિંગ) જેવાં વિવિધ માધ્યમો થકી પોતાને વ્યક્ત કરવાનું આવે છે, જેના માટે વિવિધ તકનીક તથા તાલીમની જરૂર પડે છે.

અભિનય ક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા માંગતા વિદ્યાર્થીઓએ મહત્વાકાંક્ષી હોવું અનિવાર્ય છે. મનોરંજન ઉદ્યોગમાં અભિનય એ સૌથી વધુ દૃશ્યમાન અને પ્રચલિત કારકિર્દીમાંની એક છે, પરંતુ તે સૌથી વધુ મહેનત પણ માંગે છે. ગ્લેમર ઘણા લોકોને આકર્ષે છે, પરંતુ અભિનયમાં સફળતા તાલીમ, શિસ્ત અને સતત સ્વ-વિકાસ પર આધારિત છે. આજે અભિનય કારકિર્દી ફિલ્મ, ટેલિવિઝન, થિયેટર, OTT પ્લેટફોર્મ, જાહેરાતો અને ડિજિટલ મીડિયામાં ફેલાયેલી છે, જે તેને પહેલાં કરતાં વધુ વ્યાપક બનાવે છે.

અભિનેતા બનવા માટે જરૂરી કૌશલ્યો :

~ ભાવનાત્મક અભિવ્યક્તિ અને પ્રમાણિકતા

- ~ વૉઈસ મોડ્યુલેશન, બોલચાલ અને ભાષાકૌશલ્ય
- ~ શરીરની ગતિવિધિ અને શારીરિક જાગૃતિ
- ~ ઈમ્પ્રોવાઈઝેશન અને કલ્પનાશક્તિ
- ~ સ્ક્રિપ્ટ વાંચન અને પાત્ર વિશ્લેષણ
- ~ ધીરજ, અનુકૂળનક્ષમતા, ટીમવર્કની સાથે રિજેક્શનની સ્વીકૃતિ પણ અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે.

શરૂઆત ક્યાંથી કરવી ? :

મોટાભાગના લોકોની અભિનય કારકિર્દીની શરૂઆત થિયેટર પર્ફોર્મન્સથી થાય છે. સાથે જ હવે ડિજિટલ યુગમાં શોર્ટ ફિલ્મ્સ અને સ્ટુડન્ટ ફિલ્મ્સનું પ્રમાણ પણ વધ્યું છે. ઉપરાંત જાહેરાત અને વેબ કન્ટેન્ટ થકી પણ અભિનયમાં ઝંપલાવી શકાય છે. સાથે જ પ્રાદેશિક ફિલ્મો, વેબ શોઝ અને OTT પ્રોજેક્ટ્સના ઓડિશનમાં ભાગ લઈ શકાય છે. આ ફિલ્મમાં અગ્રેસર થતાં અગાઉ એક મજબૂત પોર્ટફોલિયો, વ્યાવસાયિક ફોટોગ્રાફસ અને શો રીલ બનાવવા જરૂરી છે. કે જે ઈન્ડસ્ટ્રીમાં નેટવર્કિંગ, કાસ્ટિંગ પ્લેટફોર્મ અને ઓડિશન થકી કામ મેળવવામાં મુખ્ય ભૂમિકા ભજવે છે.

કારકિર્દીના પડકારો તથા તકો :

અભિનય ક્ષેત્રમાં અનિશ્ચિતતાની સાથે સ્પર્ધાત્મક વલણ પણ હોય છે. તેથી નિયમિત કાર્યની ખાતરી હોતી નથી, એમાંય ખાસ કરીને શરૂઆતનાં વર્ષોમાં તો ખરું જ. આ માટે નાણાકીય આયોજન, માનસિક હકારાત્મક શક્તિ અને દૃઢતા મહત્વપૂર્ણ છે. ઘણા કલાકારો તેમની અભિનય કારકિર્દી બનાવતી વખતે નાની મોટી અન્ય નોકરીઓ પણ અપનાવતા હોય છે.

જો કે, OTT પ્લેટફોર્મ, પ્રાદેશિક સિનેમા અને ડિજિટલ મીડિયાના ઉદય સાથે, પ્રશિક્ષિત કલાકારો માટેની તકોમાં નોંધપાત્ર વધારો થયો છે. આજે કલાકારો બહુવિધ ફોર્મેટ અને ભાષાઓમાં ટકાઉ કારકિર્દી બનાવી શકે છે. અને ગમતી ફિલ્ડમાં ખ્યાતનામ બની પગભર થઈ શકે છે.

કોર્સ :

જો તમે અભિનયક્ષેત્રમાં કારકિર્દી બનાવવા માંગતા હો, તો દેશભરમાં અનેક પ્રખ્યાત સંસ્થાઓ અને યુનિવર્સિટીઓ વિવિધ કોર્સ અને અભ્યાસક્રમો પ્રદાન કરે છે. અભિનય શીખવતી સંસ્થાઓ કલાકારોને તકનીક, શિસ્ત અને વ્યાવસાયિકતા સમજાવવામાં મદદ કરે છે. એક કલાકાર તરીકે અભિનયની ઔપચારિક તાલીમ લેવી ખૂબ ફાયદાકારક હોય છે. ખાસ નોંધવા જેવી બાબત એ કે આ અભિનયની તાલીમ સફળતાની ગેરંટી આપતી નથી, પરંતુ તે કલાકારોને આત્મવિશ્વાસ સાથે ઓડિશનનો સામનો કરવા માટે તૈયાર કરે છે. તથા

અભિનયક્ષેત્રના વ્યાવસાયિક તબક્કાને વિદ્યાર્થીઓના મનમાં ઉજાગર કરે છે.

ભારતમાં અભિનય માટે વિવિધ સંસ્થાઓના કોર્સ ખ્યાતનામ છે :

- ◆ ફિલ્મ એન્ડ ટેલિવિઝન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ઇન્ડિયા (FTII), પૂણે
અભ્યાસક્રમ : સ્ક્રીન એક્ટિંગ (પ્રોફેશનલ ડિપ્લોમા પ્રોગ્રામ)
અવધિ : ૧-૩ વર્ષ
ફી : આશરે કુલ ₹ ૧ થી ₹ ૨ લાખ.
પ્રવેશ : JET + ઇન્ટરવ્યૂ
- ◆ નેશનલ સ્કૂલ ઓફ ડ્રામા (NSD), નવી દિલ્હી
અભ્યાસક્રમ : કુલ ટાઈમ ડિપ્લોમા ઇન એક્ટિંગ એન્ડ થિયેટર પર્ફોર્મન્સ
અવધિ : ૩ વર્ષ
ફી : આશરે કુલ ₹ ૫૦,૦૦૦-₹ ૧,૦૦,૦૦૦ (સરકારી સબસિડી)
પ્રવેશ : ઓડિશન + થિયેટર વર્કશોપ મૂલ્યાંકન
- ◆ સત્યજીત રે ફિલ્મ એન્ડ ટેલિવિઝન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ (SRFTI), કોલકાતા
અભ્યાસક્રમ : સ્ક્રીન એક્ટિંગ સ્પેશિયલાઈઝેશન
અવધિ : ૩ વર્ષ
ફી : આશરે કુલ ₹ ૧.૫ થી ₹ ૨ લાખ.
પ્રવેશ : JET + ઇન્ટરવ્યૂ
- ◆ બેરી જોન એક્ટિંગ સ્ટુડિયો - દિલ્હી અને મુંબઈ
અભ્યાસક્રમ : ડિપ્લોમા / પાર્ટ-ટાઈમ એક્ટિંગ પ્રોગ્રામ્સ
સમયગાળો : ૬-૧૨ મહિના
ફી : ₹ ૭૦,૦૦૦ - ₹ ૧,૫૦,૦૦૦
ફોકસ : ફિલ્મ અને સ્ટેજ એક્ટિંગ, કેમેરા પ્રેક્ટિસ
- ◆ એક્ટર પ્રિપેર્સ - મુંબઈ
અભ્યાસક્રમ : ફાઉન્ડેશન અને ડિપ્લોમા એક્ટિંગ પ્રોગ્રામ્સ
સમયગાળો : ૩-૬ મહિના

ફી : ₹ ૮૦,૦૦૦ - ₹ ૧,૮૦,૦૦૦

ફોકસ : આધુનિક એક્ટિંગ શૈલીઓ, ઓડિશન તૈયારી

◆ **રોશન તનેજા સ્કૂલ ઓફ એક્ટિંગ - મુંબઈ**

કોર્સ: ડિપ્લોમા અને એડવાન્સડ એક્ટિંગ કોર્સ

સમયગાળો : ૬-૧૨ મહિના

ફી : ₹ ૬૦,૦૦૦ - ₹ ૧,૫૦,૦૦૦

ફોકસ : વોઈસ, મોશન એન્ડ કેરેક્ટર ડેવલપમેન્ટ

◆ **AAFT (એશિયન એકેડેમી ઓફ ફિલ્મ એન્ડ ટેલિવિઝન) - નોઈડા**

કોર્સ: ફિલ્મ એન્ડ ટેલિવિઝન ડિપ્લોમા એક્ટિંગ

સમયગાળો : ૧ વર્ષ

ફી : ₹ ૧,૫૦,૦૦૦ - ₹ ૨,૫૦,૦૦૦

◆ **SENSEACT એક્ટિંગ વર્કશોપ - ગુજરાત**

ફોકસ : સ્ટેજ અને સ્ક્રીન બંને પર કેન્દ્રિત વર્કશોપ

ફી : ₹ ૨,૦૦૦ - ₹ ૧૦,૦૦૦ (વર્કશોપ ફી)

◆ **રંગાયન થિયેટર એન્ડ એક્ટિંગ વર્કશોપ - અમદાવાદ**

ફોકસ : વ્યાવહારિક અને સર્જનાત્મક વર્કશોપ દ્વારા પર્ફોર્મિંગ સ્કિલનો વિકાસ

ફી : ₹ ૨,૦૦૦ - ₹ ૧૦,૦૦૦ (વર્કશોપ ફી)

ફીનું ધોરણ :

અભિનય ક્ષેત્રમાં અભ્યાસ માટેની ફી જે-તે કોર્સની અવધિ, સંસ્થાની પ્રતિષ્ઠા, શહેર વગેરે પર આધારિત હોય છે. સરકારી સંસ્થાઓ (NSD, FTII, SRFTI) સસ્તી હોય છે, પરંતુ સ્પર્ધાત્મક હોવાથી પ્રવેશ પરીક્ષા અનિવાર્ય છે. ઉપરાંત ઇન્ટરવ્યૂ અથવા ઓડિશનની જરૂર પણ પડે છે. NSD જેવાં સંસ્થાનોમાં થિયેટરની લઘુત્તમ લાયકાત પણ જાળવવાની હોય છે. લગભગ ૩ વર્ષના કોર્સનો ટોટલ અંદાજિત ખર્ચ ₹ ૧,૦૦,૦૦૦ - ₹ ૨,૦૦,૦૦૦ જેટલો હોય છે. આ સાથે અભિનયના વિવિધ પ્રમાણપત્રો આધારિત કોર્સ અને વર્કશોપ શરૂઆતી તબક્કા માટે યોગ્ય છે. તેનો ખર્ચ ₹ ૫,૦૦૦ - ₹ ૧૫,૦૦૦ જેટલો હોય છે. લાંબા ડિપ્લોમા અથવા ડિગ્રી પ્રોગ્રામ્સ (૬ મહિના - ૩ વર્ષ) સામાન્ય રીતે ₹ ૩૦,૦૦૦ - ₹ ૨,૦૦,૦૦૦+ ની વચ્ચે હોય છે. આવું વૈવિધ્યસભર ફીનું ધોરણ દરેક વિદ્યાર્થીને પોતાને અનુકૂળ કોર્સ પસંદ કરવા છૂટ આપે છે, જે આ ફિલ્ડની અનિશ્ચિતતા અને અનિયમિતતા જોતાં વિદ્યાર્થી અને વાલી બંને માટે હિતાવહ છે.

ફિલ્મ લેખક, ગીતકાર
અમદાવાદ.
મો. ૭૬૦૦૦૫૦૬૦૭

સરકારી નોકરી એટલે જનસેવાની ઉત્તમ તક

આજના યુગમાં સરકારી નોકરી એ માત્ર રોજગારીની તક નથી, પરંતુ રાષ્ટ્રના ધબકારા સાથે તાલ મિલાવવાની એક પવિત્ર તક છે. લાખોની ભીડ વચ્ચે જ્યારે નિષ્ફળતાનો ડર સતાવે ત્યારે યાદ રાખવું કે એ તૈયારી માત્ર પદ મેળવવા માટેની નથી, પણ તમારા વ્યક્તિત્વને શિસ્ત અને ધીરજની એરણ પર ઘડતર માટે છે.

રાષ્ટ્રીય સેવાનો ભાગ બનવા માટેની સફર એટલે UPSC

UPSC - સિવિલ સર્વિસિસ હેઠળ પ્રમુખ સેવાઓ

ગ્રૂપ - એ

1. Indian Administrative Service (IAS)
2. Indian Police Service (IPS)
3. Indian Forest Service (IFOS)
4. Indian Foreign Service (IFS)
5. Indian Audit and Accounts Service (IAAS)
6. Indian Civil Account Service (ICAS)
7. Indian Corporate Law Service

(ICLS)

8. Indian Customs and Central Excise Service (IDAS)
9. Indian Defense Arrest Service (IDES)
10. Indian Information Service (IIS)
11. Indian Audience Factories Service (IOFA) (Non-technical)
12. Indian Communication Finance Service (ICFS)
13. Indian Postal Service (IPOS)
14. Indian Railway Account Service (IRAS)
15. Indian Railway Personal Service (IRPS)
16. Indian Railway Traffic Service (IRTS)
17. Indian Revenue Service (IRS)
18. Indian Trade Service (ITS)
19. Railway Protection Force (RPF)

ગ્રૂપ - બી

20. Armed Forces Headquarter Civil Service
21. DANICS - DANIPS
22. Pondicherry Civil Service - Pondicherry Police Service

પરીક્ષા માટેની લાયકાત

૧. ઉમેદવાર ૨૧ વર્ષ પૂરાં કરેલાં અથવા ૩૨ વર્ષથી ઓછી ઉંમરનો હોવો જોઈએ. (ઉમેદવાર ૨૪ ઓગસ્ટ-૧૯૯૪ પહેલાં અને ૧લી ઓગષ્ટ, ૨૦૦૫ પછી જન્મેલો

ન હોવો જોઈએ - જે તે વર્ષનાં ઓગષ્ટની પહેલી તારીખ રહેશે.)

૨. જાતિ આધારિત ઉમરમાં છૂટછાટ મળવાપાત્ર છે. વયમર્યાદામાં અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિના ઉમેદવારો માટે ૫ વર્ષ અને અન્ય પછાત વર્ગોનાં ઉમેદવારોને ૩ વર્ષની છૂટ આપવામાં આવેલ છે. શારીરિક રીતે અપંગ ઉમેદવારોને મહત્તમ વયમર્યાદામાં ૧૦ વર્ષની છૂટ આપવામાં આવી છે.

UPSCમાં દર વર્ષે ફેબ્રુઆરી મહિનામાં સિવિલ સેવા માટેની જાહેરાત બહાર પાડવામાં આવે છે. અને પ્રાથમિક ક્સોટી મે-જૂન મહિના દરમ્યાન યોજાતી હોય છે.

પરીક્ષાનું માળખું

૧. પરીક્ષા મુખ્યત્વે બે ભાગમાં વહેંચાયેલી જોવા મળે છે.

(૧) પ્રિલિમિનરી પરીક્ષા (૨) મુખ્ય પરીક્ષા +ઈન્ટરવ્યૂ

૨. પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં બે પેપરનું આયોજન કરવામાં આવે છે.

જનરલ સ્ટડી-૧ અને CSAT

૩. પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણ અંતિમ

મેરિટ યાદીમાં ઉમેરવામાં આવતા નથી તે ફક્ત સ્કીનિંગ ટેસ્ટ છે.

૪. પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં મુખ્યત્વે (૧) ઇતિહાસ (૨) ભૂગોળ (૩) બંધારણ (૪) વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી (૫) પર્યાવરણ (૬) સાંપ્રત ઘટનાઓ (૭) અર્થશાસ્ત્ર જેવા વિષયોનો સમાવેશ થાય છે.

પ્રિલિમિનરી પરીક્ષામાં પ્રશ્નપત્ર અંગ્રેજી અને હિન્દી બન્ને ભાષામાં જોવા મળે છે.

- CSATના પેપરમાં ગણિત, રીઝનિંગ, જનરલ મેન્ટલ અવેબિલીટી, કોમ્પ્રિહેન્સનનો સમાવેશ થાય છે.

જનરલ સ્ટડીઝ-૧	100 MCQ	200 ગુણ	(-ve) 0.66
CSAT	80 MCQ	200 ગુણ	(-ve) 0.83

મુખ્ય પરીક્ષામાં વર્ષાત્મક પ્રકારના ૮ (નવ) પ્રશ્નપત્રો હોય છે.

- પ્રશ્નપત્ર A : ભાષા (૩૦૦ ગુણ) (ફક્ત પાસ થવું જરૂરી)

બંધારણમાં માન્ય ૨૨ ભાષાઓ પૈકી એક ભાષા પસંદ કરીને તેનું પ્રશ્નપત્ર

- પ્રશ્નપત્ર B : અંગ્રેજી (૩૦૦ ગુણ) (ફક્ત પાસ થવું જરૂરી)

પ્રશ્નપત્ર ક્રમાંક	વિષય	ગુણ
પ્રશ્નપત્ર - ૧	નિબંધ	૨૫૦ ગુણ
પ્રશ્નપત્ર - ૨	જનરલ સ્ટડીઝ-૧	૨૫૦ ગુણ
પ્રશ્નપત્ર - ૩	જનરલ સ્ટડીઝ-૨	૨૫૦ ગુણ
પ્રશ્નપત્ર - ૪	જનરલ સ્ટડીઝ-૩	૨૫૦ ગુણ
પ્રશ્નપત્ર - ૫	જનરલ સ્ટડીઝ-૪	૨૫૦ ગુણ
પ્રશ્નપત્ર - ૬	ઓપ્શનલ સબ્જેક્ટ પેપર - ૧	૨૦૦ ગુણ
પ્રશ્નપત્ર - ૭	ઓપ્શનલ સબ્જેક્ટ પેપર - ૨	૨૦૦ ગુણ

ઈન્ટરવ્યૂ - ૨૭૫ ગુણ જેમાં તમારી નૈતિકતા, નિર્ણયશક્તિ અને સાચા અર્થમાં તમે લીડર બનવા યોગ્ય છો કે નહીં તે ચકાસવામાં આવે છે.

મુખ્ય પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રોના જવાબો અંગ્રેજી

અથવા હિન્દી અથવા ગુજરાતીમાં લખી શકાય છે.

ઓપ્શનલ સબ્જેક્ટમાં ૨૫ વિષયો અને ૨૬ ભાષાઓનાં સાહિત્યમાંથી કોઈ પણ એક પસંદ કરી શકાય છે.

GPSC (Gujarat Public Service Commission)

રાજ્ય સેવાનો ભાગ બનવા માટેની સફર એટલે ગુજરાત પબ્લિક સર્વિસ કમિશન (GPSC)

GPSCએ વિવિધ વર્ગો ઉદાહરણ તરીકે વર્ગ ૧ અને ૨ તેમજ વર્ગ-૨ની પરીક્ષાનું આયોજન, સંચાલન અને નિરીક્ષણ કરે છે. વર્ગ ૧ અને ૨ માં વિવિધ પદોનો રાજ્યની જરૂરિયાત પ્રમાણે સમાવેશ કરવામાં આવે છે.

જેમાં મુખ્ય છે.

૧. નાયબ કલેક્ટર

૨. નાયબ પોલીસ અધિક્ષક (Dy. SP.)

૩. સેક્શન અધિકારી

૪. મામલતદાર વગેરે.....

શૈક્ષણિક લાયકાત

ઉમેદવાર માન્ય યુનિવર્સિટીના સ્નાતક હોવા જોઈએ. અને ત્રીજા વર્ષની પરીક્ષા આપી હોય તેવા ઉમેદવાર પણ અરજી કરી શકશે પરંતુ મુખ્ય પરીક્ષા વખતે સ્નાતકનું સર્ટિફિકેટ રજૂ કરવાનું રહેશે.

વયમર્યાદા

૧. ઉમેદવારનાં ૨૦ વર્ષ પૂર્ણ કરેલ હોવા જોઈએ અથવા ૩૫ વર્ષ પૂરાં કરેલાં ન હોવાં જોઈએ.

૨. GPSCમાં વિશેષ રીતે SC/ST/મહિલા/PWDનાં ઉમેદવારને વયમર્યાદામાં છૂટછાટ આપવામાં આવે છે.

પરીક્ષાના તબક્કા

૧. પ્રાથમિક તબક્કો - પ્રિલિમિનરી પરીક્ષા - ૨૦૦ ગુણ (હેતુલક્ષી)

૨. દ્વિતીય તબક્કો- મુખ્ય પરીક્ષા - ૧૨૦૦ ગુણ (વર્ણનાત્મક)

૩. તૃતીય તબક્કો - ઈન્ટરવ્યૂ - ૧૫૦ ગુણ

આખરી પસંદગીમાં મુખ્ય પરીક્ષા અને ઈન્ટરવ્યૂના ગુણને ધ્યાનમાં લેવામાં આવે છે.

વર્ગ - ૩ પરીક્ષા Dy. SO / STI

પરીક્ષાનાં તબક્કા

૧. પ્રાથમિક તબક્કો - પ્રિલિમિનરી પરીક્ષા - ૨૦૦ ગુણ (હેતુલક્ષી)

૨. દ્વિતીય તબક્કો - મુખ્ય પરીક્ષા - ૪૦૦ ગુણ

(વર્ણનાત્મક)

આખરી પસંદગી મુખ્ય પરીક્ષાનાં આધારે નિયત કરવામાં આવે છે.

ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ (GSSSB)

રાજ્ય સેવાનો ભાગ બનવા માટે ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ દ્વારા વિવિધ ખાતાકીય પરીક્ષાનું આયોજન કરાય છે.

જેમાં સચિવાલય, બિન-સચિવાલય, પંચાયતી પસંદગી, CCE જેવી સમય સમય પર ભરતી બહાર પાડવામાં આવે છે.

ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળમાં પરીક્ષાનો અભ્યાસક્રમ જે તે ખાતાને આધારે નિર્ધારિત કરાય છે.

SPIPA

જ્યારે ઉમેદવારને સરકારી સેવામાં શિખરો સર કરવા માટે સચોટ માર્ગદર્શનની જરૂર પડે છે, ત્યારે સરદાર પટેલ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પબ્લિક એડમિનિસ્ટ્રેશન (SPIPA) એક સક્ષમ સેતુ બનીને ઊભું રહે છે. જે UPSC માટે નિ:શુલ્ક અને ઉચ્ચસ્તરીય તાલીમ પૂરી પાડે છે. જેમાં પ્રવેશ લેવા માટે તેની એન્ટ્રસ ટેસ્ટમાં ક્વોલિફાઈ થવું જરૂરી છે. અહીંની તાલીમ ઉમેદવારને માત્ર પરીક્ષા માટે જ નહીં પણ જીવનનાં દરેક પડકાર માટે સજ્જ કરે છે.

પરીક્ષા પદ્ધતિ

૧. પ્રિલિમિનરી પરીક્ષા - ૩૦૦ ગુણ

૨. લેખિત પરીક્ષા - ૧૦૦ ગુણ જેમાં નિબંધ લેખન પરીક્ષા વાર્ષિક રીતે જુલાઈ મહિના દરમ્યાન યોજાય છે.

અંતે મિત્રો સરકારી નોકરીની આ સ્પર્ધાને કોઈ યુદ્ધ ન ગણતાં તેને એક પરિષ્કાર ગણજો. તમારી મહેનતમાં જો સચ્ચાઈ અને ઈમાનદારી સાથે વિચારોમાં સકારાત્મકતા હશે તો સફળતા તમારી પાછળ આવશે. તમારી કલમને તમારી તાકાત બનાવો અને મક્કમ નિર્ધાર સાથે આગળ વધો અવકાશ તમારી રાહ જોઈને ઊભું છે.

૪. પ્રભુપાર્ક સોસાયટી, પાણીની ટાંકી પાસે,
સુખરામનગર, ગોમતીપુર, અમદાવાદ - ૩૮૦ ૦૨૧
મો. ૭૯૮૪૬૭૦૭૪૦

ફેશન ડિઝાઇન : સર્જનાત્મકતા અને ટેકનોલોજીનો અનોખો સંગમ

ગ્રેમી (Grammy) કે ઓસ્કાર જેવા વૈશ્વિક એવોર્ડ્સ જોતા હો, ત્યારે તમે નિરીક્ષણ કર્યું હોય તો તમને ખબર પડશે કે રેડ કાર્પેટ પર ચાલતા કોઈ પણ કલાકારને સૌથી પહેલો સવાલ પૂછવામાં આવે છે કે - “Who are you wearing?” (તમે કોની ડિઝાઇન પહેરી છે?). ત્યારે તે કલાકાર ખૂબ જ ગર્વ સાથે તે પોશાક પાછળની કલ્પના અને તેના સર્જકનું નામ જણાવે છે. આજના સમયમાં ફેશન એ માત્ર ટ્રેસિંગ નથી, પરંતુ તે એક વ્યક્તિની ઓળખ (Identity) અને તેના વિચારોને વ્યક્ત કરવાનું એક સશક્ત માધ્યમ બન્યું છે. આજના સમયમાં ફેશન ઇન્ડસ્ટ્રી એક એવી ગતિશીલ દુનિયા છે જ્યાં સર્જનાત્મકતા, ટેકનોલોજી, સંસ્કૃતિ અને વ્યવસાય (Business) એકસાથે મળે છે. ફેશન ડિઝાઇનિંગની આ દુનિયા તમારા માટે સફળતાનાં નવાં દ્વાર ખોલી શકે છે.

NIFT

નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી (NIFT) જેવી પ્રતિષ્ઠિત સંસ્થાઓએ એવો આધુનિક અભ્યાસક્રમ તૈયાર કર્યો છે જે વિદ્યાર્થીઓને માત્ર કપડાં ડિઝાઇન કરતાં જ નહીં, પણ નવું વિચારતા અને બજારની જરૂરિયાતોને સમજતા શીખવે છે. નવી ટેકનોલોજી અને સાંસ્કૃતિક પ્રવાહો સાથે સુમેળભર્યું કામ કરતાં શીખવે છે. અહીં ભણવાની પદ્ધતિ ખૂબ જ ફ્લેક્સિબલ છે. વિદ્યાર્થીઓ જે વિષયમાં નિષ્ણાત બનવા માંગતા હોય તેની સાથે સાથે અન્ય ગમતા વિષયો પણ શીખી શકે છે.

અભ્યાસક્રમની સફર : પાયાથી પ્રોફેશનલ બનો ત્યાં સુધી

ફેશન ડિઝાઇનિંગનો પ્રોગ્રામ સામાન્ય રીતે ‘ફાઉન્ડેશન પ્રોગ્રામ’ થી શરૂ થાય છે.

1. ફાઉન્ડેશન : અહીં અલગ-અલગ ડિઝાઇન શાખાના વિદ્યાર્થીઓ સાથે મળીને કલ્પનાશક્તિ (Visualization) તથા નવા વિચારોને આકાર આપતા

અને વિવિધ મટીરિયલ સાથે પ્રયોગો કરતાં શીખે છે.

2. પ્રેક્ટિકલ જ્ઞાન : જેમ વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસક્રમમાં આગળ વધે છે, તેમ તેઓ પરંપરાગત કળા અને આધુનિક મશીનરી - બંનેનો ઉપયોગ શીખે છે.
3. નવાં ક્ષેત્રો : ફેશન હવે ડિજિટલ ફેશન, સસ્ટેનેબલ મટીરિયલ (પર્યાવરણને અનુકૂળ), અને ઇન્ટેલિજન્ટ મેન્યુફેક્ચરિંગ જેવાં ક્ષેત્રો સાથે જોડાઈ ગઈ છે. વિદ્યાર્થીઓ માત્ર પોશાક જ નહીં, પણ જવેલરી, રમકડાં, ફર્નિચર અને લાઇફસ્ટાઇલની અનેક વસ્તુઓ બનાવતાં શીખે છે.

ઉદ્યોગ સાથે સીધો સંપર્ક

આ કોર્સમાં પુસ્તકીય જ્ઞાન સાથે વિદ્યાર્થીઓને પ્રેક્ટિકલ અનુભવ મળે તે માટે:

- ઇન્ટર્નશિપ: જાણીતી કંપનીઓમાં કામ કરવાનો અનુભવ
- કાફ્ટ ક્લસ્ટર પ્રોજેક્ટ્સ: સ્થાનિક કારીગરો સાથે મળીને કામ કરવાની તક
- ગ્રેજ્યુએશન પ્રોજેક્ટ્સ: ઉદ્યોગના નિષ્ણાતો અને ભૂતપૂર્વ વિદ્યાર્થીઓ (Alumni) સાથે સીધો સંવાદ, જે તેમને બજારની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિને

સમજવામાં મદદ કરે છે.

અભ્યાસક્રમ

નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી (NIIFT)માં ફેશન ડિઝાઇનના અનેકવિધ અભ્યાસક્રમ ઉપલબ્ધ છે.

બેચલર પ્રોગ્રામ્સ B.DES (4 વર્ષ)

- FC- ફેશન કોમ્યુનિકેશન
- AD- એસેસરી ડિઝાઇન
- FD- ફેશન ડિઝાઇન

વિવિધ પ્રોગ્રામ્સ

- KD - નીટવેર ડિઝાઇન

- LD - લેધર ડિઝાઇન
- TD - ટેક્સટાઇલ ડિઝાઇન
- FI - ફેશન ઇન્ટિરિયર્સ

બેચલર પ્રોગ્રામ્સ B.F.TECH (4 વર્ષ)

- B.F.TECH - બેચલર ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી

માસ્ટર પ્રોગ્રામ્સ (2 વર્ષ)

- M.DES - માસ્ટર ઓફ ડિઝાઇન
- MFM - માસ્ટર ઓફ ફેશન મેનેજમેન્ટ
- M.F.TECH - માસ્ટર ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી

ડૉક્ટરલ

- પીએચ.ડી. - ડૉક્ટર ઓફ ફિલોસોફી

FEE STRUCTURE- REGULAR/ ARTISAN/WARD OF ARTISAN

Academic Fee Semester Wise For Non-Nri Category{In Rupees}								
	2026-27		2027-28		2028-29		2029-30	
	Sem 1	Sem 2	Sem 3	Sem4	Sem5	Sem6	Sem7	Sem8
Tuition fee (Non refundable)	150000	150000	158000	158000	166000	166000	174000	174000
Library fee (per year) (non refundable)	10000	0	10500	0	11000	0	11600	0
Meclclaim & student development fee (Per year) (non Returnable)	4900	0	5100	0	5400	0	5700	0
Exam fee (per year)	4900	0	5100	0	5400	0	5700	0
Total	169800	150000	178700	158000	187800	166000	197000	174000
One time payments								
Security deposit (one time) (refundable)	12600	0	0	0	0	0	0	0
Alumni associati on membership fee (One time) (Non refundable)*	0	0	0	0	0	0	6200	0
Registration fee (One time)	9300	0	0	0	0	0	0	0
Total	21900	0	0	0	0	0	6200	0
Grand total	191700	150000	178700	158000	187800	166000	203200	174000

Note:

1. NIFT reserves the right to revise the above mentioned fees for any academic year.
2. For PG students admitted to two year masters course, the fee has to be paid only for two years i.e 2026-27 & 2027-28 and *Alumni association membership fee will be paid in 3rd Semester (for Regular PG Candidate).

NIFT માં પ્રવેશ મેળવવા માટેની પ્રક્રિયા

નેશનલ ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફેશન ટેકનોલોજી (NIFT)માં પ્રવેશ પ્રક્રિયા ખૂબ જ સરળ છે:

૧. ઓનલાઇન અરજી (Online Application)

સૌથી પહેલું પગલું છે NIFTના સત્તાવાર પોર્ટલ <https://nift.ac.in> પર જઈને નોંધણી કરાવવી.

- વિદ્યાર્થીઓએ ઓનલાઇન ફોર્મમાં પોતાની વિગતો ખૂબ જ કાળજીથી ભરવાની હોય છે.
- આ સાથે જરૂરી દસ્તાવેજો (જેમકે ફોટો અને શૈક્ષણિક પ્રમાણપત્રો) અપલોડ કરી ઓનલાઇન ફી ભરવાની હોય છે.
- ખાસ નોંધ: ફી ભર્યા પછી ફોર્મમાં સુધારો કરવો મુશ્કેલ હોય છે, તેથી સબમિટ કરતાં પહેલાં બધી માહિતી ફરી એક વાર તપાસી લેવી.

૨. પ્રવેશ પરીક્ષા (Entrance Examination)

અરજી કર્યા પછી, તમારે NIFT ની પ્રવેશ પરીક્ષા આપવાની હોય છે. આ પરીક્ષાનો મુખ્ય ભાગ General Ability Test (GAT) છે.

- આ ટેસ્ટમાં Quantitative Ability, Communication, Logical Reasoning અને સામાન્ય જ્ઞાન (General Knowledge)ને લગતા પ્રશ્નો પૂછવામાં આવે છે.

૩. સિચ્યુએશન ટેસ્ટ (Situation Test)

જે વિદ્યાર્થીઓ લેખિત પરીક્ષા પાસ કરે છે, તેમને સિચ્યુએશન ટેસ્ટ માટે બોલાવવામાં આવે છે (ખાસ કરીને B.Des કોર્સ માટે)

- આ પરીક્ષામાં વિદ્યાર્થીઓને કેટલીક વસ્તુઓ (Materials) આપવામાં આવે છે અને તેમાંથી

કોઈ મોડેલ અથવા ડિઝાઇન બનાવવાની હોય છે.

- જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓની સર્જનાત્મકતા અને મર્યાદિત સાધનોમાં શ્રેષ્ઠ કામ કરવાની આવડતની કસોટી થાય છે.

૪. બધી પરીક્ષાઓનાં પરિણામના આધારે NIFT એક મેરિટ લિસ્ટ તૈયાર કરી સીટ ફાળવણી કરે છે

- સફળ ઉમેદવારોને કાઉન્સેલિંગ માટે બોલાવવામાં આવે છે, જ્યાં તેઓ પોતાની પસંદગીનો કોર્સ અને કેમ્પસ (જેમકે ગાંધીનગર, મુંબઈ કે દિલ્હી) પસંદ કરી શકે છે.
- અંતે, જરૂરી ડોક્યુમેન્ટ્સ જમા કરાવી અને ફી ભરીને તમારો પ્રવેશ નિશ્ચિત થાય છે.

કારકિર્દીની તકો

૧૨મા ધોરણ પછી આ ક્ષેત્રમાં આવનારા વિદ્યાર્થીઓ માટે વાસ્તવિક બજારમાં અસંખ્ય તકો છે. તેઓ માત્ર ડિઝાઇનર જ નહીં, પણ:

- ઈનોવેટર (નવું સંશોધન કરનાર)
- આંત્રપ્રિન્યોર (પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કરનાર)
- પ્રોડક્ટ ડેવલપર
- સ્ટાઈલિસ્ટ અથવા ગ્લોબલ ફેશન લીડર બની શકે છે

ટૂંકમાં, જો તમારી પાસે નવી કલ્પનાઓ, નવા વિચારો છે અને કંઈક અલગ કરવાની ઈચ્છા છે, તો ફેશન ડિઝાઇનિંગ તમારા માટે સફળતાનાં અનેક નવાં દ્વાર ખોલે છે.

તો, શું તમે તૈયાર છો એવા ઈનોવેટર બનવા જેની ડિઝાઇન પર આખી દુનિયાની નજર હોય? ૧૨મા ધોરણ પછી આ માત્ર એક કોર્સ પસંદ કરવા જેવું નથી, પણ એક રોમાંચક સફરની શરૂઆત છે. ફેશન ડિઝાઇનિંગ એ તમારા માટે એક વૈશ્વિક મંચ પૂરો પાડશે. આ કલાત્મક સફરમાં જોડાઓ—કારણ કે ભવિષ્ય તેમનું જ છે જેઓ કશુંક નવું વિચારવાની હિંમત કરે છે!

* વિગતવાર માહિતી માટે <https://nift.ac.in/> વેબસાઈટની મુલાકાત લો.

યુવાનો માટે ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રે નવીન તકો

 પ્રો. ડૉ. અર્જુનસિંહ શાહા

આવનારા સમયમાં ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સનું ક્ષેત્ર પરંપરાગત રીતે માત્ર સ્કિલ આધારિત ક્ષેત્રમાંથી બદલાઈને એક મલ્ટિડિસિપ્લિનરી, સાયન્સ આધારિત અને કરિયર ઓરિયન્ટેડ ક્ષેત્ર બનવા જઈ રહ્યું છે. આજના સમયમાં હેલ્થ, ફિટનેસ અને વેલનેસ પ્રત્યે વિશ્વભરમાં વધતી જાગૃતિ અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પોર્ટ્સમાં ભારતની વધતી ભાગીદારીને કારણે યુવાનો માટે આ ક્ષેત્રમાં તકોનો વધારો થતો જોવા મળે છે.

ખેલો ઇન્ડિયા, ફિટ ઇન્ડિયા મૂવમેન્ટ અને ટારગેટ ઓલિમ્પિક પોઝિટિવ સ્કીમ (TOPS) જેવી રાષ્ટ્રીય પહેલો સાથે સાથે ગુજરાત સહિત વિવિધ રાજ્ય સ્તરના કાર્યક્રમોએ સ્પોર્ટ્સ ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર, ટેલેન્ટ આઈડેન્ટિફિકેશન અને પ્રોફેશનલ ડેવલપમેન્ટને મજબૂત વધુ અસરકારક બનાવ્યા છે. સાથે જ, આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પોર્ટ્સ ઇવેન્ટ્સના આયોજન અને તેમાં ગુજરાત અને ભારતની વધતી ભાગીદારીને કારણે ફિઝિકલ એજ્યુકેશન, સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ, કોચિંગ અને સંબંધિત ક્ષેત્રોમાં સ્કિલ્ડ અને ટ્રેઈન્ડ પ્રોફેશનલ્સની માંગ ઝડપથી વધી રહી છે.

આધુનિક સમાજ ઝડપથી બદલાઈ રહ્યો છે.

અર્બનાઈઝેશન, ટેકનોલોજીના વિકાસ અને જીવનશૈલીમાં આવેલા ફેરફારોને કારણે લોકોના દૈનિક જીવનમાં સુવિધાઓ તો વધી છે, પરંતુ ફિઝિકલ એક્ટિવિટીનું પ્રમાણ ઘટ્યું છે. સેડેન્ટરી લાઈફસ્ટાઈલ અને વધેલા સ્કીન ટાઈમને કારણે ઓબેસિટી, ડાયાબિટીસ અને કાર્ડિયોવાસ્ક્યુલર જેવા લાઈફસ્ટાઈલ ડિસીઝિસમાં વધારો થયો છે. સાથે સાથે યુવાનોમાં સ્ટ્રેસ, એન્જાયટી અને ઘટતુ જતુ કોન્સન્ટ્રેશન જેવી મેન્ટલ હેલ્થ સમસ્યાઓ પણ વધતી જાય છે.

બીજો મહત્વનો મુદ્દો એ છે કે ગ્રાસરૂટ લેવલ પર સ્પોર્ટ્સ ડેવલપમેન્ટ માટે પૂરતી સ્ટ્રક્ચર્ડ સિસ્ટિમનો અભાવ છે. ઘણા વિસ્તારોમાં ટ્રેન્ડ કોચ, સાયન્ટિફિક ટ્રેનિંગ પદ્ધતિઓ અને યોગ્ય માર્ગદર્શન ઉપલબ્ધ નથી. જેના કારણે ઘણા ટેલેન્ટેડ યુવાનોને પોતાની સંપૂર્ણ ક્ષમતા વિકસાવવાની તક મળતી નથી. સાથે જ સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ, સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ, ફિટનેસ અને પર્ફોર્મન્સ એનાલિસિસ જેવાં ક્ષેત્રોમાં ક્વોલિફાઈડ પ્રોફેશનલ્સની અછત પણ જોવા મળે છે.

આ પરિસ્થિતિમાં ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સ સમાજના સર્વાંગી વિકાસ માટે અત્યંત જરૂરી બની ગયાં છે. સ્કૂલ લેવલથી જ ફિઝિકલ લિટરસી અને જીવનભર ફિટનેસ હેબિટ્સ વિકસાવવા માટે ટ્રેઈન્ડ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન ટિચર્સની જરૂર છે. સાથે સાથે એથલીટ્સને વધુ સારા સ્પોર્ટ્સ પર્ફોર્મન્સ માટે સ્પોર્ટ્સ ફિઝિયોલોજી, બાયોમિકેનિક્સ, સ્પોર્ટ્સ સાયકોલોજી અને પર્ફોર્મન્સ એનાલિસિસ જેવા ક્ષેત્રના નિષ્ણાતોની સાયન્ટિફિક મદદ પણ જરૂરી બની છે.

ફિટનેસ પ્રત્યે વધતી જાગૃતિને કારણે વેલનેસ પ્રોફેશનલ્સની માંગ પણ વધી રહી છે, જે એક્સરસાઈઝ

પ્રોગ્રામ ડિઝાઇન કરી શકે અને પ્રિવેન્ટિવ હેલ્થકેરને પ્રોત્સાહન આપી શકે. તે ઉપરાંત, સ્પોર્ટ્સ ઇવેન્ટ્સ અને લીગ્સના વધતા વ્યાપને કારણે સ્પોર્ટ્સ મેનેજર્સ અને એડમિનિસ્ટ્રેટર્સની જરૂરિયાત વધી છે. સ્પોર્ટ્સમાં ડેટા અને ટેકનોલોજીના ઉપયોગને કારણે રિસર્ચર્સ અને એનાલિસ્ટ્સની માંગ પણ વધી રહી છે.

આથી એ સ્પષ્ટ છે કે આજના સમયમાં ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સ માત્ર સ્પોર્ટ્સ પર્ફોર્મન્સ પૂરતા મર્યાદિત નથી, પરંતુ તે પબ્લિક હેલ્થ, યૂથ ડેવલપમેન્ટ અને રાષ્ટ્રીય પ્રગતિ સાથે સીધા જોડાયેલાં છે.

એકેડેમિક પ્રોગ્રામ્સ આધારિત તકો

ગુજરાત રાજ્ય અને ભારતમાં ઉપલબ્ધ વિવિધ એકેડેમિક પ્રોગ્રામ્સ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રમાં જેવા કે B.P.Ed., M.P.Ed., ઇન્ટિગ્રેટેડ B.P.Ed.-M.P.Ed. પ્રોગ્રામ્સ, B.P.E.S., M.P.E.S., તેમજ B.Sc. અને M.Sc. સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ જેવા કોર્સિસ સાથે સાથે સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ, સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ, ફિટનેસ, ન્યુટ્રિશન, જર્નાલિઝમ અને પર્ફોર્મન્સ એનાલિસિસ જેવા ક્ષેત્રોમાં પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા કોર્સિસ હવે વિશેષતા આધારિત અને કરિયર ઓરિએન્ટેડ શિક્ષણ તરફના અભિગમ સાથે આગળ વધી રહ્યા છે. આ પ્રોગ્રામ્સ હવે માત્ર શિક્ષણ સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ કોચિંગ, સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ, હેલ્થ અને વેલનેસ, મેનેજમેન્ટ, મીડિયા, રિસર્ચ અને ટેકનોલોજી જેવાં અનેક ક્ષેત્રોને આવરી લે છે.

આ પ્રકારનો એકેડેમિક વિકાસ સ્પોર્ટ્સ બાયોમિકેનિક્સ, એક્સરસાઇઝ ફિઝિયોલોજી, સ્પોર્ટ્સ સાયકોલોજી, સ્ટ્રેન્થ એન્ડ કન્ડિશનિંગ, સ્પોર્ટ્સ એનાલિટિક્સ, સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ, એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ અને સ્પોર્ટ્સ મીડિયા જેવાં વિવિધ ક્ષેત્રોમાં ટ્રેઇનિંગ પ્રોફેશનલ્સની વધતી જરૂરિયાત દર્શાવે છે. સાથે જ, તે સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રમાં સાયન્સ, ટેકનોલોજી અને બિઝનેસના સમન્વયને પણ પ્રતિબિંબિત કરે છે, જે તેને એક મલ્ટિડિસિપ્લિનરી ક્ષેત્ર બનાવે છે. પરિણામે, આ પ્રોગ્રામ્સ યુવાનોને વિવિધ પ્રોફેશનલ ભૂમિકાઓ માટે તૈયાર કરે છે અને રાષ્ટ્રીય તથા આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે

સ્કિલ માનવ સંસાધનની વધતી માંગને પૂર્ણ કરવામાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપે છે.

ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સ :

ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સ પેડાગોજી ક્ષેત્રનું એક મુખ્ય અને આધારભૂત ડોમેન છે, જે શિક્ષણ પદ્ધતિઓ, કરિક્યુલમ ડિઝાઇન અને વિદ્યાર્થીઓના સર્વાંગી વિકાસ પર કેન્દ્રિત છે. B.P.Ed., M.P.Ed. તેમજ ઇન્ટિગ્રેટેડ ટીચર એજ્યુકેશન પ્રોગ્રામ્સ જેવા કોર્સિસ દ્વારા પ્રોફેશનલ્સને ફિઝિકલ એજ્યુકેશન ટીચર, પ્રોફેસર, ડાયરેક્ટ, સ્પોર્ટ્સ ઓફિસર અને કરિક્યુલમ એક્સપર્ટ તરીકે કાર્ય કરવા માટે તૈયાર કરવામાં આવે છે.

નેશનલ એજ્યુકેશન પોલિસી (NEP) 2020 :

આ પોલીસીના અમલ પછી શિક્ષણમાં હોલિસ્ટિક ડેવલપમેન્ટ પર ખાસ ભાર મૂકવામાં આવ્યો છે. ફિઝિકલ એજ્યુકેશનને કરિક્યુલમનો મહત્વપૂર્ણ ભાગ માનવામાં આવે છે. તેના કારણે એવા ટ્રેઇનિંગ એજ્યુકેટર્સની માંગ વધી છે, જે સાયન્ટિફિક રીતે ફિઝિકલ એક્ટિવિટીઝનું આયોજન કરી શકે અને વિદ્યાર્થીઓના ફિઝિકલ, મેન્ટલ અને સોશિયલ ડેવલપમેન્ટમાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપી શકે.

સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ અને હાઇ-પર્ફોર્મન્સ ટ્રેનિંગ :

સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ પણ એક ઝડપી વિકસતું અને મહત્વપૂર્ણ ડોમેન છે, જેને B.Sc. અને M.Sc. ઇન સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ તેમજ પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા

ઇન કોચિંગ જેવા કોર્સિસ દ્વારા ટ્રેઇન્ડ યૂથ તૈયાર કરવામાં આવે છે. આ ક્ષેત્રમાં ઍથલીટ્સના સ્કેલ ડેવલપમેન્ટ, પર્ફોર્મન્સ ઇમ્પ્રુવમેન્ટ અને સિસ્ટમેટિક ટ્રેનિંગ પર ખાસ ધ્યાન આપવામાં આવે છે. આધુનિક કોચિંગ હવે માત્ર અનુભવ પર આધારિત નથી, પરંતુ ટ્રેનિંગ પિરિયોડાઇઝેશન, બાયોમિકેનિક્સ અને પર્ફોર્મન્સ એનાલિસિસ જેવા સાયન્ટિફિક પ્રિન્સિપલ્સ પર આધારિત છે. આજના સમયમાં કોચિસ ગ્રાસરૂટ લેવલથી લઈને એલીટ લેવલ સુધી એથલીટ્સને માર્ગદર્શન આપવા માટે મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પર્ધાઓમાં ભારતના વધતા પ્રદર્શનને ધ્યાનમાં લેતા, એવા સર્ટિફાઇડ અને પ્રોફેશનલી ટ્રેઇન્ડ કોચિસ અને એક્સપર્ટની જરૂરિયાત વધી રહી છે, જે લોગ-ટર્મ એથલીટ ડેવલપમેન્ટ પ્રોગ્રામ્સને અસરકારક રીતે અમલમાં મૂકી શકે.

સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ અને ટેકનોલોજી :

સ્પોર્ટ્સ સાયન્સ અને ટેકનોલોજી આધુનિક સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રનું એક સૌથી અદ્યતન અને હાઇ-ડિમાન્ડ ડોમેન છે.

B.P.E.S., M.P.E.S. જેવા કોર્સિસ તેમજ સ્પોર્ટ્સ બાયોમેકેનિક્સ, એક્સરસાઇઝ ફિઝિયોલોજી, સ્પોર્ટ્સ સાયકોલોજી, સ્પોર્ટ્સ ટેકનોલોજી અને પર્ફોર્મન્સ એનાલિસિસ જેવા સ્પેશિયલાઇઝડ પ્રોગ્રામ્સ આ ક્ષેત્રનો મુખ્ય આધાર છે. આ ડોમેન માનવ શરીરની મૂવમેન્ટ, ટ્રેનિંગ એડેપ્ટેશન અને મેન્ટલ પર્ફોર્મન્સને સાયન્ટિફિક રીતે સમજવા પર આધારિત છે. સાથે સાથે પર્ફોર્મન્સનું મૂલ્યાંકન કરવા માટે ડેટા એનાલિટિક્સ અને ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ પણ મહત્વપૂર્ણ બની ગયો છે. સ્પોર્ટ્સ સાયન્ટિસ્ટ્સ, પર્ફોર્મન્સ એનાલિસ્ટ્સ અને ડેટા એનાલિસ્ટ્સ જેવા પ્રોફેશનલ્સ એથલીટ્સને તેમનું પર્ફોર્મન્સ સુધારવામાં અને ઇન્જરીના જોખમને ઘટાડવામાં મદદ કરે છે. આજના કમ્પિટિટિવ સ્પોર્ટ્સમાં સાયન્ટિફિક ટ્રેનિંગ અને એવિડન્સ-બેઝડ પ્રેક્ટિસ ખૂબ જ જરૂરી બની ગઈ છે.

સ્પોર્ટ્સ મેડિસિન, રિહેબિલિટેશન અને ન્યુટ્રિશન :

સ્પોર્ટ્સ મેડિસિન અને રિહેબિલિટેશન સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રનું એક મહત્વપૂર્ણ ડોમેન છે, જેને સ્પોર્ટ્સ ન્યુટ્રિશન, એક્સરસાઇઝ ફિઝિયોલોજી અને ફિઝિયોથેરપી સંબંધિત પ્રોગ્રામ્સ દ્વારા વધુ અસરકારક બનાવી શકાય છે. આ ક્ષેત્ર ઇન્જરી પ્રિવેન્શન, ટ્રીટમેન્ટ, રિકવરી અને પર્ફોર્મન્સ એન્હાન્સમેન્ટ પર કેન્દ્રિત છે. આ ક્ષેત્રમાં સ્પોર્ટ્સ ફિઝિયોથેરપિસ્ટ, રિહેબિલિટેશન સ્પેશિયાલિસ્ટ, સ્ટ્રેન્થ એન્ડ કન્ડિશનિંગ કોચ અને સ્પોર્ટ્સ ન્યુટ્રિશનેસ્ટ જેવા પ્રોફેશનલ્સ એથલીટ્સની સંભાળમાં મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવે છે. ટ્રેનિંગની વધતી તીવ્રતા અને ઇન્જરીના વધતા પ્રમાણને કારણે એવા નિષ્ણાતોની જરૂરિયાત વધી રહી છે, જે સુરક્ષિત અને અસરકારક રિકવરી સુનિશ્ચિત કરી શકે અને એથલીટ્સનું લોગ-ટર્મ પર્ફોર્મન્સ જાળવી રાખી શકે. ભારતમાં આ ક્ષેત્ર હજુ પણ પૂરતું વિકસેલું નથી, પરંતુ ભવિષ્યમાં તેની માંગ ખૂબ જ વધારે જોવા મળશે.

સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ અને બિઝનેસ :

સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ આજે સ્પોર્ટ્સ ક્ષેત્રનું એક મહત્વપૂર્ણ અને ઝડપથી વિકસતું ડોમેન બની ગયું છે. BBA અને MBA ઇન સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ તેમજ સ્પોર્ટ્સ અને ઇવેન્ટ મેનેજમેન્ટમાં પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા જેવા કોર્સિસ આ ક્ષેત્રમાં પ્રોફેશનલ્સ તૈયાર કરે છે. આ ક્ષેત્ર સ્પોર્ટ્સનાં બિઝનેસ અને ઓર્ગનાઇઝેશનલ પાસાઓ સાથે જોડાયેલું છે. આ ક્ષેત્રમાં ઇવેન્ટ મેનેજમેન્ટ, સ્પોર્ટ્સ માર્કેટિંગ, સ્પોન્સરશિપ, લીગ મેનેજમેન્ટ, ફેસિલિટી મેનેજમેન્ટ અને સ્પોર્ટ્સ લો જેવાં ક્ષેત્રોનો સમાવેશ થાય છે. પ્રોફેશનલ્સ સ્પોર્ટ્સ મેનેજર, ઇવેન્ટ ડિરેક્ટર અને માર્કેટિંગ એક્ઝિક્યુટિવ તરીકે કાર્ય કરે છે. IPL, PKL અને ISL જેવી પ્રોફેશનલ લીગ્સના વધતા પ્રભાવને કારણે સ્પોર્ટ્સ હવે એક મોટી ઇન્ડસ્ટ્રી તરીકે વિકસ્યું છે, જે મોટા પાયે રોજગાર અને બિઝનેસની તકો ઊભી કરી રહ્યું છે.

ફિટનેસ, વેલનેસ અને લાઇફસ્ટાઇલ ઇન્સ્ટ્રી :

ફિટનેસ અને વેલનેસ ક્ષેત્ર ઝડપથી વિકસતું ડોમેન છે, જેમાં ફિટનેસ મેનેજમેન્ટ, સ્ટ્રેન્થ એન્ડ કન્ડિશનિંગ, યોગ અને વિવિધ વેલનેસ પ્રોગ્રામ્સ જેવા કોર્સિસ દ્વારા પ્રોફેશનલ્સ તૈયાર થાય છે. આ ક્ષેત્રનો મુખ્ય હેતુ એક્સરસાઇઝ અને લાઇફસ્ટાઇલ મેનેજમેન્ટ દ્વારા લોકોના હેલ્થ અને જીવનની ગુણવત્તામાં સુધારો લાવવાનો છે. આ ક્ષેત્રમાં ફિટનેસ ટ્રેનર્સ, વેલનેસ કન્સલ્ટન્ટ્સ અને લાઇફસ્ટાઇલ કોચિસ વ્યક્તિઓને સ્વસ્થ રહેવામાં અને બીમારીઓથી બચવામાં માર્ગદર્શન આપે છે. ફિટનેસ અને પ્રિવેન્ટિવ હેલ્થકેર પ્રત્યે વધતી જાગૃતિને કારણે આ ક્ષેત્ર શહેરો તેમજ અર્ધશહેરી વિસ્તારોમાં ઝડપથી વધી રહ્યું છે અને આ ક્ષેત્રમાં કાર્ય કરવા માટે ખૂબ જ સારી તકો ઉપલબ્ધ છે.

સ્પોર્ટ્સ મીડિયા, જર્નાલિઝમ, કમ્યુનિકેશન અને સ્પોર્ટ્સ ટૂરિઝમ :

સ્પોર્ટ્સ મીડિયા ઝડપથી વિકસતું ડોમેન છે, જેને સ્પોર્ટ્સ જર્નાલિઝમ અને માસ મીડિયા ઇન સ્પોર્ટ્સ જેવા કોર્સિસ દ્વારા મજબૂત આધાર આપવામાં આવે છે. આ ક્ષેત્ર સ્પોર્ટ્સ ઇવેન્ટ્સના કમ્યુનિકેશન, રિપોર્ટિંગ, પ્રચાર-પ્રસાર અને એનાલિસિસ પર કેન્દ્રિત છે. આ ક્ષેત્રમાં પ્રોફેશનલ્સ સ્પોર્ટ્સ જર્નાલિસ્ટ, કોમેન્ટ્રેટર, કન્ટેન્ટ ક્રિએટર અને ડિજિટલ એનાલિસ્ટ તરીકે કાર્ય કરે છે. ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ્સ અને સ્પોર્ટ્સ બ્રોડકાસ્ટિંગના વધતા વ્યાપને કારણે હવે એનાલિટિક્સ આધારિત સ્ટોરીટેલિંગ અને રિયલ-ટાઇમ કન્ટેન્ટ ક્રિએશન તરફ

મહત્વપૂર્ણ બદલાવ આવી રહ્યો છે. જેના કારણે મીડિયા અને કમ્યુનિકેશન ક્ષેત્રમાં નવી અને આધુનિક કરિયર તકો ઊભી થઈ છે.

એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ :

એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ એક ઝડપથી વિકસતું ક્ષેત્ર છે, જેને એડવેન્ચર સ્પોર્ટ્સ એડમિનિસ્ટ્રેશન અને શોર્ટ ટર્મ ટ્રેનિંગ પ્રોગ્રામ જેવા કોર્સિસ દ્વારા રસ ધરાવતા યુવાનોને તાલીમ આપવામાં આવી રહી છે. આ ક્ષેત્રમાં ટ્રેકિંગ, માઉન્ટેનિયરિંગ, વોટર સ્પોર્ટ્સ અને એરો સ્પોર્ટ્સ જેવી વિવિધ એક્ટિવિટીઝનો સમાવેશ થાય છે. આ ક્ષેત્રમાં પ્રોફેશનલ્સ ઇન્સ્ટ્રક્ટર, સેફ્ટી એક્સપર્ટ અને ટૂરિઝમ એન્ટરપ્રેન્યોર તરીકે કાર્ય કરે છે. એડવેન્ચર ટૂરિઝમ પ્રત્યે વધતા રસ અને સરકારના પ્રોત્સાહનને કારણે આ ક્ષેત્ર રોજગાર સર્જન માટે મહત્વપૂર્ણ બની રહ્યું છે. સાથે સાથે, આ ક્ષેત્રમાં નોકરી ઉપરાંત સ્વ-રોજગાર અને એન્ટરપ્રેન્યોરશિપ માટે પણ સારી તકો ઉપલબ્ધ છે.

સ્પોર્ટ્સ રિસર્ચ, એનાલિટિક્સ અને ડેટા સાયન્સ:

સ્પોર્ટ્સ રિસર્ચ અને એનાલિટિક્સ એક સ્પેશિયલાઇઝડ અને મહત્વપૂર્ણ ડોમેન છે, જેને પર્ફોર્મન્સ એનાલિસિસ અને સ્પોર્ટ્સ એનાલિટિક્સ જેવા કોર્સિસ દ્વારા મજબૂત બનાવવામાં આવે છે. આ ક્ષેત્રમાં ડેટા કલેક્શન, એનાલિસિસ અને ઇન્ટરપ્રિટેશન દ્વારા એથલીટ્સનું પર્ફોર્મન્સ સુધારવામાં મદદ કરવામાં આવે છે. આ ક્ષેત્રમાં રિસર્ચ સ્કોલર્સ, ડેટા એનાલિસ્ટ્સ અને પર્ફોર્મન્સ સ્ટ્રેટેજિસ્ટ્સ સાયન્ટિફિક પદ્ધતિઓનો

ઉપયોગ કરીને સ્પોર્ટ્સમાં નિર્ણય લેવામાં સહાય કરે છે. આધુનિક સ્પોર્ટ્સમાં આ ડોમેન ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ બની રહ્યું છે અને એલીટ લેવલ પર્ફોર્મન્સ પ્રિપેરેશન તેમજ સ્ટ્રેટેજિક પ્લાનિંગ માટે જરૂરી ગણાય છે.

સ્પોર્ટ્સ અને ફિટનેસમાં એન્ટરપ્રિન્યોરશિપ :

સ્પોર્ટ્સ અને ફિટનેસ ક્ષેત્રમાં એન્ટરપ્રિન્યોરશિપ એક ઊભરતું અને મહત્વપૂર્ણ ક્ષેત્ર છે, જેમાં રસ ધરાવતા યુવાનો પોતાનો વ્યવસાય શરૂ કરી શકે છે. તેમાં સ્પોર્ટ્સ એકેડેમી, ફિટનેસ સેન્ટર, સ્પોર્ટ્સ ટેકનોલોજી સ્ટાર્ટઅપ્સ અને ઓનલાઇન કોચિંગ પ્લેટફોર્મ્સ જેવી વિવિધ તકો ઉપલબ્ધ છે. સ્ટાર્ટ-અપ ઈન્ડિયા અને મેક ઈન ઈન્ડિયા જેવી સરકારની પહેલો આવા ઉદ્યોગોને પ્રોત્સાહન અને સહાય આપવામાં મદદરૂપ થશે. આ ક્ષેત્ર સ્વ-રોજગાર, નવીનતા અને બિઝનેસ ડેવલપમેન્ટ માટે મજબૂત અવસર પ્રદાન કરે છે. યોગ્ય સ્કિલ્સ અને જ્ઞાન સાથે યુવાનો આ ક્ષેત્રમાં સ્ટેબલ કરિયર બનાવી શકે છે અને સાથે સાથે સમાજમાં ફિટનેસ અને સ્પોર્ટ્સના વિકાસમાં યોગદાન આપી શકે છે.

આ ઉપરાંત, ભારતમાં સ્પોર્ટ્સ ઈકોસિસ્ટિમના વિકાસમાં સરકારી પહેલોએ મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકા ભજવી છે. ખેલ મહાકુંભ, મહિલા કોચ માટે સહાય, ખેલો ઈન્ડિયા જેવી યોજનાઓ ગ્રાસરૂટ લેવલ પર ટેલેન્ટ ડેવલપમેન્ટ પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરે છે, જ્યારે ફિટ ઈન્ડિયા મૂવમેન્ટ લોકોમાં ફિટનેસ પ્રત્યે વ્યાપક જાગૃતિ ફેલાવે છે. TOPS (ટારગેટ ઓલિમ્પિક પોલિયમ સ્કીમ) દ્વારા એલીટ એથલીટ્સને એડવાન્સ ટ્રેનિંગ અને આંતરરાષ્ટ્રીય

એક્સપોઝર મળે છે. રાજ્ય સ્તરે, ખાસ કરીને ગુજરાતમાં, વિવિધ પહેલો દ્વારા સ્પોર્ટ્સ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર ડેવલપમેન્ટ અને ટેલેન્ટ પ્રમોશનને મજબૂત બનાવવામાં આવ્યું છે.

આગામી સમયમાં નેશનલ અને ઈન્ટરનેશનલ સ્પોર્ટ્સ ઈવેન્ટ્સના આયોજન, યુનિવર્સિટી લેવલ સ્પર્ધાઓના ડેવલપમેન્ટ, સ્પોર્ટ્સ લીગ્સના વિકાસ અને સ્પોર્ટ્સ ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરમાં વધતા રોકાણને કારણે નવી તકો ઊભી થશે. આ તમામ વિકાસને કારણે સ્પોર્ટ્સનાં તમામ ક્ષેત્રોમાં ટ્રેઇનિંગ પ્રોફેશનલ્સની સતત માંગ વધતી રહેશે.

વિકસતા અને વિસ્તરતા ક્ષેત્ર તરીકે ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સનું ક્ષેત્ર હવે નોલેજ આધારિત અને ટેકનોલોજી આધારિત સેક્ટર તરીકે વિકસતું જઈ રહ્યું છે. હવે કરિયર તકો માત્ર ખેલાડી અથવા શિક્ષક સુધી મર્યાદિત નથી, પરંતુ રિસર્ચ, એનાલિટિક્સ, મેનેજમેન્ટ, હેલ્થ અને મીડિયા જેવાં અનેક ક્ષેત્રોમાં વિસ્તરી છે અને આવનારા સમય વધુ વિસ્તરતી રહેશે.

યુવાનો માટે આ ક્ષેત્રમાં વિવિધ કરિયર વિકલ્પો, વૈશ્વિક સ્તરે તકો અને પ્રોફેશનલ ગ્રોથની સંભાવનાઓ ઉપલબ્ધ છે. સાથે સાથે, આ ક્ષેત્ર ફાઇનાન્શિયલ સ્ટેબિલિટી આપે છે અને રાષ્ટ્રીય વિકાસમાં યોગદાન આપવાની તક પણ પ્રદાન કરે છે. જેમ જેમ સ્પોર્ટ્સ ઈન્ડસ્ટ્રી આગળ વધી રહી છે, તેમ તેમ આ ક્ષેત્ર દેશના સૌથી મહત્વપૂર્ણ કરિયર સેક્ટર્સમાંનું એક બનશે.

ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સનું ક્ષેત્ર ભારતમાં સૌથી વધુ આશાસ્પદ અને વિકસતું કરિયર સેક્ટર બની રહ્યું છે. વધતી જાગૃતિ, મજબૂત સરકારી સહાય અને વૈશ્વિક સ્તરે વધતી ભાગીદારીને કારણે સ્કિલ્સ પ્રોફેશનલ્સની માંગ સતત વધી રહી છે.

આજના સમયમાં સ્પોર્ટ્સ માત્ર એક પેશન નથી, પરંતુ એક પ્રોફેશનલ અને સાયન્ટિફિક કરિયર ડોમેન બની ગયું છે. યોગ્ય એકેડેમિક પ્રોગ્રામ્સ પસંદ કરીને અને સ્પેશિયલાઇઝડ સ્કિલ્સ વિકસાવીને યુવાનો સફળ કરિયર બનાવી શકે છે અને સાથે સાથે રાષ્ટ્રીય વિકાસ, પબ્લિક હેલ્થ અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પોર્ટ્સ સફળતામાં મહત્વપૂર્ણ યોગદાન આપી શકે છે.

સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી, વડોદરા
ખાતે ઉપલબ્ધ વિવિધ કોર્સ :

ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ એડવાન્સ ટ્રેનિંગ એન્ડ કોચિંગ

અભ્યાસક્રમો : બી.એસસી. (સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ)
લાયકાત : ૧૨ પાસ (૨મતમાં ભાગ લીધો હોય તેને અગ્રતા)

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ડિપ્લોમા ઇન સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ

સમયગાળો : ૧ વર્ષ (૨ સેમેસ્ટર)
લાયકાત : સ્નાતક તથા મિનિમમ પાર્ટિસિપેશન ઇન ઇન્ટર યુનિવર્સિટી - સિનિયર નેશનલ કોમ્પિટીશન

સ્પોર્ટ્સ કોચિંગમાં સર્ટિફિકેટ કોર્સ :

સમયગાળો : ૬ અઠવાડિયા
લાયકાત : ૧૨ પાસ (૨મતમાં ભાગ લીધો હોય તેઓની પ્રથમ પસંદગી)

ગેમ સ્પેશિયલાઈઝેશન :

આર્યરી, એથલેટિક્સ,
બેડમિન્ટન, બાસ્કેટબોલ,
ફૂટબોલ, હેન્ડબોલ,
હોકી, જૂડો, કબડ્ડી,
ખો-ખો, શુટિંગ,
સ્વિમિંગ, વોલીબોલ, વેસ્ટલીંગ

કારકિર્દીની તકો :

- પ્રોફેશનલ સ્પોર્ટ્સ કોચ
- સ્પોર્ટ્સ પર્ફોર્મન્સ અને સિસર્યર
- ફિટનેસ ટ્રેઇનર અને હેલ્થ એજ્યુકેટર
- એલિટ એથલેટ ટ્રેઇનર અને રિહેબિલિટેશન એક્સપર્ટ

ફિટનેસ અને વેલનેસ વિભાગ :

અભ્યાસક્રમ :

પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએશન, ડિપ્લોમા ઇન સ્ટ્રેન્થ એન્ડ કન્ડિશનીંગ

સમયગાળો : ૧ વર્ષ
લાયકાત : કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં સ્નાતક, પોસ્ટ

ગ્રેજ્યુએશન ડિપ્લોમા ઇન સ્પોર્ટ્સ ન્યુટ્રિશન

સમયગાળો : ૧ વર્ષ (૨ સેમેસ્ટર)

લાયકાત : કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં સ્નાતક

સર્ટિફિકેટ ઇન સ્પોર્ટ્સ ન્યુટ્રિશન

સમયગાળો : ૩ માસ
લાયકાત : કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં સ્નાતક

કારકિર્દીની તકો :

- સ્ટ્રેન્થ એન્ડ કન્ડિશનીંગ એક્સપર્ટ
- સ્પોર્ટ્સ ન્યુટ્રિશનીસ્ટ
- ફિટનેસ ટ્રેઇનર એન્ડ એડવાઈઝર
- હેલ્થ એન્ડ વેલનેસ કન્સલ્ટન્ટ
- ફિટનેસ ફેસિલિટી મેનેજર

શારિરીક શિક્ષણનો વિભાગ-

પીએચ.ડી. (રેગ્યુલર)

લાયકાત : શારિરીક શિક્ષણમાં અનુસ્નાતક, સ્પોર્ટ્સ અથવા એલાઈડ ડિસિપ્લીન

માસ્ટર ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન

સમયગાળો : ૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)
લાયકાત : બી.પી.એડ. (NCTEના ધારાધોરણ મુજબ)

B.P.Ed. + M.P.Ed. ઇન્ટિગ્રેટેડ

સમયગાળો : ૩ વર્ષ (૬ સેમેસ્ટર)
લાયકાત : B.P.E.S./B.Sc. સ્પોર્ટ્સ કોચિંગ NCTEના ધારાધોરણ મુજબ)

B.P.Ed.

સમયગાળો : ૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)
લાયકાત : કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં સ્નાતક + સ્પોર્ટ્સ પાર્ટિસિપેશન NCTEના ધારાધોરણ મુજબ)

એફિલિએટેડ કૉલેજિસ : ડિગ્રી કૉલેજ ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન, મહેમદાવાદ, શ્રી વી.જે. પટેલ કૉલેજ, માગરી)

PG ડિપ્લોમા ઇન એડવેન્સર સ્પોર્ટ્સ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ

સમયગાળો : ૧ વર્ષ (૨ સેમેસ્ટર)
લાયકાત : કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં સ્નાતક

કારકિર્દીની તકો :

- ફિઝિકલ એજ્યુકેશન ટીચર
- સ્પોર્ટ્સ ડાયરેક્ટર
- આસિસ્ટન્ટ પ્રોફેસર
- સ્પોર્ટ્સ ટ્રેઇનર
- સ્પોર્ટ્સ ઓફિસર ઇન ગવર્નમેન્ટ એન્ડ પ્રાઇવેટ સેક્ટર
- રિસર્ચસ ઇન ફિઝિકલ એજ્યુકેશન

સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ એન્ડ સ્પોર્ટ્સ ટુરિઝમ વિભાગ

અભ્યાસક્રમ : BBA (સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ) ઇન એફિલિએટેડ કોલેજિસ

સમયગાળો : ૪ વર્ષ (૮ સેમેસ્ટર) (NEP ૨૦૨૦ મુજબ)

લાયકાત : ૧૨ પાસ (૨મતમાં ભાગ લીધેલ હોય તેમને અગ્રતા)

ડિપ્લોમા ઇન સ્પોર્ટ્સ મેનેજમેન્ટ

સમયગાળો : ૧ વર્ષ (૨ સેમેસ્ટર)

લાયકાત : કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં અનુસ્નાતક (૨મતમાં ભાગ લીધેલ હોય તેમને અગ્રતા)

PG ડિપ્લોમા ઇન સ્પોર્ટ્સ જર્નાલિઝમ એન્ડ માસ મીડિયા ટેકનોલોજી

સમયગાળો : ૧ વર્ષ (૨ સેમેસ્ટર)

લાયકાત : કોઈ પણ વિદ્યાશાખામાં સ્નાતક (૨મતમાં ભાગ લીધેલ હોય તેમને અગ્રતા)

કારકિર્દીની તકો :

- સ્પોર્ટ્સ મેનેજર
- સ્પોર્ટ્સ એન્ટરપ્રિન્યોર્સ
- ફેસિલિટી મેનેજમેન્ટ
- સ્પોર્ટ્સ માર્કેટિંગ
- ઇવેન્ટ ઓર્ગનાઇઝર
- સ્પોર્ટ્સ ડેવલપમેન્ટ ઓફિસર

સ્પોર્ટ્સ સાયન્સનો વિભાગ

૧. BPES (બેયલર ઓર ફિઝિકલ એજ્યુકેશન એન્ડ સ્પોર્ટ્સ)

સમયગાળો : ૪ વર્ષ (૮ સેમેસ્ટર) (NEP-૨૦૨૦ મુજબ)

લાયકાત : ૧૦ + ૨

૨. M.P.E.S. (માસ્ટર્સ ઓફ ફિઝિકલ એજ્યુકેશન એન્ડ સ્પોર્ટ્સ)

સમયગાળો : ૨ વર્ષ (૪ સેમેસ્ટર)

લાયકાત : ફિઝિકલ એજ્યુકેશન અને સ્પોર્ટ્સના સ્નાતક

કારકિર્દીની તકો :

- સ્પોર્ટ્સ સાયન્ટિસ્ટ અને રિસર્ચર્સ
- ફિઝિકલ એજ્યુકેશન ટીચર અને પ્રોફેસર
- સ્પોર્ટ્સ કોચિસ અને ટ્રેઇનર
- ફિટનેસ એન્ડ વેલનેસ કન્સલ્ટન્ટ
- સ્પોર્ટ્સ એનાલિસ્ટ એન્ડ મેનેજર
- સ્પોર્ટ્સ ઓફિસર

સંપર્ક :

સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી
તાલુકા સેવા સદન ડેસરની સામે,
વાલાવાવ કોસ રોડ નજીક, તા. ડેસર,
જિ. વડોદરા, પિન-૩૯૧૭૭૪ ગુજરાત, ભારત.
ઈમેલ : info.sgsu@gmail.com

પૂર્વ વાઈસ ચાન્સેલર
સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી,
વડોદરા.

ડેરી અને ફૂડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં ઉજ્જવળ કારકિર્દી

ડેરી ટેકનોલોજીનો અભ્યાસક્રમ એવી રીતે ડિઝાઇન કરવામાં આવ્યો છે કે જેમાં ડેરીના સંચાલનમાં ઉપયોગી તમામ પાસાઓ અને કૌશલ્યને આવરી લેવામાં આવ્યાં છે. પ્રેક્ટિકલ તાલીમ વિદ્યાર્થીઓને ડેરી સંસ્થાઓની વિવિધ સમસ્યાઓ ઉકેલવામાં ઉપયોગી નીવડે છે તેથી આ અભ્યાસક્રમમાં વિદ્યાર્થીઓને દૈનિક ૧૨ મહિનાની તાલીમ આપવામાં આવતી હોય છે.

દેશમાં ડેરી ટેકનોલોજીના અભ્યાસક્રમ ચલાવતી સંસ્થાઓની યાદી :-

1. SMC College of dairy Science, Anand, Gujarat
2. National Dairy Research Institute, Karnal, Haryana,
3. College of Dairy Science and postgraduate Institute of Dairy, Education & Research, Amreli, Gujarat
4. G.N.Patel College of Dairy Science, Sardarkrushinagar, Banaskantha, Gujarat
5. Mansinhbhai Institute of Dairy & Food Technology, Mehsana, Gujarat
6. Sanjay Gandhi Institute of Dairy Technology, Patna, Bihar
7. College of Dairy Technology, Tirupati, Andhra Pradesh
8. College of Dairy Technology, Udgir, Maharashtra
9. College of Dairy Technology, Pusad, Maharashtra
10. College of dairy and Food Technology, Udaipur, Rajasthan
11. College of Dairy Science & Food

- Technology, Raipur, Chhattisgarh
12. West Bengal University of Animal & Fishery Science, West Bengal
13. College of Dairy Science and technology, Pookode, Kerala
14. College of Dairy Science and technology, Mannuthy, Kerala
15. College of Dairy Science and technology, Thiruvanthapuram, Kerala
16. College of Dairy Science and technology, Kolahalamed, Kerala
17. College of Food and Dairy technology, Koduvalli, Tamilnadu
18. Warner College of Dairy Technology, SHUATS, Allahabad, Uttar Pradesh

રોજગારીની તકો :

ડેરી સાયન્સમાં સ્નાતકની પદવી મેળવ્યા બાદ જુદી જુદી ડેરીઓના ક્વોલિટી વિભાગમાં તેમજ એફ.એમ. સી.જી કંપનીઓમાં, પ્રોડક્શન વિભાગમાં એક્ઝિક્યુટિવ ઓફિસરની નોકરી મળી શકે છે. આ ઉપરાંત, ડેરી ટેકનોલોજીમાં સ્નાતકની ડિગ્રી મેળવ્યા બાદ વિદ્યાર્થી એફ.એસ.એસ.એ.આઈ. જેવી ભારતીય અગ્રણી સંસ્થાની પરીક્ષા ઉત્તીર્ણ કરી ફૂડ સેફ્ટી ઓફિસર બની શકે છે. તે જ રીતે આઈ.આઈ.પી. (ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ પેકેજિંગ)માં પણ પેકેજિંગને લગતા ઉચ્ચ અભ્યાસક્રમમાં એડમિશન મેળવી શકે છે. આ ઉપરાંત વિદ્યાર્થી સ્નાતક થયા પછી અરમા (ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ રૂરલ મેનેજમેન્ટ) જેવી અગ્રણી સંસ્થામાં ઉચ્ચ અભ્યાસ કરી ઉત્તમ કારકિર્દી બનાવી શકે છે.

કામધેનુ યુનિવર્સિટી સંલગ્ન વિવિધ મહાવિદ્યાલયો, ઇન્સ્ટિટ્યૂટ, પોલિટેક્નિક કોલેજોમાં વેટરિનરી, ડેરી અને ફિશરીઝ ફેકલ્ટી અંતર્ગત ડિપ્લોમા, સ્નાતક તથા

અનુસ્નાતક કક્ષાના ડિપ્લોમા ઈન એનિમલ હસબન્ડરી, બી. વી. એસસી. એન્ડ એ. એચ., બી.ટેક્. (ડેરી ટેકનોલોજી), એમ. વી. એસસી., એમ.ટેક્.(ડેરી સાયન્સ)

તથા પીએચ.ડી. વગેરે અભ્યાસક્રમો ચલાવવામાં આવે છે. જે નીચે દર્શાવેલ છે:

ધોરણ ૧૦ પછીનાં ડિપ્લોમા કક્ષાનો અભ્યાસક્રમ

ક્રમ	મહાવિદ્યાલય/ઈન્સ્ટિટ્યૂટ/પોલિટેક્નિક	પ્રકાર	અભ્યાસક્રમ
૧	પશુપાલન પોલિટેક્નિક, રાજપુર (નવા), હિંમતનગર	અંગભૂત	ડિપ્લોમા ઈન એનિમલ હસબન્ડરી
૨	પશુપાલન પોલિટેક્નિક, જૂનાગઢ		
૩	પશુપાલન પોલિટેક્નિક, નવસારી		
૪	પશુપાલન પોલિટેક્નિક, સરદાર કૃષિનગર		
૫	પશુપાલન પોલિટેક્નિક, ખડસલી, જિ. અમરેલી		
૬	રિદ્ધિ પશુપાલન પોલિટેક્નિક, હિંમતનગર	સંલગ્ન	
૭	વૃંદાવન પશુપાલન પોલિટેક્નિક, જસદણ, જિ. રાજકોટ		
૮	નવસર્જન પશુપાલન પોલિટેક્નિક, વિજાપુર, જિ. મહેસાણા		
૯	કેશવમ્ પશુપાલન પોલિટેક્નિક, છાપી, જિ. સાબરકાંઠા		
૧૦	જીવીએમ પશુપાલન પોલિટેક્નિક, વાંટાવાછોડા, જિ. પંચમહાલ		
૧૧	નોબલ પશુપાલન પોલિટેક્નિક, જૂનાગઢ		
૧૨	ભરતીઆ પશુપાલન પોલિટેક્નિક, સુરત		

ધોરણ-૧૨ વિજ્ઞાનપ્રવાહ (એ/બી/એબી ગ્રૂપ) પછીના સ્નાતક અભ્યાસક્રમો

ક્રમ	મહાવિદ્યાલય/ઈન્સ્ટિટ્યૂટ/પોલિટેક્નિક	ગ્રૂપ	પ્રકાર	અભ્યાસક્રમ
૧	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, આણંદ	બી/એબી ગ્રૂપ	અંગભૂત	બી.વી.એસસી. એન્ડ એ.એચ.
૨	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, જૂનાગઢ			બી.વી.એસસી. એન્ડ એ.એચ.
૩	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, નવસારી			બી.વી.એસસી. એન્ડ એ.એચ.
૪	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, સરદાર કૃષિનગર			બી.વી.એસસી. એન્ડ એ.એચ.
૫	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, રાજપુર (નવા), હિંમતનગર			બી.વી.એસસી. એન્ડ એ.એચ.
૬	ડેરી વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, અમરેલી	એ/એબી ગ્રૂપ		બી.ટેક્. (ડેરી ટેકનોલોજી)

૭	શેઠ એમ. સી. ડેરી વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, આણંદ			બી.ટેક્. (ડેરી ટેકનોલોજી)
૮	જી. એન. પટેલ ડેરી વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, સરદાર કૃષિનગર			બી.ટેક્. (ડેરી ટેકનોલોજી)
૯	માનસિંહભાઈ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી, મહેસાણા		સંલગ્ન	બી.ટેક્. (ડેરી ટેકનોલોજી)

અનુસ્નાતક કક્ષાના અભ્યાસક્રમો

ક્રમ	મહાવિદ્યાલય/ઈન્સ્ટિટ્યૂટ/પોલિટેકનિક	પ્રકાર	અભ્યાસક્રમ
૧	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ વેટરિનરી એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ, રાજપુર (નવા), હિંમતનગર	અંગભૂત	એમ.વી.એસસી.
૨	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, આણંદ		એમ.વી.એસ.સી. તથા પીએચ.ડી.
૩	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, જૂનાગઢ		એમ.વી.એસ.સી. તથા પીએચ.ડી.
૪	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, નવસારી		એમ.વી.એસ.સી. તથા પીએચ.ડી.
૫	પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, સરદાર કૃષિનગર		એમ.વી.એસ.સી. તથા પીએચ.ડી.
૬	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ અમરેલી		એમ.ટેક્. (ડેરી સાયન્સ)
૭	શેઠ એમ. સી. ડેરી વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, આણંદ		એમ.ટેક્. (ડેરી સાયન્સ) તથા પીએચ.ડી.
૮	જી.એન. પટેલ ડેરી વિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, સરદાર કૃષિનગર		એમ.ટેક્. (ડેરી સાયન્સ)
૯	માનસિંહભાઈ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ડેરી એન્ડ ફૂડ ટેકનોલોજી, મહેસાણા	સંલગ્ન	એમ.ટેક્. (ડેરી સાયન્સ)
૧૦	પોસ્ટ ગ્રેજ્યુએટ ઈન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ફિશરીઝ એજ્યુકેશન એન્ડ રિસર્ચ, રાજપુર (નવા), હિંમતનગર	અંગભૂત	એમ.એફ.એસસી.
૧૧	મત્સ્યવિજ્ઞાન મહાવિદ્યાલય, વેરાવળ		એમ.એફ.એસસી. તથા પીએચ.ડી.

આ ઉપરાંત બી.આર.એસ., બી.વોક., એમ.આર.એસ., બી.એસ.ડબલ્યુ., એમ.એસ.ડબલ્યુ.ના અભ્યાસક્રમો પણ અલગ અલગ સંસ્થાઓમાં ઉપલબ્ધ છે. આ અભ્યાસક્રમ પૂર્ણ કર્યા પછી પણ જુદી જુદી ડેરીઓ અથવા ફૂડ ઈન્ડસ્ટ્રીઝમાં નોકરીની તક મળી રહે છે.

‘પૂર્વાલય’, ૮ પરિમલ સોસાયટી, દાળમિલ રોડ,
સુરેન્દ્રનગર-૩૬૩ ૦૦૧.
મો - ૮૩૨૦૮૦૫૧૦૦

અગત્યની વેબસાઈટ્સ

www.cept.ac.in	CEPT University
www.nift.ac.in	NIFT Gandhinagar
www.nid.edu	NID
www.daiict.ac.in	Dhirubhai Arnbani Institute - Gandhinagar
www.ddu.ac.in	Dhannashi Desai University - Nadiad
www.nirmauni.ac.in	NIRMA University
www.iite.ac.in	Institute of Teachers Education - Gandhinagar
www.gnl.u.ac.in	National Law University - Gandhinagar
www.amaindia.org	Ahrnedabad Management Association
www.iima.ac.in	Indian Institute of Management
www.prl.res.in	Physical Research Laboratory
www.pdeu.ac.in	PDEU Gandhinagar
Universities of Gujarat State	
www.mkbhavani.cdu.in	Bhavnagar University, Bhavnagar
www.sgu.emet.in	Veer Narmad South Gujarat University, Surat
www.nirmauni.ac.in	Nirma University, Ahmedabad
www.saurashtrauniversity.edu	Saurashtra University, Rajkot
www.ganpatuniversity.ac.in	Ganpat University, Mehsana
www.hngu.net	Hemchandracharya North Gujarat University, Patan
www.spuvvn.edu	Sardar Patel University, Vallabh Vidhyanagar
www.msubaroda.ac.in	Maharaja Sayajirao University, Baroda
www.gujaratuniversity.org.in	Gujarat University
www.gujaratvidyapith.org	Gujarat Vidyapith, Ahmedabad
www.sdau.edu.in	Gujarat Agriculture University, Dantiwada
www.ayurveduniversity.com	Gujarat Ayurved University, Janinagar
www.aau.in	Anand Agriculture Univesity, Anand
www.jau.in	Junagadh Agriculture University, Junagadh
www.nau.in	Navsari Agriculture University, Navsari
www.svnit.ac.in	Sardar Vallabhbhai National Institute & Tecnology, Surat
www.cept.ac.in	Centre for Environmental Planning & Technology, Ahmedabad
Councils of India	
www.ugc.ac.in	University Grant Commission, New Delhi.
www.naac.gov.in	National Assessment & Accreditation Council, New Delhi
www.aicte-india.org	All India Council of Technical Education, New Delhi
www.ncte.gov.in	National Council for Teacher Education, Bhopal
www.barcouncilofindia.nic.in	Bar Council of India, New Delhi
www.barcouncilofgujarat.org	Bar Council of Gujarat, Gandhinagar
www.pci.nic.in	Pharmacy Council of India, New Delhi
www.ugc.ac.in	Distance Education Council, New Delhi
www.ccindia.org	Central Council for Indian Medicine, New Delhi
www.icar.org.in	Indian Council for agricultural Research, New Delhi

સાડા છ કરોડથી વધારે ગુજરાતીઓનું માનીતું પાશ્ચિમ એટલે...

મીડિયાની સકારાત્મક ભૂમિકા ભજવતું
ગુજરાત પાશ્ચિમ, પ્રતિ પખવાડિયે
આપના ઘાટે લઈને આવે છે...

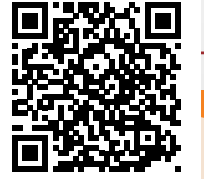
નીવડેલી કલમ, નવી દિશા, નવા વિચારો

લવાજમ માટે આપના જિલ્લાની માહિતી
કચેરીનો આજે જ સંપર્ક કરો અને
ગુજરાત પાશ્ચિમ પરિવારના સભ્ય બનો.

વાર્ષિક લવાજમ માત્ર ₹50/-

- રાજ્ય સરકારની વિવિધ કલ્યાણકારી યોજના
- અધિકૃત માહિતી
- સાતત્યપૂર્ણ વિહાસલક્ષી જાણકારી
- લોકકલ્યાણની વાત
- રાજ્ય સરકારના નિર્ણયો
- લોકોની અપેક્ષાઓ અને સંપેદનાઓ
- સફળ લોકોની વાતો
- અતિથિની કલમે
- વિદ્વાનોના વિચારો
- વાંચકોની વાત
- પરિષ્ક્રમ પત્રકારોના અભિપ્રાય
- પ્રાસંગિક લેખો, જન સમસ્યા અને સમાધાન ઉપરાંત ઘણું બધું...

માહિતી ખાતા દ્વારા પ્રતિ બુધવારે
પ્રસિદ્ધ થતું રોજગારલક્ષી માહિતી
આપતું સાપ્તાહિક

ગુજરાત રોજગાર સમાચાર સાપ્તાહિકની PDF
gujaratinformation.gujarat.gov.in લીંક
પરથી ડાઉનલોડ કરી શકાશે.

ગુજરાત રોજગાર સમાચાર સાપ્તાહિક

શહેરી વિસ્તારો તેમજ રાજ્યના અંતરિયાળ ગ્રામ્ય વિસ્તારોમાં રોજગાર અને ભરતી વિષયક જાહેરાતોની અધિકૃત માહિતી પહોંચાડતું અસરકારક માધ્યમ.

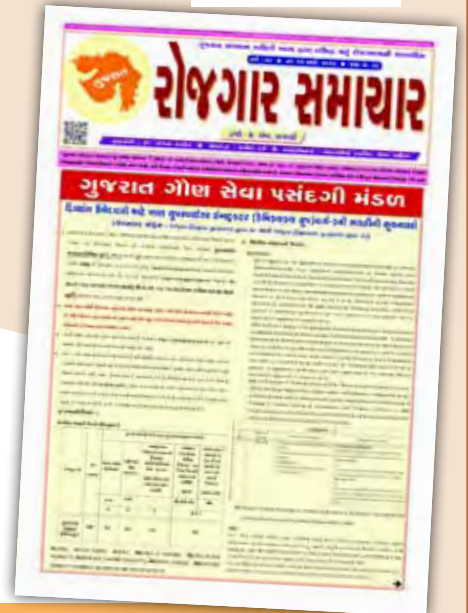
રાજ્યભરમાં ૨૦૦૦૦થી વધુ ગ્રાહકોનું
વિશ્વસનીય સાપ્તાહિક

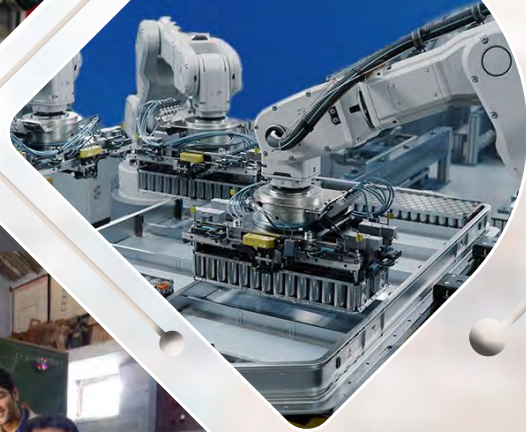
રોજગાર-સ્વરોજગાર વિષયક
વિપુલ માહિતીનો ભંડાર

- રાજ્ય સરકારના વિવિધ વિભાગો ■ સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓ ■ ગુજરાત જાહેર સેવા આયોગ ■ ગૌણ સેવા પસંદગી મંડળ
- પંચાયત સેવા પસંદગી બોર્ડ ■ કેન્દ્ર સરકારના વિવિધ નિગમો ■ જાહેર સાહસો ■ બેંક, રેલવે રિક્રુટમેન્ટ બોર્ડ
- સંરક્ષણ દળોમાં ભરતી વિષયક જાહેરાતોનું સંકલન

લવાજમ માટે આપના જિલ્લાની માહિતી કચેરીનો આજે જ સંપર્ક કરો
અને ગુજરાત રોજગાર સમાચાર સાપ્તાહિક પરિવારના સભ્ય બનો.

વાર્ષિક લવાજમ
માત્ર ₹30/-

<https://gujaratinformation.gujarat.gov.in>

પ્રકાશક : માહિતી કમિશનરની કચેરી, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર
મુદ્રક : સરકારી ફોટો લિથો પ્રેસ, અમદાવાદ